

Greek ligatures in early modern printing Griekse ligaturen in de vroeg-moderne boeken

An Index of Greek Ligatures and Contractions, William Wallace, 1923	3
The Ligatures of Early Printed Greek, William H.Ingram, 1966	16
Alphabetum Graecum, Parisiis 1532, Christianus Wechelus	37
Aphabetum Graecum, Lugdunum 1544, Sebastianus Gryphius	76
Alphabetum Graecum, Dionysius Halicarnassu, Menses Graecorum Parisiis 1550, Guil. Morelius	95
Alphabtum Graecum, Lutetiae 1550, Robertus Stephanus	155
Aphabetum Graecum, Theodorus Beza, 1554, Robertus Stephanus	221
Aphabetum Graecum, Antverpiae 1566, Christophorus Plantinus	293
Alphabeum Graecum, Romae 1771	325

Leo Nellissen
januari 2013
www.stilus.nl

AN INDEX OF GREEK LIGATURES AND CONTRACTIONS

INTRODUCTION

THIS Index owes its origin to the deciphering of a folio printed in Greek in Paris in 1628. As other books came under my eye, I found that in addition to the ligatures which I had analysed there were still many others, and I was so beguiled by their manifold and often obscure forms that I went far afield in my researches. It was surprising, no less than disconcerting, that with the exception of Proctor, to whom reference will presently be made, no one in modern days had occupied himself with a phase of Greek typography which, owing to its crabbedness and elusive contractions, based no doubt upon the Tironian practices of the scribes, had estranged students from the study of later Greek literature.

Beginning with the Baskerville fount of 1763, I worked backwards, overtaking the Paris fount, till, with a Froben as a complication, I was entangled in an Aldine. This led me to Proctor's erudite monograph on *The Printing of Greek in the Fifteenth Century*, which was of great value, for by its means I was able to verify my own decipherings and at the same time to add to my list fresh examples from the texts and founts which he had analysed.

Apart from Proctor's work only three lists were accessible. The first was that of Aldus Manutius (1494-5), who gave clues to the more complicated sorts¹ in one of his founts, adding that he passed over many 'connexiones' as they could be identified very easily. The next list was that printed at the end of the Greek Grammar of Ramus (Hanover, 1605), in which the Aldine 'connexiones' were included and others as well, a thoughtful proceeding if the Grammar was to be of any use, for it was printed almost entirely in ligatures. There were over 300 examples in this list. The last was the *Grande Police* of Fournier le jeune, Paris, 1764, which gave 376 ligatures in a fount of 776 sorts.

Obviously these lists could print only such sorts as existed in their founts; the Fell types, for instance, had extremely few, a sign that the English printers had begun to discard the ligature in favour of the simple sort.

Owing to the melting down of founts containing ligatures, an Index of this kind cannot be printed from type; it has to be copied by hand and reproduced by process from the manuscript. When it is considered that in an old fount there were hundreds of sorts—sometimes over a thousand—it is conceivable that in the preparation of this Index of over 500 ligatures some rare examples may have been overlooked, and therefore any additions will be gratefully acknowledged. When a fresh fount was examined its contractions were

¹ A "sort" is the printer's term for a single character or piece in his fount.

compared with those already noted in order to secure accuracy. The deciphering was simple when a modern reprint was available, but the works which afforded the richest harvest were for the most part strange treatises on all manner of subjects, from Astronomy to Gastronomy, which had remained enshrined if not interred in their original garb. In these the open letters of a word threw light upon the ligature, and when these failed, examples and sentences had to be collated. Again, though the meaning of a ligature was clear, its shape was not accepted until a number of specimens in the same book had been examined in order to exclude the possibility of a batter or broken type.

This is not the place to discuss what was the unit in a combination sort. My sole purpose is to assist the eye of the student, and purists in typography will perhaps visit me with their censure for including as a ligature a combination which consists of a 'kern' and a ligature. A 'kern'—French, *créné* or *crénage*—is defined as 'that part of a letter which overhangs its body, as in a lower-case f,' (Jacobi, *Printing*, sixth edition, p. 63). But in Greek typography a 'sort' is said to be 'kerned' when part of the body or shoulder is cut away so as to allow the next 'sort' to be brought so close that there is no visible space between the two. Thus *sigma alpha* or *tau alpha* (there are many other instances) were frequently kerned so as to present an unbroken continuity, and as they appeared to run into one another they were accepted as ligatured. Hence it is possible that some of the examples were copied from two sorts so neatly kerned that they looked like one. My aim, however, was to reproduce appearances and shapes rather than to split hairs over typographical niceties. Accents and breathings are shown when they form part of the ligature, but in doubt the word itself, and failing it the context, will prove the surest guide.

It is rather late in the day to asperse the practices of the early designers of Greek founts or to quarrel with their type-setters. *Litera scripta manet*. What the 'litera' meant is the whole function of this Index. The compositor who read *οἶον* as we prefer it had no scruples about printing it as *όἶον* and *διον* in one and the same line. Compare xi. 20 and 21. In one fount *ἀραρίσκω* occurred with a different ligature for each *αρ*, as though the breathing demanded discrimination. The compositor merely picked up the sort that was nearest. There are dozens of instances of misplaced accents and breathings, of different sorts and different ligatures for the same letters in one line of print. The crux in xix. 18 might weigh against accuracy in transcription. But it is just these liberties which the fifteenth-century compositors took which disconcert the scholars of the twentieth. Examined in the light of scholarship the ligature is wide of the mark in the placing of a circumflex over a short vowel, but the contraction exists in print. What happened was this. The compositor had to get in the words *λαμβάνειτ' οὖν*, but in order to justify his line he left out the space and ran two words together. So he kerned *omikron* and *tau*, put the apostrophe and breathing over *omikron*, and the circumflex on top. A short vowel circumflexed is, like metal on metal or colour on colour in heraldry, *pour enquéirir*, and an Index of this kind, if it is to serve its purpose, must contain examples of inconsistencies and perversions, for it is these, far more than the stereotyped ligatures, that are difficult to interpret.

Ligatures are more easy to read when they are detached from the words in which they occur, and therefore when a syllable or word has a variety of ligatures, as iii. 1 to 8, the reading is given once only so as to avoid crowding and repetition. Detached specimens of a single sort, such as ii. 18, or xviii. 13, are written on the same line.

The sorts in brackets show the manner in which symbols and contractions are combined with sorts, as in xi. 23 and xxiii. 12. The sort viii. 2 is an example of an apostrophe and rough breathing kernered, though it looks like an error in transcription. It is the unexpected that complicates deciphering, especially in founts of small size, and it is safer not to pillory the interpretation of a ligature without patient inquiry, for, however wrong the compositor, the scrupulous transcriber cannot be held accountable for breaches of scholarly decorum. The pitfalls are many, but it is hoped that this *farrago literarum* will be of some use in allaying the apprehensions of those who have been deterred from investigating early books printed in Greek owing to the forbidding aspect of their typography.

I wish to acknowledge my indebtedness to Mr. V. Scholderer of the British Museum for his interest and advice, and for his calling my attention to some examples which I had overlooked.

WILLIAM WALLACE.

i	ii	iii
δ α, α̃ α̃ α̃ α̃	αρ	γρ
α	α	γάρ
αθ	αθ	γδ
αθω	αθ	γδ̃
5 αγ	αθ	γδ̃̃
α	αθ	γδ̃̃̃
αλ	αθ	γδ̃̃̃̃
αλ	αθ	γδ̃̃̃̃̃
αλλ	αθ	γδ̃̃̃̃̃̃
10 αμ	αθ	γδ̃̃̃̃̃̃̃
αμ	αθ	γδ̃̃̃̃̃̃̃̃
αμ	αθ	γδ̃̃̃̃̃̃̃̃̃
αν	αντι	γε
αν	αντι του	γει
15 αω	β β β β β	γελ
αω		γελλ
αω		γεν
αω		γενεται
αω		γερ
20 αξ	γ γ γ γ γ	γη
αξ	γ γ	γην
αξ	γ γ	γι
αξ	γ γ	γινεται
αξ	γ γ	γινεται
αξ	γ γ	γν
αξ	γ γ	γο
25 αξ	γ γ	
αξ	γ γ	

vii		viii		ix	
5	ερ	η η η η η η	'η	κα	κα
		λω	ην	και	και
		ω	ην	χει	
				κη	
10	εσ	θα	θα	κα	κα
		θα	θαν	κω	καν
		θε	θε	κας	κας
	εστι	θει	θει	κατ	κατ
		θη	θη	κατ	κατ
15	ετ ετ	θη	θη	κατ	κατ
	εται	θι	θι	κατ	κατ
	ευ	θν	θν	κατ	κατ
		θο	θο	κατ	κατ
		θρ	θρ	κατ	κατ
20	ευ	θρα	θρα	κατ	κατ
	ευσ	θρω	θρω	κατ	κατ
		θυ	θυ	κατ	κατ
		θω	θω	κατ	κατ
		θην	θην	κατ	κατ
25				κατ	κατ

	x		xi		xii	
	κ̄ω̄ς	κ̄ων	μ̄α	μετ̄α	ϑ̄	ος
	κ̄̄		μ̄ω	μην	θ̄	ου
			μ̄	μι	ϑ̄ ϑ̄	
			μ̄ω	μν	ϑ̄̄	οὐ
5	λ		μ̄ω	μο	ϑ̄̄̄	οὐδε
	λα	λα	μ̄ω	μυ	ϑ̄̄̄κ	οὐκ
	λο	λο	μ̄μ	μυι	ϑ̄̄̄ω	οὐν
	λλ	λλ	μ̄ω	μυν	ϑ̄̄̄̄	
	λόγων	λόγων	μ̄ω	μω	ϑ̄̄̄̄	[τ̄] ους [τους
10			μ̄ω	μ̄ων	ϑ̄̄̄̄̄	ου
	μ μ		ν ρ κ η		ϑ̄̄̄̄̄̄	οὐτος
	μα	μα			ϑ̄̄̄̄̄̄̄	οὐτου
	μαι	μαι				
15	μαν	μαν				
	μαρ	μαρ				
	μας	μας				
	μάτων	μάτων				
20	μεθ	μεθ				
	μεν	μεν				
	μεν	μεν				
	μενον	μενον				
	μενος	μενος				
25	μετα	μετα				

	xiii		xiv		xv	
	πρ	περ	πρ	πρα	σρ	σει
	πρ		πρ	προ	ση	ση
	πρ		πρ	προς	ση	σημαίνει
	περ	περί	πρ	πρω	ση	σημείον
5	πρ		πρ	πρ	σρ	σην
	πρ		πρ	πρ	σρ	σθ
	πρ		πρ	πρ	σρ	σθα
	πρ	πευ	πρ	πρ	σρ	σθαι
	πρ	πρ			σρ	
10	πρ	πρ			σρ	
	πρ		ρ	ρα	σρ	
	πρ	πλ	ρ	ρι	σρ	
	πρ	πρ	ρ	ρο	σρ	σθε
	πρ πρ	πρ			σρ	σθη
15	πρ πρ				σρ	σθην
	πρ	πρ	ρ ρ ρ ρ ρ		σρ	σθι
	πρ	πρ	ρ ρ ρ ρ ρ	σα	σρ	σθλ
	πρ	πρ	ρ ρ ρ ρ ρ	σαι	σρ	σθο
	πρ	πρ	ρ ρ ρ ρ ρ	σαν	σρ	σθω
20	πρ	πρ	ρ ρ ρ ρ ρ	σαμ	σρ	σι
	πρ	πρ	ρ ρ ρ ρ ρ	σαρ	σρ	
	πρ	πρ	ρ ρ ρ ρ ρ	σαυ	σρ	σκ
	πρ	πρ	ρ ρ ρ ρ ρ	σαυτα	σρ	σκη
	πρ	πρ	ρ ρ ρ ρ ρ	σβ	σρ	σκο
25	πρ	πρ	ρ ρ ρ ρ ρ	σει σε	σρ	σμ

	xvi		xvii		xviii	
	σμ	σμι	σω	σσω	σχ	σχι
	σο	σο	ς ζ	στ	σχ	σχι
	σς		ϛ		σχ	σχι
	σθ	σθυ	ϙα	στα	σχ	σχι
5	σπ	σπ	ϙα	σταυ	σχ	σχι
	σπα	σπα	ϙε	στε	σχω	σχι
	σπαι	σπαι	ϙει	στει	σω	σω
	σπαν	σπαν	ϙη	στη	σ	σ
10	σπε	σπε	ϙη	στη		
	σπει	σπει	ϙη	στι	777777	
	σπη	σπη	ϙη	στο	77	77
	σπι	σπι	ϙη	στω	τα	τα
	σπλ	σπλ	ϙη	στυ	τα	τα
	σπο	σπο	ϙη	στυ	τα	τα
15	σπου	σπου	ϙη	στυ	τα	τα
	σπω	σπω	ϙη	στυ	τα	τα
	σς	σς	ϙη	στυ	τα	τα
	σσα	σσα	ϙη	στυ	τα	τα
	σσαι	σσαι	ϙη	στυ	τα	τα
20	σσαν	σσαν	ϙη	στυ	τα	τα
	σσαις	σσαις	ϙη	στυ	τα	τα
	σσει	σσει	ϙη	στυ	τα	τα
	σση	σση	ϙη	στυ	τα	τα
	σσι	σσι	ϙη	στυ	τα	τα
25	σσο	σσο	ϙη	στυ	τα	τα

	xix					xx			xxi	
	ⲉ	ⲉ̅	ⲧⲉ	ⲧ'ⲉ̅	ⲧⲉ	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲃ		ⲧⲉⲓ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ	ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲟⲣ	ⲧⲟ	ⲧⲉⲣ		ⲧⲉ̅			ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲏ	ⲧⲏ	ⲧⲏ		ⲧⲉ̅			ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
5	ⲧⲏ				ⲧⲉ̅			ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲏ		ⲧⲏⲛ		ⲧⲉ̅			ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅	ⲧⲉ̅	ⲧⲏⲛ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩⲥ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅		ⲧⲏⲥ		ⲧⲉ̅			ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅				ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩⲧⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
10	ⲧⲉ̅				ⲧⲉ̅	ⲧⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅				ⲧⲉ̅			ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅		ⲧⲏ		ⲧⲉ̅			ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅				ⲧⲉ̅			ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
15	ⲧⲉ̅		ⲧⲏ		ⲧⲉ̅	ⲧⲣⲏ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅		ⲧⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲣⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅				ⲧⲉ̅			ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅		ⲧⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲩ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅		ⲧ' ⲟ̅ [ⲧ' ⲟ̅ⲏⲩ]		ⲧⲉ̅	ⲧⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅		ⲧⲟⲓⲥ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
20	ⲧⲉ̅		ⲧⲟⲓⲥ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅		ⲧⲟⲛ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅		ⲧⲟⲛ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅		ⲧⲟⲣ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
	ⲧⲉ̅		ⲧⲟⲥ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ
25	ⲧⲉ̅		ⲧⲟⲥ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟ		ⲧⲉ̅	ⲧⲟⲩ	ⲧⲟⲩ

xxii		xxiii	
	Χ ^α	Χα	† †
	Χ ^α ω	Χαω	†α †ε ψα ψε
	Χ ^α ι	Χαι	†ι ψει
	Χ ^α ρ	Χαρ	†η ψη
5	Χ ^α ϕ	Χαρ	†αω ψαυ
	Χ ^α ϛ	Χει	†αυ
	Χ ^α ϛ Χϛ		†υ †υ ψυ
	Χω	Χηυ	
	Χθα	Χθα	ω
10	Χθω	Χθηυ	ω̄
	Χθι	Χθι	ω̄
	Χθρ	Χθρ	ω̄ [ε̄] ω̄ [εω̄]
	Χθυ	Χθυ	ω̄ [ε̄] [εω̄]
	Χθς	Χθς	ω̄ [ε̄] [ε̄ω̄]
15	Χθω	Χθω	ω̄ [π̄] ω̄ [π̄ω̄]
	Χο	Χο	ω̄ [τ̄] ω̄ [τ̄ω̄]
	Χο		ω̄ [τ̄] ω̄ [τ̄ω̄]
	Χο		
	Χο Χο	Χρ.	
20	Χρ		
	Χρι	Χρι	
	Χρω	Χρω	
	Χρω	Χρω	
	Χρω		
25	Χθ	Χθ	

An Index of Greek Ligatures and Contractions

Author(s): William Wallace

Source: *The Journal of Hellenic Studies*, Vol. 43, Part 2 (1923), pp. 183-193

Published by: The Society for the Promotion of Hellenic Studies

Stable URL: <http://www.jstor.org/stable/625810>

The Ligatures of Early Printed Greek

William H. Ingram

A SCHOLAR working with sixteenth-century printed texts—if he is not trained in Classics—will be more often dismayed than enlightened when he encounters, in his Elizabethan quarto, an embedded Greek word or expression. The Greek may be simply a part of the running text, a happy devising of the author's to add authority to his prose; or it may be an extended quotation from a classical source. For one like myself, whose training is in English literature, the difficulty is not mitigated in the latter case; for even when an Elizabethan author identified his Greek I often had to accept on faith that it was a fragment of "Theogn" or "Arist" or "Herm Trism," the quotation as printed seeming no more than a series of alien convolutions to my perplexed eye. I saw little relevance between the Greek I had learned in school and this peculiar, cramped typeface which I could not read and which often contained only an occasional letter I could recognize. After much frustration of this sort I finally decided to attempt a resolution of the problem and to teach myself to read Renaissance Greek. I was ultimately successful, and in the course of my *agon* I came upon a number of interesting facts about the printing of Greek in the sixteenth century which, though hardly new, are perhaps inaccessible to many. Therefore, though my chief purpose in this article is to illustrate the forms which Greek ligatures took in the sixteenth century, and hopefully thereby to provide some aid for fellow sufferers, some preliminary comments about printing in general may not be out of place.

My first rude awakening came with the realization that the Greek alphabet did not have the twenty-four simple letters which my schooling had led me to believe were inherent in the language. How Greek was written or printed was, as I found, merely a matter of convention at any given time. The special letter-forms and letter-combinations which were popular during the Renaissance existed in sufficient number to startle one's imagination. The Parisian printer Robert Estienne, for example, recorded in the middle of the sixteenth century that his case of Double Pica Greek, the largest of the three

Greek type sizes in his shop, comprised four hundred and thirty different kinds of characters, or 'sorts'. (A 'sort' is the technical name for all the pieces of type which contain any one specific character—a letter, a combination of letters, a symbol—and which would therefore all be 'sorted' into one specific compartment in the type case when the type was removed from the press and put away.) Had we been able to look into Estienne's type case we would have found not twenty-four but thirty-eight different varieties, or 'sorts', of lowercase single letters. We would find that three hundred sixty-seven of the characters in this fount were letter-combinations, or ligatures, of one kind or another, combinations with *sigma* alone accounting for eighty-two of them.¹ If we go back to the earliest days of printing we find the matter no simpler. Robert Proctor describes a fount designed in Venice in 1486 in which the appearance of script was consciously imitated "by an elaborate system of ligatures, two, three, and four letters being commonly cast in one piece, and in an immense variety of forms and combinations, so that the number of sorts . . . exceeds twelve hundred, and even this is probably far from representing the fount in its completed state as projected."²

The term 'ligature' is a broad label, which we might profitably divide into subheadings. In its general sense a ligature is a series of two or more letters so designed that they are connected in varying degrees with one another. Being so connected, they must be cast on a single piece of type, which in turn necessitates a new compartment in the type case into which they can be sorted and stored. Each new ligature thus becomes an additional 'sort.' Ligatures are of two basic kinds, ties and contractions. In present-day printing one encounters almost exclusively the former: ligatures like *ff*, for example, where the letters are so designed that they touch one another, or *ft*, where they do not touch but are connected by a loop, are ties; they constitute individual 'sorts' for the modern printer, additional to the single letters f, l, c and t. In all these cases the characters are joined without distortion. A large percentage of the many ligatures in early Greek founts were simply tied sorts, like *νε*, *με*, *ελ*, *ω*, or *σω*, in which the component letters are readily distinguishable. For the present-day reader it is the contractions, much more than the ties, which cause

¹ Victor Scholderer, *Greek Printing Types, 1465–1927* (London 1927) 11; Robert Proctor, *The Printing of Greek in the Fifteenth Century* (Oxford 1900) 145.

² Proctor, *Printing of Greek*, pp.12–3.

difficulty in reading. A contraction is a ligature in which two or more letters have been distorted, often drastically, to produce a composite symbol. Such figures as πξ^{a} and ξ^{b} represent extreme examples; each of these ligatures is a single sort, and they stand, according to their printer (Robert Estienne in this case) for ὑπερσυντελικὸς and παρακείμενος .³ In the majority of cases, our hardships in reading early printed Greek fall somewhere between the minimal difficulty of the ties and the utter confusion of the most excessive contractions.

We can better understand the profusion of ligatures in the Renaissance by seeing the printed Greek of our own day as merely a typographical convention which has commanded general assent. We must accept that the type face which we call "Greek" would not necessarily be recognized as his own by an inhabitant of Periclean Athens. A Greek type face is, after all, designed primarily to be easily readable by persons, contemporaries of the printer and type designer, who read Greek; assuming that they publish the same works, a publisher whose Greek books are difficult to read will not sell so many books as one whose type is familiar and easily legible. All other considerations, even aesthetic ones, must eventually yield to such a basic economic fact.

This principle was successfully understood by the Venetian printer Aldus Manutius, as he showed in 1490 when he decided to design and cast his own Greek type. Some of his contemporaries, truly pioneers in the field of type designing, had produced Greek founts based on the uncial letter form found in vellum manuscripts of the period, or on the somewhat freer letter style found in liturgical tracts and prayer books. Aldus chose to ignore all styles of the older, more formal book hand: his bid for commercial success led him to adopt as the model for his type the ordinary business and correspondence Greek handwriting of his day. The scattered and undisciplined appearance of his finished type face, with its extravagantly contorted abbreviations and contractions, is simply the result of his determination to imitate the most common freehand features of everyday script. His judgment here, as elsewhere in his business dealings, was sound; but Robert Proctor, a partisan of the older letter forms, deplores Aldus' success:

With a lesser man the choice would have signified less; with

³ *Alphabetum Graecum*. [Lutetiae,] Oliua Roberti Stephani, MDLIII.

Aldus it was disastrous. The enormous vogue of his publications and the great number of them exercised an overwhelming influence, affected the whole future history of Greek printing, and inflicted on its aesthetic side a blow from which it has never recovered.⁴

Had such a disparagement been uttered to his face Aldus might, like the commercial successes of our own day, have cried all the way to the bank. His type face carried the field precisely because of its easy readability; and instructed by his success, other early printers of Greek gradually abandoned their experiments with type faces of a more formal nature.

Aldus' triumph had by the beginning of the sixteenth century laid the foundation for a cursive Greek type; he made the popular style resemble, as it does even today, an italic rather than a roman face. To our modern eyes the older book-hand style may seem clearer than Aldus' cursive type, and we may privately wonder at the exotic literary skills of a public which preferred the Aldine fount to its competitors on the grounds of ease in reading; but such was indeed the case, and Aldus became further emboldened with each new success. Individual letters were made for him in increasing varieties of forms, and contractions were devised for newer and larger combinations of letters. Aldus' 1495 *Grammar* of Theodoros of Gaza is an example of the extreme to which this practice was carried: words like *ἐνεστῶς*, *παρατατικός* and *ἀόριστος* were each represented by a single, carefully devised, intricately compacted scribal abbreviation, like the ones shown above for *ὑπερσυντελικός* and *παρακείμενος*.

Greek printed texts, as Victor Scholderer observes, were "in a fair way of breaking up into a collection of ideograms."⁵ Though the making of ingenious ligatures might indeed have been exhilarating to the type designer, it no doubt wore thin the patience of the typesetter, who was obliged to use, and use rapidly and correctly, the multitudes of new sorts with which his type cases were being increased. A point of diminishing returns seems to have been reached at the end of the century, and the cutting of ligatures stabilized at a point somewhat below compositorial chaos.

Aldus' great commercial success in the printing of Greek encour-

⁴ Proctor, *Printing of Greek*, p.15.

⁵ Scholderer p.7.

aged other printers to try their hand. Thierry Martens somehow acquired Greek type at Louvain as early as 1501, with which he printed occasional words; Gilles de Gourmont had cut his own punches and struck his own matrices in Paris by 1507, and the first wholly Greek work published in France was done at his press that year—it was a reprint of Aldus' *Theocritus*, further testimony to the Venetian printer's influence. Johannes Siberch was the first printer in England to use movable Greek type, in a number of books which he printed at Cambridge in 1521; four years earlier, however, the urge to print in Greek had impelled Wynkyn de Worde, who had no type, to cut Greek characters in wood.⁶ Within a few years efforts were being made to cast Greek type in England. Richard Pynson possessed a locally-made fount of Greek in 1524, which he used in printing Linacre's *De emendata structura*. The difficulties under which he labored, however, are suggested in his address to the reader:

Of your goodness, reader, excuse it if any of the letters in the Greek citations lack either accents, breathings, or proper marks. The printer was not sufficiently equipped with them, since Greek types have only recently been cast by him, and he had not prepared the quantity necessary for the completion of this work.⁷

We may recognize here a problem which was not confined to Pynson's founder; accents and breathings were from the first a source of difficulty, in the printing house as well as the foundry. One early solution was for the printer simply to ignore them, though this seems not to have been a widespread practice. The early type founders generally chose to include accents and breathings, but had to decide whether to cast them separate from the letters (as Pynson's founder chose to do) or to cast them on the same piece of type with the letter they covered. If accents and breathings were cast separately, smaller and more fragile than the letters, they increased the difficulty

⁶ Siberch's publications that year include an Erasmus (*STC* 10496), a Galen (*STC* 11536) and a Lucan (*STC* 16896), all of which contain words or phrases in Greek. An example of de Worde's "wooden" Greek may be found in his 1517 edition of Whittington's *Syntaxis* (*STC* 25543), sig. D^{5v}. He later acquired a standard fount. Samples of the work of Siberch and others may be seen in Frank Isaac's two-volume work, *English & Scottish Printing Types* (Oxford 1930 and 1932), which surveys printers before 1558.

⁷ *Lectori. S. Pro tuo candore optime lector æquo animo feras, si quæ litteræ in exemplis Hellenismi vel tonis, vel spiritibus, vel affectionibus careant. Iis enim non satis erat instructus typographus videlicet recens ab eo fuis characteribus græcis, nec parata ea copia, qua ad hoc agendum opus est.*

6*

376 THE LIGATURES OF EARLY PRINTED GREEK

of composing, increased the chance of error, and made more difficult the problem of getting an even impression on the paper. If they were cast together with the letter, then a great many more punches had to be engraved and matrices made, a time-consuming and expensive matter. Punches for vowels, and for diphthongs cast as ligatures, would have increased twelvefold. Consider the following permutations with *omega* alone: ω ω̇ ω̂ ω̃ ω̄ ω̅ ω̆ ω̇ ω̈ ω̉ ω̊ ω̋. A solution devised by Nicolas Jenson, a Venetian contemporary of Aldus, was to cast only the letters which contained both accents and breathings, *i.e.*, the last six of the twelve examples just listed. Then the compositor could cut away with a knife whatever portion he did not want. A breathing mark could be cut away so that only a letter with an accent remained; or an accent could be removed to leave only a letter with a breathing; or both marks could be cut off to leave a plain letter. Robert Proctor, who explains this process in greater detail,⁸ points out that such typesetting practice is generally detectable in two ways. First, the type resulting from such surgery is misproportioned; the remaining accents or breathings are too far to one side or the other, or the circumflex is too high. Second, the cutting-out was rarely done well; the mark to be removed was often imperfectly cut away, or the mark which was to remain may be accidentally cut into. Sometimes a hasty typesetter would simply ignore the need for cutting-out; Proctor offers ἡνιόχως as an extreme example of what might, through compositorial carelessness, be found in an early printed text from a printing house using Jensonian type.

The separate casting of accents and breathings gradually took precedence on the continent, and their effective use was demonstrated by Reyner Wolfe, a London printer who held a royal patent as printer in Greek, Latin and Hebrew, and who was the first English printer to possess Greek types in any quantity. Wolfe was a native of Gelderland and apparently made regular visits to the Frankfort Fair, where matrices as well as books could be purchased. With type acquired from a foundry in Basle he printed the first entire Greek text in England, two homilies of John Chrysostom edited by John Cheke, in 1543.

At about this time, a half-century or so after the economic success

⁸ Proctor, *Printing of Greek*, pp.18-9.

of the Aldine press had determined the general form of printed Greek, the type faces were given a virtually definitive shape by Francis I of France. In 1539 Francis had commissioned a new fount of type to be used by his Printer in Greek, Conrad Neobar, in printing editions from the vast royal collection of Greek manuscripts. With Neobar's death in 1540 Robert Estienne inherited the printing commission and the new types, thereby becoming presumably the new King's Printer in Greek, though no official patent to that effect exists. The type was designed by Claude Garamond, by all accounts the finest typographical artist of the age, who engraved the punches and made the matrices between 1541 and 1544. The capitals were derived from earlier models based on Lascaris, but the lowercase letters and abbreviations were modelled on the elegant calligraphy of Angelos Vergetios, of Candia in Crete, the cataloguer and copyist of the king's Greek manuscripts in the library at Fontainebleau, to whom Francis referred as his "escripvain expert in lettres grecques."⁹ The French Royal Greek types, or "*characteres regii*" as they came to be known, were used in some of Estienne's finest works in the years after 1544. They were received with universal applause and immediately became the preferred model for all European founders. Type cast from the Royal Greek matrices, or from matrices made in frank imitation of them, became prime desiderata in most large printing houses in the latter half of the sixteenth century. The success of these types paralleled, even surpassed, the earlier success of the Aldine founts in setting a European pattern. So popular were they that "the development of Greek printing was virtually arrested for quite two hundred years," with the result that "a Greek book printed in 1750 presents to all intents and purposes the same appearance as a Greek book printed in 1550."¹⁰ Fournier, the eighteenth century type founder, believed that the French Royal Greek founts were the only ones to possess practically all the known ligatures.¹¹

This brief review of the early history of the printing of Greek must serve as a necessary prologue to my main concern, the presentation

⁹ See Robert Proctor, *Bibliographical Essays* (London 1905) 95; Scholderer p.10; and Elizabeth Armstrong, *Robert Estienne, Royal Printer* (Cambridge 1954) 127-8. Miss Armstrong offers a sample of Vergetios' hand in a plate facing p.128.

¹⁰ Scholderer p.11. For a survey of these types, see Aug. Bernard, *Les Estienne, et les Types Grecs de François Ier* (Paris 1856).

¹¹ Daniel B. Updike, *Printing Types, their History, Forms, and Use*² I (Cambridge [Mass.] 1951) 236.

of a fairly comprehensive table of these early ligatures which were so popular during the Renaissance, but which now merely confuse and sometimes alienate the reader. Lacking such a table, the student whose needs require him to translate, or to transcribe, a bit of early printed Greek will generally be at a loss where to turn. His colleagues in his own department will merely commiserate. His colleagues in Classics will probably direct him to the standard handbooks of Greek palaeography, but on examination they will be found to be of limited usefulness.¹² Bibliographers will direct him to books on early printing or type founding, which, while generally including examples of ligatures in their illustrative specimens, rarely include discussions of them, their main concerns lying elsewhere.

As it happens, the best source of information about sixteenth century Greek ligatures is to be found at the source of the confusion, in a certain class of sixteenth century books called alphabet books which printers who printed Greek issued at regular intervals. These books constituted a short introduction to Greek for students who needed to learn the elements of the language. The books were invariably of the same format and were often copied from one another. With few exceptions, they are uniformly titled *Alphabetum Graecum*; they are unpretentious, written in easy Latin, and content themselves with naming the letters of the Greek alphabet, explaining vowel quantities and classifying consonants, explaining proper and improper diphthongs, discussing accents and breathings, declining the articles as sample paradigms, offering a table of Greek numerals, and translating the ligatures into single-letter equivalents. They generally concluded with a few short samples of Greek for practice, most commonly the *Paternoster* or the *Credo*.

These books are not to be confused with the more lengthy and detailed Greek grammars or syntax books of the day, which had a larger and more scholarly audience. The features of the Greek alphabet books, including ligature tables, were usually incorporated into the first chapter or two of a grammar. T. W. Baldwin notes that the *Institutiones Linguae Graecae* of Clenardus was "the most frequently

¹² The most useful of these will probably be B. A. van Groningen's *Short Manual of Greek Palaeography*³ (Leiden 1963), for its section on abbreviations and symbols, pp.43-7, and its selective tables of MS contractions on pp.44, 45 and 46. T. W. Allen's *Notes on Abbreviations in Greek Manuscripts* (Oxford 1889) is also of interest. Edward Maunde Thompson's *Handbook of Greek and Latin Palaeography* (London 1893), a standard item in most Classics seminars, is of little use.

used in England of the Greek grammars,"¹³ and records that eleven-year-old King James VI of Scotland had a Clenardus in 1576, and that he had a copy of Beza's Greek alphabet book as well, both probably sent from France. This Beza may well have been the one printed by Estienne from which some examples have already been drawn. Clenardus was indeed popular as a text: the *Short Title Catalogue* lists editions in 1587, 1590, 1594 and 1612, but the British Museum also has copies printed in London in 1582 and 1600 and eighteen other editions printed between 1543 and 1590 at such places as Paris, Antwerp, Venice, Cologne, Frankfort and Lyon.

Alternatively, the *STC* does not list, and the British Museum does not have, a single sixteenth century *Alphabetum Graecum* printed in London. John Brinsley, in his *Ludus Literarius*, a compendium of schoolroom practices first published in 1612, said nothing about Greek alphabet books, but urged that a child should begin his Greek studies with the "*Strasburge Greeke Grammar*."¹⁴ The Greek alphabet books may have been largely a continental habit. They were much more a product of the printing house than the scholar's study; their pedagogical attractiveness is minimal by our standards, and most of us would shudder at having to learn Greek from them. But their value to us lies precisely in this home-made quality. In the days when these books were most popular, no "standardized" table of ligatures had yet been established, so the ligature tables in the alphabet books were often *ad hoc* productions. They represent a sort of compositorial free-hand exercise, each printer simply setting forth systematically the contents of his type case to establish a ligature list as best he could. For the more fully-equipped printing houses, the ligature lists would be copious, and attractive testimony of the quality of the house's other publications. Aldus had stressed the attractiveness of his ligatures by calling his table "*Abbreviationes Perpulchrae scitu*"; Robert Estienne, who used his alphabet books after 1554 to publicize the French Royal Greek types, headed his list "Short-forms and ligatures devised for elegance as well as brevity" (*Compendia literarum et nexu partim breuitatis, partim elegantiae causa reperti*). The ligature tables can therefore offer a clue to the size and distribution of types in the

¹³ T. W. Baldwin, *William Shakspeare's Small Latine & Lesse Greeke* I (Urbana 1944) 535, 539, 540.

¹⁴ John Brinsley, *Ludus Literarius, or the Grammar Schoole*, ed. E. T. Campagnac (Liverpool 1917) 226.

cases of various printing houses. Estienne's alphabet books list three times as many ligatures as, for instance, a London edition of Clenardus' grammar. By collating enough of the alphabet books, we may arrive at a usable table of our own which will prepare us for most eventualities.

In the table which accompanies this article I have attempted to reproduce all those ligatures which might normally be expected to cause some difficulty for the modern reader. I have omitted the simple tied sorts, where two or more letters are connected without violence to their familiar shapes, for these are of interest only to the student of typography; and I have added variant forms of single letters when they are reasonably different from accepted modern forms. Sometimes a piece of type will contain a ligature formed by tying a single letter to a contraction, producing thereby a half-readable and half-confusing figure. At first I had thought to eliminate the clear first letter in such cases, and to list only the contraction, thereby avoiding a certain amount of duplication; but often the contraction requires the presence of a preceding letter for its own form, so I have decided to include them in their full form when I have so found them. The ligatures in the table were made by photographing the originals, which exist in a variety of type sizes, and enlarging the photographs to a more or less uniform size, then collating and transferring them to the table, and reducing the whole for printing. Slight variations in the sizes of the ligatures are the result of a failure to be mathematically exact in the original enlargements. Slight variations in thickness of line are the result of making different type sizes appear uniform.

The following alphabet books were collated to produce the table.

- De literis graecis*. Venice, Aldus Manutius Romanus, 1501. B.M. G.7581
Alphabetum Hebraicum et Graecum. Paris, Gilles de Gourmont, ?1508. B.M. 621.g.40(1)
- De literis graecis*. Tübingen, Thomas Anshelmus, 1512. B.M. 12923.b.2
Alphabetum Hebraicum et Graecum. Paris, Gilles de Gourmont, ?1516. B.M. 624.c.7(1)
- Ex Aldo Manutio de literis Graecis*. Cologne, Eucharius Cervicornus, 1517. B.M. T.2236(2)
- Theodori Gazae de linguae graecae*. Louvain, Theodoricus Martinus, 1518. B.M. 624.c.7(5)
- Alphabetum Graecum*. Paris, Christian Wechel, 1530. B.M. 1476.a.32(2)

- Alphabetum graecum*. Paris, Robertus Stephanus typographus Regius, 1539. B.M. 58.a.12
- Alphabetum Graecum*. Lyon, Mathias Bonhomme, 1542. B.M. 12923.bbb.39(1)
- Alphabetum graecum*. Paris, Robertus Stephanus typographus Regius, 1548. B.M. 236.g.38(1)
- Alphabetum Graecum*. Paris, Robertus Stephanus typographus Regius, 1550. B.M. 617.c.29
- Alphabetum Graecum*. Cologne, haeredes Arnoldi Birckmanni, 1553. B.M. 843.c.21(1)
- Alphabetum Graecum*. Paris, Robertus Stephanus, 1554. B.M. 622.c.38
- Elementa Graecae Linguae in usum puerorum collecta*. Nuremberg, Gabriel Hayn, 1556. B.M. 12924.cc.35
- Alphabetum graecum*. Paris, Guillaume Morel, 1560. B.M. 236.g.38(3)
- Alphabetum Graecum*. Paris, Thomas Richardus, 1560. B.M. 624.c.21(1)
- Alphabetum Graecum*. Antwerp, Christopher Plantin, 1566. B.M. 12923.aa.4(1)
- Alphabetum graecum*. Antwerp, Johannes Loeus, 1567. B.M. 4516.a.32(3)
- Alphabetum Graecum*. Paris, Joannes Benenatus, 1569. B.M. 236.g.38(2)
- Alphabetum Graecum*. Paris, Robertus Stephanus, 1580. B.M. 622.d.35
- Alphabetum Graecum & Hebraicum*. Paris, Paulus Stephanus, 1600. B.M. 12904.b.11

In the preparation of the tables which follow I was assisted by a grant from the Faculty Research Fund of the Horace H. Rackham School of Graduate Studies, the University of Michigan.

THE UNIVERSITY OF MICHIGAN

September, 1966

αλ α	αὐτῶ αὐτῶ
αι αι	γα γα
αις as in δίκαις	γαι γαι
αις as in ταῖς	γαν γαν
αἰτιατικῆ	γὰρ γὰρ γὰρ γὰρ
αλ	γὰρ γὰρ γὰρ γὰρ
αλλ	γας γας
αν αν	γγ γγ γγ
αν as in ἡμέραν	γε γε
ἀντι	γει γει
ἀντι τοῦ	γελ γελ
αξ αξ	γελ γελ
αο αο	γεν γεν γεν γεν
ἀόριστος	γενικῆ
ἀορίστου	γενικῆ
απ	γενικῆν
ἀπο ἀπο	γενικῆς
ἀπὸ ἀπὸ	γερ γερ γερ
αρ αρ αρ ρ αρ	γευ γευ
ἀρ ἀρ ἀρ	γην γην
ας as in ἡμέρας	γι γι
ας	γίνεται
αὐ αὐ	γκ γκ
αὐτὸ αὐτὸ	γλ γλ
αὐτοῦ αὐτοῦ	γμ γμ

γϛ γϜ

γϝ γϞ γϟ

γϠ γϡ γϢ γϣ

Γ̄ γράμμα

γει γρι

γεθ γρο

γυ γυ

γϣ γϣι

γϣω γϣν

γω γω γω

δα δα

δαγ δαι

δακ δαν

δαν δαν

δ̄ δ̄ δ̄ δ̄ δ̄

δϛ δει

δϞ δϟ δειξ

δϠ δευ

δϡ δευρ

δη δη

δνω δην

δι δι

δῑα δῑα δῑα

δῑα δῑα δῑα δῑα

διο διο

δῑφθογγον

δῑφθογγος

δῑφθόγγου

δῑφθόγγω

δο δο

δο̄τικη

δρ δρ

< δραχμη

δρι δρι

δρο δρο

δρω δρω

δυ δυ

δϣ δϣι

δϣω δϣν

δϣς δϣς

ε̄γω ε̄γω

ει ει

εῑ εῑ

" εῑν as in λέγ" λέγειν

εῑν εῑν

εῑν εῑν

εῑν εῑν εῑν εῑν

εις εις

εῑς as in γον̄ῑ γονε̄ις

εκ εκ

κθ	κο	μ ^ο _ϋ	μένος
κϷ	κοτύλη	μ ^ε _Ϸ	μέσον
κρ κρ	κρ	μ ^ε _ρ	μέσος
κρα	κρα	μ ^ε _ρ	μέσου
κυ	κυ	μ ^τ _ι	μὲν μὲν μὲν
κϷ	κύαθος	μ ^ι _ω	μην
κμ	κμ	μ ^ν _α	μνᾶ
κϷ	κῶν	μ ^ο	μο
λα	λα	μ ^υ	μυ
λϷ	λίτρα	μ ^υ	μυι
λλ	λλ	μ ^υ _υ	μυν
λο	λο	μ ^ω	μω μω
λω	λω	μ ^ω _ν	μῶν
μα	μα	μ	ν as in μεμ μεν
μα	μαι	μ ^ε _ξ	ξεστή
μαν	μαν	μ ^ο	οι
μαρ	μαρ	μ ^ο _ι	οἶον
ματ	μάτων as in	μ ^ο	οις as in τ ^ο τοις
πραγματ	πραγμάτων	μ ^ο	οἷς as in θνητ ^ο θνητοῖς
μαυ	μαυ	μ ^ο _λ	ὀληή
μεθ	μεθ	μ ^ο _ν	ον
μελ	μελ	μ ^ο _ν	ον as in λόγ ^ο λόγον
μελλ	μελλ	μ ^ο _ν	όν
μελλων	μελλων	μ ^ο _ν	ὄν as in τ ^ο τὸν
μὲν	μὲν	μ ^ο _ρ	ορ (see ρος)

Ϡ ος	πδ πευ
ο ος as in	πι πι
ἄνθρωπ ^ο ἄνθρωπος	πω ω πρ πο
α ος as in θε ^α θεός	πωε ππε
ϛ ὅτι	πωδς ππευς
υ ου	πωι πι
β ούγγια	πωο ππο
οὐδε οὐδε	πωω ππω
οὐκ οὐκ	πρ πρ πρ
οὐκα οὐκα	πρα πρα
οὐν οὐν οὐν	πρι πρι
υ ους as in λόγ ^υ λόγους	πρω προ
υ ους as in τ ^υ τούς	πρω προ
οὐτος οὐτος	πι πι πτ
πα πα	πυ πυ
παι παι	πυ πι
παν παν	πυν πυν
παρ παρ	πω πω
παρα παρα	ρα ρα
παρακείμενος	ρι ρι
παρατατικός	ρο ρο
παυ παυ	ρρ ρρ
περ περ περ	ρρ ρρ
περι περι περι	ρρ ρρ σα
περι περι	σαι σαι σαι
	σαν σαν σαν

Ϟρ σαρ
 Ϟϛ σαϛτα
 Ϟβ σβ
 Ϟε σε
 Ϟει σει
 Ϟθ σθ
 Ϟθα σθα
 Ϟθαι σθαι
 Ϟθε σθε
 Ϟθη σθη
 Ϟθην σθην
 Ϟθι σθι
 Ϟθλ σθλ
 Ϟθο σθο
 Ϟθω σθω
 σκη σκη
 σκυ σκυ
 σμι σμι
 Ϟ Ϟ σο
 σϛ σου
 σπ σπ
 σπα σπα
 σπαι σπαι
 σπαν σπαν
 σπε σπε

σπει
 σπη
 σπι
 σπλ
 σπο
 σπυ
 σπω
 σσ
 σσα
 σσαι
 σσαν
 σσας
 σσε
 σση
 σσι
 σσο
 σσω
 στ
 στα
 σται
 στας
 σταυ
 στε
 στει
 στη

στ	στι	τῶ	ταυ
στο		τῶ	ταῦτα
στρ		τῆ	τε
στυ		τῶρ	τερ
στω		τῆ	τῆν
συ	συ	τῆς	τῆς
συν	συν	τῆ	τι
σφ	σφ	τῶ	το
σχα		τῶ	τόν
σχε		τῶ	τοῦ
σχει		τῶ	τούς
σχη		τῶ	τοῦτο
σχην		τῶ	τρ
σχι		τῶ	τρι
σχν		τῶ	τρο
σχο		τῆ	ττ
σxp		τῶ	τυν
σχυ		τῶ	τω
σxυν		τῶ	τῶ
σω		τῶ	των
τα	τα	υ	υ
ται	ται	υ	υ
ταῖς		υ	υι
ταν		υ	υν
τας		υ	υν as in οὔν οὖν

ύπ	χθη
ύπερ	χθην
ύπερσυντελικός	χθι
ύπο	χθο
ύπό	χθου
υς	χθουν
υσι	χθους
φι	χθω
φρ	χο
χαι	χόα
χαν	χοϊνιξ
χαρ	χρ
χαρι	χρι
χας	χυν
χου	ψαι
χει	ψαν
χην	ψει
χθ	ω̃
χθα	ων as in λόγ̃ λόγων
χθαι	ων̃ as in τ̃ των̃
χθας	ως as in ὅπ̃ ὅπως
χθε	ως̃

ALPHA

BETVM GRAECVM VNA CVM

*multis alijs que expeditum quem reddunt ad
Grammaticam Graecam capeſſendam. Cui
adiuncta haec ſunt: Precatio dominica,
Salutatio angelica, Symbolũ apoſtoli-
cum, decem praecepta Chriſti ſer-
uatoris apud Mattheum decre-
ta, & hoc genus alia,
Graecè & Lati-
nè.*

γράμματα ἑλληνικὰ καὶ ἑισαγωγή
πρὸς τὴν τῶν ἑλλήνων λόγων
ἀνάγνωσιν, Ἐπιπροχίρειαρ
πρὸς τὴν γραμματικὴν.

Parisjs apud Christianum Wechelum,
sub scuto basiliensi, in uico IACO
660 1532.

LITERAE QVAE MULTIPLES

ab his figuris scribuntur apud Graecos

sunt quatuor et viginti:

Α α α	Άλφα	Alpha	a
Β β β	Βήτα	Vita	b
Γ γ γ	Γάμμα	Gamma	g
Δ δ δ	Δέλτα	Delta	d
Ε ε ε	Έ ψιλόν	Epsilon	e
Ζ ζ ζ	Ζήτα	Zita	z
Η η η	Ητα	Ita	e longum
Θ θ θ	Θήτα	Thita	th
Ι ι	Ιώτα	Iota	i
Κ κ	Κάππα	Cappa	e
Λ λ	Λάμβδα	Lambda	l
Μ μ	Μυ	My	m
Ν ν ν	Νυ	Ny	n
Ξ ξ ξ	Ξι	Xi	x
Ο ο	Ο μικρόν	O micron	o
Π π π	Πι	Pi	p
Ρ ρ	Ρω	Rho	r
Σ σ σ	Σίγμα	Sigma	s
Τ τ τ	Ταυ	Taf	t
Υ υ	Υ ψιλόν	Ypsilon	y
Φ φ	Φι	Phi	ph
Χ χ	Χι	Chi	ch
Ψ ψ	Ψι	Psi	ps
Ω ω	Ω μέγα	Omega	o magnam

Α ι

DE DIVISIONE LITERARUM

rum Græcarum,

Diuiduntur hæ quatuor & uiginti literæ, in duas partes: in Vocales & Consonantes.

¶ Vocales septem.

α ε η ι ο υ ω

Breues.

Longe.

Communes.

ε ο

η ω

α ι υ

Prepositiue

Subiunctiue.

α ε η ο ω

ι υ

Mutabiles.

Immutabiles.

α ε ο

η ι υ ω

¶ Diphthongi Proprie sex.

æ æf i ef i u

œ œu u œu oi ou

¶ Diphthongi improprie sex.

æ e o y i f of

α η φ υ ι η υ ω υ

¶ Consonantes septendecim,

β γ δ ζ θ κ λ μ ν ξ π ρ σ τ φ χ ψ

Semiuocales.

Mute.

ξ ζ τ λ μ ν ρ σ

β γ δ κ π τ θ φ χ

Duplices.

Immutabiles.

ξ ζ τ

λ μ ν ρ σ

¶ Tenues.

Medie

Aspirate.

ω κ τ

β γ δ

φ χ θ

¶ Monodicon.

σ

DE POTESTATE LITERARVM OMNIVM,

A α faät a	ut ἀγαθός agathos, ἀλλᾶ alla
B β facit u	ut βάρβαρος uaruaros βαβαί uaua
Γ γ facit g	ut γέγραφα gegrapha
Δ δ facit d	ut δαίδαλα δαδalos
E ε facit e	ut ἐγὼ ego
Z ζ facit z	ut ζᾶθε θεοο zatheos
Η η facit i long.	ut φῶνη phini
Θ θ facit th	ut θάνατος θεοo thanatos
Ι ι facit i	ut ἰακχος iacchos
Κ κ facit c	ut κόρυδος Corydon
Λ λ facit l	λαλᾶ θεοο ut lalos
Μ μ facit m	ut μορμῶο mormo
Ν ν facit n	ut ναί ne
Ξ ξ faät x	ut ξανθόθριξ xanthothrix
Ο ο facit o	ut οὐελίσκος θεοο oueliscos
Π π facit p	ut πάππα pappa
Ρ ρ faät r	ut ῥώμη rhomi
Σ σ facit s	ut σᾶρξ sarx
Τ τ facit t	ut τάλαντον talantum
Υ υ faät y	ut ὕμνος θεοο hymnos
Φ φ facit ph	ut φίλος θεοο philos
Χ χ facit ch	ut χριστός Christos
Ψ ψ facit ps	ut ψίξ psix, ψέ psc
Ω ω facit o longum,	ut ὠκα oca, χιτῶν chiton

De potestate diphthongorum propriarum.

ΑΙ αἶ facit *æ*, ut ἀγίς *ægis*.

ΑΥ αὐ facit *af*, medium inter *b* & *f*, ut αὐλή.

ΕΙ εἶ facit *i* longum, ut χεῖς *chir*, ἐν εἰς, ἐκώριον.

ΕΥ εὐ facit *ef* medium inter *b* & *f*, ut εὐγῆ *efgē*,
Διῶν *thifeus*.

ΟΙ οἶ facit *i* longum, ut οἶμα *imi*.

ΟΥ οὐ facit *u* uocalem, ut οὐκοῦν *ucun*.

De potestate diphthongorum Impropiarum.

α cum *iota* subscripto facit *a*, ut ἄδω *ado*.

ι cum *iota* subscripto facit *i* longum, ut τῆ μῦσῆ
ti musī.

ο cum *iota* subscripto facit *o* longum, ut παλινῶν
δ'ία palinodia: ueteres uerò non subscribebant
iota, sed adscribebāt sic, τῶν ἀλιεία, *to eneia*, τῆ
μῦσῆ, *ti musī*. τραγωδ'ία, *tragodia*. Quod
in codicibus antiquis licet uidere, minore tamen
iota.

Υ υἷ cum *iota* adscripto facit *i* longum, ut ἄρπυια
harpya.

Η ηῷ facit *if* medium inter *b*, & *u* consonantem
ἡυδα ifda.

Ω ωῷ facit *of* medium inter *b* & *u* consonantem.
ut ὦτος *oftos* pro αὐτός.

Quonam modo diphthongi græce ac literæ ad Latinos ueniant.

ΑΙ mutatur in æ diphthongon, αὐφας Aeneas, ἑβραῖϑ hebræus. Interdū diuiditur, ut αἶας Ajax, μαῖα Maia.

ΑΥ uertitur ī au, ut αὐλὴ aula. θησαυρὸς thesaurus: Sed caue ne te decipiant Nicolaus, mene'aus, & similia, quæ diphthongon in au non habent: sed sunt duæ syllabæ, quia sunt à græcis in aos, ut Νικόλαϑ.

ΕΙ mutatur uel in e longum, ut ἀχιλλεῖϑ Achilles, καλλιόπεια Calliopea. Vel in i longū, ut νῆλϑ Nilus, ἰδῶλοϑ idolum, θάλια thalia.

ΕΥ mutatur in eu diphthongum, ut θεσπεύς Theſeus, εὖγε euge.

ΟΙ mutatur in œ diphthongum, ut φοῖβϑ Phoebus, ὀνοφώροϑ Onophorium.

ΟΙ mutatur in u longum, ut μῦσα Musa, οἰδίπους Oedipus.

¶ De diphthongis Improprijs, α cum iota subscripto transit in æ diphthongum, ut τῆ λήδ'α huic Leda.

η cum iota subscripto transit in æ diphthongū, ut τῶ ποιμητῆ huic Poëta.

ω cum iota subscripto transit in œ diphthongum, ut ἡ κομῶδ'ία hæc comædia ἡ τραγῶδ'ία hæc tragædia
A iij Quæmadmodum

Quemadmodum literæ ac diphthongi Græ
cæ in latinum transferantur.

A mutatur in a, ut κᾶλαϑ Θ calathus. Interdum
in e, ut τάλαντον talentum. Item in i, ut κᾶνασσορ
canistrum. Item in o, ut κᾶρυλ Θ corylus. Et in u,
ut ἡρακλῦς. Hercules. hyperthesi τοῦ κ. Et in æ di-
phthongum, ut Ἀσκληπιδὲς Aesculapius.

B mutatur in b, ut φοῖβ Θ Phœbus. Aliquando in
p, βαβαί παρε quanquam Θ Græci παπαί dicunt,
Item in ph τρίαμβ Θ triumphus.

γ mutatur in g, ut γένος genus. Vertitur etiam in
n, ut ἄγγελ Θ angelus, δίφδογγ Θ diphthongus,
ἄγκυρα ancora, ἄγκιστρος Anchises, σφίγγξ spinx.
In his dictiōibus quæ apud Græcos commutarunt v in
γ, sequentibus γ κ χ ζ, Quoniam autem ante præ-
dictas literas non admittitur v apud Græcos, mu-
tatum est in γ, quod Romani rursus in v commu-
tarunt, etsi antiqui græcam orthographiam ob-
servantes, aggelus, diphthoggus scribebant per du-
plex g.

δ mutatur in d, ut δίδω Dido. Interdum in b, ut
δίς bis: Θ in l, ut δδυσσεὺς Vlysses. Sicut etiam apud
nos d Θ l sibi invicem cedunt, ut sedes, sella, Θ hoc in
compositione.

E psilon

E psilon mutatur in e breue, ut ἐγὼ ego γίνωσις γενεσις.

Z remanet, ut Ζέφυρος Ζephyrus. Interdum mutatur in geminum ss, ut μάζα massa, πατριζω patriisso.

H mutatur in e longum, ut πηνελόπη penelope. κηρός cera, σκηνή scena, ἠθικὴ ethica. Interdum in a longum, ut μήτηρ mater, φάσμα phasma.

Θ mutatur in th aspiratum, ut θετήκη thrae, θυρσὸς thyrsus. Interdum in suam tenuem, id est, t, ut θρίαμβος triumphus. Item in suam mediam, id est, d, ut θεὸς Deus, θεὰ dea.

I mutatur in i, modo longum, modo breue, ut ἀρχίσις Anchises, νεσοῖδες Nestorides.

K mutatur in c, ut κακὸς cacus. Interdum in suam mediam, id est, g, ut κώβις gobius, κύνις cygnus, quanquam εὐ cygnus dicimus. Item in p, ut λύκος lupus.

Λ mutatur in l, ut πᾶλλας Pallas, λύρα lyra, λῦξ lux.

M mutatur in m, ut γραμματικὸς grammaticus, στέμμα stemma. μελπομένη Melpomene.

N uertitur in n, ut νύξ nox, ναῦς navis, ναῖνε, νάρκιος narissus, νόθος nothus.

A 5 ζ uerbi

Ξ uertitur in x, ut ξινοφῶν Xenophon, ξένιον Xenion.

Ο micron, mutatur in o breue, ut Ὀλυμπος Olympus. Item in u, ut Ὀδυσσεύς Ulysses. Sed frequens mutatio est o in u in fine dictionis, ut κυπρῶς Cyprus, Ὅμηρος Homerus, Ἴλιον Ilium. Interdum in e, ut γένον genu, ἀλέξανδρος Alexander, κάπρος caper.

Π mutatur in p, ut πασιφάκη Pasiphae.

Interdum in suam aspiratam, quae est apud nos ph, ut τροπαιον trophaeum. Item in suam meliam, quae est apud nos b, ut βύξος buxus, ἄραβι arabs.

Ρ mutatur in r, ut ῥητορ rhetor. Vbi sciendum omnem dictionem, quae apud Graecos scribitur per ρ in principio dictionis, apud nos transferri cum aspiratione, ῥέα Rhea.

Σ uertitur in s, ut σίσυφος Sisyphus. Interdum in x, ut ἄσπετος, ἀσπίς, ἀστρίων, ἀστρίων, ἀστρίων. Item in t, ut στυγία, στυγία, στυγία.

Τ mutatur in t, ut τροία Troia, τάνταλος Tantalus. Inuenitur etiam mutatum in s, sigma precedente, ὄσση ossa.

Υ plerumque remanet, ut ἱερώνυμος Hieronymus, συνώνυμος synonymum. Transit etiam in u, ut ῥόμιος Rhomius, πύξος buxus, σύς sus, μύς mus, τύλη twile.

Φ uertitur

ϕ uertitur in ph, ut φιλόσοφ ϕ philosophus, Aliquando etiam in f, ut φυγή fuga, φύμη fama. Item in suam tenuem, ut σφαῖρα sphaera. Et in suam mediam, ut ἄμφω ambo.

χ mutatur in ch, ut χρύσιος Chryses, χρυσόσομα ϕ Chrysostomus, χριστός Christus. Quae litera quia habet figuram x nostri, sunt qui putant cum sic scribitur xp̄s per x ϕ p scribi literas latinas, cum ea quae x uidetur sit χ, ϕ quae uidetur p sit ϑ. Et quanquam ferè semper legimus in sacris literis Christus sic scriptum xp̄s, Graecae tamen scribatur, cum sic scribitur: Latine uerò scribendum est per ch, sic Christus, uel sic breuius, Chr̄s. Eodem modo decipiuntur in I H S, credentes esse aspirationem hanc literam H, cum sit η græca uocalis, quae apud nos in e longum frequentius mutatur, ΙΗΣΟΥΣ Iesus. Item quia Græci etiam sic scribunt Ιησῆ, quod est simile nostrae aspirationi, latini scribunt Ihesus, quod imperiti per aspirationem scribi existimant.

Quoniam in sermonem de aspiratione inadimus, illud annotatione dignum existimauimus, acceptam esse aspirationem nostram, ἀπὸ τῆς Δασείας καὶ τῆς λῆς accentibus græcis. Nam illi dactylam sic notat ϕ ψilen sic ϕ. Quos accentus in unū coniungentes Romanis,

mani, fecerunt eam aspirationem, quae nos in grandius
 saulis utimur literis. Qui tamen accentus nunc fere
 exoleuerunt apud Græcos. Quorum loco iuniores hi-
 sce utūtur, ut δασσα habeat figuram c nostri sic,
 ψιλῆ uero c conuersi, sic. Et hinc puto nos accepisse
 se aspirationem, qua cursim scribendo utimur. Nam
 si addideris psilen denso aspirationem facies, sed in-
 flexam, quanquam etate nostra plures rectam, quam
 flexam scribentes notant. Hanc nos aspirationem mo-
 do in s uertimus, ut ἕξ sex, ἑπτὰ septem. Modo in
 u ut ἐν τὸς Venetus, ἑσπέρα uespera. Sed frequen-
 ter in nostram aspirationem, ut ὕμνος hymnus.

† mutatur in ps, ut αἰθίοψ ethiops. Aliquando in
 bs, ut ἄραψ arabs, ἄψυρτος absyrthus.

Ω mega transit in o longum, ut ὠκεανὸς oceanus
 εἰδῶλ\ idolum. PROSODIA.

προσωπίαι, accentus (nam id significat græca uox
 πρῶ ad, ὦδῆ carmen) est ratio pronounciandi syllabe
 accidens, alia enim breuis est, alia longa, dein acuta uel
 grauis, uel inflexa &c.

Acadunt ergo syllabe προσωπίαι.

Μακρά	—	Ὀξεία	•
Βραχῆα	υ	Βαρῆα	•
Δασῆα	•	πρῶταομένη	•
ψιλῆ	•		

Longum

Tempus

Breue u Δῆος

Acutus ' Διός

Tonus Grauis \ Διός

Inflexus " Διού.

Asper ° ἐλένη.

Spiritus

Tenuis ° ἔρη.

Alij syllabæ acâdentib. passionibus annumerant lectio-
nis adminicula, quæ ad pûcta propriè p̄tinēt. Sunt autem
ἀπόστροφος auersio ° qui supra extremū dictionis in
fine elisa uocali ponitur: estque ἀπόστροφος signum
elise uocalis, ut κλέῃ ἐλέησος, pro κλέη ἐλέησος. In
poëmatis sæpe initium dictionis occupat, ut est Callima-
chi hoc, ὦ τὸ ἄλλορον ὄμ παντὶ φαίνεται αἰ, ἀλλ' ὄ, ἔ
ἰσθλός, pro ἀπόλλωρ. Apollo non ciuius apparet, sed
bono. ὑφὲρ Subunio τ syllabarum contrahendarum
nota, quæ τ cunque. ὑπερδιασολῆ, sub extrema dictione
ponitur, dictionem alteram ab altera diducens, μὴ
δὲρ ἄγαρ. Vsus passionum sæpe ad discernendas ho-
monymas uoces cōfert, ὄ, ἔ ab ὄσις, ὅτι quoniam &c.

Primum syllabæ acâdens tempus est, nec enim ulla
syllaba tono effertur, nisi pro ratione temporis. Atque
ideo

ideo sunt tempora, perinde ac fulcra quedā tonorum, quæ illi natura in syllabis priora requirunt. Itaq; spectabit doctus grammaticus: primum quanta sit syllaba, longa ne an brevis, longam dignoscet, aut longa uocali, η ω, aut diphthongo αἰνῆϛ, quæ omnes longæ sunt, aut positione αζτος ἄζις.

Breuem breui uocali ε ο, δεός.

Mediam auctoritate, non uocali. Nam et si mediæ sint uocales, tamen ea est uis illarum, ut in constitutione syllabarum aut longæ sint, ut ἱρος, aut breues, ut φίλος. Auctoritate mediam arbitrare, nam et quæ breuem natura uocalem habet, nonnunquam extenditur, ut apud Homerum μέλος.

VSVS TONORVM,

Quæsitus, qui dictionis tenor aut acuto responde, aut circumflexo efferendam. Sunt enim hi principales duo toni, et qui syllabis inscribuntur.

A C V T V S

Loca possidet, ultimam, penultimam, antepenultimam δεός ωριγένης πῶάκλιτος.

CIRCUMFLEXVS

Locus est ultima δεός, penultima σῶμα.

GRAVIS

Omnibus syllabis est, quæ nullo alio tono, acuto aut circumflexo

draun flexo insigniuntur : nec scribitur unquam sua uia
 α, dōminus, minus graues sunt, nullis insignite tonis.
 Deinde uerò cū in postremis syllabis aliquādo scribi-
 tur, θεός ἢ μῶρ, nō est genuinus, sed ascititius syllabe.

Numerus Græcorum,

	10	20	30	40	50	60	70	80	90	
	Ι	κ	λ	μ	ν	ξ	ο	π	η	
1	α	ια	κα	λα	μα	να	ξα	οα	πα	ηα
2	β	ιβ	κβ	λβ	μβ	νβ	ξβ	οβ	πβ	ηβ
3	γ	ιγ	κγ	λγ	μγ	νγ	ξγ	ογ	πγ	ηγ
4	δ	ιδ	κδ	λδ	μδ	νδ	ξδ	οδ	πδ	ηδ
5	ε	ιε	κε	λε	με	νε	ξε	οε	πε	ηε
6	ς	ισ	κς	λς	μς	νς	ξς	ος	πς	ης
7	ζ	ιζ	κζ	λζ	μζ	νζ	ξζ	οζ	πζ	ηζ
8	η	ιη	κη	λη	μη	νη	ξη	οη	πη	ηη
9	θ	ιθ	κθ	λθ	μθ	νθ	ξθ	οθ	πθ	ηθ
100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	
ς	ϛ	τ	υ	φ	χ	ψ	ω	Ϟ	ϟ	

ΕΙΧΗ ΚΥΡΙΑΚΗ

Πάτερ ἡμῶν ὃ εἶ τοῖς οὐρανοῖς, ἅγια
 δῆτω τὸ ὄνομά σου, ἐλθέτω ἡ βα-
 σιλεία σου, γνηθήτω τὸ θέλημά σου
 ὡς εἰς οὐρανῶν ἢ ὑπὲρ τῆ γῆς. Ἡ ἄρτον
 ἡμῶν τὸν ὑπόλοιπον δός ἡμῖν σήμερον. καὶ ἄφες
 ἡμῖν τὰ ὀφθαλίματα ἡμῶν. Ὁς Ἐμῆς ἀφίε μου
 τοῖς ὀφθαλέταις ἡμῶν. Ἐ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς ἐς
 πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τῆ πειρῆς. Ἄμην.

ΑΣ Π Α Σ Μ Ο Σ Τ Ο Υ Α Γ Γ Ε Λ Ο Υ Π Ρ Ο Σ
 Τ Η Ν Α Γ Ι Ὠ Τ Α Τ Η Ν Π Α Ρ Θ Ε Ν Ο Ν

Χαῖρε κεχαριστωμένη Μαρία, ὁ κύριος μετὰ
 σοῦ, ἐυλογημένη σύ ἐν γυναιξί, Ἐυλογη-
 μένη ὁ καρπὸς τῆ κοιλίας σου, ὅτι σωτῆρα ἔτε-
 κες τῶν ψυχῶν ἡμῶν. Ἄμην.

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ
 ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ.

Πιστεύω εἰς θεὸν πατέρα παντοκράτορ, ποιη-
 τὴν οὐρανοῦ Ἐ γῆς, Ἐ ἐς ἰησοῦν χριστὸν υἱὸν
 αὐτοῦ, ἕνα μόνον κύριον ἡμῶν, συλληφθέντα ἐκ πνεύ-
 ματος ἁγίου, γνησθέντα ἐκ Μαρίας ὅτι παρθένου,
 παθόντα ὑπὲρ ποντίου πιλάτου, θανόντα καὶ ταφ-
 φέντα, καθελθόντα εἰς ἅδην, τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-
 σάντα ἐκ νεκρῶν, ἀνεληθόντα εἰς οὐρανὸς.

ORATIO DOMINICA.

*P*ater noster qui es in caelis, sanctifica-
tur nomen tuum. Adueniat re-
gnum tuum. Fiat uoluntas tua,
sicut in caelo & in terra. Panem

nostrum quotidianum da nobis hodie, & remitte
nobis debita nostra, sicut & nos remittimus
debitoribus nostris. Et ne inducas nos in
tentationem, sed libera nos à malo. Amen.

SALVATIO ANGELICA AD
SANCTISSIMAM VIRGINEM.

*A*ve gratia plena Maria, Dominus tecum.
Benedicta tu in mulieribus. Et benedictus
fructus uentris tui, quoniam saluatorem peperisti ani-
marum nostrarum. Amen.

SYMBOLVM SANCTORVM
APOSTOLORVM.

*C*redo in Deum patrem omnipotentem, factorem
caeli & terræ, Et in Iesum Christum filium
eius unicum dominum nostrum, Conceptum ex spiri-
tu sancto, natum ex Maria uirgine, Pas-
sum sub Pontio Pilato, mortuum & sepul-
tum, Descendentem ad inferos, tertia die resurgenti-
tem ex mortuis, Ascendentem in caelos,

B

καθεξόμωμον εν δεξια τ πατρὸς παντοκράτορ,
 ὁδὸς μέλλει ἔρχεσθαι κρῖναι ζῶντας ἢ νεκρῶν. Πιστεύω
 εἰς πνεῦμα ἅγιον, ἅγιον ἐκκλησίαν καθολικὴν
 ἁγίων κοινωνίαν, Ἀφεσίμ ἁμαρτιῶν,
 Σαρκὸς ἀνάστασιν, ζωὴν αἰώνιον. Αμὴν.

DECIMUM PRAECEPTA DOMINI
 QUAE SCRIPTA HABENTUR
 IN EXODO CAP. XX.

Καὶ ἐλάλησε κύριος ὁ πάντας τῶν λόγων τῶν
 τῶν λέγει, Εγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς σου, ὅστις ἔζη
 γὰρ σε ἐκ γῆς ἁγυπτοῦ ἐξ οἴκου δουλείας.

οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.

οὐ ποιήσεις εἰδωλῶν, οὐδὲ πᾶσι τοῖς ὁμοίω-
 μασι, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, ἢ ὅσα ἐν τῇ γῆ καὶ ἔω,
 ἢ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασι ὑπὲρ καὶ ἔω ὅτι γῆς.

οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς.

Εγὼ γὰρ εἰμι κύριος ὁ θεός σου, θεὸς ζηλωτὴς
 ἀποδιδοῦς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἐπὶ τρί-
 τῶν ἢ τετάρτῃ γενεᾷ τοῖς μισοῦσί με, ἢ ποιῶν
 ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς φυλάσσουσι τὰ προ-
 σάγματα μου.

οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τὸ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίως,
 οὐδὲ μὴ καθαρῶς κύριος τὸ λαμβάνοντα τὸ ὄνο-
 μα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίως.

*Sedentem in dextera patris omnipotentis, unde
uenturus est iudicare uiuentes & mortuos. Credo in
spiritum sanctum, sanctam ecclesiam catholicam,
sanctorum communionem, remissionem peccatorum,
Carnis resurrectionem, Vitam æternam. Amen.*

DECEM PRAECEPTA DOMINI
QUAE SCRIPTA HABENTUR
IN EXODO CAP. XX.

ET locutus est dominus oēs sermones hos, dicens,
Ego sum dominus Deus tuus, qui eduxi te de
terra Aegypti, de domo seruitutis.

Non erunt tibi dij alieni præter me.

*Non facies tibi idolum, neque ullius simulachrum,
quæcunq; in celo sursum, & quæcunq; in terra deor-
sum, & quæcunque in aquis sub terra.*

Non adorabis eos, neque seruias eis.

*Ego enim sum dominus Deus tuus, Deus zelotes,
reddens peccata patrum in filios in tertiam & quar-
tam generationem odio habentibus me, & faciens mi-
sericordiam in miliaria diligentibus me, & seruanti-
bus præcepta mea.*

*Nō accipies nomē domini Dei tui in uano, non enim
mundabit dominus accipientem nomen eius in
uano*

B ij

κινῶντι τῷ ἡμέραν ἢ σαββάτων ἁγιαζον αὐτῶν.
 ἐξ ἡμέρας ἔργα, Ἐ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου.
 τῇ ἡμέρᾳ ἢ ἐβδόμῃ σάββατα κυρίῳ τῷ θεῷ σου.
 οὐ ποιήσεις ὡς αὐτῇ πᾶν ἔργον σου Ἐ ὁ ἦός σου καὶ
 ἢ δουάτης σου, ὁ παῖς σου, καὶ ἢ πωλιόσκῃ σου, ὁ ἔσθ
 σου, καὶ τὸ ὑπεζύγιόν σου, Ἐ πᾶν κτήνός σου, καὶ
 ὁ προσήλυτος ὁ προικῶν σου.

Ἐρ ἢ ἐξ ἡμέρας ἐπέκεισε κύριος ἢ οὐρανὸν καὶ τῷ γῆν
 καὶ τῷ θάλασσαν Ἐ πάντα τὰ ἔσθ αὐτοῖς, Ἐ κατὲ
 πωυσεμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ, διὰ τὸτο ἐυλόγησε
 κύριος τῷ ἡμέραν τῷ ἐβδόμῃ, Ἐ ἡγίασεμ αὐτῶν.

τίμα ἢ πατέρα σου, καὶ τῷ μητέρα σου, ἵνα ἔσθ
 γένηται, Ἐ ἵνα μακροχρόνῳ γένη ἐπὶ τῷ γῆς τῷ ἀγαθῆς,
 ἢς κύριος ὁ θεός σου δίδωσί σοι. οὐ φονεύσεις. οὐ μοι
 χεύσεις. οὐ κλέψεις. οὐ ψευδομῶντεςήσθς ἢ τὸ
 πλῆσιόν σου μαρτυρίαν ψευδῆ.

οὐκ ἔσθ διυμήσεις τῷ γωαῖκα τῷ πλῆσιόν σου, οὐκ
 ἐπιδυμήσεις τῷ οἰκίαν τῷ πλῆσιόν σου, οὐδὲ ἢ ἀ
 γῶν αὐτοῖς, οὐδὲ ἢ παιδία αὐτοῖς, οὐδὲ τῷ παιδιόσκῃ
 αὐτοῖς, οὐτε τῷ ἔσθς αὐτοῖς, οὐτε τῷ ὑπεζυγίσθς αὐτοῖς, οὐτε πω
 τὸς σκευῶν αὐτοῖς, οὐτε ὅσα ἔσθ πλῆσιόν σου ὄσθ.

Memento diem sabbatorum sanctificare eum.

Sex diebus operaberis, & facies omnia opera tua:
At die septima sabbata domino Deo tuo.

Non facies in ea omne opus tu, & filius tuus & filia tua, seruus tuus & serua tua, bos tuus & subiugale tuum, & omne iumentum tuum, & aduena habitans in te.

In sex enim diebus fecit dominus coelum & terram & mare, & omnia quae in eis, & requieuit die septima: propter hoc benedixit dominus diem septimam, & sanctificauit eam.

Honora patrem tuum & matrem tuam, ut bene tibi sit, & ut longeuus sis super terram bonam, quam dominus Deus tuus dat tibi. Nō occides. Nō moechaberis. Non furaberis. Nō falso testificaberis contra proximum tuum testimonium falsum.

Non concupisces uxorem proximi tui, non concupisces domum proximi tui, neque agrum eius, neque seruum eius, neque ancillam eius, neque bouem eius, neque subiugale eius, neque oēm suppellectilem eius, neque quaecunque proximi tui sunt.

B iij

ΧΡΙΣΤΟΥ ΔΟΓΜΑΤΑ ΠΑΡΑ
ΜΑΤΘΑΙΩ.

Εγὼ δὲ λέγω ὑμῖν, μὴ ἀνδραβῶνα τῷ πνεύμῳ,
ἀλλ' ὅστις σε βαπτίσῃ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς σου σια
γόνα, σφέτορ αὐτῷ καὶ τῷ ἄλλῳ. καὶ τῷ θέλοντι
τί σοι κριθῆναι καὶ τῷ χιτῶνά σου λαβῆναι, ἀφες αὐ
τῷ. Ὁ δ' ἰμάδιον, καὶ ὅστις σε ἀγκαλίσει μίλιον ἔμ
ῦπαγε μετ' αὐτοῦ εἰς οὐρανόν. τῷ αἰτῶντι σε δίδου, Ὁ
τὸ δέλοντα ἀπὸ σὺ δακρίσας ἢ μὴ ἀπεσαφῆς. ἐγὼ
δὲ λέγω ὑμῖν, ἀσαπάτε τῷ ἐχθροῦ ὑμῶν, ἐυλο
γήτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς. καλῶς ποιῆτε
τῷ μισῶντι, προσενχεθε ὑπὲρ τῷ ἐπηρεάζοντι
τοῦ ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς, ὅπως γένησθε ἡοί
στ' πατρὸς ὑμῶν τῷ ἐν οὐρανοῖς, ὅτι ὁ ἥλιος αὐτοῦ
ἀνατέλλει ἐπὶ πονηροῦς καὶ ἀγαθοῦς, καὶ βρέχει
ἐπὶ δικαίους καὶ ἀδίκους. Ἐὰν δὲ ἀγαπήσῃτε τῷ ἀ
γαπῶντι ὑμᾶς, τίνα μισθὸν ἔχετε; οὐχὶ καὶ
οἱ τελῶναι τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν; καὶ ἐὰν ἀσπάσῃτε
τῷ ἀδελφῷ ὑμῶν μόνον, τί προσηγορίαν ποιῆτε;
οὐχὶ καὶ οἱ τελῶναι οὕτως προσηγορίαν ἔσονται οὐκ ὑμῶν
τέλφοι, ὡσαύτως ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
τέλφος ὄσιν.

Ω Δ Η Τ Η Σ Θ Ε Ο
Τ Ο Κ Ο Ὑ

CHRISTI DECRETA APVD
MATHAEVM.

AT ego dico uobis, Ne resistatis malo sed quis-
quis impegerit alapa in dexteram tua maxilla,
obuerte illi & alteram: & ei qui te uelit
in ius trahere ac tunicam tuam tollere, dimitte illi
& pallium: & qui te aegerit ad miliarium unum,
abito cum illo duo. Petenti abs te, dato: &
cupientem mutuum accipere ne auerse-
ris. At ego dico uobis, Diligite inimicos ue-
stros. Beneprecemini deuouentibus uos. Bene-
facite ijs, qui uos odio prosequuntur: orate pro ijs, qui
ledunt & insectantur uos, ut
sitis filij patris uestri qui est in caelis: quia
solem suum exoriri finit super malos ac bonos,
& pluuiam mittit super iustos & iniustos. Nam si
dilexeritis eos qui diligunt uos, quod praemium
habetis? Nonne & Publicani idem faciunt? Et si
complexi fueritis fratres uestros tantum, quid eximium
facitis? Nonne & publicani sic faciunt? Eritis
igitur uos perfecti, quemadmodum pater uester, qui
in caelis est, perfectus est.

CANTICVM
DEIPARAE.

B iij

Μεγαλύνει ἡ ψυχὴ μου τὸ κύριον. καὶ ἠγάλλ
 λίασε δὲ πνεῦμά μου ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σω
 τῆρί μου. Ὁὐ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τῷ ταπεινώσει, ἢ δ' ὄλκῃς
 αὐτοῦ, ἰδοὺ ἢ ἀπὸ τῶν νῦν μακαριστοὶ με πᾶσαι αἱ γε
 νεαί. Ὁὐ ἐποίησέν μοι μεγαλῶσα ὁ δ' ἰωαννῶν, Ὁ ἄγιος
 ὁ ὄνομα αὐτοῦ. καὶ δ' ἔλεος αὐτοῦ εἰς γενεὰς Ὁ γενεὰς,
 τοῖς φοβουμένοις αὐτοῦ. ἐποίησε κράτος ἐν βραχίε
 ονι αὐτοῦ, δ' ἰσχυρότερον ὑψηλῶν δ' ἰακωβίου καὶ δ' ἰ
 ακωβίου. καθέβλε δ' ἰσχυρῶς ἀπὸ θρόνου, καὶ ὑψώσε τα
 πηνός. Πηνώνας ἐνέπλησεν ἄγαθόν, Ὁ πλάττοντας
 ἐξαπέστειλε κενός. ἀντελάβετο ἰσραὴλ παιδὸς αὐ
 τοῦ, μνησθῆναι ἐλεός. καθὼς ἐλάλησε πρὸς τὴν πα
 τέρας ἡμῶν τῷ Αβραάμ, Ὁ τῷ ἀνέμα ἡ αὐτοῦ
 ἕως τῶν αἰώνων. Δόξα πατρί, καὶ ἡμῶν, καὶ ἁγίῳ πνεύματι.
 ἕως ἡμῶν ἐν ἀρχῇ, Ὁ νῦν, καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς τὴν αἰῶνας
 ἡμῶν αἰώνων. Αμὲν. Ω Δ Η Σ Υ Μ Ε Ω Ν.

Νυμ ἀπολυσεν τὸ δ' ὄλκόν σου δ' ἔωπα, καὶ
 δ' ῥῆμά σου ἐν ἐρῶν. Ὁὐ εἶδον οἱ ὀφθαλ
 μοί μου δ' ὁ σωτήριόν σου. Ὁ ἠτοίμασας καὶ πρὸς ὅ
 πον πάντων τῶν λαῶν, φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἔθνη,
 καὶ δ' ὄξαν λαὸν σου ἰσραὴλ. Δόξα.

ΑΣΠΑΣΜΟΣ ΠΡΟΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΝ ΜΑΡΙΑΝ.

Χαῖρε δ' ἔωποινα μήτηρ ἐλεός, ζωὴ, γλυκύτης,
 Ὁ ἐλπὶς ἡμῶν χαῖρε. πρὸς σὲ βοῶμεν διὰ τὸ
 εὐας δ' ἰσχυροὶ παῖδες. πρὸς σὲ ἀτενίζομεν σενά

Magnificat anima mea dominum, Et exultauit
 spiritus meus in deo seruatore meo. Quia
 respexit humilitatem ancille sue, ecce enim
 posthac felicem me iudicabunt oēs generatiōes. Quia
 fecit mihi magna qui potens est, & sanctum no-
 men eius. Et misericordia eius in generationem & ge-
 nerationem, timentibus eum Fecit robur in
 brachio suo, disperfit superbos cogitatione cor-
 dis sui. Deposuit potentes de sedibus, & exaltauit hu-
 miles. Esurientes impleuit bonis, & diui-
 tes dimisit inanes.

Suscepit Israël puerum
 suum, ut memor esset misericordiae. Sicut locutus fue-
 rat ad patres nostros, ipsi Abraā, & semini eius in
 euum. Gloria patri, & filio, & sancto spiritui. Sicut
 erat in principio & nunc & semper, & in secula
 seculorum. Amen.

CANTICVM SYMEONIS.
Nunc dimittis seruu tuu domine, secudu uerbu
 tuum in pace. Quia uiderunt oculi mei saluta-
 re tuum. Quod paraisti ante faciem omnium populo-
 ru. Lumen ad reuelatione gentiu, & gloria plebis tue
 Israël. Gloria.

SALVTATIO AD SANCTISSIMAM MARIAM.

Salue regina mater misericordiae, uita, dulcedo,
 & spes nostra saluo. Ad te clamamus
 Eue exules filij. Ad te suspiramus

ζοητες και θρλιουοντες εν τῆσδε τη τ κλαυθμῶ-
 νος κοιλάδι, ἀφ' ἧσδε σωηγορε ὑμῶν τῆς ἑσπασας
 χυδου σου ὀφθαλμῶν ἐφ' ἡμᾶς ὑπῆρθε, και ἰη-
 σῶν τῆς ἑυλογημένου κῆρυ τ κοιτίας σου μετὰ τῆς
 ὑπὸς ἰαμ ταύτῃ ἡμῶν ἀνάσσει, ὡς ἐπιφκῆς, ὡς ἑυ-
 σπλαγχνε, ὡς ἡσθε παρθένε μαρτία.

ἘΥΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΠΡΟΣ
 ΤΟΥ ΓΕΙΣΑΣΘΑΙ

Χριστὸς ὁ θεός, ἑυλόγησ' τῆς θρωσῆς ἡ τῆς πα-
 σῆς τῆς δ' ἄλωμ σου, ὅτι ἅγιος εἶ πάντοτε νῦν
 και ἀεί, και εἰς τῆς αἰῶνας τῆς αἰῶνων. Ἀμῆν.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ
 ΓΕΙΣΑΣΘΑΙ.

Ευλογητός ὁ θεός, ὁ ἔλεῶν τῆς τρέφωμ ἡμᾶς
 ἐκ τῆς αὐτῆς πλουσίωμ δωρεῶν, τῆς αὐτῆς χάριτος
 ἡ θειαν θρωπία πάντοτε νῦν και ἀεί ἡ εἰς τῆς
 αἰῶνας τῆς αἰῶνων. Ἀμῆν.

ΕΥΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΑΛΛΩΣ.

Ευλογεῖτε ὁ θεός. πᾶν τὸ πῆρατε δαμένον τῆς
 πῆρατε θεισὸ μῆμον διὰ τῆς θείσ λόγου ἁγία θῆ
 τω, ἐν ὀνόματι τῆς πατρὸς τῆς τω ἡσθῆ ἡ τω ἁγίσ
 πνεύματ. Ἀμῆν.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΤΗΣ
 ΤΡΑΠΕΖΗΣ.

*gementes & flentes in hac lachrymarum
ualle.*

*Eia ergo aduocata nostra misericordes
tuos oculos ad nos conuerte . Et Iesum benedi-*

*ctum fructum uentris tui post exilium
hoc nobis ostende, O clemens, O pia,
O dulcis uirgo Maria.*

BENEDICTIO MENSÆ ANTE
DEGVSTATIONEM.

CHriste Deus, benedic cibum & potum seruo-
rum tuorum : quoniam sanctus es iugiter nunc
& semper & in secula seculorum. Amen.

GRATIARVM ACTIO POST
DEGVSTATIONEM.

Benedictus Deus, qui miseraris, & alis nos, ex
largis donis tuis, idque ex gratia & benignita-
te tua iugiter nunc & semper & in secula secu-
lorum, Amen.

BENEDICTIO MENSÆ ALITER.

Benedicite, Deus, omne quod appositum est,
& apponetur per Dei uerbum sanctificetur, in
nomine patris & filij & sancti spiri-
tus Amen.

GRATIARVM ACTIO
MENSÆ.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩΜΕΝ ΣΟΙ ΠΑΝΤΟΚΡΑΤΩΣ ΘΕΕ ὙΠΕΡ ΠΑ
 Σ^Μ Ἐνεργεσι^Μ σου, ὅς ζῆς Ὁ βασιλεύς εἰς
 τῆς αἰῶνας ἁίων^Μ. ΑΜΗΝ Ω ΔΗ ΤΩΝ ΑΓΓΕΛΩΝ

ΔΟΞΑ Ἐν ὑψίστοις δεῶ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρῶν, εἰς
 ἀνθρώποις εὐδοκία. Αἰνῶμεν σε. εὐλοποῦμεν
 σε προσκλυῶμεν σε Δοξολογοῦμεν σε. εὐχαριστοῦ
 μέν σε διὰ τῆς μεγάλῃ σου δόξῃ. κύριε βασι
 λεύ ἐπυράνε, θεέ πατέρ παντοκράτωρ. κύριε ἡέ μο
 νογενές ἰσοῦ χριστέ, Ὁ ἅγιον πνεῦμα. κύριε ὁ θεός,
 ὁ ἀμνός τῷ θεῷ, ὁ ἡός τῷ πατρὸς, ὁ ἀξῶν τῆς ἀμν
 τίαν ἡ κόσμου, ἐλέησον ἡμῶ, ὁ ἀξῶν τῆς ἀμν
 τίαν τῷ κόσμῳ, πρόσδεξαι τῆς δέσῃ ἡμῶν, ὁ καθί
 μενος ἐκ δεξιῶν τῷ πατρὸς ἐλέησον ἡμῶς. ὅτι σὺ
 εἶ μόνος ἅγιος σὺ εἶ μόνος κύριος ἰσοῦ χριστέ, εἰς
 δόξαν θεῷ πατρὸς. ΑΜΗΝ.

ΟΚΤΩ ΜΑΚΑΡΙΣΜΟΙ.

ΜΑΚΑΡΙΟΙ ΟΙ Πτωχοὶ πνεύματι, ὅτι αὐτοὶ ὄξῃ
 ἡ βασιλεία ἡ οὐρανῶν. μακάριοι οἱ πενθῶν
 τες, ὅτι αὐτοὶ ἰσχυροὶ κληθήσονται. μακάριοι οἱ πραεῖς, ὅτι
 αὐτοὶ κληρονομήσουσι τῆς γῆς. μακάριοι οἱ πεινῶν
 τες καὶ διψῶντες, ὅτι δικαιοσύνη, ὅτι χορτασθή
 σονται. μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται.
 μακάριοι οἱ καθαροὶ τῆς καρδίας, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν
 ὄψονται. μακάριοι οἱ ἐσκηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ ἡγοῦντο
 κλη
 θίσονται. μακάριοι οἱ διεδιωγμένοι ἕνεκεν Δι

Gratias agimus tibi omnipotens Deus, pro omnia
 bus beneficijs tuis, qui uiuis & regnas in secu
 la seculorū. Amen. CANTICVM ANGELORVM.

Gloria in excelsis Deo, & in terra pax, homi
 nibus bona uoluntas. Laudamus te. Benedi
 cimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratias agi
 mus tibi propter magnam tuam gloriam. Domine rex
 coelestis, Deus pater omnipotens. Domine fili unige
 nite Iesu Christe, & sancte spiritus. Domine Deus
 agnus Dei, filius patris. Qui tollis peccata
 mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata
 mundi, suscipe deprecationem nostram. Qui sedes
 ad dexteram patris miserere nobis. Quoniā tu es solus
 sanctus. Tu es solus dominus Iesu Christe, in gloria
 Dei patris. Amen. OCTO BEATITVDINES.

Beati pauperes spiritu, quoniam illorum est
 regnum caelorum. Beati qui lugent,
 quoniā ipsi consolationē accipient. Beati mites, quoniā
 ipsi hereditatem accipient terrae. Beati qui esuriunt
 & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur.
 Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam con
 sequentur. Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum
 uidebunt. Beati pacifici, quoniam ij filij Dei uocabun
 tur. Beati qui persecutionem patiuntur propter iu

καιοσάνης, ὅτι αὐτῶν ὄζει ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν.
 μακάριοι ἔσε, ὅτι ὅταν ὀνησίωσι ὑμᾶς, Ἐλιώζω
 σιρ, καὶ ἔπιωσιρ πᾶρ πνησὸν ῥῆμα καὶ ὑμῶν τῶν
 δόμῳ, ἐνεκ' ἐμῶ. χαίρετε καὶ ἀγαλλῶσθε, ὅτι
 ὁ μισθὸς ὑμῶν πολὺς ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Ω Δ Η Ζ Α Χ Α Ρ Ι Ο Υ .

ΕΤΙΛΟΓΗΤΟΣ ΚΥΡΙΟΣ ὁ θεὸς τῆς Ἰσραήλ, ὅτι ἐπεσκέ
 ψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν τῶν λαῶν αὐτῶν. Ἐ
 ἤγαγε κέρας σωτηρίας ἡμῶν ἐν τῶν ὄκω Δαβὶδ τῶ
 παιδὸς αὐτῶ. καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματ' ἑαγίῳ
 ἀπ' αἰῶνος προφητῶν αὐτῶ. Σωτηρίαν ἔξ ἐχθρῶν ἡ
 μῶν, καὶ ἐκ χερῶν πάντων τῶν μισθόντων ἡμᾶς. Ποιῆ
 σαι ἔλεος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, Ἐμνηθῶσαι
 διαθήκης ἀγίας αὐτῶ, ὅρκον ὃν ὤμοσε πρὸς Ἀβρα
 ἂμ τῶν πατέρων ἡμῶν, τῶν δόναι ἡμῶν. Αφοβῶς ἐκ χε
 ρῶν τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν ῥυθέντας, λατρεύειν αὐτῶ. Εἰ
 ὀσιότικῳ Ἐδικαιοσῶν καὶ ἐλώπιον αὐτῶ πάσας τὰς
 ἡμέρας τῶν ζῶν ἡμῶν καὶ σὺ παιδίον προφήτης ὑψί
 σθ κληθήσῃ, προφρεύσῃ ἔξ προσώπου κυρίου ἔτοι
 μάσαι ὀδῶν αὐτῶ. Τῶν δ' οὐῶν γινώσιρ σωτηρίας τῶ
 λαῶν αὐτῶ, ἐρ ἀφ' ἐσθ' ἀμῶν αὐτῶ. Διὰ πωλάγχνα
 ἐλέγ' θεῶ ἡμῶν, ἐρ οἷς ἐπεσκέψατο ἡμῶν ἀνατολή
 ἐξ ὑψῶς. Επιφᾶναι τοῖς ἐν σκοτῆ καὶ σκιά δυνάτῶ
 καθημένοις, τῶν καθυθῶναι τῶν πόδας ἡμῶν εἰς ὀδὸν
 εὐερίως. Δόξα πατρί.

finitiam, quoniam illorum est regnum caelorum.

Beati estis cū probra iecerint in uos, & insectati fuerint, & dixerint omne malum uerbum aduersus uos mendicantes, propter me. Gaudete & exultate, quoniam merces uestra multa est in caelis.

CANTICVM ZACHARIAE.

Benedictus Dominus Deus Israël, quia uisitauit
& fecit redemptionem plebis suae. Et

erexit cornu salutis nobis, in domo David pueri sui. Sicut locutus est per os sanctorum, qui a saeculo sunt prophetarum eius. Salutem ex inimicis nostris, & de manu omnium qui oderunt nos. Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris, & memorari testamenti sui sancti. Iusiurandum quod iurauit ad Abraham patrē nostrū daturum se nobis. Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati, seruiamus illi. In sanctitate & iustitia coram ipso, omnibus diebus nostris.

Et tu puer propheta altissimi uocaberis, praebis enim ante faciem domini parare uias eius. Ad dandam scientiam salutis plebi eius in remissionem peccatorum eorum. Per uiscera misericordiae Dei nostri, in quibus uisitauit nos oriēs ex alto. Illuminare his qui in tenebris & in umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in uiam pacis. Gloria patri.

ΜΑκάριοι ὡς ἀφέθησαρ αὐ ἀνομία, Ἐὖς ὡς
 ἀπεκαλύφθησαρ αὐ ἀμαρτία. Μακάριος ἂ
 νῆς ὡς οὐ μὴ λογίσκη κύριος ἀμνηστία, ὅσοι ἐδῶν ἐρ
 ῶν ἰσόμενι αὐτῷ δόλο. Οὐ ἐσίγησα, ἐπαλαυώθη
 τὰ ὄσα μὲ, ἀπὸ τῆς κλάξην με ὅλη τῆς ἡμέρας. Οὐ ἤ
 μέρας ἢ νυκτὸς ἐβαρύνθη ἐπὶ ἐμὲ ἢ χεῖρ σου, ἐστρά
 φῆ εἰς ταλαπωρία, ἐρ ῶν ἐμπαγήναί μοι ἄκων
 θαρ. Τῆς ἀνομία μὲ ἐγνώρισσα, ἢ τῆς ἀμνηστία μὲ
 οὐκ ἐκάλυψα. Εἶπα ἐξαπορεύσω κατ' ἐμὲ τῆς ἀνομί
 ας μὲ ῶν κυρία, ἢ σὺ ἀφῆκας τῆς ἀπέστραψα τῆς κλη
 ρίας μὲ. Ἰπὲρ ταύτης προσεύξετη πρὸς σὲ πᾶς ὅσιος
 ἐρ καρῶν ἐυθέτω. Πλὴν ὡς κατακλυσμῶν ἰσάτων
 ἡλλῶν, πρὸς αὐτὸ οὐκ ἐγίγινον. Σὺ μὲ εἰ καταφυγῆ
 ἀπὸ θλίψεως ἢ περιεχόσης με, ὃ ἀγαλλίαμά μὲ
 λυθῶσαί με ἀπὸ τῆς κυκλωσάντων με. Συνεβῶ σὺ
 ἢ συμβιβῶ σὲ ἐρ ὁδῶ ταύτης ἢ πρεύσης, ἐπισκεῖν ἢ
 πῖ σὲ τῆς ὀφθαλμῶν μὲ. Μὴ γίνεσθε ὡς ἵππο ἢ
 ἡμίονος, οἷς οὐκ ἐσι σύνεσις. Εἰ κημῶ ἢ χαλινῶ
 τὰς σιαγόνας αὐτῶ ἀρξαις, ἢ μὴ ἐγγιζόντων πρὸ
 σὲ. Πολλοὶ αὐ μάστιγες τῆς ἀμνηστῶν, τῆ δὲ ἐλπῆ
 ζοντα ἐπὶ κύριον ἔλεος κυκλώσῃ. Εὐφράνθητε ἐπὶ
 κύριον καὶ ἀγαλλιᾶσθε δίκαιοι, καὶ καυχᾶσθε
 πάντες οἱ ἐυθῆς τῆς καρδίας. Δόξα παρῆ.

BEati quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Beatus uir

cui non imputabit dominus peccatum, nec est in ore eius dolus.

Quoniam tacui inueterauerunt ossa mea dum clamarem tota die.

Quoniam die ac nocte grauata est super me manus tua, conuersus sum in erumnam dum configitur mihi spina.

Delictum meum cognitum feci, & iniustitiam meam non abscondi. Dixi confitebor aduersum me iniustitiam meam domino, & tu remisisti impietatem cordis mei.

Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore oportuno. Verūamen in diluio aquarum multarum, ad eum non approximabūt. Tu es refugium meum à tribulatione quæ circumdedit me, exultatio mea erue me à circumdantibus me. Intellectum tibi dabo, & instruam te in uia hac qua gradieris, firmabo super te oculos meos.

Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. In chamo & freno maxillas eorum constringe, qui non approximant ad te.

Multa flagella peccatoris, sperantem autem in domino misericordia circumdabit. Letamini in domino & exultate iusti, & gloriamini omnes recti corde. Gloria patri.

• E

ABBREVIATIONES PER

pulchra scitu, quibus frequentissime Graeci utuntur indifferenter & in principio, & in medio, & in fine uersus.

α	ualet αρ,	ut μῶσ.
ὀ	ualet ὀρ cum accentu graui, ut τὸ διαφορῶ.	
ε	ualet ας,	ut τῆς ἡμέρ.
ᾶ	ualet ᾶς,	ut φη διαφορῶ.
αι	ualet αις,	ut ταῖς μῶσ.
αῖ	ualet αῖς,	ut ταῖς τιμῶ.
εῖ	ualet εῖς,	ut ἄϊαντῶ.
εῖ	ualet εῖρ,	ut τὴν ἴππομῶ.
ο	ualet ἔρ,	ut μῶ μέρ.
τ	ualet ης,	ut τῆς μῶσ.
τ	ualet ῆς,	ut τῆς τιμῶ.
η	ualet ηρ,	ut τὸ πλελόπῶ.
η	ualet ἦρ,	ut τὸ τιμῶ.
η	ualet ης,	ut φη μῶσ.
ε	ualet ις,	ut φνσῶ.
ζ	ualet ιρ,	ut φνσῶ.
ι	ualet εις,	ut τοῦς δημοδένῶ.
ει	ualet εῖς,	ut τοῦ γωνῶ.
η	ualet ορ,	ut τὸν λόγῶ.
η	ualet ὀρ cum acuto.	

ualet ὄρ cum gramī, ut ᾿ ρι
τὸν ρεὸρ.

ualet ὠρ, ut τῶρ λόγῳ.

ualet ὦρ, ut ᾿ ρ μουσῳ.

ualet ὡρ, ut φύσερ.

ualet ὠρ, ut πρ.

supraliteras ualet ορ, ut ἄνδρωρ.

ualet ὄρ, ut χερ.

ualet ῥρ, ut λέγ.

ualet ῑρ, ut ἐιπῳ.

ualet ουρ, ut τούρ λόγῳ.

ualet οὐρ, ut τῳ θνητῳ.

ualet τερ, ut λέγετῳ.

ualet σρ, ut ἐστλός.

ualet σδερ, ut τύπῳ.

ualet δερ.

γαρ
γῶρ
γῳ
γῳ
} ualet γῶρ.

μεν
μεν
μεν
} ualet μερ.

C ij

36
 καλ
 καυ
 ()
 κα
 δσι ualet εστι.
 ρ ualet
 ρ uel ρ
 πρ ualet
 πρ ualet
 εν ualet
 ρζ ualet
 λω ualet
 ω ualet
 τρ uel τρ
 ς ualet
 ω ualet
 ω ualet
 ρ ualet
 ρ ualet
 ου uel ου
 ει uel ει
 ρ ualet
 ζ uel ζ
 ρη uel ρη
 ρη uel ρη

ρρ.
 ualet ρρ, ut πᾶτρ, μῆτρ.
 παρ.
 πρρ, ut ὄσπρ.
 ερ.
 ερ.
 ηρ, ut χῶρλω.
 υρ, ut η γωνή.
 ualet τρ.
 στ, ut σοῖχθ.
 σπ, ut ἀειδέε.
 σσ, ut γλώσσα.
 σχ, ut ῥήμα.
 ου, ut λόγου.
 ualet ευ.
 ualet ει.
 ε
 ualet τι.
 ualet τῆρ.
 ualet τῶρ.

τῷ	uel τ̄	ualet τ οῦ
τ̄	}	ualet τὸ.
δ̄		
δ̄		
τῶ	ualet	τῶ.
σ̄	ualet	σα.
φ̄	ualet	φι.
φ̄	ualet	φί.
π̄	ualet	πο.
π̄	ualet	πτ.
π̄	ualet	πτ.
γ̄	ualet	γγ.
γ̄	uel τῷ,	ualet γῶ.
τῷ	ualet	γῶ.
γῶ	ualet	γερ.
λλ̄	ualet	λλ.
κ̄	ualet	κῶρ.
κ̄	ualet	κατὰ.
ἐ̄	ualet	ἐπι.
ἐ̄	ualet	ἐπί.
ύ̄	ualet	ύ̄, ut φύσις.
μ̄	ualet	μ̄, ut μῦς.
ο̄	ualet	ος.

; denotat interrogationem, quæ apud Latinos hoc modo representatur:

C ij

Literæ quando seipsas signant, superposita quadam linea notantur, ut $\bar{\alpha}$. Similiter et propria nomina, ut $\Delta\alpha\beta\iota\delta$.

Nonnunquam quum defunctæ literæ, linea directa superponitur, ut

$\bar{\iota}\omega\upsilon$ ἰησοῦ, $\bar{\chi}\rho\iota$ χρῖστού, $\bar{\kappa}\upsilon$ κυρίου, $\bar{\sigma}\rho$ σωτήρος,
 $\bar{\delta}\omega\nu\sigma$ οὐρανοῦ, $\bar{\pi}\rho$ πατρὸς, $\bar{\pi}\nu\alpha$ πνεύμα.
 Et alia passim apud Græcos scriptores offendes.

τέλθ.

Ad usum mei aedificandi aedificij 349330

ALPHABE

TVM GRAECVM.

De potestate literarum, ac Diuisione earundem.

Abbreuiationes, quibus Græci frequentissime utuntur.

Oratio Dominica, cum alijs quibusdam precatiunculis græcè, uersione latina è regione posita.

VIRTUTE DVCE,

COMITE FORTVNA.

APVD SEB. GRYPHIVM
LVGDVNI,
1544.

LITERAE APVD GRAECOS

sunt quatuor & viginti.

Α α	Alpha	Α α α	a
Β β	Vita	Β β β	b
Γ γ	Gamma	Γ γ γ	g
Δ δ	Delta	Δ δ δ	d
Ε ε	Epsilon	Ε ε	e <i>tenue</i>
Ζ ζ	Zita	Ζ ζ ζ	z
Η η	Ita	Η η η	e <i>longum</i>
Θ θ	Thita	Θ θ θ	th
Ι ι	Iota	Ι ι	i
Κ κ	Kappa	Κ κ κ	c
Λ λ	Lambda	Λ λ	l
Μ μ	My	Μ μ μ	m
Ν ν	Ny	Ν ν ν	n
Ξ ξ	Xi	Ξ ξ ξ	x
Ο ο	O micron	Ο ο ο	o <i>paruum</i>
Π π	Pi	Π π π	p
Ρ ρ	Rho	Ρ ρ ρ	r
Σ σ	Sigma	Σ σ σ	s
Τ τ	Tau	Τ τ τ	t
Υ υ	Ypsilon	Υ υ υ	y
Φ φ	Phi	Φ φ φ	ph
Χ χ	Chi	Χ χ χ	ch
Ψ ψ	Psi	Ψ ψ ψ	ps
Ω ω	Omega	Ω ω ω	o <i>magnum</i>

DIVISIO LITERARVM.

Diuiduntur hae quatuor & viginti literae, in
Vocales & Consonantes.

Vocales sunt septem, α, ε, η, ι, ο, υ, ω. Consonantes decemseptem, β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ.

Vocalium alia Longa, η, ω. Alia breues, ε, ο. Alia ancipites, α, ι, υ. Rursus, alia Mutabiles, α, ε, ο. Alia Immutabiles, η, ι, υ, ω. Sunt praeterea aliqua Praepositiva, α, ε, η, ο, ω. Quaedam Subiunctiva, ι, υ.

Ex uocalibus fiunt Diphthongi propriae, αω, αι, ει, ου, αυ, Improperie, αη, ωι, ηυ, ουω.

Consonantiū aliqua sunt Semiuocales, quaedam Mutae. Semiuocales octo, ζ, ξ, ψ, λ, μ, ν, ρ, σ. Quorum tres Duplices, ζ, ξ, ψ. Immutabiles quatuor, λ, μ, ν, ρ. At σ ἀσσημον siue monadicon uocatur, hoc est, sui quodā modo iuris.

Mutae uero aut sunt Tenues, π, κ, τ. Aut Mediae, β, γ, δ. Aut Aspiratae, φ, χ, θ.

DE POTESTATE LITERARVM.

- Α α facit a, ut αγαθος agathos, ἀλλὰ alla.
 Β β facit u, ut βαρβαρος uaruaros. βαβαὶ uauae.
 Γ γ facit g, ut γεγραφα gegrapha.
 Δ δ facit d, ut δαίδαλος dædalos.
 Ε ε facit e, ut ἐγὼ ego.
 Ζ ζ facit z, ut ζᾶθεος zatheos.
 Η η facit i, longum, ut φήνη phini.
 Θ θ facit th, ut θάνατος thanatos.

Ι ι facit i, ut ἱακχ⊗ Iacchos.
 Κ κ facit c, ut κορύδου Corydon
 Λ λ facit l, ut λαλ⊗ lalos.
 Μ μ facit m, ut μορμῶ mormio.
 Ν ν facit n, ut ναι næ.
 Ξ ξ facit x, ut ξανθότριξ xanthotrix.
 Ο ο facit o, paruum, ut ὀβελίσκ⊗ oueliscos.
 Ρ ρ facit p, ut πάππα pappa.
 Ρ ρ facit r, ut ῥῶμι rhomi.
 Σ σ facit s, ut σάρεξ sarx.
 Τ τ facit t, ut τάλαντον talanton.
 Υ υ facit y, ut ὕμν⊗ hymnos.
 Φ φ facit ph, ut φίλος philos.
 Χ χ facit ch, ut χριστός Christos.
 Ψ ψ facit ps, ut ψίξ psix. ψέ pse.
 Ω ω facit o, longum, ut ὄκα oca. χιτῶν chiton.

DE POTESTATE DIPHTHON
 GORVM PROPRIARVM.

ΑΙ αι facit æ, ut αἰγίς ægis.
 ΑΥ αυ facit af, medium inter b & f, ut ἀλλή affi.
 ΕΙ ει facit i longū, ut χείρ chir, εἰς is, εἰκῶν icon.
 ΕΥ ευ facit ef, medium inter b & f, ut εὔγε efge,
 θισεύς thiseus.
 ΟΙ οι facit i longum, ut οἶμι imi.
 ΟΥ ου facit u uocalem, ut οὐκῶν ucun.

DE POTESTATE DIPHTHON
GORVM IMPROPRIARVM.

- α cum iota subscripto facit a, ut ἄδω ado.
- ι cum iota subscripto facit i longū, ut τῆ μούση
ti musī,
- ο cum iota subscripto facit o longū, ut παλινο-
δία palinodia, ueteres uerò nō subscribebant
iota, sed adscribebāt sic, τῶι ἀνείαι, το ἀνια, τῆ
μούση, τι musī. τραγωδία, tragodia. Quod in
codicibus antiquis licet uidere, minore ta-
men iota.
- υι υι γ cum iota adscripto facit i longum, ut ἄρ-
ωγα harpyia.
- ηυ ηυ facit if medium inter b & u cōsonantem,
ἦνδα ifda.
- ων ων facit of medium inter b & u consonan-
tem, ut ὠνός oftos pro ἰώνός.

ABBREVIATIONES
perpulchrae, quibus frequentissime
Graeci utuntur.

ᾱ ualet αμ, ut μῶσ̄	α̇ ualet ας, ut τῆς ἡμέρ̄
α̂ ualet ἀμ, cū accentu
gravi, ut τῶν διαφορ̄	α̃ ualet ἀς, ut τῆ διαφορ̄
α̃ ualet αῖς, ut ταῖς μῶσ̄	ᾱ facit, ἀπὸ
ᾱ ualet αῖς, ut ταῖς ἡμ̄	ᾱ facit ἀρ
	ᾱ ualet αρ

Υ ualet γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

γγ

δδ ualet εε

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

δδ

} ualet εε

εε ualet ετο

εε } ualet εω

εε ualet ες

εε ualet εστί

εε } facit ηη

εε facit ηη

εε facit ης, ut ελι μός

εε ualet ης, ut ελι τιμ

εε ualet ης, ut τής μός

εε ualet ις, ut φύς

εε } ualet ιη, ut φύς

εε } ualet και

εε ualet κατέ

εε ualet καώμ

εε } ualet μέμ

εε } ualet μέμ

εε ualet μενου

εε } ualet ος

εε } ualet οη, ut τόν λόγ

κ	ualet όρ	cum acuto	κ̄	} ualet τ̄κ̄
♦	ualet όρ	cum graui ut	κ̄ι	
	τόρ	θε̄	τ̄ορ	ualet τ̄ε̄
•	ualet ος,	ut ανθρωπ̄	ι	ualet π
•	ualet ός,	ut χορ̄	τ̄ι	} ualet τ̄ιπ̄
υ	ualet ους,	ut τ̄ος λόγ̄	τ̄ιω	
υ	ualet ους,	ut τ̄ους θηητ̄	ε	ualet τ̄ο
•	ualet ου		ε̄	} ualet τ̄ο
κ̄ι	ualet κ̄αε		ε̄	
κ̄ι	} ualet κ̄ιε		ε̄	} ualet τ̄ο
κ̄ορ			τ̄οι	
κ̄οι	ualet κ̄οι		ε̄	} ualet τ̄οι
κ̄ο	ualet κ̄ο		κ̄ι	
κ̄ε	ualet κ̄ε		κ̄ι	ualet τ̄οι
κ̄η	ualet κ̄η		κ̄ι	} ualet τ̄ε̄
ε	ualet ρε		κ̄ο	
ο	ualet οσ		κ̄ο	ualet τ̄οις
ε	ualet σε		κ̄ο	ualet τ̄οις
ε	ualet σο		κ̄ο	ualet τ̄οις
ω	ualet σπ		υ	ualet ῡ
οι	ualet σθ		ῡ	ualet ῡ
οις	ualet σθαε		ῡ	ualet ῡπ̄ο
χ	ualet σχ		ω	ualet υπ
ς	ualet στ		υ	ualet υι
ς	ualet στρ		ω	ualet ω
η	ualet ττ		ς	ualet ως, ut φύσε̄ς
η	} ualet ται		ς	ualet ως, ut κ̄ς
η				

Εὐχὴ κυριακῆ.

Πατερ ἡμῶν ὁ γν' τοῖς οὐρανοῖς, ἀγίασθήτω τὸ ὄνομά σε, ἐλθέτω ἡ βασιλεία σε, γρηθήτω τὸ θέλημα σε ὡς γν' οὐρανοῦ καὶ ὑπὲρ τῆ γῆς. τὸν ἀρπύριον ἡμῶν τὸν ἐπίσκοπον δὸς ἡμῖν σίμφορον. καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς εἰ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν, καὶ μὴ εἰσγενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἀμήν.

Ἀσπασμός τοῦ ἀγγέλου πρὸς τὸν ἅγιον πάτριον πρῶτον.

Χαῖρε κεχαριστωμένη Μαρία. ὁ κύριός μετὰ σοῦ. ὁ βυλογημιῶν σὺ γν' γυναιξί, εἰ βυλογημιῶν ὁ καρπὸς τῆ κοιλίας σε, ὅτι σωτήρα ἔτελες τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Σύμβολον τῶν ἁγίων ἀποστόλων.

Πιστεύω εἰς θεὸν πατέρα, παντοκράτορα, ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς, καὶ εἰς Ἰησοῦν χριστὸν υἱὸν αὐτοῦ ἑνα μόνον κύριον ἡμῶν, συλληφθέντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, γεννηθέντα ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου. Γραδόντα ὑπὸ Ποντίου Πιλάτου, θανόντα ἐπὶ σταυροῦ, κατελθόντα εἰς ἄδην. τῆ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν, ἀνελθόντα εἰς οὐρανοῦς, καθεζόμενον γν' δεξιᾷ τοῦ πατρὸς παντοκράτορος. ὅθεν μέλλει ἔρχεσθαι κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς. Πιστεύω εἰς πνεῦμα ἅγιον, εἰς ἀγίαν ἐκκλησίαν καθολικὴν. ἅγιον κοινωνίαν, ἀφεσίμ ἁμαρτιῶν, Σαρκὸς ἀνάστασιμ, ζωὴν αἰώνιον. Ἀμήν.

Ως δὲ

ORATIO DOMINICA.

PAter noster qui es in cœlis, sanctificetur nomen tuum. Aduentat regnū tuum. Fiat uoluntas tua sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum cotidianum da nobis hodie. Et remitte nobis debita nostra, sicut & nos remittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationē, sed libera nos à malo. Amen.

Salutatio Angeli ad sanctissimam
Virginem.

Ave gratia plena Maria. Dominus tecum; Benedicta tu in mulieribus. Et benedictus fructus uentris tui, quoniam saluatore peristi animarum nostrarum.

Symbolum sanctorum
apostolorum.

Credo in Deū patrē omnipotentē, factorem cœli & terræ. Et in Iesum Christum filium eius unicū dominum nostrū, Conceptum ex spiritu sancto, Natum ex Maria uirgine, Passum sub Pontio Pilato, mortuum & sepultum, Descendentē ad inferos, Tertia die resurgentē ex mortuis, Ascendentē in cœlos, Sedentē in dextera patris omnipotentis, Unde uenturus est iudicare uiuentes & mortuos. Credo in spiritum sanctum, In sanctam ecclesiam catholicam, sanctorū cōmunionem, remissionem peccatorum, Carnis resurrectionem, Vitam æternam. Amen.

A 5 Canti

Ωδή ἐπιθωπία.

Μεγαλιώει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον. Καὶ ἠγάλη-
λιάσε τὸ πνεῦμά μου ὑπὲρ θεῶ τῶ σωτηριᾶ
μου. Ὅτι ἐπέβλεψεν ὑπὲρ τὴν ταπείνωσιν ἐπὶ δού-
λους αὐτοῦ. Ἰδὸν γὰρ ἀπὸ τῶν οὐρῶν μακαροῦσί με πᾶσαι
αἱ γῆραι. Ὅτι ἐποίησέ μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς,
καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Καὶ τὸ ἔλεθ' αὐτοῦ εἰς γε-
νεὰν καὶ γῆραι, τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. Ἐποίησε
κρατῆθ' ἐν βραχίονι αὐτοῦ, διεισέρπισεν ὑπερηφά-
νους διανοίξ' καρδίας αὐτῶν. Καθεῖλε δυνατάς ἀπὸ
θρόνων, καὶ ὑψώσε ταπεινοὺς. Γεινῶντας γνέπλησεν
ἀγαθῶν, καὶ πλουσιώτας ἐξ ἀπείρου κενούς. Αντι-
λάβετε Ἰσραὴλ παῖδ' ὅς αὐτοῦ, μηδὲ πῶσαι ἐλέους.
Καθὼς ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν πατέρας ἡμῶν, θεῶ Ἀβραάμ,
καὶ Ἰσαακ αὐτοῦ, ἕως αἰῶν. Δόξα πατρὶ καὶ υἱῶ,
καὶ ἁγίῳ πνεύματι. Ὡς ἦν ἐν ἀρχῇ, καὶ νῦν,
καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας ᾧ αἰῶνων. Ἀμήν.

Ωδή Συμεῶν.

Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλόν σου δέσποτα, κατὰ
τὸ ῥῆμά σου ἐν εἰρήνῃ. Ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί
μου τὸ σωτήριόν σου. Ὁ ἠτοίμασας κατὰ πρόσωπον
πάντων ᾧ λαῶν. Ὡς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν,
καὶ δόξα λαῶ σὺ Ἰσραὴλ. Δόξα.

Ασπασμὸς πρὸς ἁγιωτάτῳ

Μαρίᾳ.

Χαῖρε δέσποινα μητὸρ ἐλέους, ζωῆ, γλυκύτης,
καὶ ἐλπίς ἡμῶν χαῖρε. Πρὸς σὲ βοῶμεν οἱ ἐπὶ
ἐσῆς ἐξορέσει παῖδες. Πρὸς σὲ ἀτενίζομεν σενάζον-
τες

Canticum deiparae.

Magnificat anima mea dominum. Et exultauit spiritus meus in deo seruatore meo. Quia respexit ad humilitatem ancillae suae, ecce enim posthac felicem me iudicabunt omnes generationes. Quia fecit mihi magna quae potes est, & sanctum nomen eius. Et misericordia eius in generationem & generationem, timentibus eum. Fecit robur in brachio suo, dispersit superbos cogitatione cordis sui. Deposuit potentes de sedibus, & exaltauit humiles. Esurietes impleuit bonis, & diuites emisit inanes. Suscepit Israel puerum suum, ut memor esset misericordiae. Sicut locutus fuerat ad patres nostros, ipsi Abraham & semini eius in aeuum. Gloria patri, & filio & sancto spiritui. Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in secula seculorum. Amen.

Cantus Symeonis.

Nunc dimittis seruum tuum domine secundum uerbum tuum in pace. Quia uiderunt oculi mei salutare tuum. Quod parasti ante faciem omnium populorum. Lumen ad reuelationem gentium, & gloriam plebis tuae Israel. Gloria,

Salutatio ad sanctissimam Mariam.

Salue regina mater misericordiae, uita, dulcedo, & spes nostra saluae. Ad te clamamus, Euae exules filij. Ad te suspiramus gementes &

τες ἐὶ βελιωῦντες γὰρ τῆς ἐκ τῆς τοῦ κλαυθμῶν ὄκουλάδου,
Αγε δὲ ἡ σωτηρία ἡμῶν τὸς ὑπαπλάγχθους σου ὀφθαλ-
μοὺς ἐφ' ἡμᾶς ἐπίστρεψον, καὶ ἰσθῶν τὸν ὑλογημένον
καρπὸν ἐλκοιλίας σε, μετὰ τὴν ὑποδροσίαν ταύτην
ἡμῶν ἀνάδειξον, ὡς ἐπιεικὴς, ὡς ὑπαπλαγχε, ὡς ἰσθῶν
πῶθ' ἐνε Μαρία.

Εὐλογία τ' ἱεραπέζης πρὸς τὸν γένεσθαι.
Χριστὸς ὁ θεὸς, ὑλογητὸν τὴν βρώσιν καὶ τὴν πό-
σιν ἡμῶν δόλωσόν σου, ὅτι ἅγιός ἐστι πάντοτε, νῦν
ἐὶ αἰεὶ, καὶ εἰς αὐτὸν αἰῶνας ἡμῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Εὐχαριστία μετὰ τὸν γένεσθαι.
Εὐλογητὸς ὁ θεός, ὁ ἐλεῶν ἐὶ τρέφον ἡμᾶς ἐκ τῆς
αὐτοῦ πλουσίῳ δωρεῶν, τῆς αὐτοῦ χάριτι ἐὶ ὀ-
λανθροσῶν πάντοτε, νῦν καὶ αἰεὶ, ἐὶ εἰς τοὺς αἰῶνας ἡμῶν
αἰῶνων. Ἀμήν.

Εὐλογία τ' ἱεραπέζης ἄλλως.
Εὐλογεῖτε. ὁ θεός, πᾶν τὸ πῶρατεβελίον καὶ πῶρατε-
βελίον ἡμῶν τὸν θεὸν λόγου ἁγίαδήτω γὰρ ὄνα-
μα ἐὶ πατρὸς ἐὶ τοῦ ἡὸ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Ἀμήν.

Εὐχαριστία ἐλ ἱεραπέζης.
Εὐχαριστοῦμεν σοὶ παντοκράτωρ θεὲ ὑπὲρ πα-
σῶν ἡμῶν ὑπεργεσιῶν σου, ὅς ζῆς ἐὶ βασιλευς εἰς
αὐτὸν αἰῶνας ἡμῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

Ὡς δὲ ἡμῶν ἁγγέλων.
Δόξα γὰρ ὑψίστοις θεῶν, ἐὶ ἡμῶν γῆς εἰρήνη, γὰρ ἀνθρώ-
ποις ὑδακία. Αἰνοῦμεν σε, εὐλογῶμεν σε. Προ-
σκυνοῦμεν σε. Δουλοῦμεν σε. Εὐχαριστοῦμεν σε ἡμῶν
τὴν μεγάλῃ σου δόξῃ. Κύριε βασιλεῦ ἐπιφανέ, θεὸς
πατὴρ

tes & flentes in hac lachrymarum ualle.
Eia ergo aduocata nostra, misericordes tuos oculos ad nos conuerte. Et Iesum benedictum fructum uentris tui, post exilium hoc nobis ostende. O clemens. O pia, O dulcis uirgo Maria.

Benedictio mensæ antedegustationem.

CHriste deus, benedic cibum & potum seruorum tuorum, quoniam sanctus es iugiter nunc & semper, & in secula seculorum. Amen.

Gratiarum actio post degustationem.

Benedictus deus, qui miseraris & alis nos ex largis donis tuis, idcirco ex gratia & benignitate tua iugiter, nunc & semper & in secula seculorum. Amen.

Benedictio mensæ aliter.

Benedicite. deus. omne quod appositum est, & apponetur, per dei uerbum sanctificetur, in nomine patris & filii & sancti spiritus. Amen.

Gratiarum actio mensæ.

Gratias agimus tibi omnipotens deus pro omnibus beneficiis tuis, qui uiuis & regnas in secula seculorum. Amen.

Canticum angelorum.

GLoria in excelsis deo. Et in terra pax, hominibus bona uoluntas. Laudamus te. Benedicimus te. Adoramus te. Glorificamus te. Gratas agimus tibi propter magnam tuam gloriam. Domine rex celestis, deus pater

πάτερ παντοκράτωρ. Κύριε ἢ μονόγενε Ιησοῦ Χριστέ,
 Ἁγίον πνεῦμα. Κύριε ὁ θεός, ὁ ἀμνος τοῦ θεοῦ, ὁ υἱὸς
 τοῦ πατρὸς, ὁ ἀζωον τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, ἐλεῆσον ἡ-
 μᾶς. Ὁ ἀζωον τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν πρὸς δεξιάς ἡμῶν
 νοση ἡμῶν. Ὁ καθήμενος ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς ἐλε-
 ησον ἡμᾶς. Ὅτι σὺ εἶ μόνος ἅγιος. σὺ εἶ μόνος κύριος
 Ιησοῦ Χριστέ, εἰς δεξιάς θεοῦ πατρὸς. Ἀμήν.

Ἡ Μακάριοι.

Μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἔστιν
 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι οἱ πει-
 θουῦντες, ὅτι αὐτοὶ παρακληθήσονται. Μακάριοι οἱ
 πραεῖς, ὅτι αὐτοὶ κληρονομήσουσι τὴν γῆν. Μακά-
 ριοι οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τῷ δικαιοσύνῳ, ὅτι
 αὐτοὶ χορταθήσονται. Μακάριοι οἱ ἐλεῆμονες, ὅτι
 αὐτοὶ ἐλεηθήσονται. Μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρ-
 δια, ὅτι αὐτοὶ τὸν θεὸν ὄψονται. Μακάριοι οἱ εἰρη-
 νοποιοὶ, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ θεοῦ κληθήσονται. Μακάριοι
 οἱ διδιωγμένοι ἐνεκα δικαιοσύνης, ὅτι αὐτῶν ἔστιν
 ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Μακάριοι ἐστὶν, ὅτι ἂν ὀνειδί-
 σωσιν ὑμᾶς, καὶ διώξωσιν, Ἁγίασιν ἡμῶν πονηρῶν
 φῆμα κατ' ὑμῶν ψευδόμενοι γίνεσθαι ἡμῶν. Χαί-
 ρετε Ἁγαλλιᾶδες, ὅτι ἡ μισθὸς ὑμῶν πολὺς
 ἐν τοῖς οὐρανοῖς.

Τέλος.

pater oīpotens. Dñe fili unigenite Iesu Chrīste,
& sancte spīritus, Domine deus agnus dei, filius
patris . Qui tollis peccata mundi miserere nos
bis . Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecā
tionem nostram. Qui sedes ad dexterā patris, mis
serere nobis. Qm̄ tu es solus sc̄tūs, tu es solus dñs
Iesu Chrīste, in gloria dei patris. Amen.

Octo beatitudines.

BEati pauperes spīritu, quoniam illorum est
Regnum Cœlorum. Beati qui lugent,
quoniam ipsi consolationem accipient. Beati
mites, qm̄ ipsi hæreditatē accipient terræ. Be
ati qui esuriunt & sitiunt iusticiam, quoniam
ipsi saturabuntur. Beati misericordes, quoniam
ipsi misericordiā cōsequentur. Beati mūdi cor
de, quoniam ipsi deum uidebunt. Beati pacis
fici, quoniam ij filij dei uocabuntur. Beati qui
persecutionē patiuntur ppter iusticiā, qm̄ illorū
est regnū cœlorū. Beati estis, cū probra iecerint
in uos, & insectati fuerint, & dixerint oē malum
uerbū aduersus uos mentientes ppter me. Gau
dete & exultate, quoniā merces uestra multa est
in cœlis.

F I N I S.

VIRTUTE DVCE

DIX VIRTVS. FORTVNA COMES, QUOCUMQ; SEQUITVR.

Si fuerint: felix astra ferere super.

COMITE FORTVNA.

Ἄγαθὴ Τύχη.

ALPHABE

TVM GRAECVM.

Literarum Græcarum appellationes & pronunciationes.

De earundem diuisione, & singularum cōcinnitate ex Dionysio Halicarnasseo.

Mensium Græcorum descriptio, & collatio cum Latinis.

Omnia nunc primum ex optimis auctoribus descripta, G. Morelio auctore.

Δι' Ἰωάννου Φρονιῆδου σοφώτου.

PARISIIS

Apud Guil. Morelium, ex aduerso ædis

Remensium. 1 5 5 0.

ALPHABET

THE FIRST PART

OF THE ALPHABET

AND THE FIRST LETTERS

OF THE ALPHABET

AND THE FIRST LETTERS

OF THE ALPHABET

AND THE FIRST LETTERS

OF THE ALPHABET

AND THE FIRST LETTERS

LITERARVM GRAECARVM

numero quatuor & viginti,

Figura.	Nomen.	Sonus.
Α α α	Ἄλφα	Alpha a
Β β β	Βῆτα	Vita b, u cōson.
Γ γ γ	Γάμμα	Gamma g
Δ δ δ	Δέλτα	Delta d
Ε ε ε	Ε ψιλόν	Epsilon e exile
Ζ ζ ζ	Ζῆτα	Zita z
Η η η	Ηῆτα	Ita i
Θ θ θ	Θῆτα	Thita th
Ι ι ι	Ἰῶτα	Iota i
Κ κ κ	Κάππα	Cappa c, k, qu
Λ λ λ	Λάμβδα	Lambda l
Μ μ μ	Μῦ	My m
Ν ν ν	Νῦ	Ny n
Ξ ξ ξ	Ξῖ	Xi x
Ο ο ο	Ο μικρόν	O micron o paruum
Ρ ρ ρ	Ρῖ	Pi p
Σ σ σ	Σῖγμα	Rho r
Τ τ τ	Ταῦ	Sigma f
Υ υ υ	Υ ψιλόν	Taf t
Φ φ φ	Φῖ	Ypsilon y exile
Χ χ χ	Χῖ	Phi ph, f
Ψ ψ ψ	Ψῖ	Chi ch
Ω ω ω	Ω μέγα	Psi pf
		O mega o magnū

A 2

12 5253 Krou

Diphthongi duodecim, & quid sonent.

αι	æ	α	a
αυ	af, au	η	î
ει	i lōg.	ω	o long.
ευ	ef, eu	υ	y long.
οι	i lōg.	ηυ	if, iu
ου	ou, u.	ωυ	of, ou.

Quæ superscribuntur literis.

Accētus	{	Acutus	λόγος	} in vl. syl.
		Grauis	θεός	
		Circūflexus	ποιῶ	aut antep.
Spiritus	{	Asper	ὄρω	} Initio dictionis à
		Tenuis	ἐγώ	
				tis, aut à ρ.

Apostrophos', auersio, mutilatioue, nota est similis spiritui tenui in fine vocis, ad pronun-
ciationemque nihil attinet: tantum indicium
est abiectæ literæ, propter vitandam sequētis
vocalis collisionē, παρ' ἐμοῦ, pro παρὰ ἐμοῦ.

Quæ subscribuntur seu adscri-
buntur literis.

Punctum longiusculum subscriptum lite-
ris α η ω, sic, α η ω, iota est, & designat diphthō-
gōs esse, sed improprias, quæ pronun-
ciationē aliā non requirūt, quàm si simplices essent.

Post literam punctum indicat sententiam
absolutam. si superius vel duplex scribatur, nō
in totum absolutam, sed adhuc pendentē. Se-

micirculus item ad literæ finem mēbra orationis distinguit, vt apud Latinos. Aliã tamē rationē vetera exēplaria retinēt. nam fere ad finem absolutæ sententiæ superius punctū habent.

; nota est interrogationis, quæ est Latinis ?
Exemplum in quo ad legendum sine literarum nexu compendiōue pueri se exercent.

ΕΥΧΗ ΚΥΡΙΑΧΗ

Π Ἄτερ ἡμῶν ὁ ἐρ τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου. ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου. γενιθῆτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐρ οὐρανῶ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. τὸν ἀετὸν ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον διὸς ἡμῶν σήμερον. καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμερ τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ. Ἀμήν.

A 3

αι	αι	σθαι	χ	σχ	ϛ ϛ ϛ	τε
ω	σπ	σω	ω	τω		τω
ωα	σπα	πα	τα	ϛ ϛ ϛ		τῶμ
ωαι	σπαι	ται	ται	ϛ		ῶ
ωε	σπε	πε	τη	υ		υι
ωει	σπει	πω	τημ	ω		υμ
ωι	σπι	τι	τημ	ῶ		ὑπερ
ωο	σπο	τι	της	ῶ		ὑπο
ωω	σπω	υ	τι	χα		χα
ωσ	σσω	ϛ ϛ	το	χαι		χαι
ωσα	σσω	ῶ ϛ το	το	χε		χε
ως	σσω	ῶ	τιμ	ϛαι		ϛαι
ωσα	σσω	ῶ	του	ϛαι		ϛαι
ωσαι	σσω	ῶ	τους			
ωσω	σσω	ῶ	του			

Exemplum in quo pueri ad discenda compendia & nexus literarum se exerceant.

ΔΕΚΑ ΕΝΤΟΛΑΙ ΘΕΟΥ.

Εγώ ειμι κύριος ὁ θεός σου ὁς ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου Δαλείας.

οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.

οὐ ποιήσεις ἑαυτῷ εἰδωλον, οὐδέ παντὸς ἐμειώμα ὅτε εἰς τῷ ἔρανον ἄνω, εἰ ὅτε εἰς τῇ γῆ κατὰ, καὶ ὅτε εἰς τοῖς ὑδασι ἄνω κατὰ τῇ γῆς. οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδέ μή λατρεύσεις.

αὐτοῖς· ἐγὼ γὰρ κύριος ὁ θεός σου, θεός ξηλω-
πῆς ὑψίστου κέστωρ ἀμαρτίαν πατέρα ὑπὲρ τέ-
νια, ἀλλ' ἔγειάσθω ξίτην καὶ τετάρτην πῆρ μισ-
σί με, καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας βίαι ἀγαπῶ
σί με, ὅτι βίαι φιλάσθωσι τὰ πρῶτα ματὰ με.

οὐλήθη ὄνομα κυρίου τῷ θεοῦ σου ὑπὲρ
ματαίω· οὐ γὰρ οὐ μὴ καθασίσθω κίριος ἐρ-
λαμβάνοντα ὄνομα αὐτῷ ὑπὲρ ματαίω.

Μνήθητι τῷ ἡμέραν τῷ ἑβραῖα ταρ ἀγιά-
ζεραῖ τῷ ἔξ ἡμέρας ἐργάσθω ὅτι πό ἡσθω πάν-
τα τὰ ἔργα σου· τῷ δεῖ ἡμέρα ἑβδόμη ἑβραῖ-
τα κυρίω ἑβραῖα σου· οὐ ποιήσθω πᾶν ἔργου
εἰ αὐτῷ σου, καὶ ἕως σου, καὶ ἡ θυγατήρ σου, ὁ παῖς
σου ὅτι ἡ παιδίσκη σου καὶ τὸ ἄποξυγίον σου, ὅτι
ὁ πρῶτος ἡμερῶν σου· ἐξ γὰρ ἡμέ-
ρας ἐποίησε κύριος τὸν οὐρανόν, καὶ τῷ γῆν,
τῷ θαλάσσαν, ὅτι πάντα τὰ εἰ αὐτοῖς, ὅτι κα-
τέπαυσε τῷ ἡμέρα τῷ ἑβδόμη· διὰ ὅτι ὁ λό-
γισσε κύριος τῷ ἡμέραν ἑβδόμη, ὅτι ἡγίασεν
αὐτῷ.

τίμα τὸν πατέρα σου, ὅτι τῷ μητέρα σου,
ἵνα μακροχρόνιος γένῃ ὑπὲρ τῷ γῆς ἡς κύριος ὁ
θεός σου διδούσθω σοι.

οὐ φονεύσθω.

οὐ μοιχεύσθω.

οὐ κλέψθω.

οὐ ψευδομαρτυρήσθω κατὰ τῷ πλησίον
σου μαρτυρίαν ψευδί.

οὐκ ἰδιθυμήσῃς τὴν οὐκίαρ τὴν πλησίον σα.
 οὐκ ἰδιθυμήσῃς τὴν γωαῖκὰ τὴν πλησίον σα,
 καὶ παῖδα αὐτῆς, καὶ παιδίον αὐτῆς, καὶ ἄπο-
 ζύγιον αὐτῆς, ἔδοξα τὴν πλησίον σα.

DE SINGVLARVM LITE-
 rarum appellatione & sono.

Græcarum literarum originẽ ad Hebræos
 referri ipsæ appellationes, & ordo indicat.

A

Ἄλφα, ex Hebræo nomine Aleph, deinde
 alepha, & syncope alpha, nomen habet. Sono
 respondet A Latino. In id enim vertitur, ἄξιαξ
 ἄβακος, abacus. μουσα, musa: ita & Græci a
 vertentes in α mutant. Cæsar, καῖσαρ. Ab hu-
 ius literæ figura aliquoties coniuncta penta-
 gonum pentalpha appellarūt, quasi quinquies
 alpha repetitum. Quoniam autem prima lite-
 rarum est, ideo alpha primum seu caput & ini-
 tium dicitur. In sacris, Ego sum α & ω, id est,
 principium & finis. & Martialis, Alpha penu-
 latorum, id est, primus.

B

Βῆτα, ab Hebræo beth nomen habet, addi-
 ta formali litera α, βῆτα. respondet u consonã
 ti, vt nunc proferimus. olim vt b enunciabãt.
 eodem enim sono binũ Latinum, & βῆτα Græ

cum prolata fuisse ætate Ciceronis, ex epistola ad Pætum colligitur, lib. 9. Cum loquimur terni, nihil, inquit, flagitij dicimus: at cum bini, obscœnum est Græcis quidem, inquires. Ex versu item Cratini, ὁ δὲ ἠλίθιος ὡς πρὸς περὶ βάρβη βῆ λέγων βαδίζει. Ille, inquit, tanquam ouis bê bê dicēs incedit. Bê vocem esse ouiu, non ve, nemo ignorat. Non dubium alium fuisse eius sonum quàm nunc est, fortasse iam nobis ignotum, & medium inter v consonantem & b. Nam Plutarchus, Dion, & alij historici p b latino nunc β vsurpant, vt cum scribunt Fabius, Φαβίος, Tiberius, Τιβέριος. nũc pro v cõsonante, vt cum pro veium βῆλον scribunt, & pro Valerius βαλέριος, quod & ὀυαλέριος scriptum inuenitur. Neruij, νέρβιοι, & c.

Γ

Γάμμα longius recessit à nomine Hebræo Guimel. Inde appellatur digāma A Eolicum, quasi duplex gamma, quod Latinorum F & sono & figura respondet, quo vtebātur initio dictionum à vocali aspirata incipientium, iteq; in medio, si vocalium concursus esset, Ω Ο Ν, Ω Φ Ο Ν dicētes, vnde nostrum ouum, & ΟΙΣ Ο Φ Ι S, vnde ouis. Sonat vt g Latinum. ἄγιος, hāgios. si tamen sequatur alterum γ, κ, χ, aut ξ, sonat mollius, vt n referre videatur, ἄγγελος, angelos. ἀναγκαῖον, anangæon. sic enim κ post

γ sonat perinde ac nostrum g. ἄγκυρα, anchusa. λυγξ, lynx. In quibus Gellius negat verum n esse, sed vt appellat, adulterinum. Nam si ea litera esset, inquit, lingua palatum tangeret. Itaque tradunt Varronem voluisse vbi nos ponimus n ante g vel c, veteres loco n, g Græcorum more scripsisse, vt vbi nos angulus, illi aggulus, agguilla, aggerunt, agceps, agchises, &c. quæ omnia Accius poeta in scribendo fertur obseruasse.

Δ

Δέλτα, à nomine Hebræo Daleth seu de-leth, vnde deletha, & syncope delta. Nam aspiratio Hebræorum tenuiter sæpe alio idioma-te redditur. sonat vt nostrum d, nisi quod volunt quidam mollius pronunciari, vt ad ζ accedat. Ab eius figura astrum δέλταζον nuncupatum est, & figura triangularis Δελταδής.

Ε

Ε ψιλόν, i. e. tenue, peculiare nomen non habet. Nam Hebræis nulla est litera quæ huic respondeat. nisi aspirationem Hebræorū mollem accipias, He, quam Græci in vocalem mutauerint e dicentes, vt heth ἦτα dixerunt.

Tenue & exile appellatur ex collatione cū η, quod veluti ee duplex est. Valet e breue: tamē inuenitur redditū à Græcis pro i Latino breui. Britāni, Ἑρετανοί. Domitianus, Δομετιανός.

Capitolium, καπετώλιον.

Z

Ζῆτα, à nomine Hebræo z ujn longius recessit. valet, vt omnes scribūt, σ δ, i. s. d. quod in pronuciãdo tamen non exprimimus, sed potius inuerso ordine d s. Nam ζέφυρος, non sdephyrus sonat, sed dséphyrus potius. vt nec ῥ litera duplex sp sonat, sed ps, item ξ, non sc, sed cs. Adde q̄ Fabius iucundissimã hanc esse Græcis literã testatur, quã nullã ait apud nos dulcius sonare. Latini hãc ascuerūt inter suas peregrinãm. aliquando tamen duplici ss reddunt, παξιζω, patrisso dicentes.

H

Ηῤα olim nota fuit aspirationis, vnde & in notis numerorum antiquitus apud Græcos η, ἑκατοῦρ, id est, centum designabat, quæ prima erat litera vocis ἑκατοῦρ, quam tum sic scribebant, Η Ε Κ Α Τ Ο Ν. Vnde etiam Latini suam aspirationẽ sunt mutuati. Postea crescente literarum numero, ac aspiratione literis superscripta, pro e vocali lōga vsurpari cœpit: quod quidem nunc i longi sonum refert. Veteribus sine dubio e longum sonabat: quod & vox ouiu βῆ, de qua in βῆτα diximus indicat. Non enim bi oues sonant, sed bee, quasi e duplex sit. Varro quoq; ait de κ e rust. 2. μῆλα καπρας à voce appellatas esse, q̄ mee enuncient.

Antiqui Græci qui res Romanas tractarūt, fe-
re vbi Latinis est e longum quantitate seu ac-
centu, η scribunt. Nam Pompeius πομπήη
dicunt, Aurelius, αὐρήλιος. Itemque Latini η
Græcum in e longū verterunt. Demosthenes
enim dicūt, quod illi Δημοσθένης, Demetrius,
quod illi Δημήτριος.

Θ

Θῆτα ab Hebræo Theth, addita formatiuā
α, Θῆτα. valet th, i. t aspiratū, vt referat quasi
anseris strepitum. Θέατρον, theatron.

Ι

Ἰῶτα, ab Hebræo, Iod, τ pro d vsurpatō.
valet i nostrum. verterunt etiam i nonnunquā
quod Latini dixerunt per e breue. Cæterum
apud Græcos nunquam consonās est vt apud
Latinos: ita quod in aliis linguis per i conso-
nantem effertur, pluribus syllabis efferre co-
guntur. Nam Hebræi Iesuh dissyllabice pro-
nunciant, Græci tribus syllabis ἰησοῦς. Latini
Iulius tribus syllabis, Græci quatuor enun-
ciant, ἰούλιος. Iunius, ἰούνιος.

Κ

Κάψα, ab Hebræo, Cap seu Caph. valet c
nostrum, item k, seu q. κῆρος, cera. Nam quod
Latini per q efferunt, Græci per κ reddunt.
Quirites, κυρίται. Torquatus, τορκουάβος, &
sine υ, Aquilius; ἀκίλιος. itē cum ο, Quintus,

κοίνης. Eius sonus non mutatur, vt e apud Latinos, quæcunque vocalis sequatur. Post γ sonare vt g, in γ admonuimus. Inueniūtur Græci nostrū c per γ reddidisse, καλβίνιος pro Galbinus. σίγαμβροι pro Sicambri.

Λ

Λάμβδα ex Hebræo nomine Lamed. vnde lamedā, & syncope interposito β, λάμβδα. Valet l nostrum. Græci aliquando n sequente l, per λάμβδα transtulerunt, Manlius μάλιος scribentes. Inuenitur tamen & μάλιος apud Plutarchum. Ab huius literæ forma λαμβλοεσθής figura dicta est.

Μ

Μῦ longius ab Hebræo nomine Mem recessit. Valet m nostrum. Molesta litera est in pronunciando, si finiat dictionē. ideo Græcis nulla dictio in eā terminatur, quod & ait Fabius.

Ν

Νῦ ab Hebræo num etiam abest nomine. Sonat n Latinū. Fabius de literarū euphonia, Quid, inquit, quod pleraq; nos illa quasi mugiente litera cludimus m, qua nullū Græce verbū cadit? at illi μ iucundā & in fine præcipue quasi tinnientē illius loco ponūt, quæ est apud nos rarissima in clausulis. Quoties ante g aut e apud nos ponitur, Græci reddūt per γ, Φραγκοί, pro Franci scribētes. ἄγγελος, p angulus.

Ξ

Ξ̄ ab Hebræo Sin ductum videtur. Latini nomen inuertimus ix dicentes. Sonat x, siue cs, ἄξιος, axios, Latini reddunt aliquādo per ff.

Ο

Ο μικρὸν, peculiare nomen non habet: nam Hebræorum litera non est huic respondens. μικρὸν dicitur, id est, paruum, ad collationem cum ω, id est, cum o magno. sonat vt σ breue. θεὸς, theos. Græci quod Latini per u breue dicunt, aliquando per o reddūt: Publicola enim πολυκόλως dicunt, & Numitor, νομίτωρ.

Π

Π̄ ab Hebræo Pe nomen habet. Sonat p Latinum. πατήρ, pater.

Ρ

Ρ̄ ab Hebræo Res longius remotum nomen habet. Valet r nostrum, & apud Græcos perpetuo initio aspiratur: & in medio dictionis geminatum prius tenue est, posterius aspiratur. Ita quod nos roma dicimus, Græci ῥώμη scribunt.

Σ

Σ̄ ἵμα à Samech Hebræo, facta quadam litterarum mutatione ac traiectione. Sonat s Latinum. σάτυρος, satyrus, πῖσωρ, Piso.

Τ

Ταῡ apud Hebræos idem nomen habet

Taf seu Tau. valet t Latinū, *πάτηρ*, pater. Si tā-
men præcedat *ν*, sonat mollius, & quasi d, *πᾶν*
τα, panda. quod fit ad vitandam vocis asperi-
tatem. suavius enim sonat, si panda quàm pan-
ta omnino proferas.

Υ

Υ *Ψιλόν*. y tenue, simp^lex nomen non hā-
bet, nec Hebræis litera est quæ huic respon-
deat. Valet y, quod à Græcis mutuati sunt La-
tini, vnde & y Græcum vocant, qui etiam hāc
literam in suum sermonem traducentes per u
reddiderunt, *τὺ*, tu, *σὺς*, sus. Græci quos; La-
tinum breue u reddentes, *υ* scripserunt. Ro-
mul⁹, *ῥωμύλος*. Tigurini, *Τιγυρινοί*, Faustulus,
Φαυστλος. Tenue dicitur collatione cum di-
phthongo impropria *υ*, quæ ampliori voce
quàm *υ* proferri debet.

Φ

Φ *ῥ* nomen habet ab Hebræo Phe, quod &
pe dicitur, estque illis vna litera. Valet ph, seu
f Latinū. *σοφία*, sophia. *Φῦρ*, fur. Sic enim trās-
ferunt Latini. Græci quoque nostra nomina
Græce scribentes, prof, φ scribūt. Fabius, *Φά-
βιος*. Figulus, *Φίγυλος*. Signifer, *σιγνίφερ*.

Χ

Χ *ῥ* apud Hebræos nihil habet quod ei par
sit. Nomen formatum est ad modum *χῖ Φῖ*,
& c. valet ch, seu c aspiratum. Latini eadem fi-

gura suum ix notant: vnde error scribendi
 xpus natus est. x enim Latinum simile est chi
 Græco, & p latinum rho Græco.

Υ

Υἱ nec ab Hebræo nomen habet, sed ad for
 mam ξῖ, πῖ, χῖ nominatum est. Valet ps.

Ω

Ω μέγας, o magnum. sic dicitur collatione
 cum o micro, i. paruo seu breui: valet o longū.
 ῥήτωρ, rhetor, ἀντώνιος, Antonius.

De diphthongis propriis.

AI diphthongus sonat æ Latinum. αἶαυ, æ-
 uum. καῖαε, Cæsar. Gallice bene exprimimus,
 cum dicimus, faire, plaisir, & melius vtranque
 literam pronunciamus in aider, main, sain. La
 tini olim quoque ai pro æ scripserunt: vnde
 aulai & terrai diuisim remanserūt, & alia apud
 veteres.

ΑΥ

Aυ sonat af seu au, u consonante, id est, me-
 dio quodam modo inter v consonantem & f.
 Id sonat quod au in aue, detracto e. Quam la
 tini habent diphthongum au, Græci per αυ e-
 nunciant, & illi contra. Aulus, αὔλος. αὔλη,
 aula. Claudius, κλαύσιος. Faustus, φαῦσος.

ΕΙ

Ei nunc vt i longum profertur: quod fuisse
 tēpore Ciceronis ex voce bini Latina, & Græc

ca βίνει vsitatum constat. locum eius in β ci-
tauimus. Tradunt veteres vbi i longū esset, Va-
lerium semper ei scripsisse, itemque vetustio-
res Latinos: extareque in vetustis inscripti-
bus hęc scripturam, Celeberrimeis veis. Pari-
fini sonum huius dipthongi referunt, cum vi-
num dicunt du vein, & cum famem, feim, &
cętera.

EU

EU sonat ef seu eu, vel potius mediū eo-
rum: id prorsus quod eu sonat in eua, a detra-
cto. Aliter Latini suum eu proferunt, quod ta-
men Gręci per ου reddunt: vt & Latini ου per
eu·εϋρος, eurus. Teutones, τεϋτανες. Aliquādo
pro u vocali ευ scribunt. Lucius, λεϋκιος.

OI

OI nunc vt i longum profertur. videtur o-
lim id sonasse quod Gallis oi, vt cum dicunt
moindre, aymoit, choisir. Latini per œ reddūt,
φοῖβος, Phœbus· κροῖσος, Crœsus. Gręci item
œ latinum per oi scribunt. Cœlius, κοίλιος. Pœ-
ni, ποινοί: quę etiam scribendi ratio vt oi pro
œ pingeretur, veteribus vsitata fuit, vt adno-
tant Grammatici.

OU

OU nunc profertur vt u Italicū, id est, ou-
ου· λόγος, tous logous. Latini nunc nō habēt
diphthongam quę huic respondeat. Tradunt

tamen aliquādo pro u longo ou scriptum ab antiquis fuisse. Mirum est u hic aliter sonare quā in $\alpha\upsilon, \epsilon\upsilon, \omega\upsilon, \eta\upsilon$. non enim vt $\alpha\omega$ af pronunciamus, sic $\omicron\upsilon$ of, sed u seu ou: cum analogia $\omicron\upsilon$ pronunciādum fuisset vt ou in ouis, detracto is. Græci fere hac diphthongo reddunt vocale u Latinum, Tullius, $\tau\grave{\epsilon}\lambda\lambda\iota\omicron\varsigma$. Iunius, $\iota\omicron\nu\iota\omicron\varsigma$. Brutus, $\beta\rho\upsilon\tau\omicron\varsigma$. Itemque v consonantē crescente numero syllabarum. Valerius enim $\delta\upsilon\alpha\lambda\acute{\epsilon}\rho\iota\omicron\varsigma$ scribunt. Varro, $\delta\upsilon\alpha\lambda\acute{\epsilon}\rho\omega$. Heluetij, $\epsilon\lambda\theta\acute{\epsilon}\iota\omicron\iota$, quod etiam Plutarchus scribit $\epsilon\lambda\theta\acute{\eta}\tau\iota\omicron\iota$. Etiam vbi b est latinum, Gabinius, $\gamma\alpha\upsilon\iota\acute{\nu}\iota\omicron\varsigma$, apud Dionem. nam alias $\gamma\alpha\beta\acute{\iota}\nu\iota\omicron$ scribitur. Vnde Gellius, Græcos, inquit, non tātē incitiē arcesso, qui $\omicron\upsilon$ ex \omicron & υ scripserūt, quā qui $\epsilon\iota$ ex ϵ & ι . illud enim inopia fecerūt, hoc nulla re subacti. Latini & Græcorum per u suum reddunt, $\theta\upsilon\kappa\upsilon\delta\acute{\iota}\delta\eta\varsigma$, Thucydides. $\lambda\upsilon\kappa\upsilon\rho\varsigma$, Lycurgus.

De diphthongis impropriis.

Impropriæ dicūtur, quod non duos phthōgos seu sonos in vnum coactos faciant, sed vnus tantum literæ sonum edant, præter $\omega\upsilon$ & $\eta\upsilon$, quæ vtriusque literæ sonū retinent, sed $\iota\omicron$ num propriæ sunt, aliis Græcis impropriæ.

α

α , id est alpha iota subscripto, sonat vt a longum, $\phi\iota\lambda\acute{\alpha}$, philia. Olim iota ipsum literis ad

scribatur, non subscribatur, sed minori forma quàm præcedens litera: quasi dimidiatú erat *ῶτα*. Quæ scribēdi ad latus consuetudo remansit in scribēdis literis capitalibus A. ita in aliis *Η, Ω*.

^η
η, id est, ita iota subscripto, sonat vt i longum. *ἡ τιμι*.

^ω
ω, id est, o mega iota subscripto, sonat o longum. *ὦ λόγω*, to logo.

^υ
υ, id est, y psilon & iota, sonat y longum. *ἄρ-
ῦα*, harpya.

^{ηυ}
ηυ, id est, ita & y psilon. edit plene diphthógum, if seu iu, v consonante. Ionum propria diphthongus est, facta ex *ευ*, ε in η mutato, quod illis peculiare est. *ἡυχόμελω*, ifchomin.

^{ωυ}
ωυ, id est, o mega & y psilon. edit & ipsa plenum sonum, of seu ou, vt quod est in ouum, detracto um.

De iis quæ superscribuntur literis.

Accentus fastigia nonnullis dicuntur, aliis acumina, aliis apices. Hoc nomine tres habēt. peculiariter sic appellatos Græci: acutú ' qui à sinistra in dextram ascēdit. Syllabas dictio-

num occupat, vltimam, ῥός . penultimā, ῥαυ-
 ζυράτωρ . antepenultimam, ἄνθρωπος .

Grauem, ᾽ , qui à sinistra in dextram descen-
dit. Syllabam occupat tantum vltimam. τίς .

Circumflexum ˆ , quasi ex acuto & graui com-
positum, quod Latini sua figura apertius osten-
dunt ˆ . Syllabas occupat, vltimam θεῦ . & pe-
nultimam βοᾶτε .

Spiritus, qui flatus sunt ad initium dictionū
à vocali incipientium. Eorum alter tenuis, al-
ter asper dicitur. Duplex eorum figura est. v-
na qui capitalibus literis adiungūtur: & ij ex H
in duas partes secto facti videntur. dextra pars
tenuem, sinistra asperum refert. Asperum flati-
lem Grillus appellabat, ῥ . tenuem exilem ᾽ .
Altera figura semicirculos refert: vt ˆ tenuis
sit. ˆ asper. Notandum autem A Eoles vitan-
tes spiritus asperitatem, digamma suo F pro
aspiratione usos. vt pro ἑσπέρα , Ἔσπέρα dixe-
runt, quod nos per v consonantem reddimus,
vespera. Tradunt veteres Græcos accētuum
& spirituum notas non superscripsisse literis.
sed tantū accentū asperum figura literę H vna
cū literis scribebāt, HEKATON. Eius in vocali
tantum vsus est, & in litera ρ initio dictionis
& in medio geminata, vbi prior exili, poste-
rior flatili spiritu pronūciatur. Cicero, Quin
ego ipse, inquit, cum scirem ita maiores locu-

tos esse, vt nusquam nisi in vocali aspiratione vterentur, loquebar sic vt pulcros, Cetegos, triumphos, Cartaginem dicerē. Aliquando, idq; sero, conuitio aurium cum extorta mihi veritas esset, vsum loquendi populo concessi, sciētiam mihi reseruauī.

DE LITERARVM DIVISIONE & vocalitate ex libro Dionysij Halicarnassēi περὶ τῶν ῥημάτων ὀνομάτων.

Ἀρχαὶ μὲν οὖν εἰσὶ τῶν ἀνδρωπίνης θείας θρεφωνῆς, αἰμηνέου λεχόμεναι διαίρεσις, ἃς καλοῦμεν σοιχεῖα καὶ γράμματα. γράμματα μὲν ὅτι γραμμαῖς ἕσι σημαίνεται, σοιχεῖα δὲ ὅτι παρὰ φωνῆ πῶ γενέσιν ἐκ τούτων λαμβάνει τῶν ῥημάτων, καὶ πῶ δαλύσις εἰς τὰ πάντα ποιεῖται τελευταίαν. τῶν δὲ σοιχείων τὴν καὶ γραμμαμάτων οὐ μίαν πάντων φύσιν, διαφορὰ δὲ αὐτῶν. πρώτη μὲν ὡς Ἄριστος ὁ μουσικὸς ἀφφαίνεται, καθ' ἣν τὰ μὲν φωνὰς ἀφτελεῖ, τὰ δὲ φόφως φωνὰς μὲν τὰ λεγόμενα φωνήεντα, φόφως δὲ τὰ λοιπὰ πάντα. δεύτερα δὲ καθ' ἣν τῶν γραμματῶν ἅμην καθ' ἑαυτὰ φόφως ὁποῖος δὴ ἴνας ἀφτελεῖ τῶν φωνῶν, ῥοίζων, ἢ συριγμόν, ἢ ἀφπίσμον, ἢ τοιούτων ἰνῶν ἄλλων ἢ χωρὶς διλωλικῶν. ἃ δὲ ὅτι ἀπόσης ἄμοιρα φων

νῆς κὺ φόφθ, κὺ οὐχ οἷά τε ἠχεῖσθαι καθ' ἑαυ-
 τὰ. ταυ'τα μὲν ἄφωνα ἕνεσ ἐκάλεσθαι, θάτερα
 δὲ ἡμίφωνα. οἱ δὲ ξιχῆ νείμαντες τὰς πρώ-
 τας τὲ κὺ σοιχειώδεις φωνῆς διωσάμεισ, φωνήεν-
 τα μὲν ἐκάλεσθαι ὄφθ καὶ καθ' ἑαυτὰ ἐκφωνεῖ-
 ται κὺ μεθ' ἑτέρων, καὶ βῆσι αὐτῶν ἡμίφωνα
 δεῖσθαι μετὰ μὲν τῶν φωνηέντων κρεῖττον ἐκφέ-
 ρεῖ, καθ' ἑαυτὰ δὲ χᾶρόν τε κὺ οὐκ αὐτοτε-
 λῶσ. ἄφωνα δὲ ὄφθ οὔτε τὰς τελείας οὔτε τὰς
 ἡμιτελείας φωνὰς ἔχθ καθ' ἑαυτὰ, μεθ' ἑτέ-
 ρων δὲ ἐκφωνεῖται.

Ο ἄριθμός δὲ αὐτῶν ὅσους βῆσι, ἔξάδιον εἰ-
 πείρ ἀκριβῶσ, ἐπεὶ πολλῶ παρέχε κὺ ζῆσ περὶ
 ἡμῶν ἀφρίαν ὃ περὶ γμα. οἱ μὲν γὰρ ἀήθησθαι εἶ-
 ναι βιασάδεκα τὰ πάντα τῶν φωνῆς σοιχειῶσ,
 κατεσκηθᾶσθαι ὃ τὰ λοιπὰ ἐκ τούτων. οἱ δὲ
 εἰκοσιπενσάρων, οἷσ χρώμεσθαι νῶσ, πλείω.
 ἡ μὲν οὖν ἑσπερὶ ζύτων θωρία γραμματικῆσ
 τε εἰμεβικῆσ, εἰ βούλεται ζῆσ, καὶ φιλοσοφίας
 οἰκειότερα. ἡμῶν δὲ ἀπόχη μῆτε ἐλθῆσ τῶν
 κδ', μῆτε πλείους ἑσπερὶ ζυμένοισ, δεικνυῶσ
 τὰσ ἀφ φωνῆσ ἀρχὰσ, κὺ τὰ σὺμβεβηκότα αὐ-
 τῆ λέγειν, τῆρ ἀρχῶ ἀφ τῆν φωνηέντων ποιη-
 σθαι μένοισ.

ἔσθι δὲ ταυ'τα τῶν ἀριθμῶν ζ', δύο μὲν μα-
 κροί, τὸ τε ηθ' ὃ ω. ζῆσ δὲ δίχρησ, τὸ, τε α
 εθ' ι κὺ σ υ, ἃ εἰ κτείνεσαι, εἰ σὺσ ἐμεσαι, εἰ
 οἱ μὲν δίχρησ, ὡσπερ ἔφθ, οἱ δὲ μετὰ τῶν

καὶ καλῶσιρ. ἐκ φωνεῖ) ὅ ταῦτα πάντα τῷ ἀρ-
 τηρίας σωματικῆς τῷ πνεύματι, καὶ τῷ σώματι ἀ-
 πλῶς χημαῖδιέντες, τῷ τε γλώσσῃ ἐξέρ-
 γμαῖθουμένης, ἀλλ' ἡρεμύσης. πλῶς τὰ μῆμα
 κρᾶ, καὶ τῷ διχρόνῳ ὅσα μακρῶς λέγει, τῷ τα-
 μένῳ λαμβάνει καὶ διωκῆν ἡραυλῶν τῷ πνεύ-
 ματος. τὰ ὅ βραχέα ἢ βραχέως λεγόμενα, ἐξ
 ἀκροπῆς τε καὶ μακρῆς πλῆγῃ πνεύματος, ἐκ
 ἀρτηρίας ὑπὲρ βραχὺ κινηθείσης ἐκφέρεται.
 Ἰντῶν δὲ κρᾶσις μὲν ὅτι καὶ φωνῶν ἢ δίσω ἀ-
 ποτελεῖ τὰ τε μακρὰ, καὶ τῷ διχρόνῳ ὅσα
 μνησκῆται κατὰ τὴν ἐκφορᾶν, ὅτι πολλὰ ἢ χεῖ-
 ραί τε χρόνον, καὶ τῷ πνεύματος οὐ κατακόπτεται ἡρ-
 πῆνον. χεῖρω δὲ τὰ βραχέα, ἢ τὰ βραχέως
 λεγόμενα, ὅτι μικρῶ φωνῶν τῷ ὅτι καὶ ἀπαιδονί
 ζῆ τῷ ἡχορ.

Αὐτῷ δὲ τῷ μακρῶν διφωνότατα τῷ σῶ-
 ματι ἐκτείνονται. λέγεται γὰρ ἀνοιγομένης τῷ σώ-
 ματος ὑπὲρ πλεῖστον, καὶ τῷ πνεύματος ἄνω φε-
 ρομένης πρὸς τὸ ὄρυκτόν. δεύτερον δὲ τῷ σῶματι, ὅτι
 κατὰ πᾶσι πᾶσι βᾶσιρ τῷ γλώσσῃ ἐρεῖδεται τὸν
 ἡχορ ἀκόλαστον, ἀλλ' οὐκ ἄνω, ἐκ μεξίως ἀνοι-
 γομένης. τῷ τῷ δὲ τῷ σῶματι πλεῖστον τε γὰρ ἐκ
 τῷ τῷ σώματι, καὶ πλεῖστον τὰ χεῖλη, πᾶσι τε
 πλῆγῃ τῷ πνεύματι πᾶσι τῷ ἀκροσώματι ποιεῖ-
 ται. ἐστὶ δὲ ἡ τῷ τῷ σῶματι τῷ σῶματι τῷ σῶματι
 χεῖλη συσολῆς γινόμενης ἀξιολόγῃ, πνεῖ-
 ται, καὶ τῷ σῶματι ἐκπῶται ὁ ἡχορ. ἔχατορ δὲ

πάντων ὅτι. πῶς δὲ ὁδόντας τὴν ἢ κρότη-
 σις τὸ πνεύματος γίνεται, μικρὸν ἀνοιγομένου
 τὸ σώματος, καὶ οὐκ ὑπὸ λαμπροῦντων τῆν χει-
 λέων τὴν ἦχον.

Τῶν δὲ βραχέων οὐδέ τινος μὲν ἢ ἦχον, ἢ τ-
 ῶν δὲ λυσιχέες τὸ οὐδὲν ἴσιν τῶν τὸ σώμα κρεῖτ-
 τῶν θάτερον, πῶς ὁ πηλιγῶ λαμβάνει πῶς πῶ
 ἀρτηρίας μάλλον. φωνήεντων μὲν ὅσω γραμμα-
 τῶν αὐτῆ φύσις.

Ἡ μὲν φωνῶν ὁ τριάδε. οὐκ ἔστι τῶν ἀριθμῶν
 ὄντων αὐτῆν, ἐμὲν δὲ τὸ ἀπλᾶ, τὸ τε λ β γ δ ε
 ἦ ν ζ ῥ κ σ ο. τρία δὲ διπλᾶ, τὸ τε ζ καὶ τ
 ξ καὶ τ ψ. διπλᾶ ὁ λέγουσιν αὐτὰ. ἢ δὲ τὸ σύν-
 θετα εἶναι, τὸ μὲν ζ δὲ τ σ καὶ δ, τὸ δὲ ξ διὰ
 τ κ καὶ σ, τὸ δὲ ψ διὰ τ π καὶ σ, συνεφθαρ-
 μένων ἀλλήλων, καὶ ἰδίαν φωνῶν λαμβανόντων.
 ἢ δὲ τὸ χ ὡραν ἐπέχθη δυοῖν γραμματῶν, ἐν
 ταῖς συλλαβαῖς παραλαμβάνοντα. ἐκαστου
 δὲ ἢ τῶν κρεῖττω μὲν ἔστι τὰ διπλᾶ τῆν ἄ-
 πλῶν. ἐπειδὴ μείζονά ἐστι τῆν ἑτέρων, β μάλ-
 λον ἐπίξειν δοκεῖ τῆν τελείοις. ἢ τῶν δὲ τὰ ἄ-
 πλᾶ, δὲ τὸ εἰς βραχυτέρας αὐτῆν τίνες σωά-
 γεσθαι τὴν ἦχον. ἐκ φωνεῖται δὲ αὐτῆν ἐκαστον
 τριόνδε δὲ ἕνα ἕξοπον.

Τὸ μὲν λ, τὸ γλώσσης πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνι-
 σαμένως, β τὸ ἀρτηρίας συνεχέσης τὸ πνεύμα.

τὸ δὲ μ, τὸ μὲν σώματος τοῖς χεῖλεσι πιεσθέν-
 ζες, δὲ δὲ τῆν ῥωθῶνων μδριζομένου.

Τὸ δὲ ν, ἄρ' γλώττης πτω' φορὰν ἤ πνύ-
ματος ἀρκλειέσης, κὺ μεταφρούσης ἡδὲ ἄρ'
ῥώθωνας ἐρῆχον.

Τὸ δὲ ρ, ἄρ' γλώσσης ἄκρας ἀκρῆραπιζού-
σης ἐπνύμα, καὶ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐπὺς τῆν
ὀδόντων ἀνισαμένης.

Τὸ δὲ σ, ἄρ' ἢ γλώσσης προαναγομένης
ἄνω πρὸς τὸν οὐρανὸν, ἢ δὲ πνύμαζες διὰ μέ-
σων αὐτῶν φρομένεσ, καὶ πτω' ἄρ' ὀδόντας λε-
πτῆρ κὺ σὸν ἐξωθουῶν ἐ σύριγμα. ἴσα δὲ
τὰ λοιπὰ ἡμίφωνα μιζμ λαμβάνει ἐρ φό-
φορ, ἐξ ἑνὸς ἢ τῆν ἡμιφώνων ἢ σ, ἴσων δὲ ἀ-
φώνων, ἢ τε κὺ ἢ λ καὶ ἢ π. ἔξειχηματισμοὶ
γραμμῶν ἡμιφώνων.

Διείαται δὲ οὐχ ὁμοίως κινεῖν πτω' ἀκοῶν
ἅπαντα. ἡδὲ αὐτῶν ἢ αὐτῆρ ἐ λ, καὶ ἄρ' τῆν
ἡμιφώνων γλυκύτατον. ἴσων δὲ ἐ ρ, καὶ
ἄρ' τῆν ὁμοειῶν γενναϊότατον. μέσων δὲ πωσ
διὰ ἴσων τὰ διὰ τῆν ῥώθωνων σωνιχούμνα,
τὸ, τε μ κὺ ἐ ν, κερταδεῖς ἀκρτελοῦντα ἄρ'
ἡχους. ἄχαρι δὲ καὶ ἀηδὲς τὸ σ, ἔει πλεονα-
σφε, σφόδρα λυπεῖ. θηριώδης ἢ κὺ ἀλόγος μᾶλ-
λορ ἢ λογικῆς ἐφάπτεσθαι δοκεῖ φωνῆς ὁ συρι-
γμός. τῆν γοῶν παλαιῶν σπανίως ἐχρῶντό ἡ-
νες αὐτῶν κὺ πεφυλαγμένως. εἰσὶ δὲ οἱ ἀσὶ γ
μης ἄρ' ἄρ' ὅλας ἐποίησ.

Τριῶν δὲ ἢ ἄλλων γραμμῶν, ἢ δὲ δι-
πλᾶ καλεῖται, ἐ ἴ μᾶλλον ἡδὲ πτω' ἀκοῆν

τῷ ἑτέρω. τὸ μὲν γὰρ ξ διατῆ, τὸ δὲ ψ διατῆ
 τῷ τὴν συριγμὴν ἀφιδίωσι. φιλάμ ὄντων
 ἀμφοτέρω. ὅτι δὲ ἡσυχῆ τῷ πνύματι δα
 σώεται, καὶ βσι τῷ ὁμογενῶν γυαυόταρμ. κὺ
 πδρὶ μὲν τῷ ἡμφώνων ῥσαῖτα.

τῶν δὲ καλουμένων ἀφώνων θ' ὄντων τρία
 μὲν βσι φιλά, τρία δὲ δασέα, τρία δὲ μεταξὺ
 ζύτων. φιλά μὲν, τὸ τε κβι τὸ πβι τὸ τ, δα-
 σέα δὲ, τὸ τε φβι τὸ χ καὶ τὸ θ, κοινὰ δὲ ἀμ-
 φοῖν, τὸ τε γβι τὸ β καὶ τὸ δ. ἐκφωνεῖται δὲ αὐ
 τῷ ἕκαστῳ τῷ πνύματι. τρία μὲν ἀφ' αὐτῶν χει-
 λέων ἀκρω, τὸ π καὶ ρ' φ καὶ ρ' β, ὅταρ τ' τόμα
 τος πιεσθέντος, ρ' πρβαλλόμενον ἐκ τ' ἀρη-
 ρίας πνύμα λύση ρ' μ δεσμὸν αὐτῶν. καὶ φιλόν
 μὲν ὄβριμ αὐτῷ ρ' π, δασὺ δὲ τὸ φ, μέσον δὲ
 ἀμφοῖν τὸ β. τῷ μὲν γὰρ φιλότῳ βσι, τῷ δὲ δα
 συντῆσιν. μία μὲν αὐτῆ συζυσία τῶν γραμ-
 μάτων ἀφώνων ὁμοίω χήματι λεγομένων, φι-
 λότη δὲ καὶ δασύτη διὰ φβι τῶν.

τρία δὲ ἄλλα λέγεται τῷ γλώσσης ἄκρω
 τῷ τόματι προσφειδομένης κατὰ τὸν μέτεω
 ροτέρως ὀδόντας, ἔπειθ' ὅτι τῷ πνύματι τῷ
 ὅτι ῥα πιζομένης, καὶ τῆν διέξοδον αὐτῆ πε-
 ρὶ τὸν ὀδόντας ἀφιδίωσιν, τὸ τβι τ' θ καὶ
 τὸ δ. διὰ μάλιστα δὲ βι ταύτα δασύτη καὶ
 φιλότη. φιλόμ μὲν γὰρ ὄβριμ αὐτῷ τὸ τ, δα-
 σὺ δὲ τὸ θ, μέσον δὲ καὶ ἐπίκοινον ρ' δ. αὐτῆ
 διττέρα συζυσία γραμμάτων ἀφώνων.

τρία δὲ τὰ λοιπὰ τῶν ἀφώνων λέγεται ἢ
 αὐτῶν γλώττης ἀνισταμένης κατὰ τὸν οὐρανὸν ἐλ-
 γύς τ' φάρυγγος, εἰ αὐτῶν ἀρτηρίας ὑπάρχουσιν
 ἔξω πνύματι, τὸ κ καὶ τὸ χ καὶ τὸ γ, οὐδὲν ταῦ-
 τα ἀφ' ἑαυτῶν φέροντα ἔξω χήματι ἀλλήλων, πλὴν
 ὅτι τὸ μὲν κ φιλοῦς λέγεται, τὸ δὲ χ δασέως,
 τὸ δὲ γ μεξίως εἰ μεταξὺ τούτων. κρῆνισα,
 μὲν οὐδ' ὅτι οὐδ' ἔξω πνύματι πολλῶν λέγεται,
 δυνάτερα δὲ ὅτι μεσση, χακίσα, δὲ ὅτι φιλοῦ-
 ταῦτα ἢ τῶν πνύματι δυνάμει ἐξ ἑαυτῶν μόνων,
 τὰ ὅτι δασέα καὶ τῶν πνύματος προσηκίω,
 ὥστε ἐγγύς τ' τελειότατα εἶναι ἐκεῖνα.

QVORVM VERBORVM

sensus est,

Initia vocis humanæ & articulata, nullam
 amplius admittentia sectionem, sunt quæ ap-
 pellamus elementa & literas. literas quidem, quæ
 lineis quibusdam notentur: elementa vero, quæ
 vox omnis originem ex eis sumat primum, in
 eaque postremum dissoluatur. Elementorum
 autem atque literarum non vna omnium na-
 tura, sed earum inter se differentia est. Prima
 quidem, ut Aristoxenus musicus censet, quæ
 aliæ voces conficiunt, aliæ strepitus: voces qui-
 dem quæ vocales nuncupantur, strepitus autē
 reliquæ omnes. Differentia secunda est, quæ
 literarum aliæ per se ipsæ strepitus quosdam

efficere possunt, stridorē, aut sibilum, excrea-
tionem, aut quæ sunt id genus sonorum alio-
rum significantia: aliæ autem sunt omnis ex-
pertes vocis & strepitus, nec p se ipsæ possunt
sono proferri. Et has quidē mutas nōnulli ap-
pellarūt, reliquas verò semiuocales. Qui au-
tem tres in parte s tribuerunt primas & elemē-
tares vocis vires, vocales quidem nominaue-
runt, quæ & per se ipsæ vocem edunt, & cum
aliis iūctæ, suntq; per se absolutæ. Semiuoca-
les autē, quæ cum vocalibus quidem melius ef-
feruntur, per se vero deterius, & non perfecte.
Mutas vero, quæ neque perfectas, neque se-
miperfectas voces per se ipsæ habēt, sed cum
aliis pronunciantur.

Numerus autem earum quis sit, non est fa-
cile ad amussim dicere: cum & ea res maiori-
bus nostris dubitationem multam attulerit.
Alij enim tredecim existimarunt omnia esse
vocis elementa, reliqua autem ex eis compo-
sita esse. Alij plura etiam quàm viginti qua-
tuor, quibus nunc vtimur. Quibus de rebus
consideratio grammaticæ arti & metricæ,
si quis velit, etiam philosophiæ conueniēti-
or est. nobis autem satis est, qui non pauciores
quàm 24, neque plures ponimus, demonstra-
re vocis initia, quæque ei accidūt dicere, sum-
pto à vocalibus initio.

Sunt vero ex numero 7: duæ quidem longæ, η & ω , tres bitēporaneæ, α , ι , υ , quæ & producuntur & corripuntur: quas quidam bitemporeas, vt dixi, alij mutabiles vocant.

Pronunciantur autem ex omnes arteria cohibente spiritum, & ore simpliciter conformato, linguaque nihil moliente, sed quiescēte. Veruntamen quæ longæ sunt, & ex bitemporeis quæ producte efferuntur, spiritus fistulā distensam & continuam capiunt: breues vero seu quæ breuiter enunciantur, concisim, & vno spiritus ictu, arteriaque paululum mota, efferuntur. Earum igitur optimę sunt, & vocem suauissimam edunt, & quæ longæ sunt, & ex bitēporaneis quæ efferendo producuntur: quia diurnam vocem edunt, & spiritus tonum nō intercidunt. Deteriores autem sunt breues, aut quæ breuiter dicuntur: quia vocis exiguæ sunt, & sonum veluti castrant.

Earum quæ longæ sunt, vocalissima est α , cum producit. enunciat. enim ore largiter diducto, & se sursum spiritu in cœlum efferēte. Secunda est η , quia inferne ad linguam infimam soni sequentis impetum sustinet, sed non sursum, oreque mediocriter aperto. Tertia ω . in ea enim os rotunde componitur, & labia comprimuntur, spirituque oris extremū percutitur. Ea autem minus vocalis est υ . nam

labiis compressis insigniter, suffocatur, & angustus sonus emittitur. Postrema omnium est *i*. nam circa dentes spiritus pulsatur, paululum aperto ore, & labiis non clarum sonum edentibus.

Ex breuibus autem neutra bene sonat, sed minus *o*, quæ vocalis est male sonans, nam os melius quàm altera dissiūgit, sed *i* & *u* propius arteriam sumit. Ac vocalium quidem literarum ea est natura.

Semiuocalium verò ista. Nam cum octo sint eæ numero, simplices quidē sunt quinque, λ, μ, ν, ρ, σ: tres duplices, ζ, ξ, ψ: quas appellāt duplices, aut quia sunt compositæ, ζ quidē ex σ & ρ: ξ ex κ & σ: ψ ex φ & σ, quæ aliæ aliarum interuentu corrumpuntur, & peculiarem vocem capiunt: aut quia locum obtinent duarū literarum, ad conficiendas syllabas assumptæ. Igitur earum singulis duplices præstantiores sunt simplicibus, quia sunt aliis maiores, & propius perfectas attingere videntur: inferiores autem simplices, quod earum sonus in tonos breuiore contrahatur. Pronunciantur autem earum singulæ hoc modo,

λ, lingua in cælum erecta, & arteria cohibente spiritum.

μ, ore labiis compresso, & cum naribus vicem suam partito.

v, lingua spiritus cursum occludente, & sonum ad nares traducente.

ϑ, extremo linguæ spiritum referente, & in cœlum iuxta dentes eleuante.

σ, lingua sursum in cœlum reducta, spiritu verò per eius medium gradiente, & circa dentes tenuem & angustum expellente sibillum.

Tres reliquæ semiuocales mixtum accipiunt strepitum ex semiuocalium vna, quæ est σ, & tribus mutis, quæ sunt κ, ς, τ. Ex sunt conformationes literarum semiuocalium.

Possunt autem non similiter aures commouere omnes. Eas enim permulcet λ, estque semiuocalium suauissima. exasperat autem ϑ, earumque qui cum ea eiusdem generis sunt, generosissima est. medio vero quodã modo quæ per nares proferuntur afficiunt, μ, & ν, quæ veluti cornutos sonos edunt: insuavis autem & iniucunda est σ, & si abundauerit, valde molesta est. videtur enim sibillus vocem potius ferinam & brutam attingere, quàm rationalem. Itaque ex veteribus nonnulli ea raro & caute utebantur. sunt etiam qui odas integras fecerunt sine vlllo sigma.

Cæterum ex tribus aliis literis, quæ duplices appellantur, ζ aures magis quàm aliæ demulcet. nam ξ interueniente κ, & ↓ interueniente τ, quæ duæ tenues sunt, spiritum reddit. Hæc

autem tacite spiritu densatur, estque sui generis generosissima. Ac de semiuocalibus quidem tot sint dicta.

Ex nouem autem quæ mutæ appellantur, tres lenes sunt, tres densæ, & tres mediæ. Ienes quidem, κ, ω, τ: densæ Φ, χ, θ: communes cum vtrisque, γ, β, δ. Proferuntur autem earum singulæ hoc pacto:

Tres quidem labiis summis ω, φ, β, cum ore compresso prorumpens ex arteria spiritus se expedit. Et ex iis quidem tenuis est ω, densa φ, ambarum media β. est enim altera tenuior, altera autem densior. Hæc quidem vna est cōiugatio trium literarum mutarum, quæ simili conformatione tenuitate & densitate diuersæ enunciantur.

Tres aliæ proferuntur lingua ori summo adnixa ad sublimiores dentes, deinde à spiritu subpercussa, eique exitum circa dentes concedente, nimirum τ, θ, λ. differunt autem & hæc densitate & tenuitate. ex iis enim tenuis est τ, aspirata θ, media vero seu promiscua λ. Hæc secunda est coniugatio literarum mutarum.

Tres autem reliquæ mutæ efferuntur lingua versus cœlum iuxta guttur erecta, & arteria spiritui succinente, quæ sunt κ, χ, γ, conformatione inter se nihil differentes, præterquam quòd κ tenuiter profertur, χ aspiratè,

γ moderate, & medio quodam inter eas modo. Itaque harum optimæ sunt quæ multo: secundæ, quæ medio: deterrimæ quæ tenui spiritu pronunciat̃ur. hæc enim solam suam vim habent: aspiratæ verò, spiritus quoque additamentum, vt propemodum eæ perfectissimæ sint.

MENSIVM GRAECORVM descriptio, eorumque cum Latinis collatio.

Græcorum menses cum Romanorum mensibus, nec dierum numero, nec initio supputãdi conueniunt: quòd illi ad Lunæ cursum cõputarentur, Latini ita describerentur, vt ad solis cursum annum quadrarent.

Primus mensis Græcorum proximus erat solstitio æstiuo, inchoabaturque prima noua luna quæ proxime solstitij diem sequebatur: quæ quia die quodam certo singulis annis nõ occurrit; perpetua mensium & dierum ratio Græcorum cum Latinis coniuñctorum præscribi nequit: nec ob id solum, sed etiam propter vñdecim dies & quadrantem, quibus Latini 12 menses totidem Græcorum exuperãt. Annus enim mensibus Romanorum descriptus, 365 dies cõtinet: Græcorú autẽ, 354. Itaque cū neutra supputatio ad solis cursũ plene

accedat, Latinorū tamen propius, quippe quæ diei tantum quadrantem, aut paululo minus, relinquat: qui quidem quatuor annis singulis diem unum constituit, facitque annum bissex tilem, id est, maiorē vno die reliquis. Græcorum vero supputatio præter quadrantem vndecim dies omittit: qui in octennium 90 dies faciūt: itaque Græci octauo quoque anno tres menses dierū triginta singulos intercalabant.

Annus ergo Græcorum cum sit tantū 354 dierum, & mensium duodecim, necesse est menses inæqualibus numero diebus fuisse: sex quidem 29 dierum, & sex 30.

Fertur autem Solon primus postremum mensis diem statuisse appellādum ἐνλω @ νέαν: sequentem autem ὄσμηλιαν, qui mensis sequētis dies primus est.

Alterni itaque menses erant 29 & 30 dierum. Qui autem vndecim & quadrans relinquiebantur per annos 8, 90 dies conficiebant, id est, tres menses, quos post duodecimum mensem anni Ἐπιθεσίμωντος adiungebant, & ἐπιθεσίμους appellabant.

Cæterum, vt diximus, initium Græcorum mensiū quoniam idem non est quod Latinorū, hinc fit vt idē Græcorū mensis nunc vno, nūc alio Latino nomine à doctis redditus sit, quod quidem ex sequenti descriptione patebit.

Sumatur itaque post solstitium æstiuū, prima νεομηνία, noua luna: & illic primi Græcorum mēsis primus dies notetur, & reliqui deinceps: sicque qui dies diebus respondeant, & qui menses mensibus, apparebit.

Anni itaque 1549, solstitium æstiuū proxime sequens νεμηνία fuit VI I Cal. Iulij, id est, 25 die Iunij: hinc auspicemur primum mēsem. Sed prius intelligendum est Græcos mensem in tres decadas distribuere, quarum primā his verbis μωὸς ἰσαμένε, secundā, μωὸς μεσοῦντος, tertiam μωὸς φθίνοντος, designabant: quasi dicas mēsis stantis, medij, & desinentis. Deinde primæ decadis primum diem νεομηνίαν, secundum Δωτέρην ἰσαμένε, tertiam Τρίτην ἰσαμένε, & sic deinceps vocabant. Secundæ autē decadis primū diem, πρῶτῳ ἐπὶ δέκα μεσοῦντος, secundum δευτέρην ὑπὲρ δέκα & cæt. vsque ad εἰκάδα, seu εἰκοσιῶ. Tertiæ decadis primum diē, πρῶτῳ ὑπὲρ εἰκάδε, vel πρῶτῳ μετὰ εἰκάδα, secundum, Δωτέρην ὑπὲρ εἰκάδε, seu μετὰ εἰκάδα, & c. Vel etiam primum diē appellabant, institutione Solonis, vt ferunt, δεκάτῳ φθίνοντος, secundum εἰνάτῳ φθίνοντος, vsque ad postremum eodem modo: quem ἔνω καὶ νέαν dicebant. Sic ergo annum describebant.

PRIMVS MENSIS.

Ἐκατομβυχιῶν dierum 30 erat, vt impar pari numero notaretur: par vero impari. sic enim tradunt.

1	Νημῶνα	vii Cal. Iulij .	1549
2	Δευτέρα ἰσαμένῃ	vi	26 Iunij
3	Τρίτη ἰσαμένῃ	v	27
4	Τετάρτη ἰσαμένῃ	iiiij	28
5	Πέμπτη ἰσαμένου	iiij	29
6	Ἑκτη ἰσαμένῃ	Pridie	30
7	Ἐβδόμη ἰσαμένῃ	Cal. Iul.	v Iul.
8	Ὀγδοὴ ἰσαμένῃ	vi	2
9	Ἐνάτη ἰσαμένῃ	v	3
10	Δεκάτη ἰσαμένῃ	iiiij	4
11	Πρώτη ἡδὲ δέκα μεσοῦντος	iiij	5
12	Δευτέρα ἡδὲ δέκα	Prid.	6
13	Τρίτη ἡδὲ δέκα	Non. Iul.	7
14	Τετάρτη ἡδὲ δέκα	viiij	8
15	Πέμπτη ἡδὲ δέκα	vii	9
16	Ἑκτη ἡδὲ δέκα	vi	10
17	Ἐβδόμη ἡδὲ δέκα	v	11
18	Ὀγδοὴ ἡδὲ δέκα	iiiij	12
19	Ἐνάτη ἡδὲ δέκα	iiij	13
20	Ἐκὰς, seu εἰκοσὴ	Pridie	14
21	Δεκάτη φθίνοντος	Idus Iul.	15
22	Ἐνάτη φθίνοντος	xviij	16
23	Ὀγδοὴ φθίνοντος	xvi	17
24	Ἐβδόμη φθίνοντος	xv	18

25	ἕκτη φθίνοντος	xiiii	19
26	πέμπτη φθίνοντος	xiii	20
27	τετάρτη φθίνοντος	xii	21
28	τρίτη φθίνοντος	xj	22
29	δευτέρα φθίνοντος	x	23
30	ἐνὶ κῆ νέα	ix	24

Dicitur & 21 dies πρώτη ἐπὶ εἰκάδι, seu πρώτη μετὰ εἰκάδα, 22 δευτέρα ἐπὶ εἰκάδι, seu δευτέρα μετὰ εἰκάδα, & sic deinceps vt diximus.

SECUNDVS MENSIS.

μεταγεννητῶν 29 dierum est.

1	νεμῶνα	viii	25 Jul.
2	δευτέρα ἰσαμένε	vii	26
3	τρίτη ἰσαμένε	vi	27
4	τετάρτη ἰσαμένε	v	28
5	πέμπτη ἰσαμένε	iiii	29
6	ἕκτη ἰσαμένε	iii	30
7	ἑβδόμη ἰσαμένε	Prid.	31
8	ὀγδόη ἰσαμένε	Calēd. August.	1
9	ἐνάτη ἰσαμένε	iiii	2
10	δέκατη ἰσαμένε	iii	3
11	πρώτη ἀπὸ δέκα μεσοῦντος	Pridie	4
12	δευτέρα ἐπὶ δέκα	Nonæ	5
13	τρίτη ἐπὶ δέκα	viii	6
14	τετάρτη ἐπὶ δέκα	vii	7
15	πέμπτη ἐπὶ δέκα	vi	8
16	ἕκτη ἐπὶ δέκα	v	9

17	ἑβδόμη ἐπὶ Δέκα	iiii	10
18	ὀγδόη ἐπὶ Δέκα	iii	11
19	ἐνάτη ἐπὶ Δέκα	Prid.	12
20	εἰκάς	Id. Aug.	13
21	ἐνάτη φθίνοντος	xix	14
22	ὀγδόη φθίνοντος	xviii	15
23	ἑβδόμη φθίνοντος	xvii	16
24	ἕκτη φθίνοντος	xvi	17
25	πέμπτη φθίνοντος	xv	18
26	τετάρτη φθίνοντος	xiiii	19
27	τρίτη φθίνοντος	xiiij	20
28	δευτέρα φθίνοντος	xij	21
29	ἐνὶ εἰκα	xi	22

Dicitur & 21 dies πρώτη ἡμέρα εἰκάδι, seu πρώτη μετ' εἰκάδα, vt supra.

TERTIVS MENSIS.

Βοηδρομιῶν 30 dierum.

1	νῆμωια	x	23
2	δευτέρα ἰσαμένου	ix	24
3	τρίτη ἰσαμένου	viiij	25
4	τετάρτη ἰσαμένου	vij	26
5	πέμπτη ἰσαμένου	vi	27
6	ἕκτη ἰσαμένου	v	28
7	ἑβδόμη ἰσαμένου	iiii	29
8	ὀγδόη ἰσαμένου	ijj	30
9	ἐνάτη ἰσαμένου	Pridie	31
10	δέκατη ἰσαμένου	Cal. Sep. 1 Septemb.	
11	πρώτη ἐπὶ Δέκα μεσοῦτος	iiii	2

12	Δευτ. ἡμέρα	iii	3
13	Τρίτη ἡμέρα	Pridie	4
14	Τετάρτ. ἡμέρα	Non. Sept. 5. Septem.	
15	Πέμπτ. ἡμέρα	viii	6
16	Ἐκτὴ ἡμέρα	vii	7
17	Ἐβδ. ἡμέρα	vi	8
18	Ὀκτώτη ἡμέρα	v	9
19	Ἐνάτη ἡμέρα	iiii	10
20	εἰκάς	iii	11
21	Δεκάτη φθίνοντος	Pridie	12
22	Ἐνάτη φθίνοντος	idus Sept. 13. Septem.	
23	Ὀγδόη φθίνοντος	xviii	14
24	Ἐβδόμη φθίνοντος	xvij	15
25	Ἐκτὴ φθίνοντος	xvi	16
26	Πέμπτη φθίνοντος	xv	17
27	Τετάρτη φθίνοντος	xiiii	18
28	Τρίτη φθίνοντος	xij	19
29	Δευτέρα φθίνοντος	xii	20
30	Ἐτηχὴνέα	xi	21

Dicitur & 21 dies πρώτη ἡμέρα εἰκάδι, seu πρώτη μετ' εἰκάδα, vt supra.

QUARTVS MENSIS.

Μαμακτιριῶν 29 dierum.

1	ὠκτώτη	x	22
2	Δευτέρα ἰσαμένου	ix	23
3	Τρίτη ἰσαμένου	vij	24
4	Τετάρτη ἰσαμένου	vj	25
5	Πέμπτη ἰσαμένου	vi	26

6	ἕκτη ἰσαμένε	v	27
7	ἑβδόμη ἰσαμένε	iiij	28
8	ὀγδόη ἰσαμένε	iiij	29
9	ἐνάτη ἰσαμένε	Prid.	30
10	δεκάτη ἰσαμένε	Cal. Octob. 1. Octob.	
11	πρώτη ἐπὶ δέκα μεσῶν	vi	2
12	δεύτη ἐπὶ δέκα	v	3
13	ἤτις ἐπὶ δέκα	iiij	4
14	τετάρτη ἐπὶ δέκα	iiij	5
15	πέμπτη ἐπὶ δέκα	Prid.	6
16	ἕκτη ἐπὶ δέκα	Non. Octob.	7
17	ἑβδόμη ἐπὶ δέκα	viiij	8
18	ὀγδόη ἐπὶ δέκα	vij	9
19	ἐνάτη ἐπὶ δέκα	vi	10
20	εἰκάς	v	11
21	ἐνάτη φθίνοντος	iiij	12
22	ὀγδόη φθίνοντος	iii	13
23	ἑβδόμη φθίνοντος	Prid.	14
24	ἕκτη φθίνοντος	Idus Octob.	15
25	πέμπτη φθίνοντος	xvii	16
26	τετάρτη φθίνοντος	xvi	17
27	ἤτις φθίνοντος	xv	18
28	δευτέρ. φθίνοντος	xiiij	19
29	ἐνὶ νέᾳ	xiii	20

Dicitur & 21 πρώτη ἐπὶ εἰκάδι & πρώτη
μετὰ εἰκάδα, vt supra.

QVINTVS MENSIS.

Πυανεξίωμ 30 dierum est.

1	νυμλίαια	xij	21
2	δουτέρα ισαμένου	xi	22
3	τριτη ισαμένου	x	23
4	τεταρτ. ισαμένου	ix	24
5	πέμπτ. ισαμένου	viii	25
6	έκτη ισαμένου	vii	26
7	έβδομη ισαμένου	vi	27
8	ογδόη ισαμένου	v	28
9	ενάτη ισαμένου	iiii	29
10	δεκάτη ισαμένου	iiij	30
11	πρώτη ἡδὲ δέκα μέσου ὤζος	Pridie	31
12	δουτέρα ἡδὲ δέκα	Cal. nou. i nouemb.	
13	τριτη ἡδὲ δέκα	iiii	2
14	τεταρτη ἡδὲ δέκα	iiij	3
15	πέμπτη ἡδὲ δέκα	Prid.	4
16	έκτη ἡδὲ δέκα	Nonæ Nouemb.	5
17	έβδομη ἡδὲ δέκα	viii	6
18	ογδόη ἡδὲ δέκα	vij	7
19	ενάτη ἡδὲ δέκα	vi	8
20	εἰκάς, seu εἰκοσή	v	9
21	δεκάτη φθίνοντος	iiii	10
22	ενάτη φθίνοντος	iii	11
23	ογδόη φθίνοντος	Pridie	12
24	έβδομη φθίνοντος	Idus Nouemb.	13
25	έκτη φθίνοντος	xviii	14
26	πέμπτη φθίνοντος	xvij	15

27	τετάρτη φθίνοντος	xvi	16
28	πίτη φθίνοντος	xv	17
29	δευτέρ. φθίνοντος	xiiii	18
30	ἐν κὺ νέα	xij	19

Dicitur & 21 dies πρώτη ἐπὶ εἰκάδι, seu πρώτη μετ' εἰκάδα, vt & in reliquis mēfib.

SEXTVS MENSIS.

Ἀν. δεσηριὰ μ 29 dierum.

1	νεμωία	xii	20
2	δευτ. ἰσαμένε	xi	21
3	πίτη ἰσαμένε	x	22
4	τετάρτη ἰσαμένε	ix	23
5	πέμπτῃ ἰσαμένου	viii	24
6	ἕκτῃ ἰσαμένε	vii	25
7	ἑβδόμῃ ἰσαμένε	vi	26
8	ὀγδόῃ ἰσαμένε	v	27
9	ἐνάτ. ἰσαμένε	iiii	28
10	δεκάτ. ἰσαμένε	iii	29
11	πρώτῃ ἐπὶ δέκα μεσηνίας	Prid.	30
12	δευτ. ἐπὶ δέκα	Cal. 1 Decemb.	
13	πίτη ἐπὶ δέκα	iiii	2
14	τετάρτη ἐπὶ δέκα	iii	3
15	πέμπτῃ ἐπὶ δέκα	Pridie	4
16	ἕκτῃ ἐπὶ δέκα	Nonæ Decemb.	5
17	ἑβδόμῃ ἐπὶ δέκα	vij	6
18	ὀγδόῃ ἐπὶ δέκα	vi	7
19	ἐνάτῃ ἐπὶ δέκα	v	8
20	εἰκάδ.	v	9

21	ἀνάτη Φθίνοντος	iiii	10
22	ὀγδόη Φθίνοντος	iiij	11
23	ἑβδόμη Φθίνοντος	Prid.	12
24	ἕκτη Φθίνοντος	Idus Decemb.	13
25	πέμπτη Φθίνοντος	xix	14
26	τετάρτη Φθίνοντος	xviii	15
27	τρίτη Φθίνοντος	xvii	16
28	δευτέρ. Φθίνοντος	xvi	17
29	ἐνι καὶ νέα	xv	18

Dicitur & 21 dies πρώτη ἐπὶ εἰκάδι, seu πρώτη μετ' εἰκάδα, vt & in reliquis mensibus.

SEPTIMVS MENSIS.

Ποσειδεάριζο dierum est.

1	ἡμιλία	xiiiij	19
2	δευτέρα ἰσαμένας	xiii	20
3	τρίτη ἰσαμένας	xii	21
4	τέταρτ. ἰσαμένας	xi	22
5	πέμπτ. ἰσαμένας	x	23
6	ἕκτη ἰσαμένας	ix	24
7	ἑβδόμη ἰσαμένας	viii	25
8	ὀγδόη ἰσαμένας	vij	26
9	ἐνάτη ἰσαμένας	vi	27
10	δέκατ. ἰσαμένας	v	28
11	πρώτη ἐπὶ δέκα μεσοῦτος	iiii	29
12	δευτ. ἐπὶ δέκα	iii	30
13	τρίτη ἐπὶ δέκα	pridie	31
14	τέταρτη ἐπὶ δέκα	Cal. Januar.	1

GRÆCIS.

45

15	πέμπτη ἐπὶ δέκα	iiii	2
16	ἕκτη ἐπὶ δέκα	iii	3
17	ἑβδόμη ἐπὶ δέκα	Prid.	4
18	ὀγδὼν ἐπὶ δέκα	Nonæ Ianuar.	5
19	ἐνάτη ἐπὶ δέκα	viii	6
20	εἰκάς	vii	7
21	δεκάτη φθίνοντος	vi	8
22	ἐνάτη φθίνοντος	v	9
23	ὀγδὼν φθίνοντος	iiii	10
24	ἑβδόμη φθίνοντος	iii	11
25	ἕκτη φθίνοντος	Prid.	12
26	πέμπτη φθίνοντος	Idus Ianuar.	13
27	τετάρτη φθίνοντος	xix	14
28	τρίτη φθίνοντος	xviii	15
29	διωτέρα φθίνοντος	xvii	16
30	ἐνὶ κῆ νέα	xvi	17

Dicitur & 21 dies πρώτη ἐπὶ εἰκάδι, & c. vt supra dictum est.

OCTAVVS MENSIS.

Γαμηλιὰρ 29 dierum est.

1	νῆμῶνα	xv	18
2	δωδέκα ἡμέρας	xiiii	19
3	τρίτη ἡμέρας	xiii	20
4	τετάρτη ἡμέρας	xii	21
5	πέμπτη ἡμέρας	xi	22
6	ἕκτη ἡμέρας	x	23
7	ἑβδόμη ἡμέρας	ix	24
8	ὀγδὼν ἡμέρας	viii	25

9	ἐνάτη ἰσαμένης	vii	26
10	δεκάτη ἰσαμένης	vi	27
11	πρώτη ἡδὲ δέκα μεσοῦχος	v	28
12	δευτ. ἡδὲ δέκα	iiiij	29
13	ῥίτη ἡδὲ δέκα	iiij	30
14	τετάρτ. ἡδὲ δέκα	Pridie	31
15	πέμπτ. ἡδὲ δέκα	Calend. Febr.	1
16	ἕκτι ἐπὶ δέκα	iiii	2
17	ἑβδόμη ἐπὶ δέκα	iiij	3
18	ὀγδόη ἐπὶ δέκα	Pridie	4
19	ἐνάτη ἐπὶ δέκα	Non. Febr.	5
20	εἰκάς	viiij	6
21	ἐνάτη φθίνοντος	vii	7
22	ὀγδόη φθίνοντος	vi	8
23	ἑβδόμη φθίνοντος	v	9
24	ἕκτι φθίνοντος	iiii	10
25	πέμπτη φθίνοντος	iii	11
26	τετάρτη φθίνοντος	Pridie	12
27	ῥίτη φθίνοντος	Idus Febr.	13
28	δευτέρ. φθίνοντος	xvi	14
29	ἕτη νέα	xv	15

Dicitur & 21 πρώτη ἐπὶ εἰκάδι & πρώτη μετὰ εἰκάδα, vt supra.

NONVS MENSIS.

Ἐλαφβολιῶν 30 dierum est.

1	νεμῶια	xiiii	16
2	δευτέρα ἰσαμένης	xiii	17
3	ῥίτη ἰσαμένης	xij	18

4	τετάρτη ἰσαμένῃ	xi	19
5	πέμπτη ἰσαμένῃ	x	20
6	ἕκτη ἰσαμένῃ	ix	21
7	ἑβδόμη ἰσαμένῃ	viii	22
8	ὀγδόη ἰσαμένῃ	vii	23
9	ἐνάτη ἰσαμένῃ	vi	24
10	δεκάτη ἰσαμένῃ	v	25
11	πρώτη ἐπὶ δέκα μεσσηνίας	iiii	26
12	δευτέρα ἐπὶ δέκα	iii	27
13	τρίτη ἐπὶ δέκα	Pridie	28
14	τετάρτη ἐπὶ δέκα	Cal. Mart. 1 Mart.	
15	πέμπτη ἐπὶ δέκα	vi	2
16	ἕκτη ἐπὶ δέκα	v	3
17	ἑβδόμη ἐπὶ δέκα	iiii	4
18	ὀγδόη ἐπὶ δέκα	iii	5
19	ἐνάτη ἐπὶ δέκα	Pridie	6
20	εἰκάς	Non. Mart.	7
21	δεκάτη φθίνοντος	viii	8
22	ἐνάτη φθίνοντος	vii	9
23	ὀγδόη φθίνοντος	vi	10
24	ἑβδόμη φθίνοντος	v	11
25	ἕκτη φθίνοντος	iiii	12
26	πέμπτη φθίνοντος	iii	13
27	τετάρτη φθίνοντος	prid.	14
28	τρίτη φθίνοντος	Idus Mart.	15
29	δευτέρα φθίνοντος	xvi	16
30	ἐννέα	xv	17

Dicitur & 21 dies πρώτη ἐπὶ εἰκάδι, seu μετ' εἰκαδά, & c.

DECIMVS MENSIS.

Μουουχιῶρ, 29 dierum est.

1	νῆμειᾶ	xv	18
2	δωτέρας ἰσαμένῃ	xiiiij	19
3	ῥίτη ἰσαμένῃ	xiij	20
4	τέταρτη ἰσαμένῃ	xij	21
5	πέμπτη ἰσαμένῃ	xi	22
6	ἕκτη ἰσαμένῃ	x	23
7	ἑβδόμη ἰσαμένῃ	ix	24
8	ὀγδόη ἰσαμένῃ	viiiij	25
9	ἐνάτη ἰσαμένῃ	vij	26
10	δεκάτη ἰσαμένῃ	vi	27
11	πρώτη ἐπὶ δέκα μεσσηνῆς	v	28
12	δωτέρα ἐπὶ δέκα	iiij	29
13	ῥίτη ἐπὶ δέκα	iii	30
14	τέταρτη ἐπὶ δέκα	Pridie	31
15	πέμπτη ἐπὶ δέκα	Calēd. April. 1. April.	
16	ἕκτη ἐπὶ δέκα	iiii	2
17	ἑβδόμη ἐπὶ δέκα	iiij	3
18	ὀγδόη ἐπὶ δέκα	Prid.	4
19	ἐνάτη ἐπὶ δέκα	Non. April.	5
20	εἰκάς	viii	6
21	ἐνάτη φθίνοντος	vii	7
22	ὀγδόη φθίνοντος	vi	8
23	ἑβδόμη φθίνοντος	v	9
24	ἕκτη φθίνοντος	iiii	10

25	πέμπτη φθίνοντος	iii	11
26	τέταρτη φθίνοντος	Pridie	12
27	ξίτη φθίνοντος	Idus	13
28	δευτέρα φθίνοντος	xix	14
29	ἑτη βινέα	xviii	15

Dicitur & 21 dies πρώτη ἐπὶ εἰκάδι, seu μετ' εἰκάδα, & c.

VNDECIMVS MENSIS.

Θαργηλιαῖος 30 dierum est.

1	νημῶια	xvii	16
2	δευτέρα ἰσαμένε	xvi	17
3	ξίτη ἰσαμένε	xv	18
4	τέταρτη ἰσαμένε	xiiii	19
5	πέμπτη ἰσαμένε	xiii	20
6	ἕκτη ἰσαμένε	xii	21
7	ἑβδόμη ἰσαμένε	xi	22
8	ὀγδόη ἰσαμένε	x	23
9	ἐνάτη ἰσαμένε	ix	24
10	δεκάτη ἰσαμένε	viii	25
11	πρώτη ὑπὲρ δέκα μεσοῦντος	vij	26
12	δευτ. ἐπὶ δέκα	vi	27
13	ξίτη ἐπὶ δέκα	v	28
14	τέταρτη ἐπὶ δέκα	iiii	29
15	πέμπτη ἐπὶ δέκα	iii	30
16	ἕκτη ὑπὲρ δέκα	Pridie	31
17	ἑβδ. ἐπὶ δέκα	Cal. Maij	<u>I</u> Maij
18	ὀγδόη ἐπὶ δέκα	vi	2
19	ἐνάτη ἐπὶ δέκα	v	3

D

20	εἰκάς	iiii	4
21	δεκάτη φθίνοντος	ij	5
22	ἐνάτη φθίνοντος	Pridie	6
23	ὀγδόη φθίνοντος	Nonæ	7
24	ἑβδόμη φθίνοντος	viii	8
25	ἕκτη φθίνοντος	vii	9
26	πέμπτη φθίνοντος	vi	10
27	τετάρτη φθίνοντος	v	11
28	τρίτη φθίνοντος	iiii	12
29	δευτέρα φθίνοντος	ij	13
30	ἐνὴ χιλιετία	Pridie	14

Dicitur & 21 dies πρώτη ἐπὶ εἰκάδι, seu πρώτη μετ' εἰκάδα, vt & in reliquis mēlib.

DVODECIMVS MENSIS.

Σκιερόφοριῶν 29 dierum est.

1	νυμῳία	Idus Maij	15
2	δευτ. ἰσαμένε	xvii	16
3	τρίτη ἰσαμένε	xvi	17
4	τέταρτη ἰσαμένε	xv	18
5	πέμπτη ἰσαμένου	xiiii	19
6	ἕκτη ἰσαμένε	xiii	20
7	ἑβδόμη ἰσαμένε	xii	21
8	ὀγδόη ἰσαμένε	xi	22
9	ἐνάτη ἰσαμένε	ix	23
10	δεκάτη ἰσαμένε	vij	24
11	πρώτη ὑπὲρ δέκα μεσοῦντος	vii	25
12	δευτέρα ἐπὶ δέκα	vi	26
13	τρίτη ἐπὶ δέκα	v	27

14	τετάρτη ἐπὶ δέκα	iiij	28
15	πέμπτη ἐπὶ δέκα	iii	29
16	ἕκτη ἐπὶ δέκα	Pridie	30
17	ἑβδόμη ἐπὶ δέκα	Calend. Iun.	1
18	ὀγδόη ἐπὶ δέκα	iiii	2
19	ἐνάτη ἐπὶ δέκα	iii	3
20	εἰκάς	Prid.	4
21	ἐνάτη φθίνοντος	Non. Iul.	5
22	ὀγδόη φθίνοντος	viii	6
23	ἑβδόμη φθίνοντος	vij	7
24	ἕκτη φθίνοντος	vi	8
25	πέμπτη φθίνοντος	v	9
26	τετάρτη φθίνοντος	iiii	10
27	ῥίτη φθίνοντος	iii	11
28	δευτέρα φθίνοντος	Pridie	12
29	ἑνδεκά	Idus Iuniaē	13

Dicitur & 21 dies πρώτη ἐπὶ εἰκάδι, & πρώτη μετ' εἰκάδα. 22 Δευτέρα ἐπὶ εἰκάδι, & in cæteris deinceps eodem modo.

Iam vides à Iulii die decimotertio ad 25 diem vnde annum incœpimus, interesse dies vndecim, quibus Græcorum annus nostro minor est: sed ij cum quadrante in octo annos nonaginta annos conficiunt, id est, tres menses, quos intercalant octavo quoque anno, vt diximus.

Cæterum horum 12 mensium interuallo lunationes seu lunæ nouæ interfuerunt tredecim, quod accidere nonnunquã tradunt Græci. Cõsidera autem, quàm apte incipiat à neomenia annus, & in eandem finiat.

Qui autem nostrorum mensium dies Græcorum supputationi hoc anno respondent, sequenti anno iidem non respondebunt, propter asseruatos illos vndecim dies reliquos in octauum annum. Itaq; anni 1550 primus dies anni Græcorum erit, 14 Iunij, qui est xvij Calend. Iulij, id est, dies proxime sequens postremum diem anni superioris. finiet autem annus 2 die Iunij, id est, iij Non. Iunias.

Annus 1551 incipiet 3 die Iunij, & finiet 22 Maij.

Annus 1552 incipiet 23 die Maij, & finiet decimo item Maij, quo anno numerantur dies duodecim propter bissextum, qui eo anno intercalatur Latinis.

Annus 1553 incipiet vndecimo die Maij, & finiet vigesimo nono die Aprilis.

Annus 1554 incipiet vltimo die Aprilis, & finiet 18 Aprilis.

Annus 1555 incipiet die April. decimo nono, & finiet septimo Aprilis.

Annus 1556 incipiet octauo die Aprilis, & finiet vigesimo septimo Martij: qui annus est

bissextilis Latinorum, vt & Græcorum. Atq; hic annus intercalaris est. est enim octauus ab eo vnde annū incœpimus describere 1549. Itaq; hoc anno ad suos duodecim mēses adiūgent tres ἐμβολίμως, id est, interiectitios, seu intercalares, singulos 30 dierum, reliqui enim sunt octies vndecim dies, & totidem quadrantes: qui simul iuncti 90 dies conficiunt, id est, ter triginta dies. sic ergo describent eos.

Ὁ πρῶτος μὴν τῶν ἐμβολίμων 30 dierum.

1	νυμῳία	v Martii	28
2	δευτέρα ἰσαμένου	iiij	29
3	ῥίτη ἰσαμένου	iii	30
4	τετάρτη ἰσαμένου	Pridie	31
5	πέμπτη ἰσαμένου	Calend. April.	1
6	ἕκτη ἰσαμένου	iiii	2
7	ἑβδόμη ἰσαμένου	iii	3
8	ὀγδοή ἰσαμένου	Pridie	4
9	ἐνάτη ἰσαμένου	Non. April.	5
10	δέκατη ἰσαμένου	viii	6
11	πρώτη ἐπὶ δέκα μεσοῶν	vii	7
12	δευτέρα ἐπὶ δέκα	vi	8
13	ῥίτη ἐπὶ δέκα	v	9
14	τετάρτη ἐπὶ δέκα	iiii	10
15	πέμπτη ἐπὶ δέκα	iiij	11
16	ἕκτη ἐπὶ δέκα	Pridie	12
17	ἑβδόμη ἐπὶ δέκα	Idus	13
18	ὀγδοή ἐπὶ δέκα	xix	14

19	ἐνάτη ἐπὶ δέκα	xviiij	15
20	εἰκάς τευ εἰκωσὴ	xvii	16
21	δεκάτη φθίνοντος	xvi	17
22	ἐνάτη φθίνοντος	xv	18
23	ὀγδόη φθίνοντος	xiiii	19
24	ἑβδόμη φθίνοντος	xiii	20
25	ἕκτη φθίνοντος	xii	21
26	πέμπτη φθίνοντος	xi	22
27	τέταρτη φθίνοντος	x	23
28	τρίτη φθίνοντος	ix	24
29	διυτέρ. φθίνοντος	viii	25
30	ἐπιχρ. νέα	vii	26

Dicitur & 21 πρώτη ἐπὶ εἰκάσι, vt in reliquis.

Ὁ Δούτ. 20 μὴ τῆ ἐμβολίμαρ 30 dierū.

1	νεμωία	vi	
2	διυτέρα ἰσαμένου	v	27
3	τρίτη ἰσαμένου	iiii	28
4	τέταρτ. ἰσαμένου	iii	29
5	πέμπτ. ἰσαμένου	Pridie	30
6	ἕκτη ἰσαμένου	Cal.	Maij 1
7	ἑβδόμη ἰσαμένου	vi	2
8	ὀγδόη ἰσαμένου	v	3
9	ἐνάτη ἰσαμένου	iiii	4
10	δεκάτη ἰσαμένου	iii	5
11	πρώτη ὑπὸ δέκα μεσοῦως	Prid.	6
12	διυτ. ὑπὸ δέκα	Non. Maij	7
13	τρίτη ὑπὸ δέκα	viii	8

14	τετάρτ. ἡμέρα	vij	9
15	πέμπτ. ἡμέρα	vi	10
16	ἕκτῃ ἡμέρᾳ	v	11
17	ἑβδόμη ἡμέρα	iiii	12
18	ὀγδόη ἡμέρα	iii	13
19	ἐνάτῃ ἡμέρᾳ	Prid.	14
20	εἰκάς	Idus Maij	15
21	δεκάτῃ φθίνοντος	xvii	16
22	ἐννῆστῃ φθίνοντος	xvi	17
23	ὀγδοῦ φθίνοντος	xv	18
24	ἑβδόμῃ φθίνοντος	xiiii	19
25	ἕκτῃ φθίνοντος	xiii	20
26	πέμπτῃ φθίνοντος	xii	21
27	τετάρτῃ φθίνοντος	xi	22
28	τρίτῃ φθίνοντος	x	23
29	διυτέρ. φθίνοντος	ix	24
30	ἐνὶ Κένεα	viii	25

Dicitur & 21 πρώτη ἡμέρᾳ εἰκάδι & πρώτη μετὰ εἰκάδα, vt supra.

Τρίτης μὲν τῆς ἐμβολίμων 30 dierum est.

1	ἡμέρα	vii	26
2	διυτέρα ἡμέρα	vi	27
3	τρίτῃ ἡμέρᾳ	v	28
4	τετάρτῃ ἡμέρᾳ	iiii	29
5	πέμπτῃ ἡμέρᾳ	iii	30
6	ἕκτῃ ἡμέρᾳ	Prid.	31
7	ἑβδόμῃ ἡμέρᾳ	Calend. Iun.	1
8	ὀγδοῦ ἡμέρᾳ	iiii	2

9	ἐνάτη ἰσαμένη	iii	3
10	δεκάτη ἰσαμένη	Prid.	4
11	πρώτη ἐπὶ δέκα μεσῶντος	Non. Jun.	5
12	δευτέρα ὑπὲρ δέκα	viii	6
13	τρίτη ὑπὲρ δέκα	vii	7
14	τέταρτη ὑπὲρ δέκα	vi	8
15	πέμπτη ὑπὲρ δέκα	v	9
16	ἕκτη ὑπὲρ δέκα	iiii	10
17	ἑβδόμη ὑπὲρ δέκα	iii	11
18	ὀγδοὴ ὑπὲρ δέκα	Prid.	12
19	ἐνάτη ὑπὲρ δέκα	Idus	13
20	εἰκάς, seu εἰκοσί	xviiij	14
21	δεκάτη φθίνοντος	xvij	15
22	ἐνάτη φθίνοντος	xvi	16
23	ὀγδοὴ φθίνοντος	xv	17
24	ἑβδόμη φθίνοντος	xiiii	18
25	ἕκτη φθίνοντος	xiii	19
26	πέμπτη φθίνοντος	xij	20
27	τέταρτη φθίνοντος	xi	21
28	τρίτη φθίνοντος	x	22
29	δευτέρα φθίνοντος	ix	23
30	ἐνὶ καὶ νεία	viiij	24

Dicitur & 21 dies πρώτη ὑπὲρ εἰκάδι, seu πρώτη μετ' εἰκάδα, vt supra.

Vides quam apte huius anni octavi, qui Græcorū anni vertētis vltimus est, mēsis postremus dies vniuersæ supputationi cōueniat.

Octennium enim incœperam⁹ à 25 die Iunij, & in 24 finimus, intercalatis mensibus tribus, quos vndecim dies & quadrans octauo quoque anno conficiunt.

Supereft vt intelligas annum 1549, vnde incipimus, primum esse illorum octo, ad quorum finem sit intercalandum.

Reperamus itaque ab initio Græcorum annos. Primus annus vnde numerare incœperūt Græci annos, primus est primæ Olympiadis, qui annus fuit ab orbe cōdito, vt vera supputatio doctorum habet, 3188, id est, anno secundo regni Ioathan in Iuda, & tertio anno regni Pekan in Israel, anno regni Assyriorū 44, à Troia capta 407, & regni Amulij Syluij apud Latinos anno 21. qui abest ab anno Christi nato, primo fere medio (qui mundi erat 3962, & paulo plus, id est, Olympiadis 66 anno 3) annis 772: quos si addas ad annos Christi 1549, anni Græcorum erunt à primæ Olympiadis anno primo, 2321: quos si diuidas per octo, vt intelligas quotus annus sit iste 1549, octennij embolismalis, reperies primum esse, & annum 1548, eum fuisse ad quē tres menses Græci addiderunt, id est, embolismō in eum incidisse, qua ratione tres postremos menses anno 1556 intertexuim⁹, qui vt ille, interpositis annis septem, intercalaris est.

Ex hac nostra supputatione spero studiosos aliquam vtilitatē percepturos ad chronologias Græcorum intelligendas, & doctorum hominum interpretationes mensiū Græcorū percipiēdas. Nā etiā nter doctos nō bene cōuenit. Nā quisquis libelli auctor fuerit de mensibus Atticis, Theodoro Gazæ adscripti, is à Galeno non habuit quod dissentiret, qui scripsit *Σεπτεμβριῶνα* Latinis esse Septembrem: à Putarcho qui *Ποσειδεῶνα* Ianuariū appellaucrit, & demum à Plinio qui *Μενυχιῶνα*, *Ἰαργυλιῶνα* καὶ *Σκιρροφοριῶνα* conuerterit ex Aristotele Aprilem, Maium, Iunium: cū Græcorū menses vt ex nostra quam non procul à vera putamus abesse descriptione liquet, vni Latinorum mensi in totū non possint accommodari, sed vnus finem & alterius contermini principium capiant. Sed de ea re subtilius iudiciū eruditis ferendum relinquimus. satis est quod initio proposuimus exposuisse. Plura his adiutus, vel certe admonitus diligens literarum vtuustiorum indagator obseruare suo sibi commodo poterit.

380741
Alphabetum
Græcum

Regiis trium generum caracte-
ribus postremo excusum.

L V T E T I A E,
Ex officina Rob. Stephani typographi Regii.
M. D. L.

EX PRIVILEGIO REGIS.

L I T E R A R V M G R A E C A R V M,

quæ sunt quatuor & viginti,

Figura	Nomen	Pronútiatio
A α	Αλφα	Alpha a
B β C	Βῆτα	Vita b
Γ γ Γ Ϛ	Γάμμα	Gamma g
Δ δ Δ ϛ	Δέλτα	Delta d
E ε	Εψιλόν	Epsilon e tenue.
Z ζ Ζ	Ζῆτα	Zita z
H η Η	Ητα	Ita e defum
Θ θ Θ Ϟ	Θῆτα	Thita th
I ι	Ιῶτα	Iota i
K κ	Κάππα	Cappa c
Λ λ	Λάμβδα	Lambda l
M μ	Μῦ	My m
N ν	Νῦ	Ny n
Ξ ξ	Ξῖ	Xi x
O ο O Ϙ	ο μικρόν	O micrō o parvū.
Π P Ϙ π	Πῖ	Pi p
P Ϙ Ϙ	Ρῶ	Ro r
Σ σ C Ϙ Ϙ	Σῖγμα	Sigma fs
T τ T	Ταῦ	Taf t

Υ υ	Υ ψιλόν	Y psilon	y
Φ φ	Φῖ	Phi	ph
Χ χ	Χῖ	Chi	ch
Ψ ψ	Ψῖ	Psi	ps
Ω ω	Ω μέγα	O mega	o magnū

DE PRONVTIATIONE E
sono literarum omnium.

Α α	facit a	vt ἀγαθός agathos.
Β β	facit u	vt βαρβαρος varuaros.
Γ γ	facit g	vt γέγραφα gegrapha.
Δ δ	facit d	vt δέσπαις deisís.
Ε ε	facit e	vt ἐγώ ego.
Ζ ζ	facit z	vt ζῶν zoi.
Η η	facit i longū	vt φῆμι phimi.
Θ θ	facit th	vt θάνατος thanatos.
Ι ι	facit i	vt ἰατρός iatros.
Κ κ	facit c	vt κολάξ colax.
Λ λ	facit l	vt ἄλος lalos.
Μ μ	facit m	vt μίμις mimis.
Ν ν	facit n	vt νῆξ.

Ξ ξ	facit x	vt ξένος xenos.
Ο ο	facit o paruum	vt ὀβελίσκος oueliscos.
Π π	facit p	vt πατήρ patir.
Ρ ρ	facit r	vt ῥώμη rhomi.
Σ σ	facit f	vt Ἐρξ sarx.
Τ τ	facit t	vt τάφος taphos.
Υ υ	facit y	vt ὕμνος hymnos.
Φ φ	facit ph	vt φίλος philos.
Χ χ	facit ch	vt χριστός Christos.
Ψ ψ	facit pf	vt ψυχός psychos.
Ω ω	facit o magnum,	vt χιτών chiton.

DE DIVISIONE LITERARVM.

Diuiduntur hæ quatuor & viginti literæ in vocales & consonantes.

Vocales sunt septem, α ε η ι ο υ ω.

Longæ η ω

Breues ε ο

Communes α ι υ

Præpositiuæ α ε η ο ω

Subiunctiuæ ε ω

Mutabiles α ε ο

Immutabiles η ι υ ω

Ex his cōstantur duodecim diphthō
gi, quæ in duas partes diuiduntur,

æ af i ef i ou.

Proprias sex, αυ αυ δ ου οί υ.

a i o y if of.

Improprias totidem; α η ω υ nu ου.

quarum duæ postrema Ionum ma-
gis propriae sunt.

DIVISIO CONSONANTIVM.

Consonantes septemdecim, β γ δ ζ

θ κ λ μ ν ξ ϖ ρ σ τ φ χ ψ

Semiuocales ζ ξ ψ λ μ ν ρ σ.

Duplices ζ ξ ψ.

Immutabiles λ μ ν ρ.

μοναδικὸν σ, id est sui iuris, peculia-
rēque quandam potestatem obtinens.

Mutæ β γ δ κ π τ θ φ χ.

$\left. \begin{matrix} \varpi \\ \kappa \\ \tau \end{matrix} \right\} \text{Tenues}$	$\left. \begin{matrix} \beta \\ \varphi \\ \delta \end{matrix} \right\} \text{Mediae}$	$\left. \begin{matrix} \phi \\ \chi \\ \theta \end{matrix} \right\} \text{Aspiratae}$
--	--	---

β est medium inter π & φ. γ inter
κ & χ. δ inter τ & θ.

DE POTESTATE DIPHTHON-
gorum propriarum.

AI αι facit æ, vt ἀνέω æneo.

AY αυ facit af medium inter b & f,
vt αὐλή affli.

EI εῖ facit i longum, vt χεῖρ chir, εἶς
is, εἰκὼν icon.

EY εὐ facit ef medium inter b & f, vt
εὐγε efge, ἑσθὲς Thifeſs.

OI οι facit i longum, vt οἶμι imi.

OY οὐ facit ou, vt οὐκ οὐκ oucoun.

De potestate impropriadum.

α cum iota ſubſcripto facit a longū,
vt ἄδω ado.

η cum iota ſubſcripto facit i longum,
vt τῆμιμη ti timi.

ο cum iota ſubſcripto facit o longum,
vt παλινοδία palinodia. Veteres verò nō
ſubſcribebāt iota, ſed adſcribebant ſic,
τῶι ἀνείαι το æneia, τῆι μούσι ti mouſi,
τραγωδίαι tragodia: quod in codicibus
antiquis licet videre, tamen minori

iota α η ω literis quibus adscribitur, & eiusdem ferè magnitudinis cuius est illud quod nunc subscribitur: quæ antiqua scribendi cōsuetudo adhuc feruatur in maiusculis literis, sic Τ Ω, Λ Ο Γ Ω, το λογο, Τ Η, Μ Ο Υ Σ Η, τι μουσι.

Υι υ cum iota adscripto facit y longū, vt μῦα mya. Habita ratione huius diphthōgi impropria, quam perpetuò comitatur iota, veteres Grāmatici nomen dederunt υ ψίλο, quod significat i nudum & liberum litera iota.

ΗΥ ηυ facit if medium inter b & u consonantem, vt ἡΐδα ifda.

ΩΥ ωυ facit of medium inter b & u consonantem, vt ὠΐτος oftos pro ὠϊτος, Ionicè.

QVONAM MODO DIPHTHONGI Græcæ in linguam Latinam trāferantur.

AI mutatur in æ diphthongū, αἶψας

AEneas, Ἐβραῖος Hebræus. Interdum diuiditur, vt Αἴας Ajax.

AΥ mutatur in au, vt αὐλή aula, θησαυρός thesaurus.

EI mutatur vel in e longū, vt ἀχιλλεύς Achilleus, καίσαρα Cæsarea: vel in i lōgum, vt νῆλος Nilus, εἰδωλον idōlum, ἀντιόχεια Antiochia.

EY mutatur in eu diphthongum, vt θησεύς Theseus, εὐγε euge.

OI mutatur in œ diphthongum, vt φοῖνιξ phœnix, οἰνοφόρον œnophorū. Interdum diuiditur, vt Τροία Troia.

OY mutatur in u lōgum, vt μουσική musica, Οἰδίπους OEdipus.

De diphthongis impropriis.

υ cum iota vertitur in y longum, vt ἄρπυια Harpya.

ω cum iota subscripto transit in œ diphthongum, vt ἡ κωμῶδια comœdia, ἡ τραγῶδια tragœdia: vel in o longum, vt ὠδή oda, παλινῶδια palinodia.

QVEM ADMODVM literæ ac diphthō-
gi Græcæ in Latinū transferātur.

A mutatur in a, vt κάλαθος calathus.
Interdum in e, vt ἑλαπιόν talētum. Itē
in i, vt κιάτρον canistrum. Item in o,
vt κάρυλος corylus. Et in u, vt θρίαμβος
triumphus. Et in æ diphthongum, vt
Ἀσκληπιός AEsculapius.

B mutatur in b, vt Φοῖβος Phœbus.
Item in ph, vt θρίαμβος triumphus.

Γ mutatur in g, vt γένος genus. Verti-
tur etiam in n, vt ἄγγελος angelus, δι-
φθογος diphthōgus, ἄγκυρα ancora, ἀγχί-
σης Anchises, σφίγξ sphinx. In his autē
dictionibus pronuntiatur per ν, quia γ
ante ς, itē ante κ, χ, ξ, pronuntiari de-
bet per ν. Antiqui Græcam orthogra-
phiā obseruantes, aggelus, diphthog-
gus scribebant, per duplex gg.

Δ mutatur in d, vt δίδω Dido. Inter-
dū in b, vt δῖς bis: & in l, vt Ὀδυσσεύς Vlysses.
Sicut etiam apud nos d in l muta-

tur, vt à sedeo sella.

Epsilon mutatur in e breue, vt ἐγώ
ego, γένεσις genesis.

Z interdū nō mutatur, vt ζέφυρος Ze-
phyrus: Interdū verò mutatur in gemi-
nū ss, vt μάζα massa, πατερίζω patrisso.

H mutatur in e longum, vt κηρός ce-
ra, σκηνή scena, ἠθική ethice. Interdū in a
longum, vt μήτηρ mater, Φήμη fama.

Θ mutatur in th aspiratum, vt Θρή-
κη Thrace, θυρός thyrsus. Interdum in
suam tenuem, id est t, vt θρίαμβος triū-
phus. Item in suam mediam, id est d,
vt θεός Deus, θεά dea.

I mutatur in i, modò lōgum, modò
breue, vt ἀγχίσις Anchises, νεσσειδης Ne-
storides.

K mutatur in c, vt Κάκως Cacus. In-
terdū in suam mediā, id est g, vt κόβιος
gobius, κύκνος cygnus: quāquam & cy-
enus dicimus. Itē in p, vt λύκος lūpus.

A mutatur in l, vt πάλλας Pallas, λύ-

εα lyra, λυξ lux.

M mutatur in m, vt γραμματικὸς grā-
maticus, ἔμμημα stemma.

N vertitur in n, vt νύξ nox, ναῦς na-
uis, καὶ νᾶ, νόθος nothus.

Ξ vertitur in x, vt ξεινοφῶν Xenophō,
ξένιον xenion.

O micrō mutatur in o breue, vt Ὀλυμ-
πος Olympus. Item in u, vt Ὀδυσσεύς U-
lysses. Sed frequens mutatio est o in u,
in fine dictionis, vt Κύπρος Cyprus, Ὀ-
μηροῦ Homerus, Ἴλιον Ilium. Interdum
in e, vt γένυ genu, Ἀλέξανδρος Alexander,
κάπερος caper.

Π mutatur in p, vt πατήρ pater. In-
terdū in suam aspiratam, quæ est apud
nos ph, vt Τροπαῖον trophæum. Item in
suam mediam quæ est apud nos b, vt
βύξος buxus, Ἀράβη Arabs.

P mutatur in r, vt ῥήτωρ rhetor. Vbi
sciendum, omnem dictionem quæ a-
pud Græcos scribitur per ρ in princi-

pio dictionis, apud nos transferri cum aspiratione, ut *ῥήτορας* rhetorice.

Σ vertitur in f, ut *Σίσυφος* Sisyphus. Interdum in x, ut *Αἴας* Ajax. Item in t, ut *σύ* tu, *τέ* te.

T mutatur in t, ut *Τροία* Troia, *Τάταλος* Tatalus. Inuenitur etiam mutatum in f, sigma præcedente, ut *ὄσᾶ* ossa.

Υ plerumque remanet, ut *Ἱερώνυμος* Hieronymus, *σπείρόνυμος* synonymum. Transiit etiam in u, ut *Ρώμυλος* Romulus, *πύξος* buxus, *σῦς* sus, *μῦς* mus.

Φ vertitur in ph, ut *Φιλόσοφος* philosophus. Aliquando etiam in f, ut *Φυγή* fuga, *Φήμη* fama. Item in suam mediã, ut *ἀμφω* ambo.

X mutatur in ch, ut *Χρῦσις* Chryses, *Χρυσόστομος* Chrysothomus, *Χεῖρς* Christus.
CHRISTVS.

Spiritum asperum Græcum modò in f vertimus, ut *ἕξ* sex, *ἑπτά* septem: modò in u, ut *ἑνός* Venetus, *ἑπένον*

vespera. Sed frequenter in nostrā aspi-
rationem, vt ὕμνος hymnus.

Υ mutatur in pf, vt αἴθιοι A Ethiops.
Aliquādo in bs, vt ἀἰγύπτιοι Arabs, ἀἰγύπ-
τιος Absyrtus.

Ω mega transit in o longū, vt ὠκεανός
Oceanus, εἰδωλόν idólum.

De υ.

Υ ψιλόν. i. nudū & simplex, ita dictum
habita ratione diphthongi impropriæ
υ, quæ iota perpetuò comitem habet.

De ε η ο ω.

Vt ο dicitur μικρόν collatum ἐς μεγα-
λόν, ita etiam ε dicitur ψιλόν, id est tenue
& simplex, cōparatum η, quod est ve-
lut ε δασύ ἐς σπώγιτον. Cōstat enim pro-
pius intuenti & maiores & minores
litteras Græcas, η compositum esse è
duobus εε, vt ω è duobus οο: qua in sen-
tentia sunt Grámatici haud vulgares,
qui constanter affirmāt veteres Græ-
cos pronuntiauisse η per ε: quod etiam

docent nomina illa, *πινελόπη, γραμμα-
τική, & ἐπιτομή*, quæ Latinè à veteribus
per e reddita sunt, Penelope, Gramma-
tica, epitome.

DE TONIS, TEMPORI-
bus, spiritibus, & passionibus : quæ o-
mnia generali *ᾠροσῶδων*, id est accen-
tuū appellatione comprehenduntur.

Τόνοι, seu accentus sunt tres. Acutus '*θεός, λόγος, τὸ πτομῶν*. Grauis '*ἡμῆ*. Cir-
cunflexus '*ποιῶ, βοᾶτε*. Acutus attollit
syllabá quam afficit : Grauis deprimit:
Circunflexus attollit atque deprimit.

Χεῖροι, id est Tempora duo, *Λόγum*
& Breue : quorum prius hac nota - si-
gnificatur, & vocali productæ superpo-
nitur : Posterius autem ita notatur ◊
vocalem correptam indicans.

Πνύματα, hoc est Spiritus sunt duo.
Asper, siue densus '*ἀμα*. Lenis, siue
tenuis '*ἐγῶ*. Semper autem vocalis aut
diphthongus initio dictionis alterum

possidet è spiritibus.

Sed consonans ρ in principio quidē aspiratur, ῥώμη: in medio verò si geminetur, priore loco leuigatur, posteriore aspiratur, πόρρω.

Γάμη, id est Passiones sunt tres, Apostrophus Ἐνυψήνη, Hypodiasstole,

Ἀπόστροφος, Id est Auerfio, in fine dictionis ponitur, éstq; nota reiectæ vocalis alicuius ex his quatuor α ε ι ο, aut

diphthōgi αι vel οι: quod fit ob sequentem vocalem, quæ si aspiraretur, tenuis

consonans verbi præcedentis mutatur in aspiratam, πρύτα ἔλεγον, πρύτ' ἔλεγον.

Profertur enim in morē vnica dictionis, ἀπό ε, ἀφ' οὔ, χτ' οὔ, κατ' οὔ, οὐκτα ὄλιω,

οὐχτ' ὄλιω.

Υφέν, id est Subunio, nota est qua dictiones duæ coniunguntur, vt ex duabus vna fiat, vt ὄσις οἰ. ὄπως οἰ.

Υποδιαστολή, id est Subdistinctio, illi opponitur. Coniuncta enim disiungit, vt ὄ, π. ὄ, π.

L I T E R A R V M N E X V S , V A R I A -
 que & compendiaria scribēdi ratio,
 qua elegantius scribentes vtuntur.

αι.	γαν γαν.	ζει γρι.
δι αλ.	γδ γδ γαρ.	ζεθ γρο.
διγ δμ.	γας.	γυ.
δδ αν.	γε γε.	γυ γυι.
αξ.	γδ γει.	γυ γυι.
αο.	γδ γελ.	γω.
δπο απο.	γδ γελλ.	δα.
δρ δρ αρ.	γδ γεν.	δαγ.
αρ αρ.	γδ γερ.	δαμ δαρ.
ας.	γδ γευ.	δαν δαυ.
αυ.	γθ.	δδ δδ.
αυδ αυτο.	γθ γθγ.	δδ δει.
αυδ αυτου.	γθ.	δδδ δδδ δειξ.
αυδ αυτου.	γθ γθγαι.	δδδ δευ.
αυδ.	γθ.	δθ.
γγ γγ.	γθ.	δθ δθθ.
γα.	γθ γθ.	δι.
γαγ γαι.	γθ.	δια δια δια.

B.i.

δρ	διο.	θου	θαι.	κλ	κλ.
δδ.		θε.		κν.	
δρ.		θι	θει.	κθ	κο.
δυ.		θη	θη.	κρ.	
δϕ.		θλω	θην.	κρσ	κρσ.
δωω	δυν.	θι.		κν.	
δως	δως.	θν.		κμ.	
δω.		θο.		κω.	
δ ε ι.	ει̇	θρ	θρ.	κ̇ρ	κ̇ων.
ε̇ι	ει̇να.	θρο	θρο.	κλ.	κλ.
ε̇κ	ε̇κ.	θρω	θρω.	μμ.	
ε̇ελ.	ε̇λλ.	θυ.		μσ	μα.
ε̇ν	ε̇ν.	θω.		μσ.	
ε̇ξ	ε̇ξ.	κα.		μδν	μασ.
ε̇πειδ̇	ε̇πειδ̇η.	κ̇	κ̇.	μδρ	μαρ.
ε̇π̇	ε̇π̇ου.	καθω	καθω.	μας.	
ε̇πι	ε̇πι.	κθμ	κθμ.	μ̇	μάτων.
ε̇σι	ε̇σι.	κσς.		μσν	μαυ.
ευ	ευ.	κ̇	κατά.	με.	
ευς	ευς.	κε.		μθ	μεθ.
ην	ην.	κε̇	κεφαλαιον	μδγ	μελ.
θα	θα.	κη.		μδμ	μελλ.
θα.		κι.		μδν	μ̇ μ̇ν.

ου μένος.
 μῦ μετά.
 μη.
 μίω μην.
 μι.
 μη.
 με μο.
 μυ. μυ.
 μίω μυν.
 μω μω.
 μῶν μῶν.
 οἶον οἶον.
 ου.
 ου.
 οὐδέ οὐδέ.
 οὐκ οὐκ.
 οὐκα οὐκα.
 οὖν οὖν.
 οὐός οὐός οὐός
 πα.
 παμ.
 παρ παν.

παρ.
 παρα.
 παυ παυ.
 πε.
 περ.
 περι.
 πευ.
 πι.
 πλ.
 πν.
 πο.
 παε.
 παδς παευσ
 παπ.
 παπ.
 παω.
 παρ.
 παρ.
 παρ.
 παπ.
 παπ.
 παπ.

πῦ πυν.
 πω.
 ρα ρα.
 ει.
 ρο.
 ρα σα.
 σαμ.
 ρι σαμ σαν.
 ρα σαρ.
 σας.
 σαμ σαυ.
 ρα σαυτα.
 σβ σβ.
 σε.
 σφ.
 σπ.
 σθ.
 σθα σθα.
 σθ σασθα.
 σθε.
 σθ.
 σθω σθην.

COMPENDIARIA SCRIBENDI
 ratio, quam ex grammaticorū libris
 vetustissimis petitam typis nostris
 expressimus.

δύ	δύτεια
γε ^η	γυικη
δο ^η	δοδικη
αἴτια ^η	αἴτιαυικη
κλη ^η	κλυικη

Eodē modo & in reliquis casibus, vt

γε ^{ης}	γυικης
γε ^η	γυικη
γε ^ω	γυικην
δο ^{αυ} aut δο ^{αυ}	δοφτογος
δο ^{αυ} δοφτογος	δο ^{αυ} δοφτογω
δο ^{αυ} aut δο ^{αυ} δοφτογον	
σο ^{αυ} αοεισος	σο ^{αυ} αοεισου
με ^{αυ} μέσος	με ^{αυ} μέσου
με ^{αυ} μέσον	με ^{αυ} μέλων
τα ^{ος} ταχειμνος.	τα ^{ος} ταταυικος
τα ^{ος} ταφσωελικος.	τα ^{ος} ταπτε

Sciēdum etiam, literis, ac interdum dictionibus lineam parvam superponi, quæ eas aut materialiter sumi indicet, vt \bar{a} , \bar{e} , $\bar{\epsilon}\pi\bar{\iota}$, $\bar{\upsilon}\pi\bar{\epsilon}\rho$, & huiusmodi apud Grāmaticos : aut nomina propria esse significet, vt $\delta\eta\mu\bar{o}\theta\acute{\epsilon}\nu\eta\varsigma$, $\iota\sigma\bar{o}\chi\rho\acute{\epsilon}\iota\tau\eta\varsigma$. Quod à nobis obseruatur ad discrimen inter ea quæ & appellatiua & propria nomina esse possunt, cuiusmodi sunt $\lambda\acute{\upsilon}\kappa\bar{\omega}\nu$ $\lambda\acute{\upsilon}\kappa\omega\nu\varsigma$, $\xi\rho\acute{\iota}\varsigma\bar{\omega}\nu$ $\xi\rho\acute{\iota}\varsigma\omega\nu\varsigma$, $\pi\omicron\lambda\acute{\epsilon}\mu\bar{\omega}\nu$ $\pi\omicron\lambda\acute{\epsilon}\mu\omega\nu\varsigma$. $\delta\acute{\upsilon}\delta\delta\bar{\xi}\bar{o}\varsigma$. Interdum etiam linea recta superposita, literarum quæ desunt supplet defectū, vt $\acute{\alpha}\bar{\nu}\bar{o}\varsigma$ pro $\acute{\alpha}\nu\theta\rho\omicron\pi\omicron\varsigma$, $\omicron\bar{\upsilon}\bar{\omega}\bar{o}\varsigma$ pro $\omicron\upsilon\rho\alpha\iota\omicron\varsigma$.

NOTAE COMPENDIARIAE,
 quibus in Alexandro Traliano me-
 dico excudendo vsi sumus.

ⲗ	λίτρα	>	δραχμή
Ⲙ	χόα	Ⲓ	ὄγκια
Ⲛ	φελώνη	Ⲙ	ἡμῶν
ⲛ	ἔξαγγόν	Ⲓ	ζάμμα
ⲛ	κρεάτιον	ⲗ	ὄλη
ⲛ	μῶ	Ⲙ	ξέση
ⲛ	κιάθος	ⲗ	χοϊνίξ
ⲛ	κτύλη.		

ex veteri tamē Pauli AEG-
 gineta codice manifestum est, ea no-
 ta etiam κοχλιάεια significari.

DE VERIS GRAECARUM
literarum apud antiquos formis & causis, ex Iano Lascare.

Α Φ Α, primi elemēti forma ex
Α' pentagono figura dignoscitur.

Eam enim, quòd ex quinque Α
talis figuræ, qualem approbamus, in-
uicem implicitis cōnexa sit, hoc mo-
do, ✠ Πεντάλφα appellatā in reliquiis
Magicorū librorum, qui sub Herme-
tis & Pythagoricorum feruntur no-
mine, inuenire licet.

Γάρμα verò figuram, Δίγαμμα, quo
vetustissimi vtebātur in principiis di-
ctionum à vocali incipientibus, rectè
signatū indicauerit. Si enim Δίγαμμα
est ex duabus lateralibus lineis, vt ait
Dionysius Hālicarnasseus, vni rectæ
coniugatis, hoc modo F, vna vni con-
iugata, μονόγαμμα conficiet. Verum
huius elementi talem figuram & pro-

portionem ex quarto etiam Iamblici de secta Pythagorica (vbi de habitu & proportione numerorum docens, qui ad aliquid considerantur, Γαμμοφδῶς voce vtitur) exactissime possumus deprehendere.

Δέλτα triangularem apud antiquos habuisse figurā, & Aegyptus ipsa propter triangularem formam Δέλτα appellata, & pars in Aegypti medio eiusdem nominis, & libelli Δέλτοι nominati, quod epistolæ etiā antiquitus triangulari figura plicarentur: & ἐμβολον acies ad cunei speciem structa, & media pars figuræ rhombi, & demum Δελτων τῶν sydus, hanc Δέλτα figuram manifestissime approbāt. Quin & Galenus in libello qui ΜΕΔΙCΥS inscribitur, figuras quasdam fronti accidentes triangulares, ait Δέλτα similes.

De Ητα quoque legere est in Commentariis quæ in Thracem Dionysii

Diomedii & Porphyrio adscribuntur, Quod Ηπ̄ nunc appellatur, dum Hel- lenes sexdecim adhuc literis vteren- tur, spiritus locum tenuisse, additum- que vel detractum vocalibus, aspira- tionem aut leuigationem significasse. Ex quo verò inter literas connume- ratum, longi E locum obtinet. Eadem figura in duas perpendiculariter par- tes dissecta, alterum semifectum aspi- ratum præbuit spiritum, alterum verò tenuem. Legitur præterea apud eosdē Grammaticos, lateralem lineolam re- ctæ exterius, id est à parte adiunctam dextera hoc modo Η̄, aspiratum ac- centum reddere: interius verò Η̄, te- nuem. Tales igitur spiritus inuicē con- iuncti, Η̄ literæ figurā demonstrabūt.

Ᾱμ̄β̄δα figura ex acuto & graui ac- centu, quos dissectum facit, vt iidem dicunt Grammatici, constare potest. Ᾱμ̄β̄δα tamē forma à futura occipi-

3
tis, quam *λαμβδδδδ* vocant medici, & à monangulo, qui ad *λάμβδα* speciem *λάμβδωμα* dicitur apud Arithmeticos, facilè dignoscitur.

Κάτωπα quoque & *Σῖγμα*, quæ *κοπιπαιίας* & *σαμπφόρας* equos antiquitus nuncupabāt, non ad authoris id apud Suidam referētis solummodo tempora, sed (quod mirum fortè videbitur) ad hanc vsque ætatē in Asia equis inusta, figurā suam liquidò patefaciunt.

Ταῶ & *Υ* alterius figura apud Lucianū in libello cui *δίκη φωνήεντων* est titulus, ex ea pœna, quā *Σῖγμα* elementū *Ταῶ* literæ putat esse statuēdam, quòd eius locum furripiat, manifesta est.

Υ autem neminem latet: nanque & Hyacinthus flos celeberrimus, & vulgo feruntur versiculi, Littera Pythagoræ discrimine secta bicorni, &c.

Sed *Φ* quoque formā nos edocuit, qui caduceum scribit baculū esse me-

diocris mensuræ, anguibus vtrunque supra eius medium complicatis in circuli modum, vt baculus sit diameter ad similitudinem Φ literæ.

X autem ex diagonio siue diallelo figura, quam & χ χ & X appellant rhetores, discernimus: & asteriscum in hunc modum signatú inuenimus \times . Scribit autem Eustathius X literam quatuor punctis inter lineas ad ipsam cõiunctioné distinctam, asterisci præbere signum. Quinetiam ex Timæo Platonis, vbi harmonicam animæ cõstitutionem quasi producit in longú, mox per longitudinem diuidit, lineisque duabus effectis alteram per medium admouet alteri, atque eiusmodi intersectionem X literæ similem dicit. Hinc etiam huius elementi figuram dignoscimus: siquidem axium inter sese, & zodiaci cum æquinoctio intersectiones, authore Proclo, hoc loco

allegoricè ponit Plato , X literæ formam præ se ferentes.

Π duplici figura signauimus , quòd passim vtraque inuenta sit, vt minimè potuerim antiquiorè discernere , quū præsertim alterum Γ , Latinū inde deductum parua declinatione referre videatur. Alterius autem figura quod læ uæ dexterã lineæ demittit æqualem, ex notis illis cõstare possit, quibus etiã antiquissimi numeri signabantur , vt in decretis, & in antiquis monumētis inuentum est. Quibus etiam notis Solonis leges memoria proditū est pœnas pecuniarias signatas habuisse. In illis enim comperio in antiquis adhuc voluminibus in calce operum quãdoque signatis, Π, Δ mediū in se continens, hoc modo, [Δ] quinquaginta significare. Item Π, Η mediū in se continēs, hoc modo, [Η] quingenta . Item Π, Χ medium in se continens , quin-

que millia, sic \boxed{x} . Nā Π quinque signi-
 ficat, Δ decem, H centum, X mille,
 quæ Γ contenta, id est, quinquies re-
 petita, prædictos reddūt numeros. Sed
 hæc sic habent, non omnino præter ré
 hoc loco interpretata, quandoquidem
 & notæ sunt antiquissimæ, & eas admo-
 dum paucis existimem esse cognitæ.
 Π autem tunc fortè dicitur aptius Δ
 & H & X in se medias continere, si læ-
 uæ lineæ parem habuerit dextrâ. Quid,
 quod & Θ figuram lugubris literæ ex
 fabarum floribus, authore Varrone, vt
 refert Plinius, possemus asserere?

Et de M & N aliquid in medium af-
 ferre ex fragmentis Florentii de pon-
 deribus & mensuris, necnon & de $I\omega\pi\alpha$
 & Ω , per nomen $I\Omega$, ex Ouidii versu
 in 2. Metamor. Littera pro verbis, quâ
 pes in puluere duxit. Et de Ψ figura
 ex trifidili epitheto: immo & P figu-
 ram, & vtriusque o , quemadmodum

& Αλφα ex earū prolatione , quā Dionysius Halicarnasseus distinguere docuit, coniiicere possit aliquis.

Et Ζητα figurá à Ζετα parte ædium: non enim ἀπὸ τῆς ζῶ, neque ἀπὸ τῆς ζῆν zetam & zeteculam , vt quidam , etymologiæ ratione minus habita , sed à Ζητα literæ figura, quemadmodum & Σίγμα fedile apud Martialem ab elemēti forma denominatum existimo.

Et Βητα fanè formam mediæ literæ ex partibus quarum sit media , figurare tentarem : verùm ne in ἀπειροκαλία incidisse videar , de his , ac de reliquis aliis, si cui curæ fuerit, inuestigandum relinquo: præsertim quū de quibus differuimus , liquidò ferè constet : vt sit existimandum reliquas etiã, quas cum his inuentas & aptissimè cohærétes approbauimus, veras esse elementorú figuras, quibus antiquitas vteretur.

Et hæc quidè attigisse de veterrimis literarum

rerarum figuris nō abs te mihi visum
est, Petre Medices, quū tibi ante omnia
rem gratam facturum me esse exi-
stimauerim, antiquitati summopere
dedito: quod mehercule excellentis
puto iudicii, quum in omni antiquorū
conatu, omnique opere magna sem-
per aliqua & occulta deprehendatur
ratio: vnde & hæ quoque literarum fi-
guræ talem dimensionem & respon-
sionem inuicem habere videntur, vt
demonstrare facilè quis possit, nullas
alias figuras tā varias inter se ex tanta
linearum quantitate, tantam propor-
tionem conueniētiāmque seruare po-
tuisse: vt non immerito sit fides histo-
riæ præbita, Cadmū secessum sibi de-
legisse Epigrammeam fontem è re de-
nominatum, ad earū excogitationem.
Ad tam pulchrā enim, tam insignem,
tam denique artificiosam figurarum
dispositionem, & loco opportuno &

C.i.

tempore opus fuit: quandoquidem & forma, & vox, & nomē earum symbolum aliquod præ se fert, Plutarchi testimonio. Quod enim grauiſſimus & ſapientiffimus author in eo libello quem de EI quod erat in Delphis cōpoſuit, de vna affirmat litera, de reliquis etiam coniectari licet.

Haſtenus de literis, earūque antiquitate & forma, ex Iano Laſcare.

Numerus Græcorum.

	10	20	30	40	50	60	70	80	90	
	ι	κ'	λ'	μ'	ν'	ξ'	ο'	π'	Ϛ'	
1	α'	ια'	κα'	λα'	μα'	να'	ξα'	οα'	πα'	Ϛα'
2	β'	ιβ'	κβ'	λβ'	μβ'	νβ'	ξβ'	οβ'	πβ'	Ϛβ'
3	γ'	ιγ'	κγ'	λγ'	μγ'	νγ'	ξγ'	ογ'	πγ'	Ϛγ'
4	δ'	ιδ'	κδ'	λδ'	μδ'	νδ'	ξδ'	οδ'	πδ'	Ϛδ'
5	ε'	ιε'	κε'	λε'	με'	νε'	ξε'	οε'	πε'	Ϛε'
6	ς'	ις'	κς'	λς'	μς'	νς'	ξς'	ος'	πς'	Ϛς'
7	ζ'	ιζ'	κζ'	λζ'	μζ'	νζ'	ξζ'	οζ'	πζ'	Ϛζ'
8	η'	ιη'	κη'	λη'	μη'	νη'	ξη'	οη'	πη'	Ϛη'
9	θ'	ιθ'	κθ'	λθ'	μθ'	νθ'	ξθ'	οθ'	πθ'	Ϛθ'

100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000
ρ'	σ'	τ'	υ'	φ'	χ'	ψ'	ω'	Ϙ	α'

στ

λαοι

πτηρ

πατηρ

ις
ιου
ιη

ιησους
ιησουδ
ιησουω

αφς
μηρ
πνα
πνς
πνι
δαδ

πατρς
μητηρ
πνευμα
πνδματος
πνδματα
δαδ

χς
χς
χς
χς
χς

χςις
χςιςδ
χςιςω
χςιςν
χςιςα

ιηλ
ιλημ
ουως
ουωιος

ισραηλ
ιερουσαλημ
ουρανος
αυραειος

κς
κω
κω
κν
κς
σηρ
σρς
σε
σρα

κςειος
κςειου
κςειω
κςειον
κςειε
σωτηρ
σωτηρος
σωτηελ
σωτηρα

σρς
σρςου
σρωςας
σρωθεις
ατος
φιλανος
φιλανια

σαρς
σαρου
σαρωςας
σαρωθεις
αθρωπος
φιλαθρωπος
φιλαθρωπια

Ψαλ. ρις.

Psal. 116.

Αινεϊτε τον Κυειον παντα
τα εθνη, επανεσατε αυτην
παντες οι λαοι.
Οπι εκραταωδη το
ελεος αυτης εφ
ημας, και η σιγηθησα ε Κυειου
ροφη εις τον αιωνα.

Laudate Dominū omnes
gentes: laudate eum
omnes populi.
Quoniam confirmata est
misericordia eius super
nos: & veritas Domini
manet in æternum.

CHARACTERES RE-
 gii posteriores, quibus Nouum D.
 N. I E S V Christi testamentum ma-
 iore forma excudimus, in quo excu-
 dendo trium generum his Regiis
 characteribus vsi sumus.

A a a	I i	P p p
B β β	K κ	Σ σ Ϛ ϛ
Γ γ γ	Λ λ	T τ τ
Δ δ δ	M μ	Υ υ
E ε	N ν	Φ φ
Z ζ ζ	Ξ ξ	X χ
H h h	O o	Ψ ψ
Θ θ θ	Π π ϖ π	Ω ω

Literarum nexus, varia item & com-
 pendiosa scribendi ratio.

αι αι δλ δλ αι αυ αξ απο
 ρρ αρ αρ ας αυ αυτ αυτ

γα γα γαι γαι γαν γδ γδ
γαρ γαρ γαν γβ γε γδ γδ
γη γη γη γη γη γη γη
γθ γθ γθ γθ γθ γθ γθ
γω γω γω γω γω γω γω

δα δα δαν δας δαν δδ δε
δε δε δε δε δε δε δε δε
δω δω δω δω δω δω δω

ει εϊ) εκ εγ εν εδ εε εφ
εζ εη εθ ελ εμ εν

θα θα θαν θας θαν θε θε θη
θι θι θο θρ θρ θρ θρ θρ θρ
και και και ς η και και και
κγ κδ κε κη κη κλ κν κο
κρ κρ κω

λα λα λο

μα μα μαν μδ μδ μας μαν
με με με με με με με με με

μλω μμ μμ μν μο μω μωω
μω μωω

Ⓢ οί. ⓈⓈ οίον. ⓈⓈ ον. ⓈⓈ ος.
Ⓢ Ⓢκ Ⓢωω

πα παμ παμ ππ παρ πας παω
πε πρ πρ πη πη πη πη πη
πω πρ πρ πρ πρ πρ πρ
πυ πω πω ερ ερ ερ

σα σαμ σαμ σαρ σας σαω
σβ σε σε σε ση ση ση ση
σβ σα σα σα σα σα σα σα
σβ σα σα σα σα σα σα σα

σπ σαπ σαπ σπ σπ σπ σπ
σπ σπ σπ σπ σπ σπ σπ
σπ σα σα σα σα σα σα σα
σπ σα σα σα σα σα σα σα

σπ σα σα σα σα σα σα σα
σπ σα σα σα σα σα σα σα
σπ σα σα σα σα σα σα σα
σπ σα σα σα σα σα σα σα

ϱ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ

ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ ρ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ ϱ

Canticū graduum. 132.

Ὡς δὲ τῷ ἀναβαθμῶν. ρλβ'.

Ecce nūc benedicite Domino

Ἰδοὺ δὲ ἄλογεῖτε ̄ Κύριον

omnes serui Domini, Qui statis

πάντες ̄ δούλοι Κυρίου, Οἱ ἐσῶτες

in domo Domini: in atriis domus

ἐν οἴκῳ Κυρίου, ἐν αὐλαῖς οἴκου

Dei nostri. In noctibus

Θεοῦ ἡμῶν. Ἐν ταῖς νυξίν

extollite manus vestras in

ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς

sancta: & benedicite Dominū.

Τὰ ἅγια, καὶ ἄλογεῖτε τὸν Κύριον.

Benedicat te Dominus ex Sion

Εὐλογήσῃ σε Κύριος ἐκ Σιών,

qui fecit caelum & terram.

ὁ ποιήσας ̄ ἔρανον καὶ τὴν γῆν.

ΕΥΧΗ ΚΥΡΙΑΚΗ,
ἐκ τῆς κτ' Ματθαῖον διαγγελίης.

Απερ ἱμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἀγα-
Π αθήτω ὄνομά σε. ἕξθ' ἡ βασιλεία
σε. ἤρηθήτω ὁ θέλημα σου, ὡς ἐν οὐ-
ρανοῦ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Ἦ ἄρτον ἱμῶν τὸν ἔσπουσιον
δος ἡμῖν σήμερον. καὶ ἀφες ἡμῖν τὰ ὀφλήματα
ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφλέταις
ἡμῶν. καὶ μὴ εἰσενέγκης ἡμαῖς εἰς πειρασμόν,
ἀλλ' ἀπόσῃ ἡμαῖς ἀπὸ τῆς πονηροῦ. ἀμήν.

ΑΣΠΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΓ-
γίου πρὸς τὴν ἀνωτάτῃν πύξινον,
ἐκ τῆς κτ' Λουκαῖν διαγγελίου.

Ἰσραηλὶν ὁ ἀγγελος πρὸς Μα-
Ε εἰάμ, εἶπε, Χαῖρε κεχαριτωμένη, ὁ
Κύριος μετ' σου, ἀλογημένος σὺ ἐν
γαλαξί. Ελισάβετ, καὶ ἀλογημένος ὁ καρπὸς
τῆς κοιλίας σου.

P R E C A T I O D O M I N I C A
ex secundum Matthæum Euangelio.

Pater noster qui es in cœlis, sancti-
ficetur nomē tuū . Adueniat regnū
tuum. Fiat volūtas tua, sicut in cœ-
lo & in terra . Panem nostrum quotidianum
da nobis hodie. Et dimitte nobis debita
nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus
nostris. Et ne nos inducas in tentationem,
sed libera nos à malo. Amen.

S A L V T A T I O A N-
geli ad sanctissimam virginem,
ex secundum Lucam Euangelio.

Ingressus angelus ad Ma-
riam, ait, Ave gratia plena,
Dominus tecum. Benedicta tu in
mulieribus. Elisabeth, Et benedictus fructus
ventris tui.

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

ων πατέρων, ὃ καὶ ἀγῶς ἐπιγραφομένοι, Σύμβολον ὁ Νικαῖον καὶ Κωνσταντινουπολίτανον.

Ἰεϋώ εἰς ἓνα Θεόν, πατέρα παντοκράτορα, ποιητὴ οὐρανοῦ καὶ γῆς, ὁρατῶν τε πνεύτων καὶ ἀορατῶν, καὶ εἰς ἓνα Κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὸν μονογενῆ, ὃν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα πρὸ πάντων τῶν αἰώνων, Θεὸν ἐκ Θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, ὃ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ, δι' ὃ τὰ πάντα ἐγένετο, τὸ δι' ἡμᾶς τοῖς ἀνθρώποις, καὶ διὰ τὸ ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ, καὶ σαρκωθέντα ἐκ Πνεύματος ἁγίου καὶ Μαρίας τῆς παρθένου, καὶ ἐνανθρωπήσαντα, σαρωθέντα τε ὑπὲρ ἡμῶν ὅτι Ποντίῃ Γαλιλαίᾳ, καὶ παρθενογεννηθέντα, καὶ διασάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ ταρσεύσας, καὶ ἀναστάντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ καθεζόμενον ἐκ δεξιῶν τοῦ πατρὸς, καὶ πάλιν ἐρχόμενον μετ' ὀξυκρίτου ζῶντος καὶ νεκροῦ, ὃ τῆ βασιλείας οὐκ ἔσται τέλος. Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ ἐκ-

S Y M B O L V M S A N C T O -
rum patrum: aliàs in scriptum, Symbolum
Nicænum & Constantinopolitanum.

Redo in vnum Deum, patrè omnipo-
tentem, creatorem cæli & terræ, visi-
bilibium omniū & inuisibiliū. Et in vniū
Dominū Iesum Christum filium Dei vnige-
nitum, ex Patre natum ante omnia
secula, Deum de Deo, lumē de lumine, Deum
verum de Deo vero. genitum non fa-
ctū, consubstantialē patri, per quē omnia facta
sunt. Qui propter nos homines, & propter no-
stram salutem descendit de cælis. Et incar-
natus est de Spiritu sancto ex Maria vir-
gine, & homo factus est. crucifixus etiam pro
nobis sub Pontio Pilato, passus & se-
pultus est, Et resurrexit tertia die secundū scri-
pturas, & ascendit in cælos, sedet
ad dexterā Patris, & iterū venturus est cum
gloria, iudicare viuos & mortuos, cuius regni
non erit finis. Et in Spiritum sanctum Do-
minū & viuificatē, qui ex Patre Filioque pro-

πορβούμνον, ὃ ἔχει πατεὶ καὶ ὑψὺ συμπεροσ-
 κινούμνον, καὶ στωδοξαζόμενον, ὃ λαλήσαν
 διὰ τῶν προφητῶν. Εἰς μίαν ἀγίαν καθολικὴν
 καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν. Ομολογῶ ἐν βάπτι-
 σμα εἰς ἄφεσιν ἀμάρτιων. Γενοδοκῶ ἀνάστα-
 σιν νεκρῶν, καὶ ζωὴν τῆς μέλλουσας αἰῶνος. ἀμην.

ΔΕΚΑ ΕΝΤΟΛΑΙ ΘΕΟΥ

Διὰ Μωσέως δοθεῖσαι.

Εξόδου κ'.

Καὶ ἤγαγεν Κύριος πρότερον τοὺς λόγους τού-
 ταις, λέγων, Εγώ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, ὅστις
 ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δουλείας.
 Οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.

Οὐ ποιήσεις ἑαυτῶν εἰδωλῶν, ὅσα ἐν τῷ ἕρανῳ αἶνῳ, καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ
 κάπῳ, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν, ὑποκάτω τῆς γῆς.
 οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, ὅσα μὴ λαβύσθαι αὐ-
 τοῖς. ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, Θεὸς ζη-
 λῶτης, ἀποδιδούς ἀμάρτιαν πατέρων ἐπὶ τέκνα,
 ὅτι τείνω καὶ τεπάρτω γενεὰ τοῖς μισοῦσί με,
 καὶ ποιῶν ἕως εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσί με, καὶ
 τοῖς

cedit, qui cum patre & filio simul adoratur & conglorificatur: qui locutus est per Prophetas. Et in vnā sanctam catholicā & apostolicā Ecclesiam. Confiteor vnū baptismā in remissionem peccatorū. Et expecto resurrectionē mortuorū, & vitā v̄turi seculi. Amē.

DECEM PRAECEPTA DEI per Mosem data.

Exod. X X.

Et locutus est Dominus omnes sermones hos, dicens, Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti, de domo seruitutis.

Non erunt tibi dii alieni praeter me.

Non facies tibi idolum, neque vllius simulacrū, quaecūq; in caelo sursum, & quaecūq; in terra deorsū, & quaecūq; in aquis sub terra.

Non adorabis ea, neque seruias e-

is. Ego enim sum Dominus Deus tuus, Deus zelotes, reddens peccata patrum in filios, in tertiā et quartā generationē odio habētibus me, et faciēs misericordiā in milia diligētibus me, et

D. i.

Τῷς φυλάσσοισι τὰ πρῶσταγματά μου.

Οὐ λήψῃς ὄνομα Κυρίου τῷ Θεοῦ σου ὅτι
ματαίω. οὐ γὰρ μὴ καταείσῃ Κύριος τὴν λαμ-
βάνοντα ὄνομα αὐτοῦ ὅτι ματαίω.

Μνήσθητί τιὼν ἡμέραι τῷ Ἐβραάτων, ἀγ-
αζεῖν αὐτίω.

Ἐξ ἡμέρας ἔργα, ἔ ποιήσῃς πρῶτα τὰ ἔργα σου.
τῇ δὲ ἡμέρῃ τῇ ἑβδόμῃ Ἐβρατα Κυρίω τῷ
Θεῷ σου. οὐ ποιήσῃς ἐν αὐτῇ πρῶτον ἔργον σου, καὶ ὁ
υἱός σου, ἔ ἡ θυγάτηρ σε, ὁ παῖς σε, καὶ ἡ παιδίσκη
σου, ὁ βοῖς σου, καὶ ὁ ἄσπυγιόν σου, καὶ πᾶν
κτῆνός σου, ἔ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ὁ πρῶτος ἐν σοί.
ἐν γὰρ ἔξ ἡμέρας ἐποίησε Κύριος τὸν οὐρανόν, καὶ
τιὼν γῆν, καὶ τὸ θάλασσαν, καὶ πρῶτα τὰ ἐν αὐ-
τοῖς, καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρῃ τῇ ἑβδόμῃ. Διὰ
τοῦτο ἠυλόγησε Κύριος τιὼν ἡμέραι τιὼν ἑβδό-
μιω, καὶ ἡγάσεν αὐτίω.

Τίμα τὸν πατέρα σου, καὶ τιὼν μητέρα σε, ἵνα
βῆ σοι εὖ, καὶ ἵνα μακροχρόνιος εὖ ὅτι τῆς
γῆς τῆς ἀγαθῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσί σοι.

Οὐ φονεύσῃς.

Οὐ μοιχεύσῃς.

seruantibus præcepta mea.

*Non accipies nomen Domini Dei tui in
vanum: non enim mundabit Dominus acci-
pientem nomen eius in vanum.*

*Memento diem Sabbatorum sancti-
ficare eum.*

*Sex dieb⁹ operaberis, et facies omnia opera tua:
at die septima, Sabbata Domino*

*Deo tuo. Non facies in ea omne opus tu, &
filius tuus, & filia tua, seruus tuus, & serua
tua, bos tuus, & subiugale tuum, & omne
iumentum tuum, & aduena habitans in te.*

*In sex enim diebus fecit Dominus cælum &
terram, & mare, & omnia quæ in eis,*

*& requieuit die septima. Propter
hoc benedixit Dominus diem septi-
mam, & sanctificauit eam,*

*Honora patrem tuum & matrem tuam, vt
bene tibi sit, & vt longæuus sis super
terrã bonam, quã Dominus Deus tuus dat tibi.*

Non occides.

Non mœchaberis.

Οὐ κλέψης.

Οὐ ψευδομάρτυρήσῃς καὶ τῷ πλησίον σου
μάρτυρίαν ψευδῆ.

Οὐκ ἐπιθυμήσῃς τὴν γυναῖκα τῷ πλησίον
σου, ὅτι ἐπιθυμήσῃς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ πλησίον σου,
ὅτι τὸ ἀργὸν αὐτῆς, ὅτι τὸν παῖδα αὐτῆς, ὅτι
τὴν παιδίον αὐτῆς, ἕτε τῷ βοῦν αὐτῆς, ἕτε τῷ
ἵππῳ αὐτῆς, οὔτε πλοῦτος σκλάβοις αὐτῆς,
οὔτε ὅσα τῷ πλησίον σου ἔστι.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΜΑΝΑΣΣΗ

Βασιλέως τῷ Ιούδα.

Υγιε πρῶτοκράτωρ ὁ Θεὸς τῷ πατέ-
Κ ρων ἱερωτῶν, ἔ Αβραάμ ἔ Ισαὰκ καὶ Ια-
κώβ, καὶ τῷ ἀγγέλῳ αὐτῶν ἔ δικαίῳ,
ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν, καὶ τὴν γῆν καὶ πλοῦτι
τῷ κόσμῳ αὐτῶν· ὁ πεδήσας τὴν θάλασσαν
ἐν λόγῳ αὐτοῦ, ὁ κλείσας τὴν ἄ-
βυσσον, καὶ σφραγισάμενος αὐτὴν ἐν φόβῳ καὶ ἐν δό-
ξῳ ὀνόματί σου, ὃν πᾶντα φέρει, ἔ φέρει καὶ τὴν
προσώπου δυνάμεώς σου, ὅτι ἀνεκτός ἡ μεγα-
λοπρέπεια τῆς δόξης σου, καὶ ἀνυπόστατος ἡ ὄργη

Non furaberis.

Non falso testificaberis cōtra proximū tuū
testimonium falsum.

Non concupisces vxorem proximi
tui, non concupisces domum proximi tui,
neque agrum eius, neque seruum eius, neque
ancillam eius, neque bouem eius, neque
subiugale eius, neque omnem supellectilē eius,
neque quæcunque proximi tui sunt.

ORATIO MANASSE Regis Iuda.

Omne omnipotens Deus pa-
D trū nostrorū, Abraham, & Isaac, et Ia-
cob, & seminis eorum iusti,
qui fecisti cælum & terram cum omni
ornatu eorum, qui ligasti mare
verbo præcepti tui, qui conclusisti a-
byssum, & signasti eam terribili & lauda-
bili nomine tuo: quem omnia pauēt, & tremūt a
vultu virtutis tuæ: quia importabilis est ma-
gnificētia gloriæ tuæ, & insustentabilis ira

D.iii.

τῆς ὅτι ἀμάρτωλούς ἀπειλῆς Ἐου, ἀμέρητόν τε
καὶ ἀνεξιχνίασον ὁ ἕως τ' ἐπαγγελίας σε. σὺ γὰρ
εἶ Κύριος ὕψιστος, βύσπλαχος, μακρόθυμος, καὶ
πολυῆθος, καὶ μετάνοιαν ὅτι κακίας ἀνθρώπων.
σὺ Κύριε καὶ ὁ πλήθος τ' ἡρησότητός σε ἐπιβ-
γείλω μετάνοιαν, καὶ ἀφείπῃς τοῖς ἡμάρτηκόσι Ἐου,
ὅτι πλῆθος τῶν οἰκτιρῶν σου ὤεισας μετάνοιαν
ἀμάρτωλούς εἰς ἑσθέραιαν. Σὺ οὖν Κύριε
ὁ Θεός τ' δικαίων, ὅτι ἐξου μετάνοιαν δικαίους,
ὅτι Ἀβραάμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ, τοῖς ἔχῃ ἡμάρ-
τηκόσι σοι, ἀλλ' ἐξου μετάνοιαν ἐπ' ἐμοὶ ὅτι ἀ-
μάρτωλός, ὅτι ἡμάρτον ἕως ἄριθμὸν ψάμ-
μου θαλάσσης, ἐπλήθυναι αἱ ἀνομίαι μου, Κύ-
ριε, ἐπλήθυναι αἱ ἀνομίαι μου, καὶ ὅτι εἰμὶ
ἀξίος ἀτενίσαι, καὶ ἰδεῖν ὁ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι
τῶν πλῆθους τῶν ἀδικιών μου, κατακαμπτίον
πολλῶν δεσμῶν σιδηρῶν, εἰς ὁ μὴ ἀναβῆσαι τιλὴν
κεφαλῆ μου, καὶ ὅτι ἔστι μοι ἄρεσις, ὅτι πα-
ρώργισα τ' θυμὸν Ἐου, καὶ ὁ ποιηθῆναι ἐνώπιόν σου
ἐποίησα, μὴ ποιήσας ὁ θέλημά σε, καὶ μὴ φυλά-
ξάς τὰ ἑσθέραια σου, εἰσας βδελύγματα,
καὶ ἐπλήθυναι ἑσθέραια σου. ὅτι νῦν κλίνω γὰρ

cōminatiois tuæ super peccatores: immēsa verò
et inuestigabilis miseric. promissiois tuæ. Tu
enim es Domin' altissim', benignus, lōganimis,
et multū misericors, & pœnitēs super malitias
hoīm. Tu Domine secūdu multitudinē bonitatis
tuæ promisti pœnitentiā et remissionē iis qui
peccauerūt tibi, et multitudine miserationū tua
rū decreuisti pœnitētiā peccatorib' in salutem.
Tu igitur Domie Deus iustorū, nō posuisti pœ-
nitentiā iustis, Abraham, et Isaac, et Iacob, iis
qui nō peccauerūt tibi: sed posuisti pœnitētiā
propter me peccatorē: quoniā peccaui super nu-
merū arenæ maris. multiplicatæ sunt iniquita-
tes meæ Domie, multiplicatæ sunt iniquitates
meæ, et nō sum dignus itueri & aspicere altitu-
dinē cæli, præ multitudie iniquitatū mearū: icur-
uat' sū multo vīculo ferreo, vt nō possim attol-
lere caput meū, et nō est mihi respiratio, quia ex-
citaui iracundiam tuam, & malum coram te
feci: non feci voluntatem tuam, & non custo-
diui mandata tua, statui abominationes,
& multiplicaui offensiones. Et nunc flecto ge-

D.iiii.

πυκαρδίας μου, δεόμενός τ' ὡς Θεός σου χρηστότητος.
 ἡ μὴ ῥηθῆκα Κύριε, ἡ μὴ ῥηθῆκα, καὶ Θεὸς ἀνομίας μου
 ἐγὼ γινώσκω. ἀλλ' αἰτοῦμαι δεόμενός σου, δῦνες
 μοι Κύριε, δῦνες μοι, καὶ μὴ στωαπολέσης με τῆ
 ἀνομίας μου, μηδὲ εἰς ὄν ἀῶνα μιλῶσας, τη-
 ρήσης Θεὰ κακά μοι, μηδὲ καταδικάσης με ἐν
 τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς, διότι σὺ εἶ Θεός, Θεός
 τῶν μεταμοουώτων, καὶ ἐν ἐμοὶ δείξῃς πᾶσιν τῶν
 ἀγαθωσωμίω σου, ὅτι ἀνάξιον ὄντα σώσης με
 καὶ ὁ πολὺ ἔλεός σου, καὶ αἰνέσω σε διὰ πᾶν τὸ
 πάσας Θεὸς ἡμέρας τῆ ζωῆς μου, ὅτι σὺ ὕμνησ πᾶ-
 σα ἡ δυνάμις τῶν οὐρανῶν, καὶ σὺ δέξαι ἡ δόξα
 εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμιώ.

Ω. Δ Η Ζ Α Χ Α Ρ Ι Ο Υ.

Ὑλοποιητὸς Κύριος ὁ Θεός τ' Ἰσραὴλ,
 Ἐ
 ὅτι ἐπεσκέψατο καὶ ἐποίησε λύτρωσιν
 τῶν λαῶν αὐτοῦ· καὶ ἤγαγε κέρασ φρίκη-
 είας ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ Δαβὶθ τῆ παιδὸς αὐτοῦ,
 Καθὼς ἐλάλησε διὰ στόματος τῶν ἁγίων τῶν
 ἀπὸ ἀγίων προφητῶν αὐτοῦ, σωτηρία ἔξ ἐχ-

nu cordis mei, precans à te bonitatem.

Peccaui Domine, peccaui, & iniquitates meas ego agnosco. Quare peto, rogans te, remitte mihi Domine, remitte mihi: & ne simul perdas me cū iniquitatibus meis, neque in æternū irat⁹, reserues mala mihi, neque damnes me in intima terræ loca: quia tu es Deus, Deus (inquā) pœnitētium: & in me ostēdes omnem bonitatem tuam, quia indignū saluabis me secūdū magnā misericordiā tuā, & laudabo te semper omnibus diebus vitæ meæ, quoniam te laudat omnis virtus cælorum, et tibi est gloria in secula. Amen.

CANTICVM ZACHARIAE.

Enediētus Dominus Deus Israel,
B quia visitauit & fecit redemptionem
plebis suæ: Et erexit cornu salu-
tis nobis, in domo Dauid pueri sui:
Sicut locutus est per os sanctorum qui
à seculo sunt, Prophetarū eius, Salutē ex ini-

θεῶν ἱμῶν, καὶ ἐκ χειρὸς πονηρῶν τῶν μεθυσ-
 των ἡμῶν· ποιήσασθε χάριτος καὶ ἰσχύος τοῦ πατρὸς ἡμῶν,
 καὶ μηδενὸς ἀφαιρήσεως ἀγίας αὐτοῦ, ὅρκον
 ὃν ὤμωσθε πρὸς Ἀβραάμ τὸν πατέρα ἱμῶν,
 δοῦναι ἡμῖν ἀφόβως, ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν
 ἡμῶν ῥυθίνοντας, λαβδύειν αὐτὰ ἐν ὁσιότητι καὶ
 δικαιοσυνῇ ἐνώπιον αὐτοῦ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς
 ζωῆς ἡμῶν. Καὶ σὺ παιδίον, παρθένος ὑψίστου
 κληθήσῃ· παρπορεύσῃ γὰρ πρὸς πωροσύνην Κυ-
 εῖς, ἐτοιμάσασθε ὁδοὺς αὐτῆ· ἡ δουλῶν γενῶσιν ἑ-
 τηρίας ὡς λαὸς αὐτοῦ, ἐκ ἀφ᾽ ἑσῆς ἀμφοτέρων αὐτῶν
 ἀφ᾽ ἀσπλάχνα ἐλέους Θεοῦ ἡμῶν, ἐν οἷς ἐπε-
 σκέψατο ἡμᾶς ἀνατολή ἐξ ὑψίστου, ὅτι φαῖμα
 τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθήμενοῖς, τῆ
 καθύψιστον τοῖς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης.

Ω. ΔΗ ΤΗΣ ΑΓΙΩΤΑΤΗΣ

τοῦ γένου Μαρίας.

Εξαλιώθη ἡ ψυχή μου τὸν Κύριον, καὶ ἡ-
 με γαλήνησε τὸ πνεῦμά μου ὅτι πέδον Θεῶν
 ὡς σωτήριόν μου, ὅτι ἐπέβλεψον ὅτι πλεῖ-

micis nostris, & de manu omnium qui ode-
rūt nos : Ad faciendā misericordiā cū patribus
nostris, & memorari testamēti sui sancti, Ius-
iurandū quod iurauit ad Abrahā patrē nostrū,
daturū se nobis, Vt sine timore, de manu inimi-
corū nostrorū liberati, seruiamus illi In sancti-
tate & iustitia coram ipso, omnibus diebus
vitæ nostræ. Et tu puer, propheta altissimi
vocaberis: præibis enim ante faciem Do-
mini parare vias eius, Ad dandā scientiam sa-
lutis plebi eius, in remissionē peccatorum eorū
Per viscera misericordiæ Dei nostri, in quibus
visitauit nos Oriens ex alto, Illuminare his
qui in tenebris & vmbra mortis sedēt, ad di-
rigendos pedes nostros in viam pacis.

CANTICVM SANCTISSI-
mæ Virginis Mariæ.

M Agnificat anima mea Dominum: Et
exultauit spiritus meus in Deo
salutari meo, Quia respexit ad hu-

ταπεινώσιν τῆς δούλης αὐτοῦ. ἰδού γὰρ ἀπὸ τῆς
 νῦν μακαροῦσί με πᾶσαι αἱ γυνεαί· ὅτι ἐποίησέ
 μοι μεγαλεῖα ὁ δυνατὸς, καὶ ἅγιον τὸ ὄνομα αὐ-
 τῆ· καὶ τὸ ἔλεος αὐτῆ εἰς γυνεάς γυνεῶν τοῖς φα-
 βουμύοις αὐτὴν· ἐποίησε κράτος ἐν βραχίονε
 αὐτῆ· διεσκόρπισεν ὑψηλοῦς διανοία καρ-
 δίας αὐτῶν· κατέβη δυνάμεις ἀπὸ θρόνων, καὶ
 ὑψώσεται πενήτας· πεινῶντας ἐπέπλησεν ἀγαθῶν,
 καὶ πλουρῶντας ὄξυπέσθηλε κενούς· ἀνυτέλαβέ-
 το ἰσραὴλ πατὴρ αὐτοῦ, μνησθῆναι ἐλέους, κα-
 θὼς ἐγάλησε πρὸς τοὺς πατέρας ἡμῶν, τὰς ἀ-
 βραὰμ καὶ Ἰσραὴλ αὐτῆ εἰς τὸν αἰῶνα.

Ω Δ Η Σ Υ Μ Ε Ω Ν Ο Σ.

Νῦν ἀπολύεις τὸν δούλον σου δέσποτα,
 καὶ τὸ ῥῆμά σου, ἐν εἰρήνῃ· ὅτι εἶδον αἱ
 ὀφθαλμοί μου τὸ σωτήριόν σου, ὃ ἠ-
 τοίμασας καὶ πρὸσωπον πόρτων τῶν λαῶν,
 φῶς εἰς ἀποκάλυψιν ἐθνῶν, καὶ δόξαν λαοῦ
 σου ἰσραὴλ.

militatem ancillæ suæ: ecce enim ex
hoc beatâ me dicet omnes generationes. Quia
fecit mihi magna qui potens est, & sanctû no-
mē eius. Et misericordia eius à progenie in pro-
geniē timētibus eū. Fecit potētiam in brachio
suo: dispersit superbos mente cor-
dis sui. Deposuit potentes de sede, &
exaltauit humiles: Esurientes impleuit bonis,
& diuites dimisit inanes. Suscepit
Israel puerū suū, recordatus misericordiæ suæ:
Sicut locutus est ad patres nostros, A-
braham & semini eius in secula.

CANTICVM SYMEONIS.

Vnc dimittis seruum tuum Domine,
N secundum verbum tuum in pace: Quia
viderūt oculi mei salutare tuū: Quod
parasti ante faciem omnium populorum,
Lumē ad reuelationē gentiū, & gloriā plebis
tuæ Israel.

ΕΥΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕ-
ζης πρὸ τῆς γεύσασθαι.

Ῥισὲ ὁ Θεός, ἀλόγησον πλεῶν βρωσῶν ἐν
Χ πόσιν τῷ δούλω σου, ὅτι ἄγιος εἶ πάντοτε,
νυν καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς ἄς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΜΕΤΑ ΤΟ
γεύσασθαι.

Ἰλογητὸς ὁ Θεός, ὁ ἔχων καὶ πρέφω ἱμαῖς
Ε ἐκ τῆς αὐτῆς πλουσίων δδρεῶν, τῇ αὐτῆς
χάριτι καὶ φιλανθρωπία πάντοτε, νυν
καὶ αἰεὶ, καὶ εἰς ἄς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΥΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΤΡΑ-
πέζης, ἁγίως.

Ἰλογεῖτε ὁ Θεός. πρὸ τῆς ᾠδατε ἡμέ-
Ε ρον καὶ ᾠδατε τῷ ἁγίῳ ἁγίου
λόγου ἁγιασθήτω ἐν ὀνόματι τοῦ πατρὸς
καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος. Ἀμήν.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΤΗΣ
τραπέζης.

Ἰχαιροῦ μὲν ἔσθαι πάντοτε ἁγίως, ὑπὲρ
Ε πασῶν τῶν ἔργων σου, ὁ ἔστις καὶ βασι-
λεύς εἰς ἄς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

B E N E D I C T I O M E N -

sæ ante degustationem.

Hriste Deus , benedic cibum & potum

C *seruorũ tuorũ, quoniã sanctus es iugiter,
nũc & semper, et in secula seculorũ. Amẽ.*

G R A T I A R V M A C T I O P O S T

degustationem.

Enedictus Deus, qui misereris & alis nos

B *ex largis donis tuis , idque ex
gratia & benignitate tua iugiter, nunc*

& semper, & in secula seculorum. Amen.

B E N E D I C T I O M E N -

sæ, aliter.

Enedicite . Deus . Omne quod apposi-

B *tum est , & apponetur , per Dei*

verbum sanctificetur , in nomine patris

& filii & sancti spiritus. Amen.

G R A T I A R V M A C T I O

mensæ.

Ratias agimus tibi omnipotens Deus, pro

G *omnibus beneficiis tuis, qui viuis & re-
gnas in secula seculorum. Amen.*

Π Ρ Α Ξ . Δ .

Δέσποτα, σὺ ὁ Θεὸς ὁ ποιήσας τὸν
 οὐρανὸν ἐπὶ τῷ γῆν καὶ τῷ θαλάσσαν
 καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς, ὁ διὰ σώματος
 Δαβὶθ τοῦ παιδός σου εἰπὼν, Ἰναλί
 ἐφρύαξαν ἔθνη, καὶ λαοὶ ἐμυθέτησαν
 κενά· παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς,
 καὶ ὁ ἄρχοντες σιγήθησαν ἐπὶ
 τὸ αὐτὸ καὶ τοῦ Κυρίου καὶ καὶ τοῦ
 Χριστοῦ αὐτοῦ. Σιγήθησαν γὰρ ἐπὶ
 ἀληθείας ἐπὶ ὅσον παῖδά σου Ἰη
 σοῦ ὃν ἔχεισας, Ἡρώδης τε καὶ Πόν-
 τιος Πιλάτος, σὺν ἔθνεσι καὶ λαοῖς
 Ἰσραὴλ, ποιῆσαι ὅσα ἡ χεὶρ σου καὶ ἡ
 βουλή σου περὶ ἐσε γυνέας. Καὶ
 τὰ νῦν Κύριε ἐπίδε ἐπὶ τὰς ἀπει-

λας αὐτῶν, καὶ δὸς τοῖς δούλοις σου,
μὴ παρρησίας πάσης λαλεῖν τὸν λό-
γον σου, ἐν τῷ πλὴν χεῖρά σου ἐκτεί-
νειν σε εἰς ἰάσιν, καὶ σημεῖα ἔτεράτα
γίνεσθαι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου
πατρὸς σου Ἰησοῦ. Καὶ δεηθέντων αὐ-
τῶ ἐσαλεύθη ὁ τόπος ἐν ᾧ ἦσαν σὺν-
ηγμένοι, καὶ ἐπλήθησαν ἅπαντες
πνεύματος ἁγίου, καὶ ἐλάλουν
λόγον τοῦ Θεοῦ μὴ παρρησίας.

EXCVDEBAT ROBER-
TVS STEPHANVS
TYPOGRAPHVS

BIBLIOTHECA REGIVS, AN.

DE
VILLI DE
LYON

M. D. L.

Alphabetum Græcum.

Addita sunt Theodori Bezæ Scholia,
in quibus de germana Græcæ lin-
guæ pronuntiatione differitur.

Emphus Geneva

Oliua Roberti Stephani.
M. D. LIIII.

THEODORVS BEZA ROBERTO
STEPHANO S. D.

QVVM nuper vnà effemus, & sermo fortè incidisset de Græci sermonis pronuntiatione, magnopere à me cōtendisti vt sentētiā de hac tota re meā paucis perscriptam verbis ad te mitterem. Ego verò parui libens, non modò vt tibi gratū facerem, sed etiā vt doctos & eruditos illos, à quibus tenuia ista contemni video, ad hanc partē Grāmatices excolendam hac qualicūque mea scriptione incitarē. Etsi enim prima hæc sunt pueritiæ rudimēta, existimo tamē de his propriè dici posse quod Fabius de hac tota disciplina nō veretur affirmare, multo plus eam in recessu habere, quàm in fronte promittat. Nā si verū est, multū interesse non modò quid dicatur, sed etiā quò modo dicatur, nemo ista meritò contēpserit, sine quorū cognitione neque cum voluptate audiri quæ loquimur, neque quæ scribimus legi possint: quia sine his numero famillā collocationē, id est vera orationis ornāmēta non possis adhibere. Itaque, vt ego quidē arbitror, nihil æquè hodie spem eorū frustratur, qui se ad Poetæ aut Oratoris alicuius veteris imitationē contulerūt, atque virtutis literarū & accentuū ignoratio, quæ quidem in verborum collocatione & orationis structura dominantur. Deinde verò quàm periculose sæpe peruersa pronūtiatio rectam scriptionē deprauarit, eruditissimi Theologi ac Medici quotidie declarāt. Ego igitur quid de hac re sentire; paucis explicandū putavi: minimè id quidem vt legem aliis præscriberem, quod mihi nunquā in mentem venit: sed vt eos excitarem, ex quorū potius iudicio & autoritate totā hanc controuersiā decidi par est. Me verò nullā hic nouitatis gratiā captare, vel ii testari possūt qui me quotidie audiūt cōtra meū iudiciū non aliter pronuntiantē, quàm in scholis olim didicimus. Hic enim sanè valeat Academicorū ἀρεταλογία, tātisper dū res hæc tota doctiorū sententiis cōponatur. Vale. Laufannæ, Cal. Octob.

M. D. LIIII.

A.ii.

LITERAE APVD

VIGINTIQUATVOR

Figura	Appellatio	Pronūtiatio	^{ser-} ^{ma-} na, vt nos quidē arbitramur
A a	Αλφα	Alpha	A a
B β β	Βῆτα	Beta, vulgò Vita	B b
Γ γ γ	Γάμμα	Gamma	G g ^{codē vbi} ^{que sono}
Δ δ δ	Δῆτα	Delta	D d
E ε	Εψιλόν	Epsilō .i. tenuē	E e breuē.
Z ζ ζ	Ζῆτα	Zeta, ^{vulgò} ^{Zita.}	DS
H η η	Ητα	Eta, vulgò Ita.	E e lōgū
Θ θ θ	Θῆτα	Theta, ^{vulgò} ^{Thita.}	Th
I ι	Ιῶτα	Iota	I i vocale
K κ	Κάτωπα	Cappa	C c ^{codē vbi} ^{que sono}
Λ λ	Λάμβδα	Lambda	L l
M μ	Μῦ	Mÿ	M m
N ν	Νῦ	Nÿ	N n
Ξ ξ	Ξῖ	Xî	Cs, vel Gs
Ο ο ο	Ο μικρόν	O micrō ^{id est} ^{paruū}	O o breuē
Π π π	Πῖ	Pî	P p
Ρ ρ ρ	Ρῶ	Rho	R r

GRAECOS SVNT

QVARYM HAEC EST

Pronūtiatio vulgata,

quam corruptam existimamus.

Etymologia

ex Hebræo sermone.

Aleph

V consonans, id est Digāma AEolicum.

Beth

I cōsonās, sequēte *n*, vel *u*, vel *s*, vel *e*, vel *o*,
vel *v*, vel *γ*. Eadem vt *n*, sequēte *x*, vel *χ*, vel
γ, vel *ξ*.

Guimel

Daleth

E longū, si acutus accētus fuerit impositus.

Z, id est infracto sono *s*.

Tfadi

I longum, si accētum acutum habuerit: bre-
ue, si grauem.

Heth

T apud indoctos.

Teth

Iod

G, praecedente *γ*.

Caph

Lamed

Mem

Nun

O longum, si accentum acutum habuerit.

Pe

B, si praecesserit *μ*.

Res

A.iii.

Figura Appellatio Pronūtiatio ^{ger-}
na, vt nos quidē arbitramur.

Σ σ Ϛ Ϛ	Σίγμα	Sigma	S f s
Τ τ Ϛ	Ταυ̃	Tau, vulgò Taf.	T t
Υ υ Ϛ	Υψιλόν	Ypsilō. i. tenue	V u ^{vocale,} _{vt quidā}
Φ φ Ϛ	Φί	Phî	F ^{fine} ph
Χ χ	Χί	Chî	Ch
Ψ Ϛ Ϛ	Ψί	Pfî	Pf, vel Bs
Ω ω	Ω μέγα	Omega.	O lōgū. _{id est magnum.}

Pronūtiatio vulgata,

quam corruptam existimamus.

Etymologia

ex Hebræo sermone.

S infraſto ſono, quū inter duas conſonantes interuenit.

D, præcedente ꝛ.

Samech

Tau.

Phe, id

est **Pe** sine daghés.

Obreue, quando ſignatur graui.

A.iii.

Diuisio literarum.

Ex his **xxiiii** literis, **Vocales** sunt septem, id est quæ per se possunt plenam vocem edere, **α ε η ι ο υ ω**.

Longæ, **η ω**

Breues totidem, **ε ο**

Ancipites tres, **α ι υ**, id est in quibusdam vocabulis longæ, in quibusdā breues, in paucis indifferentes.

Reliquæ literæ vocem non edunt, ideóque à Platone in Cratylo & Theæteto generali vocabulo ἀφωνα vocantur, id est vocis expertes: à Grammaticis verò σύμφωνα, id est Consonantes, quòd cum vocalibus adiunctis sonos suos communicent. Sunt autem numero **xvii**, **β γ δ ζ θ κ λ μ ν ξ π ρ σ τ φ χ ψ**.

Ex quibus sunt

ἡμίφωνα, id est Semivocales octo, sic dictæ, quòd, vt nullas habeant vocales adiunctas, quandam tamen stre-

pitus & foni speciem edant, ζ ξ ψ λ
μ υ ρ σ.

Ex his sunt

Διπλᾶ, id est Duplices tres, quòd dua-
rum literarum sint compēdia, ζ ξ ψ.

Υγᾶ, id est Liquidæ quatuor, quòd
ita sint lubricæ, vt quasi liqueſcant in
pronuntiando, λ μ υ ρ. Eædem
etiam ἀμετάβολλα dicuntur, id est Im-
mutabiles, quòd in formationibus ca-
ſuum vel temporum non mutantur.

Μοναδικόν, id est ſolitarium, vnū σ.

Cæteræ nouem appellantur ἀφωνα,
id est Mutæ, quòd per ſe neque vocē,
vt Vocales: neque ſtrepitum edant, vt
Semiuocales, β γ δ κ π τ θ φ χ.

Ex his autem

Ψιᾶ, id est Tenueſtres ſunt, exili ſci-
licet & tenui ſonò contentæ, π κ τ.

Δαſία, id est Denſæ totidem à ſu-
perioribus procreatæ, adiuncta aspira-
tione: quo fit vt tenuibus, nō aſperio-

res quidem, vt vulgò putant, sed densiores sint, & quasi pinguiores, ϕ χ θ .

Μέσα, id est Mediæ cuiusdam inter tenues & aspiratas naturæ, β γ δ .

Opponuntur autem inter se, & aliz in alias sæpe trãseunt, ideóque *ἀντισημα*, id est literæ inter se oppositæ vocantur: cuius oppositionis hæc est descriptio.

Tenues	Mediæ	Aspiratæ
ω	β	ϕ
α	γ	χ
τ	δ	θ

DE SYLLABIS.

Ex his literis constituuntur syllabæ. Syllabam autẽ vocamus, docendi causa, spiritus comprehensionem ad vnã vocem exprimendã. Est autem in triplici differentia. Constat enim vel ex vna vocali, vel ex duabus vocalibus in mixtam vnã vocem coeuntibus, vel

ex cōsonante vna vel pluribus cum vna vocali, aut duabus ad summum.

Primi generis syllabæ quinque sunt, quot scilicet vocalium soni. Nam *η* & *ω* non voce, sed vocis quātitate differunt ab *ε* & *ο*.

Secundi generis, Diphthongi, id est geminisonæ appellātur, quòd ex duabus vocibus tertiam vnam efficientibus componantur. Eæ verò propriè numerantur tantùm sex, quibus totidem aliæ adiiciūtur impropiè sic vocatæ, quia vel vt simplices vocales effertur, vel compositam quidem vocem edunt, sed tardius tamen coalescentē: vt penè videri possint duæ primi generis syllabæ, sicut ex hoc diagrāmate apparet. Hæc est igitur syllabarū Diphthongorum

Propriarum

Figura Pronūtiatio ^{ger-} ^{ma-} V sitata & ^{depra-} ^{uata} ^{pronunciatio}

na, vt existimamus, vno spiritu & tenore.

ay

ai

e vel æ

αυ	au	af, vel au per u consonans.
ει	ei	i vocale.
ευ	eu	ef, vel eu per u consonans.
οι	oi	i vocale.
ου	ou	

Impropriarum

αι vel A.	āi	ā	
η vel H.	ēi	ē	i vocale.
ω vel Ω.	ōi	ō	
ηυ	ēu		if, vel iu per u consonans
ωυ	ōu		of, vel ou per u consonans.
υ	uī		i vocale.

Tertii generis syllabæ ex consonantium & vocalium multiplici connectione penè sunt infinitæ, quas enumerare minimè necesse est. Quasdam tamen regulas & descriptiones committimus, quibus pueri ad quarundam constitutionem intelligendam adiuuètur.

Prima regula.

Omnis simplex cōsonans inter duas vocales posita in vna dictione vel di-

uerſis, per apoſtrophon tamen coniū-
ctis, ad ſequentem vocalem pertinet.
vt, πα|τήρ, non πατ|ήρ. Item κα|θῆ|μέρας
non καθῆ|ή|μέρας.

Si occurrerint duæ iunctæ conſonā-
tes, quando ad vnā ſyllabam, quando
ad diuerſas pertineant, ex his regulis
& deſcriptionibus cognoſces.

Secunda.

Hæ tantùm Semiuocales in vnā ſyl-
labam conſpirant, μν, σμ, præterea λς,
νς, ρς, ſed in extremis tantùm dictio-
nibus, iisſque perpaucis.

Tertia.

Ex Mutis hæ tantùm cōiugationes
reperiuntur.

Π	}	τ.	ΒΔ.	}	θ.
Κ					

Quarta.

Ex Semiuocalibus & Mutis hæ tan-
tùm in vnā ſyllabam coaleſcunt:

Δ omnibus Mutis ſubiectū, præter δ:

$\left. \begin{array}{l} \text{Κ} \\ \text{Τ} \\ \text{Δ} \end{array} \right\} \mu$ Item $\left. \begin{array}{l} \text{Χ} \\ \text{Θ} \end{array} \right\} \mu$, sed in mediis tantum dictionibus,

$\left. \begin{array}{l} \text{Π} \\ \text{Κ} \\ \text{Γ} \\ \text{Δ} \\ \text{Χ} \\ \text{Θ} \end{array} \right\} \nu$. Item ϕ , sed nunquam initio dictionis.

P omnibus Mutis subiicitur.

Σ præterquam quòd includitur tribus illis literis duplicibus, etiam præponitur omnibus Mutis præter γ , & solum coit cum duabus consonantibus, nempe $\epsilon\rho$ vt $\epsilon\rho\theta$ | $\phi\eta$.

D E A C C E N T I B V S .

Profodiæ, id est Accentus, pronuntiationi mirificè cōducunt. Sunt autem apud Græcos numero septem, ex quibus

$\tau\omicron\nu\iota$ tres sunt, nempe Acutus,

Grauis, Circunflexus: quibus vocis altitudinem, siue, vt Græci vocant, *τόνον*, id est intētionem metimur. Sed intētionis nomine Grāmatici etiam quod illi oppositum est, id est æquabilitatē & remissionem vocis, ipsāmque adeò circunductionem comprehendunt.

Ex his igitur

Acutus acuendam & attollendam vocem significat, vocali impositus, figura cadentis rectæ lineolæ, sed ita vt in sinistrum latus vergat ' vt *θεός*.

Grauis depressionem aut æquabilitatē vocis declarat, eadem linea in cōtrarium latus propendente ' vt *ζυμὴ*.

Circunflexus monet flectendam & circunducendā vocem: quod fit si sensim attollas, deinde deprimas. Itaque figuram habet ex Acuto & Graui coniunctis cōflatam, hoc modo ^, vel ex inuerso ypsilo n, quæ nota postea in istam degenerauit ~ vt *ποιῶ*.

TEMPORA sunt duo, quæ vocalis pronūtiandæ longitudinem declarant, vel breuitatem. Ex iis, longū porrecta longa linea $\bar{\quad}$, breue quasi ypsilon nota υ pingitur.

SPIRITVS duo, sic appellati quòd significant, quæ Vocales in quibus dictionibus naturali suo spiritu, id est tenui sint contētæ: item quæ densiorem spiritum extrinsecus assumant.

Ex his igitur

Densus in maiusculis literis pingitur H dimidio', vt A' $\pi\lambda\omicron\mu\upsilon$: in minoribus, dimidio circulo \circ , vt $\acute{\alpha}\pi\lambda\omicron\mu\upsilon, \rho\eta\tau\omega\rho$.

Tenuis signatur altero dimidio H, vt A' $\upsilon\tau\omicron\varsigma$: vel hemicyclo \smile , vt $\acute{\alpha}\upsilon\tau\omicron\varsigma$.

Loci accentuum.

Nulli olim accentus signabātur, sicut ex vetustis codicibus apparet. Nūc autem Acutus signatur vel in antepenultima, vt $\kappa\acute{\upsilon}\epsilon\iota\omicron\varsigma$: vel penultima, vt $\acute{\alpha}\kappa\omicron\upsilon\omega$: vel vltima, vt $\theta\acute{\epsilon}\omicron\varsigma$: vnde factum vt

diſtiones vocentur à Grāmaticis pro-
paroxytonæ, paroxytonæ, vel oxyto-
næ, id eſt antepenacutæ, penacutæ,
vel acutæ.

Gravē imponi quidem oportuit om-
nibus ſyllabis quæ neque acuuntur,
neque circumfleſtuntur: ſed ne tanta
accentuum multitudo leſtionem im-
pediret, uſus obtinuit ut in ſola vlti-
ma ſignetur, idque in iis tantū diſtio-
nibus quæ, quum natura ſint oxyto-
næ, in contextu orationis ponuntur,
ut ἡ δόξα τῶν θεῶν τέπει. Ab hoc accen-
tu diſtio dicitur βαρῶνδύη, id eſt ad
verbum, grauata.

Circumflexus inſcribitur vel penul-
timæ ut ῥοῶτε, vel vltimæ ut ῥοῶ, à quo
diſtiones vocantur properiſpomenæ,
vel periſpomenæ, id eſt penultima,
vel vltima circumflexæ.

Temporum nullus eſt uſus in ε & ο,
reperitς η & ω. In ancipitibus autem

B.i.

α ι υ, negliguntur maximo cum in-
commodo, inuectis in eorum locum
tonis, sicut in Scholiis copiose osten-
dimus.

Spiritus imponuntur Vocalibus om-
nibus, sed initio tantum dictionis. In
consonantibus autem nullus est illorū
usus: omnes enim suo spiritu natura-
li contentæ sunt. Excipiuntur tantū
quatuor, π κ τ & ρ, quæ densiore ali-
quando Spiritu efferuntur. Sed ex il-
lis tres primæ suos habent peculiare
characteres. Ipsum autem ρ quum di-
ctionem inchoat, dēso spiritu semper
signatur, vt ῥάων: in medio verò non
item, vt χρώμη, χαρακτήρ. Si tamen ge-
minetur, priori Spiritus tenuis, poste-
riori densus inscribi solet, vt ἄρρω.
Dictio igitur denso spiritu notata, di-
citur à Græcis δασυνομή, id est den-
sata, cui opponitur ψιλουμή, id est te-
nuata.

DE CAETERIS NOTIS QUAE
partim inscribi, partim subscribi,
partim adscribi solent.

Pinguntur & aliæ notæ, quarū ma-
ximus est vsus & necessaria cognitio,
quanuis inter Profodias non debeant
numerari. Ex iis

INSCRIBUNTUR duæ, Apostro-
phus & Dialysis.

Apostrophus, id est auersio, Vocaliū
elisionem ostendit: & inscribitur ad la-
tus literæ eadem forma, qua tenuis spi-
ritus: idque plerunque in fine, vt $\alpha\sigma\tau\rho\phi$
 $\epsilon\mu\sigma\delta$, pro $\alpha\sigma\tau\rho\phi\epsilon\mu\sigma\upsilon$. interdum in initio
vt $\omega\gamma\alpha\sigma\tau\rho\epsilon$, pro $\omega\alpha\gamma\alpha\sigma\tau\rho\epsilon$: & in medio uni-
dictionis ex duabus cōpositæ, vt $\sigma\upsilon\sigma\tau\rho$
 $\gamma\sigma\upsilon$, pro $\sigma\upsilon\epsilon\rho\gamma\sigma\upsilon$. καὶ γώ, pro καὶ ἐγώ. Habet
autem hanc vim vt præcedentem cō-
sonantem cui adhæret, si tenuis sit, &
proximè consequatur spiritus dēsus,
mutet in aspiratam $\alpha\sigma\tau\rho\phi\iota\sigma\tau\rho\upsilon$, vt καὶ $\sigma\tau\rho$

B.ii.

ἡμέραν, pro κατὰ ἡμέραν. Idque etiam in duabus consonantibus coniunctis accidit, ut νύχθ' ὄλιω, pro νύχτα ὄλιω.

Dialysis, id est Dissolutio, duabus vocalibus distinctè pronuntiandis imponitur, duplici puncto signata, ut αἰ-διος, ἀκωβος, ἰωάννης, tetrasyllaba: ἰησοῦς trisyllabum.

SUBSCRIBITVR vna, quā ὑφέν quafi Subunionem vocant, quòd duo vocabula significet in vnū coaluisse. pingiturque duabus in longū porrectis lineolis medio quasi ypsilon coniūctis ~ ut μεθ' ἡμέραν, pro μεθ' ἡμέραν.

ADSCRIBVNTVR quinque, nēpe Διασολή, id est Disparatio, tenuis spiritus figura, ad imam literam, idque intra ipsum vocabulum, ut quum ὁ, ἔ, relatiuum scribo ad vitandam homonymiam Coniunctionis ὅτι.

Σπίμη τελεία, id est Punctū perfectū, quò ad imum vltimæ literæ apposito.

terminātur à Græcis & Latinis perio-
di, vt significetur, perfecta iam sentē-
tia, quiescendum.

Συγμῆ μέση, id est Punctū medium,
quo terminantur orationis membra
quæ Græci κῶλα vocant. Medium au-
tem vocatur, tum quia in media pe-
riodo & mediæ literæ præcedenti ad-
scribitur, tum etiam quòd mediocri-
ter quiescendum esse admoneat, non-
dū scilicet perfecto orationis ambitu.
Latini minus propriè id significāt v-
no pūcto alteri imposito, hac figura :

Υποσημῆ, siue ὑποδιαστολή, id est Sub-
distinctio, qua distinguuntur orationis
Commata, quæ à Latinis Incisa nomi-
nātur. Adscribitur autem eādē nota
qua Diafole, sed diuerso situ, vltimæ
scilicet Cōmatis literæ, declaratq; nō
tam quiescendū quàm respirādū. Sed
à plerisq; Typographis hodie hæc no-
ta etiā Colis distinguendis adhibetur.

B.iii.

Harū autē triū quib' periodos meti-
mur exēplū hoc esto ex Demosthene.

Πρῶτον μὲν, ὧ ἀνδρες ἀθλιώται, τοῖς θεοῖς βύ-
ρμησι πᾶσι καὶ πάσαις ὅσῃ βύνοιαι ἔχον ἐγὼ
διατελώ τῆτ' πόλιν καὶ πᾶσιν ὑμῖν. Ἐσαύτιν
ὑπάρξαι μοι περὶ ὑμῶν, εἰς ἑαυτοῖ τ' ἀγαθὰ.

Επερώτησις, id est Interrogationis si-
gnū, quod apud Græcos pingitur te-
nui spiritus nota puncto subscripta
hoc modo ;

Parēthesis signū neq; in Græcis neq;
in Latinis codicibus vetustis reperias:
sed quæ interiiciuntur, ea solēt adhi-
bita vtrinq; hypostigme distingui.

Solet etiam iis quæ τεχνικῶς, id est, vt
Latini Grāmatici loquūtur, materia-
liter accipiuntur, linea imponi, vt ε̄ ο̄
δ̄ Πέτρ̄ς. Idq; etiā vsurpatur ad ea di-
stinguenda quæ & appellatiua & pro-
pria nomina esse possunt, vt λυκῶν λυ-
κῶνος, ἀρίτων ἀρίτωνος, πολέμων πολέμῳ-
νος, βύδοξος. sed de his haectenus.

COMPENDIA LITERARVM
 & nexus partim breuitatis, partim
 elegantix caussa reperti.

α.	γδ γαν.	ζει γρι.
αλ.	γδ γαρ γαρ.	ζεθ γρη.
αλλ.	γας.	ζι.
αυ.	γε γε.	ζη ζι.
αξ.	ζα ζει.	ζιι ζιι.
αο.	ζη ζελ.	ζα.
απο απο.	ζη ζελ.	δα.
αρ αρ.	ζι ζεν.	δαυ.
αυ.	ζι ζερ.	δαυ δαν.
αυ.	ζα ζευ.	δαν δαν.
αυτ.	ζι.	δδ.
αυτ αυτ.	ζιι ζιι.	δδ δει.
αυτ αυτου.	ζι.	δδε δδε δδε.
αυτ αυτου.	ζι ζι.	δδδ δδδ.
αυτ.	ζι.	δδ.
αυτ γγ.	ζι.	δδ.
γα.	ζε ζε.	δδδ δδδ.
γα γα.	ζε.	δδδ δδδ.

B.iiii.

δζ δζο.
δο.
δρ.
δυ.
δϋ.
δωω δωρ.
δς δςς.
δω.
δ ει ει. δ ει.
ει) ειναι
εκ εκ.
ελ. ελλ.
ει ει.
εξ εξ ες.
επι επιδη.
επυ επυ.
επι επι.
εσι εσι.
ευ.
ες εςς.
εω ηρ.
εα θα.
εα

εα θαυ.
εε.
εθ θει.
εη εη.
εω θηρ.
εη.
εη.
εο.
ερ θρ.
εθ θρο.
εφ θρω.
ευ.
εω.
εα.
ε κι και.
εαω εαω.
εω εατ.
εας.
ετ κατα.
εε.
εε κεφαλαιον.
εη.
εε

ελ.
εη.
εθ κο.
ερ.
εε κρα.
εω.
εη.
εω.
εω κω.
ελ. εα. εο.
εμ.
εα εα.
εα.
εω εατ.
εε μαρ.
εας.
εε ματω.
εω εαυ.
εε.
εω εω.
εω εω.
εω εω.
εω εω.
εω εω.

α.βι.	α.βι.	α.βι σ.σ.α.ι.	σ.φ.
α.βι.		α.βι μ. σ.σ.α.ν.	ρ.α σ.χ.α.
α.βι.		α.βι ρ. σ.σ.α.ς.	ρ.ε.
σ.ι.		α.β.ε.	ρ.θ.
σ.κ.		α.β.η.	ρ.η.
σ.κ.η.		α.β.ι.	ρ.ι.ω σ.χ.η.ν.
σ.κ.υ.		α.β.ο.	ρ.ι.
σ.μ.		α.β.ω.	ρ.ι.
σ.μ.ι.		ς σ.ι.	ρ.ο.
Ϟ σ.σ.		ς.α σ.ι.α.	ρ.ρ.
σ.Ϟ σ.ο.υ.		ς.α.μ.	ρ.υ.
σ.σ.α σ.π.α.		ς.α.ς.	ρ.ω σ.χ.υ.η.
σ.σ.α.μ.		ς.α.ν.	Ϟ σ.ω.
σ.σ.α.ν σ.π.α.ν.		ς.β.	τ.ι τ.τ.
σ.σ.ε.		ς.β.ι.	Ϟ τ.α.
σ.σ.ϛ.		ς.β.η.	Ϟ τ.α.μ.
σ.σ.η.		ς.β.ι.	τ. τα.ι.ς.
σ.σ.ι.		ς.β.ο.	τ.β.μ τ.α.ν.
σ.σ.κ. Ϟ		ς.β.ρ.	Ϟ Ϟ.
σ.σ.ο.		ς.β.υ.	τ.ω.
σ.σ.ο.υ.		ς.β.ω.	Ϟ τ.α.υ.τ.α.
σ.σ.ω.		σ.υ.	τ. τ.ε.
σ.σ.α σ.σ.α.	σ.σ.ω.	σ.υ.ν.	τ.η.

ϗ̄ πλω τήν.
 ϗ̄ τῆς.
 ἡ πι.
 πλ.
 ο̄ το ο̄ το.
 π̄ τον.
 ϗ̄ ϗ̄ τῶ τοῦ.
 ϗ̄ τς τρ.
 τει τρι.
 ο̄ ο̄ τρο.
 τυ.
 π̄ων τυν.
 ο̄ π̄ τ̄.
 ο̄ πω.
 ϗ̄ ϗ̄ τ̄ων.
 ο̄ ὕ.
 υ υι.
 ω υ υν.
 ὠ ὕπ.
 ὠπ̄ ὕπερ.
 ὠπο ὕπο.
 υς υς.

οι υσι.
 χα.
 χαι.
 χου χαν.
 χ̄ρ χ̄ρ χαρ.
 χ̄ρι.
 χας.
 χου.
 χε. χ̄.
 χη.
 χλω χην.
 χθα χθα.
 χ̄αι.
 χ̄τας.
 χ̄ει.
 χ̄η.
 χ̄λω χ̄θην.
 χ̄ρι.
 χ̄ρο.
 χ̄ου.
 χ̄ρω χ̄θου.
 χ̄ρις χ̄θους.

ϗ̄ω.
 χ̄.
 χ̄ι.
 χ̄ο χ̄ο.
 χ̄ς χ̄ρ.
 χ̄ρι.
 χ̄υ.
 χ̄ω χ̄ω.
 χ̄ω χ̄ω.
 χ̄α.
 χ̄αι.
 χ̄ου χ̄αι.
 χ̄ας.
 χ̄ου.
 χ̄ι.
 χ̄ι.
 χ̄η.
 χ̄η.
 χ̄ι.
 χ̄ο.
 χ̄υ.
 χ̄ω.
 ὠ ὠ ὠ.

COMPENDIA QUARVNDAM
 artium propria, vt
 Grammaticorum,

α	ἀγία
γε	γική
δο	δοτική
αἴτια	αἴτιατική
κλη	κλητική

Eodē modo & in reliquis casibus, vt

γε	γικής	γική		
γε	γική	γική		
γε	γική	γική		
δ	αὐτ δ	διφοροῦτος,	δ	διφοροῦτα,
δ	διφοροῦτα,	δ	αὐτ δ	διφοροῦτον.
⓪	ἀοείσος,	⓪	ἀοείσου.	
με	μῆς μέσος,	με	μέσου.	
με	μέσων, με	μέσων.	μῆ	μέλλων.
π	πῶς ἀκρίματος.	π	ῶς ἀκρίματος.	
π	πῶς ἀκρίματος.	π	ῶς ἀκρίματος.	
κε	κεφάλαιον.	ἀπ	ἀπὸ τῶ.	

Medicorum,

λ	λίτρα	>	δραχμή
---	-------	---	--------

Χ	χά	Β	βία
ϸ	σελίωη	Ϻ	ήμου
Ξ	έξάγιον	Ϻ	ζάμμα
Ϻ	κεράτιον	λ	όλη
μ	μνά	Ξ	Ξετή
κ	κιάδος	χ	χοϊνίξ
κ	κοτύλη.		

ex veteri tamen Pauli
 Aeginetæ codice perspicuū est, ea
 nota etiam *ουχλιαεια* significari.

CHARACTERES REGII SECUNDO
 loco scalpti, quibus Nouum D. N. IESV Christi te-
 stamentum minore forma excudit R. Stephanus.

A α	I ι	P ρ
B β	K κ	Σ σ
Γ γ	Δ δ	Τ τ
Δ δ	Μ μ	Υ υ
E ε	N ν	Φ φ
Z ζ	Ξ ξ	Χ χ
H η	Ο ο	Ψ ψ
Θ θ	Π π	Ω ω

eorundem nexvs, variaqve
 & compendiaria scribendi ratio, qua elegantius scri-
 bentes vtuntur.

αι οη οη αι αυ αξ λπο αρ αρ αι αυ αιπδ αιπδ
 η η γα γαι γαι ρδ ρδ ρα ρα η η η η η η

NOTAE COMPENDIARIAE QUIBUS
 in excudendo Nouo testamento minore forma usus
 est, cum aliis nonnullis.

θς	θεός	πῆρ	πατήρ
θς	θεοῦ	πρς	πατρὸς
θς	θεῶν	μῆρ	μήτηρ
θς	θεῶν		
ις	ἰησοῦς	πῆα	πνεῦμα
ις	ἰησοῦ	πῆος	πνεύματος
ις	ἰησοῦ	πῆι	πνεύματι
χς	χριστός	δαλ	δαδία
χς	χριστοῦ		
χς	χριστῶ	ιῆλ	ἰσραήλ
χς	χριστῶν	ιῆμα	ἰερουσαλήμ
χς	χριστῆ		
κς	κύριος	θῶος	οὐρανός
κς	κυρίου	θῶιος	οὐρανόος
κς	κυρίω	σρσ	σαυρός
κς	κυρίων	σρ ου	σαυροῦ
κς	κύριε	σρσας	σαυρώσας
		σρσως	σαυρωθείς
σπρ	σωτήρ	άνος	άνθρωπος
σρς	σωτήρος	φιλάνος	φιλανθρώπος
σεῖ	σωτήρι	φιλάνια	φιλανθρωπία
σρς	σωτήρα		
σεῖα	σωτηρία		
σείος	σωτηριος		

CHARACTERES REGII posteriores, quibus Nouum D. N. IESV Christi testamentū maiore forma excudit etiā R. Stephanus, in quo excudendo præcedentibus simul vsus est.

A α α	I ι	P ρ ρ
B β β	K κ	Σ σ Ϛ ϛ
Γ γ γ	Λ λ	T τ τ
Δ δ δ	M μ	Υ υ
E ε	N ν	Φ φ
Z ζ ζ	Ξ ξ	X χ
H η η η	O ο	Ψ ψ
Θ θ θ	Π Π ϖ π	Ω ω

Eorundem nexus, varia item & compendiosa scribendi ratio.

αε αι δλ δλλ αυ δυ αζ δπο
 ζρ αρ αρ ας αυ αυζ αυπαδ

ζα ζα ζα ζα ζαν. ζδ ζε
ζαρ. ζας ζαυ ζβ ζγ ζδ
ζε ζη ζθ ζι ζκ ζλ ζμ
ζν ζο ζπ ζρ ζσ ζτ ζυ
ζφ ζχ ζω ζώ

δα δαδ δαν δας δαν. δδ δε
δδ δη δλ δμ δν δρ δσ δτ
δυ δφ δχ δω

ε ε. εβ εγ εδ εε εστ
εφ εχ εω

θα θαθ θαυ θας θαυ θε θε θη
θλ θμ θν θο θπ θρ θσ θτ
θυ θα κά και και και και και
κβ κγ κδ κε κη κθ κλ κμ κν
κρ κσ κω

λα λβ λγ

μα μαθ μαν μβ μγ μδ με μη
μθ μλ μμ μν μο μπ μρ μσ μτ μυ

Ε.ii.

με μίθ μίθ μίθ μίθ μίθ μίθ
μίθ μίθ μίθ μίθ μίθ μίθ
μίθ μίθ

Ⓒ οί. οί. οίον. Ⓓ ον. Ⓔ ος.
Ⓕ οκ Ⓖ οκ

πα πα πα πα πα πα πα πα
πε πε πε πε πε πε πε πε
πω πω πω πω πω πω πω
πυ πυ πυ πυ πυ πυ πυ πυ

σα σα σα σα σα σα σα σα
σβ σβ σβ σβ σβ σβ σβ σβ
σγ σγ σγ σγ σγ σγ σγ σγ
σδ σδ σδ σδ σδ σδ σδ σδ
σε σε σε σε σε σε σε σε
σζ σζ σζ σζ σζ σζ σζ σζ
ση ση ση ση ση ση ση ση
σι σι σι σι σι σι σι σι σι
σκ σκ σκ σκ σκ σκ σκ σκ
σλ σλ σλ σλ σλ σλ σλ σλ
σμ σμ σμ σμ σμ σμ σμ σμ
σν σν σν σν σν σν σν σν
σω σω σω σω σω σω σω σω

ωσ ωσ ωσ ωσ ωσ ωσ ωσ ωσ
ωσ ωσ ωσ ωσ ωσ ωσ ωσ ωσ

σαυ σαν σας σω σε ση ση στ
σο σρ συ σω συ σιν σφ
χ χα χε χθ χη χλω χρ χρ
χθ χυ χω χω σω

η τα τα.) ται. των τας ταν τ
τε τη τη τ πτω τ π η τη τ
το ρ. τ (W) τον. ρ ρ τρ.
του τους. τρ ρ ρ τει τρ
τυ τω τω τω τ τρ

δ η υ υ ιω ιω υ υ
χα χαη χαν χαρ χας χαι χε
χη χη χη χη χη χη χη
χη χη ρη ρη ρη ρη ρη ρη
ψα ψα ψαν ψας ψαν ψε ψη
ψη ψη ψο ψυ ψω
ω ω

C.ii.

EXEMPLA QVIBVS LEGEN-
dis pueri pronuntiationi assuefiant,
& Christianæ fidei discāt rudimēta.

ΔΕΚΑ ΕΝΤΟΛΑΙ ΘΕΟΥ

Ἀφ' Μωσέως δοθεῖσαι. Εξ' ὁδοῦ κ'.

Καὶ ἤδησέ Κύριος πρὸς τοὺς λόγους τού-
τοις, λέγων, Ἐγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς σου, ὅστις
ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δου-
λείας.

Οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.

Οὐ ποιήσῃς ἑαυτῷ εἰδωλον, ὅσδε πρῶτος
ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ ἔρειθῳ ἀνῶν, καὶ ὅσα ἐν τῇ
γῆ καί τω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασι, ὑποκάτω τῆ
γῆς. Οὐ προσκυνήσῃς αὐτοῖς, ὅσδε μὴ λα-
βύσῃς αὐτοῖς. Ἐγὼ γὰρ εἰμι Κύριος ὁ Θεὸς σου,
Θεὸς ζηλοτῆς, ἀποδιδοῦς ἀμάρτίας πατέρων
ἐπὶ τέκνα, ἐπὶ τέτλιω καὶ τετάρτιω γενεῇ τοῖς
μισοῦσί με, ἐπιών. Ἐλεός εἰς χιλιάδας τοῖς
ἀγαπῶσί με, καὶ τοῖς φυλάσσοισι τὰ παρατά-
γματά μου.

Οὐ λήψῃς ὄνομα Κυρίου τῷ Θεῷ σου ἐπὶ

ματάω· οὐ γὰρ μή κε θα εἶσθε Κύριος τὸν λαὸν
καίοντα τὸ ὄνομα αὐτῶν ὅτι ματάω.

Μηθήθητι πένθ' ἡμέρας τῆς ἐβδόμης ἀ-
γάξῃ αὐτὴν.

Ἐξ ἡμέρας ἐργῶν, καὶ ποιήσῃς πάντα τὰ ἔργα Κυ-
τῆς ἡμέρας τῆς ἐβδόμης σάββατα Κυρίου τῆς
Θεῶ Κυ. οὐ ποιήσῃς ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον σου, καὶ ὁ
υἱός σου, καὶ ἡ θυγάτηρ σου, ὁ παῖς σου, καὶ ἡ παιδίτις
σου, ὁ βοῦς Κυ, καὶ ὁ ἄσπυγόν σου, καὶ πᾶν
κτῆνός σου, καὶ ὁ λαὸς ἰσραὴλ ὁ παῖς σου ὁ
ἐν γὰρ ἐξ ἡμέρας ἐποίησε Κύριος τὸ ἔργον, καὶ
τὴν γῆν, καὶ τὴν θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐ-
τοῖς, καὶ κατέπαυσεν τῆς ἡμέρας τῆς ἐβδόμης. Διὰ
τοῦτο ἠυλόγησε Κύριος τὴν ἡμέραν πένθ' ἐβδό-
μην, καὶ ἠγάσεν αὐτήν.

Τίμα τὸν πατέρα Κυ, καὶ τὸν μητέρα σου, ἵνα
ᾄ σοι γῆται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γῆ ὅτι τὸ
γῆς τὸ ἀγαθὸν, ἡς Κύριος ὁ Θεός σου δίδωσά σοι

Οὐ φονδύσῃς.

Οὐ μοιχθύσῃς.

Οὐ κλέψῃς.

Οὐ ψευδομάρτυρήσῃς καὶ τὸ πλησίον σου
μάρτυραν ψευδῆ.

C.iii.

Οὐκ ἐπιθυμήσῃς τὴν γυναικὰ τῆς πλησίον
 σου, οὐκ ἐπιθυμήσῃς τὴν οἰκίαν ἢ πλησίον σου,
 ὅσῃς τὴν ἀγρὸν αὐτῆς, ὅσῃς τὴν παῖδα αὐτῆς, ὅσῃς
 τὴν παιδίον αὐτῆς, ἕτε τῆς βοῆς αὐτῆς, οὐτε τῆς
 ἰσοζυγίου αὐτῆς, οὐτε πρῶτος σκλάβοις αὐτῆς,
 οὐτε ὅσα τὰ πλησίον σου ἐστίν.

Σ Υ Μ Β Ο Λ Ο Ν Τ Ω Ν Α- γίων ἀποστόλων.

Πιστεύω εἰς Θεὸν πατέρα, πρῶτοκεντῆρα,
 ποιητὴν ὕψους ἐξ ἡσ. Καὶ εἰς Ἰησοῦν Χρι-
 στὸν, υἱὸν αὐτοῦ ἑνα μόνον, Κύριον ἡμῶν, συνη-
 φθόντα ἐκ πνεύματος ἁγίου, γνηθῆντα ἐκ
 Μαρίας τῆς παρθένου, παθόντα ἐπὶ Ποντίου
 Πιλάτου, σταυρωθέντα, θανόντα, καὶ ταφέντα,
 κατελθόντα εἰς ἀδύ, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀνα-
 στήντα ἐκ νεκρῶν, ἀνελθόντα εἰς οὐρανοὺς,
 καθεζόμενον ἐκ δεξιᾶς ἢ πατρὸς πρῶτοκεντο-
 ρος. ὅθεν μετὰ ἔρχεσθαι κρίναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

Πιστεύω εἰς πνεῦμα ἅγιον, Ἁγίαν ἐκκλη-
 σίαν καθολικὴν, ἁγίων κοινωνίαν, ἀφεσιν ἀ-
 μερτιῶν, Ἐρχῆς ἀκάσασι, ζωὴν αἰώνιον.
 ἀμήν.

ΕΥΧΗ ΚΥΡΙΑΚΗ

ἐκ τῆς Ματθαίου διαγγελίας.

Πάτερ ἡμῶν ὃ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἀγαθήτω τὸ ὄνομά σου.

Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.

Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐ-
ρανόω καὶ ἐπὶ τῆ γῆς.

Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἑπιούσιον δός
ἡμῖν σήμερον.

Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡ-
μῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς
ὀφειλέταις ἡμῶν.

Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμαῖς εἰς πειρασ-
μὸν.

Ἀλλὰ ῥύσαι ἡμαῖς ἀπὸ τοῦ πονη-
ροῦ. Ἀμήν.

C.iiii.

ΠΡΟΦΗΤΗΝ ΜΑΝΑΪΣΗ ΒΑΣΙ-
λέως τῆς Ιουδα.

Κύριε παντοκράτωρ ὁ Θεὸς ἦν πατέρων ἡμῶν Ἐλβεθαίμ,
 ἔ Ισαάκ, καὶ Ιακώβ, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ αὐτῶν τῆς δικαιοσύνης, ὁ ποιήσας
 τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν σὺ πάντι τῆς ἐξουσίας αὐτῶν. ὁ ποιή-
 σας ἡ γαλαξίας τῆς λόγῳ τῆς προστάξεώς σου, ὁ κτίσας τὴν
 αἴθρῳ σου, ἔ σπαραξιδίος αὐτῶν τῆς φοβερῆς καὶ ἐξουσίας ὀνό-
 ματί σου, ὅτι πάντα φεῖσται, καὶ βέβαιον δόξου σου πνεύματός σου,
 ὅτι ἀσπίς ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς δόξης σου, ἔ αὐτοπάτης
 ἡ ὄρη τῆς ἐπι ἀμαρτωλοῦ ἀπειλῆς σου, ἀμάρτην τε ἔ ἀξί-
 χιαν τῆς ἡμετέρας σου. σὺ ἐστὶ Κύριος ὕψους, βί-
 ασαρχος, μακροθύμος, καὶ πολυέλεος, καὶ μετανοῶν ἐπι κακίας
 ἀνθρώπων. σὺ Κύριε καὶ τὸ πνεῦμα τῆς χρηστότητός σου ἐπηγγεί-
 λω μετανοίας, ἔ ἀφῆσι τῆς ἡμετέρας σου, καὶ τῆς πληθῆς ἦν δι-
 καιοσύνης σου ὡς εἰς μετανοίας ἀμαρτωλοῦς εἰς ἑσπέραια: σὺ
 οὖν Κύριε ὁ Θεὸς ἦν δικαίων, ἐκ ἔδου μετανοίας δικαίων, τῆς
 Ἐλβεθαίμ καὶ Ισαάκ ἔ Ιακώβ, τῆς οὐχ ἡμετέρας σου, ἀλλ' ἔδου
 μετανοίας ἐκ ἔμοι τῆς ἀμαρτωλῆς, διότι ἡμετέρας ἔδου ἀφῆ-
 λαιμοῦ θαλάσσης, ἐπλήθυναν αἱ ἀνομίαι μου Κύριε, ἐπλήθυ-
 ναν αἱ ἀνομίαι μου, ἔ ἐκ ἐμὴ ἀξίος ἀπέσις, καὶ ἐδὲν τὸ ὕψος
 τῆς οὐρανοῦ, διότι τῆς πληθῆς ἦν ἀδικίῳ μου, κατακαμπύ-
 λος πολλῶν δεσμῶν σιδηρῶν, εἰς τὸ μὴ ἀναύσαι τὴν κεφαλὴν
 μου, καὶ ἐκ ἔσι μοι ἀνέσις, διότι παρώρησα τὴν θυμὸν σου, καὶ τὸ πνεῦ-
 μα ἐξέστη ἐξου. ἐποίησα, μὴ ποιῆσαι τὸ θέλημα σου, καὶ μὴ φυ-
 λαῆσαι τὰ προστάξια σου, ἔσπασα βδελύγματα, καὶ πληθύνω
 προσοχίσματα. καὶ νῦν κλίω γόνυ καρδίας μου, δειόμενος τῆς
 ὀφθῆς σου χρηστότητος. ἡμάρτηκα Κύριε, ἡμάρτηκα, ἔ τὰς ἀνο-
 μίας μου ἐγὼ γινώσκω. ἀλλ' ἀπὸ ἕμαι δειόμενος σου, ἀφῆς μοι Κύ-
 ρι, ἀφῆς μοι, καὶ μὴ σιωποῖσθαι με τῆς ἀνομίας μου, μηδὲ
 εἰς τὴν αἰῶνα μιλῆσαι, τῆς ἡμέρας ἔ κακά μοι, μηδὲ καταδικά-
 σθαι με ἐν τῆς κριτικῆς τῆς γῆς, διότι σὺ εἶ Θεός, Θεός ἦν

μετασθέντων, & ἐν ἡμοῖς δέξιναι πᾶσαν τιμὴν ἀγαθοσύνην σου,
 ὅπως ἀξιωμαθῆναι σώσης με κατὰ τὸ πολὺ ἔλεός σου, καὶ ἀνέσῃς σε
 διὰ παντὸς πάσαις ταῖς ἡμέραις τῆς ζωῆς μου, ὅτι σὺ ἡμῶν πᾶ-
 σιν ἡ δυνάμεις τῶν ἑραυῶν, & σὺ βῆθι ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.

Numerus Græcorum.

10 20 30 40 50 60 70 80 90
 ι' κ' λ' μ' ν' ξ' ο' π' ς'

1	α'	ια'	κα'	λα'	μα'	να'	ξα'	οα'	πα'	ςα'
2	β'	ιβ'	κβ'	λβ'	μβ'	νβ'	ξβ'	οβ'	πβ'	ςβ'
3	γ'	ιγ'	κγ'	λγ'	μγ'	νγ'	ξγ'	ογ'	πγ'	ςγ'
4	δ'	ιδ'	κδ'	λδ'	μδ'	νδ'	ξδ'	οδ'	πδ'	ςδ'
5	ε'	ιε'	κε'	λε'	με'	νε'	ξε'	οε'	πε'	ςε'
6	ς'	ις'	κς'	λς'	μς'	νς'	ξς'	ος'	πς'	ςς'
7	ζ'	ιζ'	κζ'	λζ'	μζ'	νζ'	ξζ'	οζ'	πζ'	ςζ'
8	η'	ιη'	κη'	λη'	μη'	νη'	ξη'	οη'	πη'	ςη'
9	θ'	ιθ'	κθ'	λθ'	μθ'	νθ'	ξθ'	οθ'	πθ'	ςθ'

100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000
 ρ' σ' τ' υ' φ' χ' ψ' ω' ρ' α'

SCHOLIA IN QVIBVS DIS- putatur de germana Græcæ linguæ pronuntiatione.

De literis in genere; deinde de xvi Cadmi literis.

Grammatici à literis tanquam à parte simplicissima exordiuntur. Orationē enim in qua versantur, primū omnium in vocabula, eaque rursus in syllabas, nisi quā monosyllaba sunt, syllabas demum in literas diuidūt, nisi quā & ipsæ ex vna vocali constituuntur. Quāobrem etiam literæ à Græcis *στοιχεα*, id est elemēta vocātur, vt docet Plato in Cratylo, & Dionysius. Eadē verò etiā *στοιχεα* appellātur à scribendo, siue quòd ex lineis consistunt. Sunt enim inuentæ simplicissimis articulatæ vocis sonis, certo linearum ductu exprimendis. Cæterum diuini huius muneris quis primus inter mortales auctor fuerit, non liquet: de qua re si libet, vide Plinium lib. 7, cap. 56. Ex Phœnicia quidem constat à Cadmo in Græciam illatas. Sed, quòd ipsi Græci ignorarunt, Hebræis deberi earum inuentionem, ipsa nomina aperte declarant. Sexdecim autem initio fuisse, idem Plinius, Dionysius, & Plutarchus verè scribunt. Quum enim inuentæ sint literæ simplicibus sonis significandis, necesse est profectò in omni lingua, vt quidem cōmodè scribi possit, totidem omnino literas extare, quot sunt eius soni simplices. Alioquin siue plures siue pauciores fuerint, & scriptioni & pronuntiationi magnas tenebras offundi necesse fuerit. Idque sollicitè Græcos obseruasse, vel hoc vnum satis ostendit, quòd inter Elenchos Aristoteles nullam ex literis fallacem cōclusionem numerat, quum nihil possit frequentius occurrere, si vni literæ duplicem sonum, vel cōtrā vni sono duas literas tribueris. Simples igitur Græcæ linguæ sonos sex-

decim, totidémque necessarias literas esse, ex eo apparet, quòd ex reliquis octo qui totidem literis scribuntur, alii sint compositi, alii suapte natura iidem cum compositis, sicut deinceps ostēdemus. Ac primo quidē loco de sexdecim illis antiquis Cadmi literis à nobis diceretur, ex quib⁹

A

Alpha, etsi à prima Hebræorum litera Aleph nomen accepit, minimè tamen eundem sonū exprimit. Hebræis enim, qui Vocales in scribēdo vel prætermittūt, vel subscribunt, Aleph non est vocalis, sed tenuissimæ aspirationis nota, quæ cuiusvis ex quinque vocalibus sono terminari potest. Id enim valet quod apud Græcos tenuis spiritus. Alpha verò primæ Latinorum literæ & vocali a respondet, debétque in imo gutture pronuntiari clarè, & ore prorsus hiantè. Malè igitur hodie solet à plerisque Germanis obscuriore & mixto quodam sono ex a & o proferrì.

B

Beta à Beth Hebræorum, vulgo corruptè Vita appellatur, duplici errore. Secunda enim litera est e longum, nō I, sicut in $\eta\tau\alpha$ ostendemus. Ipsum autem Beta cum ν Consonante, quæ apud Latinos $\epsilon\iota\varsigma$ τὸ δ' ἄλμα AEolici locum successit, perperam certè confunditur, quum potius Latino b respondeat. Idque ita esse non modò liquet ex Ciceronis ad Pætum epistola, in qua docet bini Latinum & Græcum $\beta\iota\tau\epsilon$ eodem sono pronuntiari solita: item ex Cratino qui $\beta\eta$ $\beta\eta$ docet ouium vocem esse, id est $\beta\acute{\epsilon}$ $\beta\acute{\epsilon}$, nō $\nu\acute{\epsilon}$ $\nu\acute{\epsilon}$: item ex Varrone qui nostrum balare fictitium esse vult ab illa ouium voce, quas idcirco Græci $\beta\eta\lambda\alpha$ rectius vocassent, quàm $\mu\eta\lambda\alpha$. Vox enim earum (inquit ille) non mee, sed bec sonare videtur. quem locum nuper quidam in Græco alphabeto corrupit. Hoc inquam, non modò ex his rationibus apparet, sed etiam ex eo quòd ipsum Beta collocatur medium inter ω tenue & ϕ aspiratum, V verò Consonans omnino debet inter aspiratas numerari. De-

inde πιδγαμμα sonum, ac proinde literam quā is sonus exprimitur, solos AEOles olim vsurpasse, ne mo est, opinor, qui nesciat. Poterā autem etiam id argumentū afferre, quōd Græci in Latinis transferēdis, pro b Latino suum βῆτα, vt Fabius φαίσιος, Tiberius πείσιος, Gabinus γαβίνιος: & contrā Latini pro βῆτα Græcorum, suum b vsurpent, vt βάρβαρος barbarus, βαβυλῶν Babylon, βάκχος Bacchus: sed nihil est hoc argumento fallacius, quum nulla penē sit litera quæ in aliam non degeneret. itaque apud Græcos etiam legimus βέρρης, βαλέριος, βῆλος, quum Latine tamē dicamus Verres, Valerius, Velum: & Latini à βίος Vita, à βάλω vado, à βασκαίνω fascino deriuant. Itaque ab ista argumentandi ratione vt lubrica & incerta, prorsus abstinēbimus. Cæterum in huius literæ pronuntiatione laborare præcipuē debent Vascones, ne cum v consonante: Germani, ne cum tenui illi opposita, id est cum p, confundant.

Γ

Gamma, siue vt Iones appellāt, Gema, respondet g Latinorum: in vtriusque tamen pronuntiatione Galli & Latina & Græca legentes peccare solent, quoties vel e, vel i, vel aliqua ex iis literis sequitur, quas cum iota cōfundūt, nempe u u ei ei. tunc enim nouum huic literæ sonū quēdam tribuunt, cum i consonante (vt quidem vulgò pronuntiat) cōmunē. itaque pro γερμανός, legūt Iermanos. Ipsi autem Germani sequente e, eundem penē errorem committunt. pronuntiant enim ἐγώ cio: ita tamen vt i cum o diphthongum impropriam cōstituat. Sed vtrāque hanc pronuntiandi rationem ego quidem corruptā esse iudico duas ob causas. Primū enim certum est i Cōsonantis sonum à Græcis nunquam fuisse vsurpatum, sicut in ἰῶτα dicemus. Deinde vni literæ duplicem sonum tribuere non potes, quin Græcos fatearis literarum inopia laborare, quod ne verisimile quidem esse potest. Eodem igitur sono hæc litera pronuntiarī debet, quæcunque tā-

dem vocalis sequatur, eo scilicet quem integrū retinuit ante *α* & *ο*. Cæterum ne hoc quidem controuersia caret, quod docent Grammatici, *γ* ante alterum *γ*, vel *κ*, vel *χ*, vel *ξ*, sicut *ν* pronuntiari solere, vt *ἄγγελος*, *ἀνκίλια*, *ἀγκύρα*, Angelus, Ancilia, Anchises, quo modo proferre solēt Latini. Nam profectò probabile est, Græcos, si pronūtiationē mutassent, ipsam quoque literam fuisse mutatu- ros, sicut in *συμπληγάδες* pro *συνπληγάδες*, *κβββαλε*, pro *κβββαλε*, & similibus: quod *ν* ante *π*, & *τ* ante *β* collocari non possit, vt testatur Dionysius. Atqui tārum abest vt suum *γ* sequentibus illis literis mutarint in *ν*, vt contrā, si ipsum *ν* occurrerit, soleant conuertere in *γ*, vsitata illa orthographiæ regula quam tradit Gaza, Το *ν*, ὄντι πρὸς *β* *γ*, ἢ *χ*, ἢ *κ*, ἢ *ξ*, σὺν (εἰ) συμπληγάδων, ἀλλὰ βέβαιον εἰς τὸ *γ*. Quæso verò qua ratione dici potest, *ν* conuerti in *γ*, vt deinde ipsum *γ* sicut *ν* pronuntietur? Nam certè potius ipsum *ν* seruari, & *γ*, si occurrisset, in *ν* conuerti oportuerat. Quòd si Latinam pronuntiationem obiicias, respondeo, non de Latina, sed de Græca lingua hic à nobis quaeriri. G autē in n à Latinis mutari nō magis miror, quàm d in l vt *ὀδύνη* Vlysses, & in b vt *δύς* bis. Quòd si rursum opponas, postulare pronuntiationis rationem: iterū quaeram cur igitur *ν* quum eiusmodi locis occurrit, in *γ* cōuertatur, ac nō potius retineatur: deinde quid tandem causæ sit cur hoc dicamus postere pronuntiansi rationē: quum potius ipsum *ν* cum illis literis cohærere nō posse Dionysius doceat, & regula illa orthographiæ id apertè declaret. Certè duplex *ν* ipsi etiam Latini pronuntiant, vt aggrego, agger, aggero: & tanto mollius esse videtur quàm duplex *κ*, quanto mollius pronūtiatur *γ* quàm *κ*. Illud autem *κ* & Latini & Græci vsurpāt, vt *ἐκκλησία* Ec- clesia. Sic igitur sentio quod ad duplex *ν* attinet. Sed sa- pè fatēor ante *χ*, vel *κ*, vel *ξ*, *γ* proferri non posse, præfer- tim in vltimis syllabis vt *σύνεργε*, *φάλαγγε*, *λύγε*, *Syrinx*, *Pha- aux*, *lynx*, quia nimirum *ε* nullam habet cōiunctam *ν* *ο*

ealē cum qua cohæreat. Sed quid hīc facias, quū diserte
 cant Græci ipsum ꝛ iisdem his literis præponi non possent
 quod si verum est, cur Latini tamen id faciunt? (scribunt
 enim Ancillæ, Anxur, Anchises) & Græci Grammatici cur
 ꝛ ante has literas vt ꝛ pronuntiandum esse docent? Nam
 si pronuntiari potest ac debet, certè etiam scribi. Respon-
 deo, in huiusmodi vocabulis literam quidem n & à La-
 tinis scribi, & à Græcis pronuntiari, sed adulterinam, si-
 cut Gellius ex Nigidio obseruauit. Nam n non esse (in-
 quit Nigidius) lingua indicio est: nam si ea litera esset,
 lingua palatum tangeret. Hanc ergo doctissimi Gram-
 matici præceptionem si sequamur, dicemus ꝛ ante ꝛ
 χ ξ, mutari à Græcis in ꝛ, non vt ipsum ꝛ enuntietur,
 (nam id fieri non potest) sed vt significetur illud ꝛ pere-
 grino quodam sono esse pronuntiandum, id est infracto,
 ita vt lingua palatum non feriat, quomodo etiam nū hō-
 die à Gallis pronuntiari solet m, vel n; in mediis præser-
 tim dictionibus quum syllabam claudunt. Sed hīc quæri
 potest, quum nulla sit istius soni affinitas cum ꝛ, cur po-
 tissimum eam literam Græci delegerint, in quam ipsum
 ꝛ mutaretur. Respondeo, non temerè id factū videri. Nam
 primum omnium, quia ꝛ ante has literas non erat pro-
 nuntiandum suo illo legitimo sono, linguæ scilicet mu-
 ctone palatum feriente, Græci mutandum censuerunt,
 quum Latini nihilominus retinuerint. Iam verò ad hanc
 mutationem deligenda fuit litera, cuius germana pronū-
 tiatio nullum hic locum habere posset. Nam alioqui fu-
 turum erat vt lectoribus imponeretur: veluti si pro φα-
 λαξ scripsissem φαλαξ, vel φαλαδξ, vel aliquid eiusmodi,
 nata fuisset diuersa pronuntiatio ab ea quā debet illud ꝛ
 infractum significare. Eam igitur literam delegerūt quæ,
 etiā vt velis, pronūtiari legitimo sono suo non possit, ꝛ
 scilicet ante α, vel χ, vel ξ. Nam ante ꝛ (sicuti dixi) sanè vi-
 detur ea ratio nullam habere locum. Mihi tamen (vt di-
 cam quod sentio) sapientiores in eō Latini vidētur, quod

suum n retinuerint, sicut & Græci suum rante 7 θ. Sed de his eruditi diiudicent.

Δ

Delta Latino d respōdet, à Græcis autem hodie quasi blaxa voce enuntiat, sono proximo ad θ accedēte: quo modo Hebræi suum Daleth enuntiant quando punctum habet, quod ipsi daghes appellant. Verūm si hæc pronuntiatio germana esset, oportuerat inter aspiratas recenseri. Neque enim Delta hac aspiratione minus frangitur, quàm vel 7, vel 7, vel 2, ex quibus oriuntur θ φ χ. Decet autem Græcis sonus ille Hebræorum, sicut etiam in g cōtingit, quem Græci nunquam aspirant, Hebræi sæpe.

Ε

E psilon vna est litera ex iis quatuor quas Plato in Cratylō scribit à Græcis pronuntiarī, quum reliquæ non enuntiantur, sed tantum ipsarum nomina, vt Alpha, Beta, & cætera omnes literæ præter ο ω & υ. Ex his autem Platonis verbis liquet epitheton illud quo psilon vocatur, id est tenue, postea adiectum esse quum inter ε & ει distinguī, & illud quidem inter literas, hoc verò inter diphthōgos numerari cœpisset. Veteres enim initio hanc literam ε vocabant, sicut ostendit Plutarchus in eo libello quem inscripsit *de ε η ι κ λ μ ν ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω*, & post eum etiā Eustathius Iliados 1. Item Nigidius apud Cellium lib. 19, cap. 14, merito quidem in eo Græcos reprehendens.

Ι

Iota respondet i Latino, simplicissima vocalis, vt sono sic etiam figura. Sed apud Græcos nunquam est Consonans: itaque in iis vocabulis quæ vel à Latinis vel ab Hebræis mutuantur, necessario ex vna syllaba duas constituunt, vt si Iulius Græcè dicas Ιούλιος, ex trisyllabo quadrisyllabum efficias, sic etiam Ιηούβις, & Ιωάννης, & similia quæ ab Hebræis oriuntur.

Κ

Cappa siue Coppa eundem sonum habet cum c La-

tino, eumque apud Græcos incorruptum, quum à Latinis
 soleat ante e & i aliter quàm ante a o & u pronuntiar.
 Quod autem à Grammaticis præcipitur, præcedete γ i-
 psum & in γ degenerare, hoc paulo antè diximus cur no-
 bis non probetur.

Λ

Lambda litera maximè lubrica idem valet quod I.

Μ

Μω, siue (vt Iones loquuntur) Μω, idem valet quod Latini-
 num m, neque vllas apud Græcos dictiones claudit, vt re-
 ctè Fabius annotauit. Vulgò autem à Gallis pessimè pro-
 nuntiat, quoties syllabam claudit, in fracto scilicet sono
 & ore hiulco, quum debeat compressis labiis efferri.

Ν

Νω respondet n Latino, debetque linguæ mucrone
 intimos dentes & palatum feriente enuntiar, siue sylla-
 bā inchoet siue claudat, apud Græcos præsertim. Itaque
 idem in hac litera vitium admittitur, quod in superiore
 à Gallis plerisque, exceptis Normanis, qui hanc literam
 tam egregiè exprimunt Latina pronuntiantes, quàm vi-
 tiose quum Gallica legunt. Contenti sunt enim Galli di-
 midiato m & n sono, quum syllabam claudunt, vt inter
 has duas literas distinguere non possis, immò verò neu-
 tra audiatur.

Ο

Ο micrō, & ipsum quoque (vt ait Plato) à Græcis pro-
 nuntiat. Itaque hoc epitheton ei postea additum est, vt
 ab altero ω magno distingueretur, alioquin & poterat ο
 psilon, id est tenue vocari. Nam & ipsum initio diceba-
 tur υ, sicut testantur Eustathius & Nigidius apud Gellius
 & apertius etiàm liquet ex illo epigrammate quod Thra-
 symachi Sophistæ monumento inscriptum erat, vt docet
 Athenæus lib. 10. Est autem eiusmodi,

Τοῦτομα θήτα, βῶ, ἄλφα σαι, υ μῦ, ἄλφα, χ, υ, σαι.

Γατελ ε, χατακιδων, υ δλ, π, η σοφισ.

Nam his literis exprimitur *ῥασύμαχος*. itaque penultima litera *ϝ* non *ο*, eo tempore dicebatur. Idem tamen scribit Græcos quum *ϝ* diphthongum significare vellent, interdum solo *ο* vsos esse: ex qua consuetudine distichon illud Aufonii, alioquin perplexum, explicandum est,

Vna fuit quondam qua respondere Lacōnes

Littera, & irato Regi placuere negantes.

Nimirum *ο*, non *ϝ*, sicut quidam existimauit. Inde & opinor factum, vt nomina apud Latinos in *us* desinentia, (quod tamen crassiore sono exprimebatur, sicut in *u* dicemus) Græci per simplex *ο* expresserint, vt Publicola *πυπλιόλας*, Numitor *Νομίτωρ*, Fabius *φαβίος*, & similia. itē vt Latini *ο* Græcorū, suo *υ* expresserint, vt *ὄδυσσεύς* Vlysses. Atque etiamnum hodie magna Galliæ Lugdunensis pars sic *ο* pronuntiant, vt ou intelligas. Narbonensis cōtra, ou mutat in *ο*. Sed rectius omnino fecerunt recentiores qui *ο* ab *ϝ* diphthongo & appellatione & scriptiōe distinxerunt. Debet enim *ο* intra ipsum palatum ore rotundo enuntiari, quod & ipsa figura indicat: *ου* vērō, quia *υ* habet admixtum, etiā labiorū cōpressionē indiget, neque simplice, sed composito sono constat. Itaque immeritō Græcis obiectum fuit, ipsos non posse vno elemēto sonum *υ* Latini repræsentare. Cur enim vna litera cōpositum sonum exprimant?

P

Pi idem valet quod *p*, quod perperā a Germanis cū *b* confunditur, sicut *d* cum *t*, & *v* consonans cum *f*, & *g* cum *c*. Eorum tamen errori videntur Grammatici patrocinari, quum monent vt præcedente *μ*, efferatur *ϝ* sicut *b* Latinū. Sed nulla est ratio, opinor, qua possit ista præceptio confirmari.

Rho idem valet quod *r* Latinum, mollius tamen à Græcis enuntiatur initio vocabulorum, & in medio quoque quoties geminatur, inserta aspiratiōe quæ fossura

D. i.

non asperiores, ut nonnulli voluerunt, sed crassiores
minulque siccum efficiat.

Σ

Sigma, quod Doros San vocant, sicut Herodotus & alii
testantur, respondet s Latino, quod malè à Gallis infracto
sono & sicut Zain Hebræorum pronuntiari solet, quoties
vel in eadem, vel in diuersis dictionibus reperitur media
inter duas vocales. Sic enim Causa pronuntiât, ac si Cauza
scriptum esset, ut quidè vulgò Zeta efferri solet. Sed hoc
vitium quum nonnulli vitare studeant, in aliud incidunt,
ita pronuntiantes ac si duplex s scriptum esset. Modus er
go tenendus est, ut lenis sibilus audiatur. Cæterùm diuer
sam olim fuisse huius literæ maiusculæ figurā ab ea quæ
nunc vsurpatur, ex eo liquere potest, quòd ab Euripide
& Theodecte comparatur cincinno retorto, ab Agathone
verò acui Scythico: quorum versus suo loco subiiciemus
ex x. Athenæi libro. Apparet autem hæc eius figura in ve
tustis codicibus, & numis, eadem prorsus ac c Latino
rum, nisi quòd extrema cornua habet intus magis refle
xa, & magis oblonga, hoc modo C.

T

Tau respondet t Latino. A Grammaticis autem con
funditur cum d, quoties v præcedit, ut *atn* andi, quū t
ante n, ne Latini quidem respuant.

Υ

Υ psilon nonnulli Pythagoræ tribuunt. Sed perperā ho
die cōfunditur cū Iota, ad cui⁹ exilitatē proximè accedit.
Nam eo solo inter se differunt, Dionysio teste, quòd Iota
pronuntietur spiritu dentibus illiso, & ore paululum a
perto: υ psilon verò cōtractis labiis, quasi strangulato spi
ritu efferatur, ita ut angustus sonus effluat. Itaque nemini
dubium esse debet quin illud sit quod υ Gallicum à Ger
manis dicitur, qui scilicet veteres Latinos imitati (sicut
etiamnum hodie Itali, & pleræque aliæ nationes) υ Lati
num non aliter pronuntiant quàm nūc Galli, Græcos se-

quuti,ou diphthongum. Quamobrem coguntur illi characterū inopia vñj literæ duplicem sonū tribuere , quem tamen apposito quodam apice distinguunt. Sed & Latini qui eodem modo suum v plerunq̄ pronuntiabant, denso scilicet & obscuro illo sono, in quibusdam tamen vocabulis(vt ait Fabius) medio quodam sono efferebant inter u & i, id est qui neque tam crassus esset atque u, quem scilicet efferebant pro ou, neque tam exilis quàm i. Vnde factū esse ait, vt pro Optumus & Maxumus scriptum sit primū à C. Cæsare Optimus & Maximus:quē reliqui postea sunt imitati , quia nimirum u illud exile de quo loquimur , propter exilitatem multò propius ad v quàm ad u accedit:adeò quidē vt Ouidius libro de Remedio amoris secundo,hæc duo nomina Chryseis & Briseis prima tātūm litera differre scribat. Itaque Latini pro u tenui in suis vocabulis scribebant i: in Græcis verò sicut peregrinūm sonum,sic etiam v psilon Græcum retinuerunt,vt in Sylla, Inclytus & similibus,quæ hodie perperam per i pronūntiantur.In nōnullis tamen pro v psilo suum u vsurparunt,vt in tu,sus,super, id est τῦ,σῦς, σῦπ', & similibus , quæ haud satis scio an suo u, id est υ, an verò potius u tenui & Græco pronuntiarint. Nobis autem nunc quidem sat est germanum huius literæ sonum asseruisse. Nam alter ille de quo scribit Athenæus libro decimo,quū scilicet solū v pro diphthongo ou scribebatur,ad simplicem huius literæ pronuntiationem non pertinet.

DE RELIQUIS OCTO LITERIS
à Palamede & Simonide repertis.

ET hæc quidem sunt sexdecim illæ literæ ex Phœnicia in Græciam à Cadmo illatæ , & totidem sonis simplicibus exprimendis repertæ. Quòd autem alia præter-

D.ii.

ea octo illis additæ sint partim à Palamede, partim à Si-
 monide, id nulla quidem necessitate factum est: sed ma-
 ximo tamen cum fructu, vt scriptio minus esset laborio-
 sa. Quum enim omnes vocales ancipites essent, id est in
 nonnullis vocabulis productè, in nonnullis breuiter pro-
 nuntiarentur, idque discrimen apicibus distingui neces-
 se esset: Simonides duas excogitauit literas η & ω , ex qui-
 bus illa ϵ longum, hæc σ productum significaret: nempe
 vt qui Græca scriberent, molestia liberaretur illos apices
 scribendi, quū iam ϵ & σ solū breuia essent. Cur autem
 in reliquis tribus, nempe α ι υ , idem non fit factum, hæc
 causa est, ni fallor, quòd hæ tres vocales sint indifferētes,
 id est modò productæ, modò breues in iisdem vocabulis:
 illæ verò dux ϵ & σ , ante reperta η & ω , essent duntaxat
 ancipites, id est in nonnullis natura breues, in nonnullis
 productæ. Itaque reperiendæ fuissent in summa Vocaliū
 figuræ tredecim. Oportuisset enim ad illas septē vsitatas,
 tres alias accedere, quibus α ι υ correptæ, itēque tres
 alias quibus eadem longæ significarentur. Ista verò voca-
 lium multitudo visa fuit potius officere, quàm prodesse,
 quum breues & correptas syllabas pueri ex nutricibus di-
 scerent. Præterea quum sæpe σ occurreret cum quibus-
 dam Mutis in eadem syllaba cōiunctum, cōpendia quæ-
 dam excogitarunt, quibus geminæ literæ vno ductu scri-
 bantur, puta ξ ψ , quas literas idcirco duplices vocant.
 Postremò quum, vt scribit Eustathius in Iliad. α , tribus li-
 teris π κ τ soleret interdum imponi spiritus densus, in-
 terdem tenuis (nam solæ illæ Mutæ apud Græcos aspirā-
 tur) repertæ sunt tres notæ, quibus eadem illæ aspiratæ li-
 teræ significarentur, vt apicem inscribere minimè sit ne-
 cesse, nempe ϕ χ θ , quas literas ob eam causam aspiratas
 appellānt. Sed de his agè sigillatim dicamus.

H

Eta ab Heth densissima Hebræorum consonante no-
 men traxit, quāuis (quod etiam de Alpha diximus) Vo-

calem, non Consonantem exprimat: id quod non modo ipsa denominatio declarat, sed illud etiam quod Athenæus lib. 9, scribit his verbis, Οἱ μὲν δὲ καὶ διὰ τὴν ἠσυχίαν τοῦ παλαιῶν αἰῶνος τῆς παλαιᾶς ἡ δασυῖας. διότι ἐν Ῥωμαῖοις παρὰ τὴν ἠσυχίαν τῆς παλαιᾶς ἡ δασυῖας ἐν ὀνομασίαις τῶν ἠσυχίων τῶν παλαιῶν, id est, Veteres arbitror in elemento aspirationem formasse. quamobrem etiam Romani omnibus aspiratis nominibus in præscribunt. Hactenus Athenæus. Eam autem notam postea pro e longo Græcia usurpauit, ut discretè testatur Plato in Cratylo, his verbis, ὅτι καὶ ἐχράμεθα, ἀλλὰ ἐπὶ παλαιῶν, id est, in enim non usurpabamus olim, sed e. Sed & in eodem dialogo scribit, pro i, quo veteres libenter vterentur, usurpationem cepisse vel e vel i, clariores scilicet & magis insignes literas. Ex quibus verbis apparet, perperam eos facere qui cum iota confundunt, sicut hodie solent homines alioquin valde eruditi, à quibus ego magnopere cōtendo ut rationem tandem autoritate veterum confirmatam discant deprauatæ consuetudini antepone. Quid scripserit Eustathius lib. Iliad. α, de pareclesi loquens, non ignoro: sed quàm deprauata fuerit ipsius tempore Græca pronuntiatio, vel illud declarat, quod non modo in cum i, sed etiam in i, & ei, deinde ei & i, postremo ei & i confundit. Itaque tanti non debet esse vnius recentioris autoritas, ut veteribus omnibus opponatur: quum præsertim hæc deprauatio maximas scribentibus obiiciat difficultates, dum hæsitat quod per i profertur, sitne per i, an per i, vel u, vel ei, vel oi, vel i scribendum. Quod si hæc rationes non sufficiunt, agere alias etiam proferamus. Quæro igitur si in vt i profertur est, cur inuentum sit & usurpatum, quum i anceps maneat: quæro etiam cur in præteriti augmento e in i mutetur. Nam certè e quanuis tenue, vberius tamen est quàm i: ut si in iota mutes, non augeri, sed inminui videatur. Quæro demum cur i à Latinis Græca verba usurpantibus nunquam mutetur in i, nisi fortasse in vestis ab ἑσθῆς, quod tamen omnibus non placet, sed in e perpetuò,

D. iij.

vel breue, vt κρηπίς crepida: vel λόγum, vt πηνελόπη Penelope. Nā fagus & fama & similia non deducuntur à Græcis φηγός & φήμη, sed verè Dorica sūt, qua dialecto magna Græcia utebatur. His denique accedit Γαζα illius doctissimi auctoritas qui lib. 1 1 1, ἤν' εἰς πάντα οὕτως sic scribit, de Tēporū notis loquens. Ἰὼ μὲν ὄντων παλαιῶν οὐ μόνον τὸ ε & ο πῶτος τῶς τοιοῦτης σημείοις, ἀλλὰ καὶ τὸ α καὶ ι & υ. ἰὼ δὲ ἐπὶ μὲν τῶ ε & ο παλαιῶν, τὸ γδ καὶ ω μεταλαμβάνοντες χάριτον. id est, Erat igitur olim fortassis istis signis locus non solum in ε & ο, sed etiam in α & ι & υ. Nunc verò in ε quidem & ο redundant, quia καὶ ω assumptis utimur in scribendo.

Ω

Ω mega, id est o magnum, ita vocatum est ex collatione cum altero quod μικρόν dicitur. Est enim re vera magnum, siue quantitatem spectes (est enim natura longū) siue figuram, quum sit veluti ex duobus oo conflatum ex veterum consuetudine, qui (vt inquit Fabius) ante repperitam temporis longi notam, vocales productas in scribendo geminabant. Nunc tamen ita pingitur periodorū initiis, vt veterem figuram nullo modo referat: in ipso verò contextu, ita vt duplex ω potius quàm duplex oo referat: qui error Eustathii iam ætate inoleuerat, sicut apparet ex ipsius commentariis Iliad. λ. Et hæc quidem de vocalibus.

Z

Ex tribus autem Duplicibus literis, seu potius literarū compendiis, Zeta opposuimus Tsade Hebræorum, non Zain. Neque enim pronuntiari debet, sicut hodie à Gallis f litera effertur quū est inter duas vocales media, neque etiā vt duplex ff, sed vt df, qui sonus est suauissimus, & à Latinis nūquam satis rectè exprimi potuit, vt ait Fabius: declinant nimirum ad ts, sicut & Hebræi faciunt. Cæterū quod omnes asserunt Græci Grammatici, nimirum non df (vt diximus) sed fd valere, hoc mihi quidem probari nō potest. Nam primū omnium debet inter tres duplices

eadem esse analogia. Cæteræ autem nō valent $\sigma\tau$, vel $\sigma\kappa$, sed $\pi\sigma$ & $\kappa\sigma$. Deinde vbi illa esset huius literæ suauitas, quā Fabius testatur lib. x i i, nullā dulci⁹ spirare? Præterea quum hoc iidem Grammatici obseruent, quoties nimirum duæ consonantes in thēmate reperiuntur, priorē esse characteristicam quæ (quoad eius fieri potest) in præterito medio & aoristo secundo seruetur : certè aoristus secundus $\varphi\epsilon\alpha\delta\iota$, ostendit thema $\varphi\epsilon\zeta\omega$ sic pronuntiandum esse, vt $\varphi\epsilon\alpha\delta\sigma\omega$ nō $\varphi\epsilon\alpha\delta\omega$ audiatur. Postremò quū omnes tradant valere $\sigma\delta$, nemo tamen ita pronuntiat, sed Galli quidem vt σ infractū sonant, Germani verò & Itali vel inuiti veram pronuntiationem retinuerunt. Decepti autem videntur (quod eorum pace dixerim) Græci Grammatici Dorica dialecto, vt ζ dicerent $\delta\sigma$ valere. dicunt enim Dores $\sigma\upsilon\epsilon\iota\sigma\delta\omega$ pro $\sigma\upsilon\epsilon\iota\zeta\omega$, & similia. Sed hoc fit per literarum metathesin, quam imitati sunt Latini quū pro $\beta\alpha\zeta\omega$ pronuntiarent $\beta\alpha\sigma\delta\omega$, vnde suum vado deduxerūt: & ab $\delta\zeta\omega$ odor, & pro Μεζήριος Medentius aliquando scribebant, vt testatur Priscianus. Cæterum quod apud Dionysium quoque in lib. $\varphi\epsilon\iota\sigma\omega\delta\iota\sigma\tau\omega\varsigma, \delta\iota\sigma\upsilon\mu\alpha\tau\omega\varsigma$ legitur ζ valere $\sigma\delta$, eum sanè locum non dubito affirmare ab iis esse corruptum, qui ex aliorum Grammaticorum opinione restituendum putarunt. Id enim apparet ex eo quod paulo pōst, quum inter se tres duplices literas comparat, suauissimum esse dicit ζ , quia reliquæ duæ, nempe ξ per κ , & verò per τ sibilum efficiant, quæ ambæ sunt tenues: ζ verò sensim & leniter spiritu aspiretur. Ex quibus verbis quis illud non videat, duplicium literarum naturam ex sibili æstimari: quod fieri nō potest in ζ , si vt $\sigma\delta$ pronunties. nam ita futurum esset vt non σ , sed δ potissimum audiretur, & à σ præcedente minimè leniretur ad suauissimum illum sibilum exprimendum.

Σ

Xi valet cs vel gs, quod ex obliquorum analogia apparet. Dicimus enim $\varphi\alpha\iota\iota\zeta\ \varphi\alpha\iota\iota\kappa\omega\varsigma$, & $\alpha\iota\pi\zeta\ \alpha\iota\pi\kappa\omega\varsigma$.

D.iiii.

Interdum tamē κ in obliquis aspiratur, sed præter recti naturam. Nam inter κ & σ locus aspirationi nullus esse potest. Itaque quanuis dicamus $\theta\rho\iota\acute{\xi}\ \tau\epsilon\lambda\chi\omicron\varsigma$, minimè tamen existimandum est ξ in $\theta\rho\iota\acute{\xi}$, valere $\chi\sigma$.

ψ

Psi valet $\beta\epsilon$, vt $\Delta\epsilon\alpha\psi\ \Delta\epsilon\alpha\epsilon\omicron\varsigma$, vel $\pi\sigma$, vt $\kappa\acute{\omega}\kappa\lambda\omega\psi\ \kappa\acute{\omega}\kappa\lambda\omega\pi\epsilon$. Existimat tamen Priscianus volubilius quiddam sonare quàm psi, sed nescio quàm rectè. Et hæc quidem de duplicibus.

In aspiratis autem primùm omnium vetus error ille corrigendus videtur, quo nonnulli iampridem has literas pro aspiratis asperas nominant, quum potius densas & crassas vocare oporteat. Neque enim à Græcis $\tau\epsilon\alpha\chi\lambda\alpha\ \chi\epsilon\acute{\alpha}\mu\mu\alpha\tau\alpha$, sed $\delta\alpha\sigma\iota\alpha$ dicuntur: quòd copiosorem spiritum requirant, vt sit earum opima & quasi adipalis pronūtiatio. Quamobrem etiā literasillas oppositas non lenes, sed $\psi\iota\lambda\alpha$, id est tenues & exiles appellāt. R potius litera est aspera, & l cōtrā admodū lenis, sicut Ouidius his versiculis optimè declarat de Remuriis loquens, quæ postea Lemuria dicta sunt.

Aspera (inquit) mutata est in lenem tempore lōgo
Littera, quæ toto nomine prima fuit.

Itaque à Græcis initio dictionum, & siquando geminata occurrerit, addito spiritu denso lenitur: tantum abest vt rectè faciant qui densum cum aspero cōfundunt. Ex his igitur literis

θ

Theta, funesta illa in capitalibus iudiciis litera (quòd dictionē $\Theta\alpha\sigma\iota\omicron\varsigma$ inchoet) nomen quidē sumpsit à Terh Hebræorum, sed idem tamen valet quod illorū Tau sine daphes, id est Th: quod studiosi obseruare debent, ne cū tenui T confundant, deinde etiam ne ita efferant vt σ , quo modo quendam alioquin eruditissimum hominem Lutetiæ pronuntiantem audire memini. Hunc autem sonum Latini in solis Græcis dictionibus retinuerunt.

Phi respondet f Latino, id est *πφ δίγαμμα* AEolico, vt nūc quidem effertur. Nā olim (vt rectè scribit Priscianus) f vero *πδ δίγαμμα* sono enuntiabatur, ita scilicet vt nūc v cōsonās: erātque is sonus solis inter Græcos AEolibus peculiaris. Sed postea in eius locum successit v consonans, ipsum verò digāma f in locum p aspirati: quod tamen in vocabulis Græcis seruatū est, vt in *Philologia*, *Philosophia*, *Philomela*, & multis eiusmodi. Pauca tamē excipiūtur, vt *fama*, *fuga*, *fagus*, à Græcis *φήμη*, *φυγή*, *φάγος*, & alia præterea nonnulla quæ vsus obtinuit vt per f scriberentur, quāuis Græca sint. Hæc igitur causa est cur Cicero pro Fundanio (sicut annotat Fabius) testem irriserit qui primam eius literam dicere non posset. Quum enim esset digāma, Græcus ille testis vel eius literæ sonū ignorabat, à solis scilicet AEolibus inter Græcos vsurpatum, vel certè pronūtiabat vt etiānum hodie Germani solēt: ita scilicet vt is sonus audiretur quē nūc tribuimus v cōsonanti, quū ex Latinorum consuetudine, quā ipse ignorabat, nō vt digāma, sed vt π aspiratū esset enuntiādū, id est vt φ Græcorū. Nam idcirco etiā ipsi pro Fabius & Fabricius scribunt *φάβιος* & *φάβριος*. Illa verò quæ à Latinis per v consonantem proferuntur, per v diphthongū: sicut ex Dionysio apparet lib. *ἀρχαιολογίας* α, vt pro *Velia* & *Valerius*, *ούβλια* & *Ούαλίειος*, aucto syllabarū numero, quòd eam literam eūmque sonum soli ex Græcis AEoles vsurparent. Apud Latinos igitur quum f in p aspirati sonum successisset, vna v litera, propter characterum inopiam, & pro vocali & pro consonante cœpit vsurpari. Idcirco Claudius Cæsar *πδ δίγαμμα* vsūm voluit reuocare in v consonantis locum, sed inuersa eius figura vt j, idque necessar iō, ne cū f cōfunderetur, quod pro ph longa iam consuetudine vsurpabatur. Confirmant hæc igitur nostram de f litera opinionem, & satis (ni fallor) ostēdunt eos non rectè sentire qui inter f & ph discrimen a-

liquod conantur constituere.

X

Chi idem valet quod ch, sed à nostris Gallis huic pronuntiationi parum assuetis, vel nimium crassè enuntiantur, vel cum c tenui confunditur.

Et hæc quidem habuimus hoc tēpore quæ de literis & germana earum pronuntiatione diceremus. Subtilius enim singularum naturam æstimare, Oratoris est potius quàm Grāmatici. Libuit autem quosdam Euripidis valde artificiosos & festiuos versus ex Athenæo subiicere, ex quibus cognoscere liceat antiquas quarundam litterarū formas. Apud Euripidem igitur in Theseo pastor quidam litterarū imperitus, literas tamen quibus Thesei nomen scribitur sic depingit.

Εγὼ πίφυκα γραμματῶν μὲν ἐν ἰδρύει,
Μορφᾶς δὲ λέξω, καὶ σαφῆ περμιέλια.
Κύκλος πῆς ὡς ποιοῖσι ὄν μετρέμετος,
Οὐπὲρ δ' ἔχ' σημεῖον ἐν μέσῳ ὠφείς.
Τὸ δειύπροι δὲ πρῶτον ἰδὺν γραμματῶν δύο,
Ταύτας δειύργη δ' ἐν μέσῳ αἴτη μία.
Τελευτὴ δὲ βοσρυχός τις ὡς εἰλιγμόρος.
Τὸ δ' αὖ τέταρτον ἰδὺν μὲν εἰς ὄρθον μία,
Λοξὰ δ' ἐπ' αὐτῆς ἄλλῃς κατεπλημύρῃ
Ἔστιν τὸ πέμπτον δ' ἐπ' ἐν δὲ μαρῆ φερίσται,
Γραμματῶν γὰρ εἰσὶν ὄν διεσῶτων δύο,
Αὐταὶ δὲ σωτρεῖς χροισὶν εἰς μίαν βάσιν.
Τὸ λοιπὸν δὲ πρὸς τελευτῶν προσεμφερίς.

Subiicit autem idem Athenæus Agathonis & Theodetæ eius argumenti versiculos ab istis non multum diuersos, nisi quod Sigma comparant arcui Scythico, E p̄silon verò κ̄identi in latus verso.

Diphthongus ita solet definiri à Grāmaticis, vt sit syllaba ex duabus Vocalibus conflata sonum suū retinentibus. Ego verò malim dicere, In vnam mixtam vocē coeuntibus (nam alioquin quando distinctæ sunt vocaliū voces, duæ syllabæ nascātur necesse est) aut hoc certè addiderim definitioni, Quæ raptim & vno spiritu proferri possunt.

Sūt igitur propriæ diphthōgi quibushæc definitio cōuenit, cuiusmodi numerātur sex, inter quas rursus discernerere licet. Nam melius inter se coalescunt *æ* & *ou*, quàm cæteræ: melius item *ei* quàm *ai*: pessimè omnium *au* & *oi*. Sed de his quoque sigillatim differemus.

AI

AI nō dubiū est quin Latinorum ai respōdeat, raptim scilicet & vno spiritu pronūtiato, vt post *æ* nō respīres, ne duæ syllabæ pro vna audiantur. Eam diphthongū veteres Latini vsurpabant, vt docent Fabius & Gellius. Sed postea quū viderentur non sine aliquo hiatu coalescere duæ istæ tam diuersæ vocales, vna scilicet clarissima, altera verò planè exilis, ideò Latini mutarūt *ai* in *æ* diphthōgū: quæ quidē ita facilè pronūtiatur, vt neque *a*, neque *e*, sed mixtū ex vtrisque sonū apertè audias. Præbuit tamen hæc mutatio erroris occasionem iis qui & Græca legentes & Latina, non aliter efferunt *ai* & *æ* quàm *e* simplex, manifesto errore: qui tamen Eustathii Homeri interpretis ætate iam irreperat, sicut suprā ostendimus quum de *u* loqueremur. Galli verò quum Latinam diphthōgum *æ* exprimant, Græcam tamen *ai* perperam scribunt, sicut in his vocabulis apparet, *aise*, *maison*, *maistre*, *faire*, & similibus, aut e quod apertum vocant, vt, *c'est*, *terre*, *fer*. Picardi tamen & Narbonenses germanum huius sonum exprimunt, quum *faire*, *aimer*, & similia ita pronuntiant vt disyllabæ sint, & nihilominus vtriusque vocalis sonum fa-

cilè intelligas vno spiritu enuntiatum.

AY

AY, id est au: vt Aulus AYλός, & aula αὐλή, tamē profertur vt af: quem errorem nonnulli quum vellent corrigere, in alium inciderunt nihilo minorem. Tradunt enim *u* in hac diphthongo ita esse pronuntiandum vt in aue si e sustuleris, ita vt u cōsonās audiatur. Quasi verò vel *u* apud Græcos consonans esse possit, vel inter diphthongos numerentur eā syllabæ quæ ex vocali & consonante componuntur. Est igitur crassior & ineptior hic error, quàm vt refutatione indigeat. Nam etiam vt hæc illis concederem, quo modo tandem illos accusatiuos *χαῦν*, *ναῦν* pronunties? Galli verò siue Latina, siue sua legant, quanuis au scribant, tamen ita proferunt vt sonum ex a & o mixtum intelligas: in quo etiam peccat proculdubio, quum a & u vno spiritu & subita pronuntiatione potius debeat efferi, sicut memini vnum inter cæteros D. Alciatum iuriconsultorum eruditissimum, olim audire expeditissimè pronuntiantem, quum Biturigibus summa cum laude iurisprudentiam profiteretur. Sed ab hoc sono Galli abhorret, propterea quòd sine aliquo hiatus non possunt hæ duæ literæ coire. Itaque sæpe aspirationem interponunt distinguendis syllabis, vt quū pronuntiant *bahu* & *mahumet*.

EI

EI diphthongū hodie cum simplici iota confundunt homines etiam eruditissimi: sed errore non minus manifesto quàm periculoso, propter multiplicem vnus soni significandi rationem. Contrarium autem errorē Crassus apud Ciceronē lib. de Oratore III, reprehēdit in Sulpitio, qui i literam tollebat, e plenissimum dicebat. Latinis enim hæc diphthōgus olim familiaris erat, sicut indicat veteres Grāmatici qui de orthographia scripserūt. Sed paulatim exoleuit, adeò vt nūc ne accusatiuos quidē illos plurales omnes, *treis*, *parteis*, scribamus, sed ex-

puncto i cum Sulpitio, dicamus omnes, tres, partes. Seruata est tamen in paucis quibusdam, vt in hei & queis, vt de poeticis illis nihil dicam, Orphei Calliopea: & iam validā Ilionei nauem, cæterisque eiusmodi. in quibus quod nonnulli contendunt i esse consonantem, fateor me nec cōsequi, nec probare posse. Galli verò hanc retinent in quibusdam, vt *plein, sein, feinct*, quibus adiungere possemus, *bain, main, pain, saint*, & eiusmodi plurima, in quibus e potius quàm a auditur. Lemouices autem edere solēt germanum hunc sonum in extremis vocibus, vt eccei pro ecce, dominei pro domine: quomodo etiam Latin s olim suum e in quibusdam vocibus pronuntiasse Fabius tradit.

EY

In *eu* diphthōgo hodie peccatur sicut in *au* paulo antè peccari ostendimus: quū tamen facillima sit eius pronuntiatio, vocalibus optimè & facillimè in vnum mixtū sonum coeuntibus, quem hodie Galli efferunt in *Dien, ieu, lieu, feu*, & aliis plurimis. Latini quoque integram retinuerunt, vt Orpheus, Pèleus, quæ nonnulli malè quasi trifyllaba, solent enuntiare. Dicunt tamen iidem Achilles & Vlysses, ab *Αχιλλεύς* & *Ὀδυσσεύς*, expuncto *u*.

OI

OI diphthongo quam vulgò etiam cū iota confundūt, idem contigit apud Latinos quod de *ai* diximus, nempe vt i in e mutaretur, sitque ex *oi* factum *æ*, vt quum pro *οἶκος* & *οἶκος* scribunt Phœbus & æstrum, & alia eiusdē formæ. Apud veteres tamen Comicos quoi reperitur monosyllabum, & quoiquam dissyllabum. Sed alioquin ab hoc sono abhorrent Latini, vocalibus nimirum dehiscētibus. Galli verò quum Græcam scripturam retinuerint, quam nonnulli apposito *y* deformatunt, tamē ita pronuntiant vt triphthongum audiamus, sicut in his vocabulis liquet quæ ipsi à Græcis acceperūt, vt *moi, toi, foi, moi, foi, oi*. Hæc enim & similia ita solent efferre vt audias *o* cū pri-

ma illa diphthongo æ coalescens, perinde ac si *maæ, tææ, foæ* scriptum esset, idque vnica tantum syllaba. Mansit tamen in extremis syllabis integra hæc diphthongus, in iis quidem vocabulis quæ in n desinunt, vt *soin, besoin, in* quibus verus & germanus huius diphthongi sonus auditur. Nam qui cum iota confundunt, non modò refelluntur ipsa diphthongi definitione, sed etiam quodam Thucydidis loco ex libro historiarum primo, ex quo apertè liquet *λιμός* & *λοιμός* diuersè fuisse pronuntiata.

OT

Ou vnica ex omnibus diphthongis germanum suum sonum retinuit, quem tamen Latini, & aliæ pleræque gētes Latinos secutæ, vnico u significant, sicut supra est à nobis copiosius explicatum. Nunquam enim apud Latinos o & u in eadem syllaba coniuncta reperias: quia apud eos vnica illa litera u hunc mixtum sonum valebat. Hactenus de diphthongis propriè sic vocatis: quibus totidem opponuntur quæ improprie vocantur, propterea quòd tres illarum nunc quidem non aliter quàm simplices vocales efferuntur, in aliis verò vocales in vnam syllabam nō ita coalescunt vt in iis quæ propriæ cognominantur. Nam quòd quidam duas ex illis, nempe *ou* & *ow* idcirco volunt improprias esse vocatas, quòd Ionū sine propriæ: sanè probare non possum, quum ex ipsarum natura diphthongi tum propriæ tum improprie dicantur.

η ω α

Itaque in η ω & α nihil audiri nunc solet præter puram terminationem η ω α. Punctum autem illud quod subscribitur, ῥ subscriptum vocant, quia scilicet pro ῥ scribitur, idque infra literam, vt intelligi possit non esse efferendum. Quòd si hæc pronuntiatio est germana, consequetur has diphthongos dici non pronuntiationis, sed scriptionis causa: imò verò ne scriptionis quidem, quum inter literas non soleat punctum numerari. Quamobrem etiam in multis & impressis & manu

scriptis codicibus memini videre prætermisum. Cur igitur, dices, subscribitur, quum proferri non soleat? Certè causam vnam esse puto quæ afferri possit, nempe vt partim casus distinguat eiusdem alioqui terminationis, sicut λόγῳ tertio casu singulari à λόγῳ dualis numeri distinguitur: partim vt declaret ex quibus vocalibus sit facta contractio, sicut βοᾶς & βοᾶ̃ intelligimus ex βοδης & βοᾶ̃ι contracta. Sed ne hæc quidem causa idonea videatur. Cur enim tertium casum ἡμέρα distinguas à cæteris eiusdem terminationis, inter rectum autem ἡμέρα & primum ac quartum casum dualis numeri, nullum discrimen constituas? Item quare μοῖν subscribas ι, quum nullus præterea eius nominis obliquus in ν terminetur? Apparet igitur aut temerè hanc consuetudinem fuisse vsurpatam, quod non puto: aut certè (quod arbitror) in his etiam diphthongis iota fuisse olim pronuntiatū, sed exili admodum sono, qui idcirco etiam euanuerit. Hoc autè verum esse, partim ex eo colligo quòd in vetustis multis codicibus etiamnum reperitur ad latus adscriptum, minori tamen forma & penè dimidiata, quæ scribendi cōsuetudo in literis maiusculis remansit. Deinde ex Fabii authoritate, qui libro primo de iis loquens qui i longum per ei scribebant, vt puerci, mendacei, furei, Id, inquit, su peruacuum est, tum etiam incommodum aliquādo. Nā in his quæ proximam ab vltima literam e habebunt, & i longa terminabuntur, illam rationem sequentes, vt emur e gemina, qualia sunt hæc, aurei, argentei, & similia: id quod iis præcipuè qui ad lectionem instituentur, etiam impedimēto erit: sicut in Græcis accidit adiectione ι literæ, quam non solum datiuis casibus in parte vltima adscribunt, sed quibusdam etiam interponunt, vt μοῖνι. Ex his igitur Quintiliani verbis apparet, veteres non ν, vt nunc solent, sed ι, id est vt ipse Fabius explicat, eci siue ei vna syllaba (idem enim valet e longum quod ee geminum) tum scripsisse tum pronuntiasse, ita tamen

vt non triphthōgus esset, cuius apud veteres nullus erat vsus, sed diphthongus, ex e scilicet longo & i. Quam rationem si sequamur, dicemus etiam non *ω* & *α*, sed *ω* & *α* veteres scripsisse & legisse. Hinc autē etiam apparebit ratio cur improprie sint hæ diphthongi appellatæ, quia scilicet in diphthongis proprie sic vocatis, vtraque vocalis debet celerrima pronūtiatione in vnā vocem coire, ac prior præfertim, vt nullus hiatus audiri possit quo syllaba dirimatur. Id autem in istis fieri non potest, in quibus prior vocalis quum longa sit, pronūtiationem nimirum remoratur, vt penè duæ distinctæ syllabæ audiātur, nisi posterioris vocalis sonum infringas: quod quidem idcirco diximus tanquā dimidiatum adscribi, hoc modo, H. & Ω. Huius autem posterioris exemplum præbere possunt Itali suū illud *oi me*, id est hei mihi, monosyllabum quidem pronūtiantes, sed ita tamen vt o producat: quod etiam faciunt Sabaudi, apud quos eadem illa particula *oi* per o longum accipitur pro ita affirmandi particula, estque monosyllabum, pro quo Galii vsurpant *oui* dissyllabum.

HY ΩY

Sed & *ny* & *oy* cur improprie dicantur, & quo modo sint enūtiatæ, ex istis satis apparere potest, eodem modo scilicet quo *eu* & *ou* quæ istis opponuntur, sicut superioribus tribus H. Ω. A. oppositæ sunt *ei oi* & *ay*. Hoc tamen interest, quod *n* & *o* in istis, quū longa sint, pronūtiationem ita retinent vt hiatus vitare non possis. Eorū autem errorem qui *v* in istis diphthongis cum *u* consonante vel *φ* confundunt, paulo antè refutauimus.

YI

YI valet ui, nō i vt vulgò solēt efferre, vt *απρωια*, id est harpuia non harpia. Huius exemplum est apud Latinos, cui, tertio casu: in quo tamen nonnulli etiam ex veteribus volunt i esse consonantem: sed quibus non satis possum conuicere quā in mentem venerit, quum i in hoc

vocabulo non aliud certè sonet, quàm in quis & similibus. Sicui tamen hoc exemplum non placuerit, hæc Gallica sibi proponat, *lui, mui, fui*, quæ sunt monosyllaba, & hanc diphthongum optimè declarant. Cæterum cur inter improprias diphthōgos hæc numeretur, quū præferim hæc duæ vocales, pariter scilicet exiles, melius etiā inter se coalescant quàm *ui*, vel *au*, vel *oi*, non memini legere à Grammaticis explicatum. Est autem causā à superioribus prorsus diuersa. In illis enim prior vocalis producta & penè sola auditur, vt ostendimus: in hac verò vocalis posterior, id est *u*, semper circumflectitur. Idcirco multò clarius & melius intelligitur, quàm *u*: quū in propria diphthongo sonus quidam æquis partibus ex utraque vocali temperatus exaudiat. Scribit autem Athenæus hanc diphthongum interdum per *o* solum veteres scribere consueuisse: ex quo factum opinor vt Latini *u* interdum expūxerint, vt *musca*, *harpya* à *μύα* & *ἀρπύα*. Sed nobis vera scriptura ac pronuntiatio Græcarum vocum seruanda est.

DE ACCENTIBVS.

Sicut prosodiarum, id est (vt Fabius ad verbum interpretatur) accentuum maxima est in pronuntiando vtilitas, si quidem rectè vsurpentur, quamobrem etiam ab Hebræis Gustus trāslatitiè vocatur: ita nihil æquè pronuntiationem corrumpit atque peruersus earum vsus: de quo paucis mihi putauit aliquid dicendū. Itaque quod ad tonos pertinet (quo vocabulo etiam pro intentione vocis vtitur Demosthenes in oratione *ἐπι στρατιῶν*) quum repertos esse constet non vt longitudinem, sed vt altitudinem, æquabilitatem, depressionem, circumductionem syllabarum metiantur, manifestus est eorum error qui cum alia specie accentuum, id est cum temporibus confundunt, ita vt quæcunque acuenda vel flectenda est syllaba

E. i.

la ba, eam producant: quæcunque deprimenda vel aqua-
biliter pronuntianda, eam corripiant. Ex quo fit vt in Gra-
ca oratione vel nullum, vel profus corruptum numerū
intelligas, dum multe breues producantur, & contra plu-
rimæ longæ corripuntur: vt penè præstiterit Græca vel
Latina non legere, quā ita fœdè deprauare. Id autē quā
verè dicam, poterit ex Græcorū præsertim exemplis ap-
parere, apud quos penultima quantitas sæpe ab acuto to-
no discrepat, etiam quum longa est, contra quā apud
Latinos. Age igitur, primum Homeri versiculū ita pro-
nunties vt vulgo solent,

ΜΥΝΗ ἄπειθ' ἢ ἄ πηληϊάδεω Ἀχιλῆος

Minimè a iude thea pili i adeo achilios,
vt de e longo nihil dicam quatuor locis, summa cum ex-
cellētissimi & numerosissimi Poetæ iniuria, in i tenuis-
simam vocalem mutato, quis versum heroicum esse sen-
tiet, in quo neque Spondeum, neque Daçtylum audias
Sequentem autem versum multominus etiam percipias,
quia non in Spondeum, sed in Daçtylum cadet. Sic enim
pronuntiant,

οὐλομένην ἢ μυρί' Ἀχαιοῖς ἄλγε' ἔθηκεν

oulomenin hi myri achæis alge ethicen

Age verò cum his Græcis duos etiam primos Aeneidos
versus componamus, in quibus ingeniosissimus Poetā
tanto studio est Homerum imitatus, vt (si vnum pedem
excipias, in quo etiam sonorum vocatum concursum
voluit amulari) longas longis & breues breuibus oppo-
suerit: quod haud scio an à quoquam sit animaduersum,
quum tamen (ni fallor) casu id factum videri non possit.
Sic ergo pueri in ludis literariis hodie docentur pronun-
tiare, aut potius ineptissimè cantare.

ἄμ' ἂν ἴδωμι νεκρὸν ἄνδρα Τροίᾳ κτενέειν ἄβυστον
καλῆσθαι φέροντα πρόφρων, Λαῖνᾳ δὲ κενεῖν

Hac autem ineptissima pronuntiatione quis non sentiat
grauissimos horum versuū numeros ita frangi, vt, si duos

ultimos pedes excipias, versus videri non possint. contra
verò si ita ut par est pronuntiaris,

Μῆνιν ἄειδῶ ἧα Πηλεΐδῃ δῖω ἄλλῃος

Ar ma virūque cano Troiæ q̄ pri mus ab oris

οὐλομένην ἢ μῦθε' ἀχαιοῖς ἀλγέ' ἔθηκεν

Ita li am fa to pro fugus La ui naq̄ue venit.

Si hoc inquam modo pronuntiaris seruata syllabarum
quantitate, etiam ut versus non digeras in pedes, quis ta-
men ἄρσιν & ἦσιν nō audiat, & suauissima horum versuum
grauitate non capiatur? Certè non minus vitium est ἔ-
θηκεν penultima breui, aut οὐλομένην penultima lōga Græ-
cè efferre, quàm si Latine dicas dōcēre & lēgēre, ita ut in
illo Dactylus, in hoc Amphibrachus audiatur, & tamen
ita pronuntiare consueuimus. Iam verò in Iambicis ver-
sibus, præsertim Latinis, quis Iambum vllum percipiat
cuius tamen pedis repetitione tota eorum versuum ve-
nustas constat. Solent enim pedagogi vulgò ita suos eru-
dire, ut in omnibus dissyllabis penultimam producant.
Itaque sic recitant hunc Catulli versum,

Quis hōc potest vidēre, quis potest pati.

Ego verò putidam istam pronuntiationem miror quæ-
quam esse posse qui possit audire, qui possit pati. Et si au-
tem hic error legendis versibus facilius percipitur, nihi-
lo tamen est minor in oratione soluta: de cuius nume-
rosa compositione frustra apud Græcos Aristoteles, Dio-
nysius & alii doctissimi homines, frustra Cicero & Fabi-
apud Latinos præceperunt, si Tonos cum Temporibus
confundamus. Quid igitur dices. Nempe hoc postulo,
aut ratio potius ipsa flagitat, ut acuatursyllaba, cuius to-
nus acutus imponitur: æquabili aut depresso sono pro-
feratur quæ grauem habet: partim acuantur, partim de-
primantur quæ signantur circumflexo: sed ita ut (quemad-
modum Musici solent in suo illo quinque linearum dia-
grammate, & nos quoque in vernaculo nostro sermone)
solæ longæ syllabæ producantur, solæ breues corripian-

E. ii.

tur, siue tolli, siue deprimi, vel æquabiliter pronuntiarī oportuerit. Tonorum enim & temporum quum diuersa sint officia, diuersum quoque vsum esse par est. Neque tamen nego, breui syllabæ temporis aliquid accedere quādo acuto sono signatur, quantum scilicet necesse est in acuenda syllaba consumi. Sed vt minus sit breuis quā antea, minimè tamen consequitur habendam pro longa, sicut ab iis haberi solet qui Mālus arborem à Mālus adiectiuo non distinguunt: & Dōminus perinde pronuntiat acsi Dactylus esset, pro Tribracho. Item vt longa syllaba non acuat, tamen longa esse non desinit: quod nō obseruant qui ex *ἑμμεν* Dactylum constituunt. Rursum vero quanuis quæcunque syllaba circumflectitur, ea etiam natura longa sit, quia tamen multæ sunt syllabæ naturæ longæ quæ non circumflectuntur, Tonus circumflexus à tempore longo sic distingui debet, vt ille quidem altitudinem ac depressionem, id est circunductionem, hoc vero longitudinem solam metiatur, id est vt circūflexa syllaba ita producat, vt simul initio acuat, deinde sensim deprimatur: sicut facere solent Musici, quum vni syllabæ duas quas vocant breues, vnam altiorem, alteram depressiorem tribuunt: cæteræ verò longæ, si quidem acuto signatæ fuerint, tantum acuantur: sin autem graui, æquabiliter producantur. At enim, dices, ista sunt perdifficilia, & fortassis etiam *aduersa*, iis quidem qui diuersæ pronuntiationi assueuerunt. Id ego verò fateor, & in me ipso non inuitus agnosco. Sed nihil vetat rectam viam aliis ostendere, etiam vt illam ingredi non possis. Certè veritas mihi dissimulanda non fuit, vt paulatim meliora probare & sequi condiscamus. Ergo, vt liberè dicā quod sentio, vel Tonos prorsus sublatos esse velim tantisper dum deprauata illa pronuntiatio Tonorum pro temporibus emendetur (quum præsertim veteres constet istos apices in scribendo non vseruisse) vel nullam eorum rationem haberi. Cuperem autem in eorum locum alterū

ex Temporibus in tribus illis ancipitibus: *a i u*, substitui, & diligenter annotari. Hoc ego, inquam, ut fiat suadeo, quod nullam aliam veræ restituendæ pronuntiationis rationem habeam aut meliorem, aut promptiorem: paratus tamen de sententia mea decedere, si quis certiora docuerit.

TEMPORA duo esse diximus. Sed ex iis alterutro tantum egemus. Rursus autem syllaba quæ natura longa est, ab ea distingui debet quæ sola positione longa existit, id est idcirco tantum quod duabus consonantibus adiuncta sit, quibus pronuntiandis necesse est moram interponi, ut in *nostrum* productior est penultima quàm in *nostrum*. Præterea pro qualitate consonantium quæ vocales ipsas præcedunt vel consequuntur, inter longas aliæ aliis longiores, inter breues aliæ aliis breuiores reperiuntur. Sed hæc subtilius persequi, nostri non est instituti. Admoneri tamen pueri debent & assuescieri, ut hæc omnia discrimina expedite obseruent, sine quorum cognitione & usu fieri non posse puto ut de numeris orationis rectè iudicent, & magno cum fructu sese ad virtutes aliorum imitandas componant. Tanti est momenti ista non neglexisse, quibus alioquin nihil abiectius videri possit.

SPIRITVVM quoque alteruter videtur abundare. quamobrem etiam apud Latinos solus densus signatur, quem aspirationem vocant, quasi spiritus accessionem. Itaque quod in tribus illis aspiratis literis diximus, iterum est nobis repetendum, eos mihi quidem videri non satis rectè facere, qui pro aspirato vel dēso spiritu asperum, pro tenui vel lenem vel læuē spiritum dicunt. Neque enim reperiuntur spiritus vel asperitati vel lenitati, siue (ut alii volunt) læuitati literarum significandæ: sed ut latitudinē pronuntiationis declarent, quæ quidem vel à copioso vel à raro spiritu proficiscitur. Id autē vel ex eo liquet, quod hæc profodia vocalibus est dicata, etiam quando aspiratis literis adiungitur, nempe *φ χ θ ρ*, ut nonnulli volūt.

E.iii.

Vocales autem neque asperæ neque lenes dici possunt, sed syllabæ, ex earum consonantium natura, quæ vocali adiunguntur. Densæ tamen dici possunt, quando scilicet naturali illo suo tenuissimo spiritu non contentæ, aliam extrinsecus accersunt, ut iam quodam modo tenuis ille spiritus duplicetur. Quod si mihi diuinare licet, huius erroris duplex fuit occasio. Vna, quod asper ab aspirato nõ multum videatur differre, si nomina potius quàm rem ipsam consideres: ut plane sit probabile nõnullos ista pronunciatione fuisse deceptos. Altera quod pro leui spiritu nonnulli lenem vel lauem legerunt, quod utrûque aspero opponitur. Ego verò existimo eos qui tenuem spiritum primi leuem vocarunt, eius naturam exprimere voluisse. Nã quæ leuia sunt, id est tenuia & exilia, illa quoque leuia sunt sicut e contrario quæ sunt densæ, id est densa & crassa, illa quoque necesse est ut graua existant. Hæc autem ad asperitatem vel lenitatem seu lauitatem, aut (ut nonnulli loquuntur) nauigationem sanè nihil pertinent. Super sunt reliquæ notæ quas cur à Profodis distinxerimus, res ipsa ostendit. Quod autem quasdam addiderimus quas vulgò non solent Grammatici recensere, ac eas præsertim quibus vtuntur Græci in Periodorum distinctione, nemo, ut opinor, reprehendet, qui non modò vtilissimam, sed etiam planè necessariam esse illarum cognitionem non ignorauerit. Sed de his hætenus.

Δέκα ἐπιτολαὶ Θεοῦ διὰ Μωσέως δοθεῖσαι,
ἐκ τῆς Νικηφόρου τῆς Ξανθοπούλου.

Ὁ πλάξι γραφεὶς ἐν δέκα λόγοις νόμος.
Κύριος εἷς ἔς' Ἰσραὴλ Θεὸς μόνος.

Εἶδωλον ὁσδὲν ἐργάση ὁ ᾤδαπάρ.

Οὐκ ἐὼν ἡ λήψη τῆς Θεοῦ κλησὶν μέτιω.

Μνήσαι δὲ ποίη τῆς σαββάτων ἡμέρας.

Σὸν πατέρα ἡμα ἔ καὶ τὴν μητέρα.

Ταῦτα μία πλάξι ἡ ἡ πατέρα πάλιν.

Ἡκιστα μοι χεῖδιον ἐργάση γάμον.

Ἀλλ' ὁσδὲ κλέψης ἐμφανῶς, κεκρυμμένως.

Οὐδ' αὖ φονδύσης ἐκ θυμοῦ σου ὄν πέλας.

Ψευδῆ τε μακρὰν ἀπόθου μάρτυριαν.

Μηδ' ἀγαπήσης εἰς τὸν πέλας φίλον.

Τύτοις Θεὸς χάραξεν ἐν πλάξι νόμους.

Decem præcepta Dei per Moſem data, ex Nicephori Xanthopuli
ſcriptis.

Lex tabulis ſcripta decem verbis.

Dominus vnus eſt Iſrael Deus ſolus.

Idolum nullum conficies omnino.

Neque ſumes Dei nomen in vanum.

Memoriam celebra diei ſabbathorum.

Patrem honora tuum atque matrem.

Hæc vna tabula eſt: altera deinceps.

Minimè nuptias adulterto inquinato.

Sed neque fureris palam, clandestinè.

Nec occidas ex candescens ira propinquum tuum.

Falsùmque longè amoue teſtimonium.

Neque concupiſcas ſiquid propinquo charum.

Has tabulis inſculpiſit Deus leges.

Alphabetum Græcum.

ANTVERPIAE,
Ex officina Christophori Plantini.
M. D. LXVI.

L I T E R A E A P V D V I G I N T I Q U A T V O R

Figura	Appellatio	Pronuntiatio	<small>ger- ma- na, vt nos quidem arbitramur.</small>
A α	Αλφα	Alpha	A a
B β β	Βήτα	Beta, vulgò Vita	B b
Γ γ γ	Γάμμα	Gamma	G g <small>eodem ubi- que sono.</small>
Δ δ δ	Δέλτα	Delta	D d
E ε	Εψιλόν	Epsilō .i. tenue	E e breue.
Z ζ ζ	Ζήτα	Zeta, <small>vulgò Zita.</small>	DS
H η	Ητα	Eta, <small>vulgò Ita.</small>	E e longum
Θ θ θ	Θήτα	Theta, <small>vulgò Thita.</small>	Th
I ι	Ιώτα	Iota	I i vocale
K κ	Κάππα	Cappa	C c <small>codē ubi- que sono.</small>
Λ λ	Λάμβδα	Lambda	L l
M μ	Μῦ	My	M m
N ν	Νῦ	Ny	N n
Ξ ξ	Ξί	Xî	CS, vel GS
O ο	Ο μικρόν	O micrō <small>id est parū</small>	O o breue
Π ω π	Πί	Pî	P p
P ρ	Ρῶ	Rho	R r

GRÆCOS SVNT QVARVM HÆC EST

Pronuntiatio vulgata,
quam corruptam existimamus.

Etymologia
ex Hebræo sermone.

V consonans, id est Digāma AEolicum.

Aleph
Beth

I consonans, sequente *η*, vel *ι*, vel *ε*, vel *ο*, vel *ω*,
vel *υ*, vel *ϕ*. Eadem vt *ν*, sequente *κ*, vel *λ*, vel
γ, vel *ξ*.

Guimal
Daleth

E longum, si acutus accentus fuerit impositus.

Z, id est infracto sono *s*.

Tsādi

I longum, si accentum acutum habuerit: breue,
si grauem.

Heth

T apud indoctos.

Theth

G, præcedente *γ*.

Iod

Caph

Lamed

Mem

Nun

O longum, si accentum acutum habuerit.

B, si præcesserit *μ*.

Pe

Res

Figura Appellatio Pronuntiatio ^{ser-}
^{ma-}
na, vt nos quidem arbitramur.

Σ σ ς	Σῖγμα	Sigma	S s
Τ τ	Ταυ	Tau, vulgò Taf.	T t
Υ υ	Υψιλόν	Υψιλῶ. i. tenue	V u ^{vocale, vt} ^{quidam}
Φ φ	Φῖ	Phî	F siue ph
Χ χ	Χῖ	Chî	Ch
Ψ ψ	Ψῖ	Psi	Pf, vel Bs
Ω ω	Ω μέγα	O mega. id est magnum.	O longum.

Pronuntiatio vulgata,
quam corruptam existimamus.

Etymologia
ex Hebræo sermone.

S infracto sono, quum inter duas consonan-
tes interuenit.

D, præcedente **s**.

i

Sámech

Tau.

Phe, id
est **Pe** sine daghés.

O breue, quando signatur graui.

A 3

Diuisio literarum.

Ex his **xxiiii** literis, **Vocales** sunt septem, id est quæ per se possunt plenam vocem edere, **α ε η ι ο υ ω**.

Longæ, **η ω**

Breues totidem, **ε ο**

Ancipites tres, **α ι υ**, id est in quibusdam vocabulis longæ, in quibusdam breues, in paucis indifferentes.

Reliquæ literæ vocem non edunt, ideoque à Platone in Cratylo & Theæto generali vocabulo **ἄφωνα** vocantur, id est vocis expertes : à Grammaticis verò **σύμφωνα**, id est Consonantes, quòd cum vocalibus adiunctis sonos suos communificent. Sunt autem numero **xvii**, **β γ δ ζ θ κ λ μ ν ξ π ρ σ τ φ χ ψ**.

Ex quibus sunt

ἡμίφωνα, id est Semiuocales octo, sic dictæ, quòd, vt nullas habeant vocales adiunctas, quandam tamen strepitus & soni speciem edant, **ζ ξ ψ λ μ ν ρ σ**.

Ex his sunt

Διπλαῖ, id est Duplices tres, quòd duarum literarum sint compendia, **ζ ξ ψ**.

Υγραῖ, id est Liquidæ quatuor, quòd ita sint lubricæ, vt quasi liquecant in pronuntiando, **λ μ ν ρ**. Eædem etiam **ἀμετάβολα** dicun-

dicuntur, id est Immutabiles, quòd in formationibus casuum vel temporum non mutantur.

Μοναδικόν, id est solitarium, vnum σ.

Ceteræ nouem appellantur *ἄφωνα*, id est Mutæ, quòd per se neque vocem, vt Vocales: neque strepitum edant, vt Semi-vocales, β γ δ κ τ θ φ χ.

Ex his autem

Ψιλά, id est Tenues tres sunt, exili scilicet & tenui sono contentæ, ω κ τ.

Δασέα, id est Densæ totidem à superioribus procreatæ, adiuncta aspiratione: quo fit vt tenuibus, non asperiores quidem, vt vulgò putant, sed densiores sint, & quasi pinguiores, φ χ θ.

Μίσα, id est Mediæ cuiusdam inter tenues & aspiratas naturæ, β γ δ.

Opponuntur autem inter se, & aliæ in alias sæpè transeunt, ideoque *ἀντίστοιχα*, id est literæ inter se oppositæ vocantur: cuius oppositionis hæc est descriptio,

Tenues	Mediæ	Aspiratæ
--------	-------	----------

π

β

φ

κ

χ

κθ

τ

θ

θ

A 4

DE

DE SYLLABIS.

Ex his literis constituuntur syllabæ. Syllabam autem vocamus, docendi causa, spiritus comprehensionem ad vnam vocem exprimendam. Est autem in triplici differentia. Constat enim vel ex vna vocali, vel ex duabus vocalibus in mixtam vnam vocē coëuntibus, vel ex consonante vna vel pluribus cum vna vocali, aut duabus ad summum.

Primi generis syllabæ quinque sunt, quot scilicet vocalium soni. Nam *n*, & *o* non voce, sed vocis quantitate differunt ab *e* & *o*.

Secundi generis, Diphthongi, id est geminisonæ appellantur, quòd ex duabus vocibus tertiam vnam efficientibus componantur. Eæ verò propriè numerantur tantùm sex, quibus totidem aliæ adiiciuntur impropiè sic vocatæ, quia vel vt simplices vocales efferuntur, vel compositam quidem vocem edunt, sed tardius tamen coalescentem: vt penè videri possint duæ primi generis syllabæ, sicut ex hoc diagrammate apparet. Hæc est igitur syllabarum Diphthongorum.

Pro-

Propriarum

Figura Pronuntiatio germa- **Vsitata &** depranata
na, vt existimamus, vno spi- pronu-
ritu & tenore. tatio.

ay	ai	e vel æ
aw	au	af, vel au per u consonans.
ei	ei	i vocale.
eu	eu	ef, vel eu per u consonans.
oi	oi	i vocale.
ou	ou	

Impropriarum.

æ vel A,	âi	ã	
η vel H'	ēi	ē	i vocale.
ω vel Ω'	ōi	ô	
ny	ēu		if, vel iu per u consonans
ou	ōu		of, vel ou per u consonans.
y	uî		i vocale.

Tertij generis syllabæ ex cōsonantium & vocalium multiplici connexionē penè sunt infinite, quas enumerare minimè necesse est. Quasdam tamen regulas & descriptiones commenti sumus, quibus pueri ad quarundam constitutionem intelligendam adiuuentur.

Prima regula.

Omnis simplex consonans inter duas vocales posita in vna dictione vel diuersis, per apostrophon tamen coniunctis, ad

A 5 sequen-

sequentem vocalem pertinet. vt πα | τήρ,
non πατ | ήρ. Item κα | θ' ή | μέραν non καθ' | ή |
μέραν.

Si occurrerint duæ iunctæ consonan-
tes, quando ad vnam syllabam, quando
ad diuersas pertineant, ex his regulis &
descriptionibus cognosces.

Secunda.

Hæ tantùm Semiuocales in vnam syl-
labam conspirant, μν, σμ, præterea λς, νς,
ρς, sed in extremis tantùm dictionibus
ijsq; perpaucis.

Tertia.

Ex Mutis hæ tantùm coniugationes
reperiuntur.

Π } τ. Βδ. Φ } θ.
κ } χ }

Quarta.

Ex Semiuocalibus & Mutis hæ tan-
tùm in vnam syllabam coalescunt: Α om-
nibus Mutis subiectum, præter δ :

κ } μ. Item χ } μ, sed in mediis tantùm
τ } ⊖ } dictionibus.
Δ }

Item

Π
 Κ
 Γ
 Δ
 Χ
 Θ

v. Item φ, sed nunquam initio dictionis.

P omnibus Mutis subiicitur.

≡ præterquam quòd includitur tribus illis literis duplicibus, etiam præponitur omnibus Mutis præter γ, & solum coit cum duabus consonantibus, nempe *ερ* vt *σερ* | φή.

DE ACCENTIBVS.

Prosodiæ, id est Accentus, pronuntiationi mirificè conducunt. Sunt autem apud Græcos numero septem, ex quibus

TONI tres sunt, nempe Acutus, Grauis, Circunflexus: quibus vocis altitudinem, siue, vt Græci vocant, *τόνον*, id est intentionem metimur. Sed intentionis nomine Grammatici etiam quod illi oppositum est, id est æquabilitatē & remissionem vocis, ipsamque ad eò circumductionem comprehendunt.

Ex his igitur

Acutus acuendam & attollendam vocem

cem significat, vocali impositus, figura cadentis rectæ lineolę, sed ita vt in sinistrum latus vergat ' vt *Θεός*.

Grauis depressionem aut æquabilitatem vocis declarat, eadem linea in contrarium latus propendente ' vt *πικρὸν*.

Circunflexus monet flectendam & circumducendam vocem: quod fit si sensim attollas, deinde deprimas. Itaque figuram habet ex Acuto & Graui coniunctis conflata, hoc modo ~, vel ex inuerso ypsilon *α*, quæ nota postea in istam degenerauit ~, vt *ποιῶ*.

TEMPORA sunt duo, quæ vocalis pronuntiandæ longitudinem declarant, vel breuitatem. Ex ijs, longum porrecta longa linea ~, breue quasi ypsili nota ° pingitur.

SPIRITVS duo sic appellati quòd significant, quæ Vocales in quibus dictionibus naturali suo spiritu, id est tenui sine contentæ: item quæ densiorem spiritum extrinsecus assumant.

Ex his igitur

Densus in maiusculis literis pingitur H dimidio, vt ' *Ἄπτομα*: in minoribus, dimidio circulo °, vt *ἄπτομα, ῥήτωρ*.

Tenuis signatur altero dimidio H, vt

Α' υτὸς:

Αὐτός: vel hemicyclo', vt αὐτός.

Loci accentuum.

Nulli olim accentus signabantur, sicut ex vetustis codicibus apparet. Nunc autem Acutus signatur vel in antepenultima, vt κέως: vel penultima, vt ἀκούω: vel vltima, vt θεός: vnde factum est vt dictiones vocentur à Grammaticis proparoxytonæ, paroxytonæ, vel oxytonæ, id est antepenacutæ, penacutæ, vel acutæ.

Grauem imponi quidem oportuit omnibus syllabis quæ neque acuuntur, neque circumflectuntur: sed ne tanta accentuum multitudo lectionem impediret, vsus obtinuit vt in sola vltima signetur, idque in iis tantum dictionibus, quæ, quum natura sint oxytonæ, in contextu orationis ponuntur, vt ἡ ἀρετὴ τὸν θεὸν τέρπει. Ab hoc accētū dictio dicitur βαρυσμένη, id est ad verbum, grauata.

Circumflexus inscribitur vel penultimæ vt εὐαῖτε, vel vltimæ vt εὐαῖ, à quo dictiones vocantur properispomenæ, vel perispomenæ, id est penultima, vel vltima circumflexæ.

Temporum nullus est vsus in ε & ο, re-
pertis η & ω. In ancipitibus autem α ι υ,
negliguntur maximo cum incommodo,
inuectis

inuectis in eorum locum tonis, sicut in Scholiis copiosè ostendimus.

Spiritus imponuntur Vocalibus omnibus, sed initio tantum dictionis. In consonantibus autem nullus est illorum vsus: omnes enim suo spiritu naturali contentæ sunt. Excipiuntur tantum quatuor, π χ τ & ρ , quæ densiore aliquando Spiritu efferuntur. Sed ex illis tres primæ suos habent peculiare characteres. Ipsum autem ρ quum dictionem inchoat, denso spiritu semper signatur, vt $\rho\acute{\alpha}\pi\tau\omega$: in medio verò non item, vt $\chi\acute{\omega}\mu\alpha\iota$, $\chi\alpha\rho\alpha\kappa\tau\acute{\eta}\rho$. Si tamen geminetur, priori spiritus tenuis, posteriori densus inscribi solet, vt $\alpha\acute{\rho}\rho\eta\omega$. Dictio igitur denso spiritu notata, dicitur à Græcis $\delta\alpha\sigma\omega\mu\acute{\epsilon}\nu\eta$, id est densata, cui opponitur $\psi\iota\lambda\omega\mu\acute{\epsilon}\nu\eta$, id est tenuata.

DE CETERIS NOTIS QVAE
partim inscribi, partim subscribi, partim
adscribi solent.

Pinguntur & aliæ notæ, quarum maximus est vsus & necessaria cognitio, quanuis inter Prosodias non debeant numerari. Ex iis

INSCRIBUNTUR duæ, Apostrophus & Dialysis.

Apo-

Apostrophus, id est auersio, Vocalium elisionem ostendit: & inscribitur ad latus literæ eadem forma, qua tenuis spiritus: idque plerumque in fine, ut *παρ' ἐμοῦ*, pro *παρὰ ἐμοῦ*. interdum in initio, ut *ὦ γαθή*, pro *ὦ ἀγαθή*: & in medio vnius dictionis ex duabus compositæ, ut *τῶρον*, pro *τὸ ἔρον. καὶ γώ*, pro *καὶ ἐγώ*. Habet autem hanc vim ut præcedentem consonantem cui adhæret, si tenuis sit, & proximè consequatur spiritus densus, mutet in aspiratam *ἀντίστοιχον*, ut *καθ' ἡμέραν*, pro *κατ' ἡμέραν*. Idque etiam in duabus consonantibus coniunctis accidit, ut *νύχθ' ὄλλω*, pro *νύχτα ὄλλω*.

Dialysis, id est Dissolutio, duabus vocalibus distinctè pronuntiandis imponitur, duplici puncto signata, ut *αἰόδιος, ἰάκωβος, ἰωάννης*, tetrasyllaba: *ἰησοῦς* trisyllabum.

SUBSCRIBITVR vna, quam *ὑφέν* quasi Subunionem vocant, quòd duo vocabula significet in vnum coaluisse. pingiturque duabus in longum porrectis lineolis medio quasi ypsilo coniunctis, ut *μεθ-ἡμέραν*, pro *μεθ' ἡμέραν*.

ADSCRIBVNTVR quinque, nempe **Διαστολή**, id est Disparatio, tenuis spiritus figura, ad imam literam, idque intra ipsum

ipsum vocabulum, ut quum δ, π relatiuſ
ſcribo ad vitandam homonymiam Con-
iunctionis $\delta\pi$.

Σπῖμὴ τελεία, id eſt Punctum perfe-
ctum, quo ad ſinum vltimæ literæ appoſi-
to, terminantur à Græcis & Latinis pe-
riodi vt ſignificetur, perfecta iam ſenten-
tia, quieſcendum.

Σπῖμὴ μέση, id eſt Punctum medium,
quo terminantur orationis membræ quæ
Græci *κῶλα* vocant. Medium autem vo-
catur, tum quia in media periodo & me-
diæ literæ præcedenti adſcribitur, tum
etiam quòd mediocriter quieſcendum
eſſe admoneat, nondum ſcilicet perfecto
orationis ambitu. Latini minus propriè
id ſignificant vno puncto alteri impoſito,
hac figura :

Υποσπῖμὴ, ſiue *ὑποδιαστολή*, id eſt Subdi-
ſtinctio, qua diſtinguuntur orationis Com-
mata, quæ à Latinis Inciſa nominantur.
Adſcribitur autem eâdem nota qua Dia-
ſtole, ſed diuerſo ſitu, vltimæ ſcilicet Com-
matis literæ, declaratque non tam quieſ-
cendum quàm respirandum. Sed à plerif-
que Typographis hodie hæc nota etiam
Colis diſtinguendis adhibetur.

Harum autem trium quibus periodos
metimur

metimur exemplum hoc esto ex Demosthene.

Πρῶτον μὲν, ὧ ἀνδρες ἀθλιωαῖοι, τοῖς θεοῖς ἔυχουμαι πᾶσι καὶ πάσαις ὅσῃν ἔνοιαν ἔχων ἐγὼ δεητῶ τῆτε πόλει καὶ πᾶσιν ὑμῖν τοσαύτῳ ὑπάρξαι μοι παρ' ὑμῶν, εἰς τουτονὶ τ' ἀγῶνα.

Επερώτησις, id est Interrogationis signum, quod apud Græcos pingitur tenuis spiritus nota pūcto subscripta hoc modo, Parenthesis signum neq; in Græcis neq; in Latinis codicibus vetustis reperias: sed quæ interiiciuntur, ea solent adhibita vtrinque hypostigme distingui.

Solēt etiam iis quæ τεχνικῶς, id est, vt Latini Grammatici loquuntur, materialiter accipiuntur, linea imponi, vt ε̄ ο̄ τὸ Πέβ̄ ο̄ς. Idque etiam vsurpatur ad ea distinguenda quæ & appellatiua & propria nomina esse possunt, vt λύκων λύκωνος, ἀρίσων, ἀρίσωνος, πολέμων πολέμωνος, ἔυδοξος. sed de his hæcenus.

B

COMPENDIA LITERARVM
 & nexus partim breuitatis, partim
 elegantiae caussa reperti.

αι αι	αι.	δο	δο.	κε	κε.
αν	αν.	δρ	δρ.	κη	κη.
ἀπο	ἀπο.	δω	δω.	κλ	κλ.
αρ	αρ.	δυ	δυ.	κο	κο.
ας	ας.	ει δ	ει.	κω	κω.
αυ	αυ	ει	ειναι.	λα	λα.
αυτῆ	αυτου.	εκ	εκ.	λλ	λλ.
αυτῶ	αυτῶ.	ε	ευ.	μα	μα.
γα	γα.	ε	ελ.	μαρ	μαρ.
γδ	γὰρ.	εν	εν.	με	με.
γε	γε.	εξ	εξ.	μεθ	μεθ.
γη	γεν.	επι	επι.	μεν	μεν.
γι	γι.	εσι	εσι.	μετᾶ	μετᾶ.
γο	γο.	ιω	ην.	μι	μι.
γω	γω.	θα	θα.	μν	μν.
γυ	γυ.	θε	θε.	μο	μο.
γρ	γρ.	θη	θη.	μων	μων.
δα	δα.	θι	θι.	ου	ου.
δε	δε.	θο	θο.	ουτος.	ουτος.
δη	δη.	θυ	θυ.	πα	πα.
δι	δι.	θω	θω.	παρα	παρα.
δια	δια.	κα	κα.	πε	πε.
		καὶ κ	καὶ.	πη	πη.
		κατᾶ	κατᾶ.	πι	πι.

πλ	πλ.	σκ	σκ.	π	τι.
πο	πο.	σο	σο.	το	το.
πω	ππ.	σω	σω.	τ̄	τὸν.
πρ	πρ.	σω	σω.	τ̄	τοῡ.
πρα	πρα.	σπλ	σπλ.	τ̄	τρ.
προ	προ.	σς	σς.	τυ	τυ.
πρω	πρω.	ς	ςτ.	τω	τω
πτ	πτ.	σα	στα.	τ̄	τ̄.
πυ	πυ.	ς	ςτι.	τ̄	τ̄.
πω	πω.	ση	στη.	υ	υι.
ρα	ρα.	σι	στι.	υ	υν.
ρι	ρι.	σο	στο.	ῡ	ῡπερ.
ρο	ρο.	συ	στυ.	ῡ	ῡπο.
ρω	ρω.	σω	στω.	υς	υς.
σα	σα.	συ	συ.	χα	χα.
σαι	σαι.	συν	συν.	χε	χε.
σε	σε.	σχ	σχ.	χη	χη.
σει	σει.	σxp.	σxp.	χθ	χθ.
ση	ση.	τα	τα.	χε	χι.
σθ	σθ.	ται	ται.	χο	χο.
σθα	σθα.	ταις	ταις.	χρ	χρ.
σθαι	σθαι.	τι	τι.	χυ	χυ.
σθει	σθει.	τη	τη.	χω	χω.
σθην	σθην.	τη̄	τη̄ν.	ψα	ψα.
σι	σι.	τη̄ς	τη̄ς.		

CHARACTERES MINORES

Graeci.

Α α α
Β β β
Γ γ γ
Δ δ δ
Ε ε ε
Ζ ζ ζ
Η η η
Θ θ θ

Ι ι ι
Κ κ κ
Λ λ λ
Μ μ μ
Ν ν ν
Ξ ξ ξ
Ο ο ο
Π π π

Ρ ρ ρ
Σ σ σ
Τ τ τ
Υ υ υ
Φ φ φ
Χ χ χ
Ψ ψ ψ
Ω ω ω

*Eorundem nexus, varia item & compendiosa
scribendi ratio.*

αι	αι	δθ	δρ	μϛ	μτὰ
αυ	αν	δυ	δυ	μθ	μο
ἀπ	ἀπο	δω	δω	κ	ου
ἀρ	ἀρ	διγ	δια	ϙ	ος
ας	ας	ει δ	ει	ϙα	ουκ
αυ	αυ	εικ	εικ	κα	κα
γα	γα	ειν	ειν	και	και
γδ	γὰρ	ευ	ευ	και	και
γε	γε	ην	ην	κα	κα
γη	γη	θα	θα	κα	κα
γι	γι	θαυ	θαυ	κα	κα
γο	γο	θει	θει	κα	κα
γου	γου	θη	θη	κα	κα
γω	γω	θει	θει	κα	κα
γυ	γυ	θο	θο	κα	κα
γφ	γφ	θερ	θερ	κα	κα
γψ	γψ	θυ	θυ	κα	κα
δα	δα	κα	κα	κα	κα
δε	δε	κα	κα	κα	κα
δη	δη	κα	κα	κα	κα
δι	δι	κα	κα	κα	κα
δο	δο	κα	κα	κα	κα

Characteres maiores Græci.

Α α	Ι ι	Ρ ρ ϑ
Β β	Κ κ	Σ σ ϸ Ϻ
Γ γ	Λ λ	Τ τ ϓ
Δ δ δ	Μ μ	Υ υ
Ε ε	Ν ν	Φ φ ϕ
Ζ ζ	Ξ ξ	Χ χ
Η η	Ο ο	Ψ ψ
Θ θ ϑ	Π π	Ω ω

Eorundem nexus, varia item & compendiosa scribendi ratio.

αι αι αι	αὐτῶ	αὐτοῦ	γυ	γυ
δν αν	αὐτῶ	αὐτῶ	γν	γν
αν αν	γῶ	γὰρ	γρ	γρ
δρ αρ	γῆ	γῆ	δῆ	δῆ
δπο απο	γυ	γεν	δη	δη
αρ αρ	γη	γη	δε	δε
αυ αυ	γι	γι	δρ	δρ

δου	δου	Θ	οι	μου	σμου
ει ς	ει	παρα	παρα	απα	σπα
εκ	εκ	περ	περ	απει	σπει
εν	εν	περι	περι	απου	σπου
ευ	ευ	πη	πη	Θ	σο
εξ	εξ	πι	πι	σι	σι
επι	επι	πς	πς	συ	συ
ιω	ην	προ	προ	συν	συν
σι	σι	πλ	πλ	ωσ	σω
σου	σου	πυ	πυ	ωση	σση
και Θ	και	πω	ππ	ωσι	σσι
κατ	κατα	πι	πι	ωσυ	σσυ
λλ	λλ	πυ	πυ	ς	στ
λο	λο	ρα	ρα	ση	στη
μν	μεν	ρι	ρι	σι	σπι
μετ	μετα	ρο	ρο	συ	στυ
μων	μων	ση	ση	χι	σχι
ου	ου	σκ	σκ	χι	σχι
ουκ	ουκ	σι	σι	χυ	σχυ
ος	ος	σθαι	σθαι	τα	τα
ουτος	ουτος	σι	σι	ται	ται

π	τη	της	τρ	ὑω	ὑπ
ρ	της	τη	ττ	ὑω	ὑπο
π	τι	τυ	τυ	χ	χ
τ	το	τω	τω	χ	χρ
ρ	του	υ	υι	χ	χυ
ου	τους	υ	υν	ψ	ψι

EXEMPLA QUIBVS LEGENDIS
pueri pronuntiationi assuefiant, &
Christianæ fidei discant rudimenta.

ΔΕΚΑ ΕΝΤΟΛΑΙ ΘΕΟΥ
διὰ Μωσέως δοθεῖσαι. Εξόδου κ'.

Καὶ ἐλάλησε Κύριος πάντας τοὺς λόγους τού-
τοις, λέγων, Εγὼ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, ὅστις
ἐξήγαγον σε ἐκ γῆς Αἰγύπτου, ἐξ οἴκου δου-
λείας.

Οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ.

Οὐ ποιήσῃς ἑαυτῷ εἰδωλον, οὐδ' ἐπαντὸς
ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ ἔρανω ἄνω, καὶ ὅσα ἐν τῇ
γῇ κάτω, καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασι, ὑποκάτω τῆς
γῆς. Οὐ προσκυνήσῃς αὐτοῖς, ἐδὲ μὴ λαβρεύσῃς
αὐτοῖς. ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σε, Θεός ζη-
λοτής, ἀποδιδοὺς ἀμάρτιας πατέρων ἐπὶ τέ-
κνα, ἐπὶ τρίτῳ καὶ τετάρτῳ γενεῶν τοῖς μισοῦ-
σί με

σί με, καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγα-
πῶσί με, καὶ τοῖς φυλάσσουσιν τὰ περὶ ἀγάμα-
τά μου.

Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα Κυρίου τῆ Θεῷ σε ἐπὶ
ματαιῶν· οὐ γὰρ μὴ καθαρίσῃ Κύριος τὸν λαμ-
βάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαιῶν.

Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῆς σαββάτων ἀγά-
ζεν αὐτήν.

Ἐξ ἡμέρας ἔργα, καὶ ποιήσῃς πάντα τὰ ἔργα σου.
τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα Κυρίῳ τῷ
Θεῷ σου. οὐ ποιήσῃς ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον σὺ, καὶ ὁ
ὑἱός σε, καὶ ἡ θυγάτηρ σε, ὁ παῖς σε, καὶ ἡ παιδίσκη
σου, ὁ βοῦς σου, καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου, καὶ πᾶν
κτῆνός σε, καὶ ὁ πρῶτος ἡμέρας ὁ παροικῶν ἐν σοί·
ἐν γὰρ ἑξ ἡμέραις ἐποίησε Κύριος τὸν ἔρανον, καὶ
τὴ γῆν, καὶ τὴ θάλασσαν, καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς,
καὶ κατέπαυσε τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ· διὰ τῆτο
ἠυλόγησε Κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην, καὶ
ἠγίασεν αὐτήν.

Τίμα τὸ πατέρα σου, καὶ τὸ μητέρα σε, ἵνα εὖ
σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς
γῆς τῆ ἀγαθῆς, ἧς Κύριος ὁ Θεός σε δίδωσί σοι.

Οὐ φονεύσῃς.

Οὐ μοιχεύσῃς.

Οὐ κλέψῃς.

Οὐ ψευδομάρτυρήσῃς κατὰ τὸ πλίστιον σου
μάρτυριαν ψευδῆ.

Οὐκ ὀπιθυμήσῃς τὴν γυναιῖκα τῆς πλησίον
 σου, ἐκ ὀπιθυμήσῃς τὴν οἰκίαν τῆς πλησίον σου,
 ἐδὲ τὸν ἀγρὸν αὐτῆς, οὐδὲ τὸν παῖδα αὐτῆς, ἐδὲ
 τὴν παιδίσκεν αὐτῆς, ἕτε τῆ βοδὸς αὐτῆς, οὐτε τῆ
 ὑποζυγίου αὐτῆς, οὐτε παντὸς σκεύους αὐτῆς, ἕτε
 ὅσα τῆς πλησίον σου ἐσὶ.

Σ Τ Μ Β Ο Λ Ο Ν Τ Ω Ν

Αγίων ὁποσὸλων.

Πισεύω εἰς Θεὸν πατέρα παντοκράτορα,
 ποιητὴν οὐρανοῦ καὶ γῆς. Καὶ εἰς Ἰησοῦν Χριστὸν,
 υἱὸν αὐτῆς ἑνα μόνον, Κύριον ἡμῶν, συλληφθέν-
 τα ἐκ πνεύματος ἁγίου, γυνηθέντα ἐκ Μα-
 ρίας τῆς παρθένου, παθόντα ἐπὶ Ποντίου Πι-
 λάτου, σταυρωθέντα, θανόντα, καὶ ταφέντα, κα-
 τελθόντα εἰς ἀδην, τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάντα
 ἐκ νεκρῶν, ἀνελθόντα εἰς οὐρανοὺς, καθεζό-
 μενον ἐν δεξιᾷ τῆς πατρὸς παντοκράτορος· ὃθεν
 μέλλει ἔρχεσθαι κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς.

Πισεύω εἰς πνεῦμα ἅγιον, ἁγίαν ἐκκλη-
 σίαν καθολικὴν, ἁγίων κοινωνίαν, ἄφεσιν ἁ-
 μαρτιῶν, σαρκὸς ἀνάστασιν, ζωὴν αἰώνιον.
 ἀμήν.

ΕΥΧΗ ΚΥΡΙΑΚΗ

ἐκ τῆς Ματθαίου ἑυαγγελίου.

Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,
ἀγαθήτω τὸ ὄνομά σου.

Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου.

Γενηθήτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐ-
ρανῶ καὶ ἐπὶ τῆ γῆς.

Τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἑπιούσιον δός ἡμῖν
σήμερον.

Καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφλήματα ἡμῶν,
ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφει-
λέταις ἡμῶν.

Καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρα-
σμόν.

Ἀλλὰ ῥύσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονη-
ροῦ. Ἀμήν.

ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΜΑΝΑΣΣΗ

Βασιλέως τῆς Ἰουδαίας.

Κύριε παιστρετάτω ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν Ἐσραάμ, καὶ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβ, καὶ ἔστω ἀπέρματος αὐτῶν ἔδικαιον, ὁ ποιήσας τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὴν γῆν σὺν παντί τῷ κόσμῳ αὐτῶν. ὁ πεδήσας τὴν θάλασσαν τῷ λόγῳ ἔστω σῶσά γματός σου, ὁ κλείσας τὴν ἄβυσσον, καὶ σφραγιστὰ μῶμος αὐτὴν τῷ φόβῳ σου καὶ ἐν δόξῳ ὀνόματί σου, ὃν πάντα φέρει, καὶ τρέμει ἀπὸ πρῶτου δωάμενός σου, ὃ μὴ ἀσκέτος ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς δόξης σου, καὶ ἀκλόνητος ἡ ὀργὴ τῆς ἐπὶ ἀμαρτωλῶς ἀπειλῆς σου, ἀμέτρητα τε καὶ ἀνεξίτηλα χρίσασθαι τὸ ἔλεος τῆς ἐπισηλείας σου. σὺ γὰρ εἶ Κύριος ὑψίστος, ἐσπλάγχχνος, μακρόθυμος, καὶ πολυέλεος, καὶ μετανοῶν ἐπὶ κακίαις ἀνθρώπων. σὺ Κύριε καὶ τὸ πλήθος τῆς χρηστότητός σου ἐπισηλείαι μετάνοιμι, καὶ ἄφιστιν ἴσθις ἡμαρτηκῶσι σοί, καὶ τῶν πλῆθει τῶν οἰκτιρῶν σου ὠριστὰς μετάνοιαν ἀμαρτωλοῖς εἰς σωτηρίαν. Σὺ οὖν Κύριε ὁ Θεὸς τῶν δικαίων, ἐκ ἔθου μετάνοιαν δικαιοῖς, τῶν Ἐσραάμ καὶ Ἰσαάκ καὶ Ἰακώβ, ἴσθις ἐκ ἡμαρτηκῶσι σοί, ἀλλ' ἔθου μετάνοιαν ἐπ' ἐμοὶ τῶν ἀμαρτωλῶν, διότι ἡμαρτον ὑπὲρ ἀριθμὸν ψάμμου θαλάσσης, ἐπλήθυναν αἱ ἀνομίαι μου Κύριε, ἐπλήθυναν αἱ ἀνομίαι μου, καὶ ἐκ ἐμὴ ἀξίας ἀπεινίσαι, καὶ ἰδεῖν τὸ ὕψος τῆς οὐρανοῦ, ἀπὸ τῆς πλῆθους τῶν ἀδικιῶν μου, κατεκαμπλώμενος πολλὰ δένδρα σιδηρῶν, εἰς τὸ μὴ ἀνανεῦναι τὴν κεφαλὴν μου. καὶ ἐκ ἐπι μου ἀνεσις, διότι παρῆργισα τὸν θυμὸν σου, καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα μὴ ποιήσας τὸ θέλημά σου, καὶ μὴ φυλάξας τὰ προστάγματά σου, σήσας βδελύγματα, καὶ πλεθύνων πρῶτον χθισμάτα, καὶ νῦν κλίνω γόνα καρδίας μου, δρόμος τῆς πυρᾶς σου χρηστότης ἡμαρτηκῶς Κύριε, ἡμαρτηκῶς, καὶ τὰς ἀνομίας μου ἐγὼ γινώσκω. ἀλλ' αἰτῆμαι δρόμος σου, ἅντις μοι Κύριε, ἅντις μοι, καὶ μὴ σιωπολήσης με ταῖς ἀνομίαις μου, μηδ' εἰς τὸν αἰῶνα κενώσας, τηρήσης τὰ κακά μοι, μηδ' ἐκαταδικήσῃς με ἐν ἴσθις κατωτάτοις τῆς γῆς, διότι σὺ εἶ Θεός, Θεὸς τῶν μετανοούντων, καὶ ἐν ἐμοὶ δείξεις πᾶσαν τὴν ἀγαθὴν φύσιν σου, ὅτι ἀνάξιον ὄντα σώσῃς με καὶ τὸ πολὺ ἔλεός σου, καὶ αἰνέσω σε διὰ παντός πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου, ὅτι σὺ ἐμὲ ἰκέλευσας ἡ δύναμις τῆς ἐρατεινῆς, καὶ σὺ εἶσιν ἡ δόξα εἰς τὰς αἰῶνας, ἀμήν.

Numerus Græcorum.

	10	20	30	40	50	60	70	80	90	
	ι'	κ'	λ'	μ'	ν'	ξ'	ο'	ω'	ϋ'	
1	α'	ια'	κα'	λα'	μα'	να'	ξα'	οα'	ωα'	ϋα'
2	β'	ιβ'	κβ'	λβ'	μβ'	νβ'	ξβ'	οβ'	ωβ	ϋβ'
3	γ'	ιγ'	κγ'	λγ'	μγ'	νγ'	ξγ'	ογ'	ωγ'	ϋγ'
4	δ'	ιδ'	κδ'	λδ'	μδ'	νδ'	ξδ'	οδ'	ωδ'	ϋδ'
5	ε'	ιε'	κε'	λε'	με'	νε'	ξε'	οε'	ωε'	ϋε'
6	ς'	ις'	κς'	λς'	μς'	νς'	ξς'	ος'	ως'	ϋς'
7	ζ'	ιζ'	κζ'	λζ'	μζ'	νζ'	ξζ'	οζ'	ωζ'	ϋζ'
8	η'	ιη'	κη'	λη'	μη'	νη'	ξη'	οη'	ωη'	ϋη'
9	θ'	ιθ'	κθ'	λθ'	μθ'	νθ'	ξθ'	οθ'	ωθ'	ϋθ'

100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000
ρ	σ'	τ'	υ'	φ'	χ'	ψ'	ω'	π)	α

ΔΕΚΑ ΕΝΤΟΛΑΙ ΘΕΟΥ ΔΙΑ
Μωσέως δοθεῖσαι, ἐκ τῆς Νικηφόρου
τῆ Ξανθοπούλου.

Ὁ πλαξὶ γραφεῖς ἐν δέκα λόγοις
νόμος.

Κύριος εἰς ἐς Ἰσραὴλ Θεὸς μόνος.

Εἰδῶλον ἔδεν ἐργάσῃ τὸ παράπαν.

Οὐκοῦν δὲ λήψῃ τοῦ Θεοῦ κλησιν
μάτῃ.

Μνεῖαν ἢ ποιή τῶν σαββάτων ἡμέρας.

Σὸν πατέρα ἱμα τε καὶ τὴν μητέρα.

Ταῦτα μία πλάξ· ἢ δὲ θατέρα
πάλιν.

Ἡκισα μοιχίδιον ἐργάσῃ γάμον.

Ἀλλ' οὐδὲ κλέψῃς ἐμφανῶς, κεκρυμ-
μένως.

Οὐ δ' αὖ φονεύσεις ἐκ θυμοῦ σου τὸν
πέλας.

Ψευδῆ τε μακρὰν ἀπόθου μαρτυρίαν.

Μηδ' ἀγαπήσεις εἴτι τῷ πέλας φίλον.

Τέτρας Θεὸς χάραξεν ἐν πλαξὶ νόμος.

DECEM PRÆCEPTA DEI
per Mosem data, ex Nicephori
Xanthopuli scriptis.

Lex tabulis scripta decem verbis.
Dominus vnus est Israel deus solus.
Idolum nullum conficies omnino.
Neq; fumes Dei nomen in vanum.
Memoriam celebra diei sabbatho-
rum.

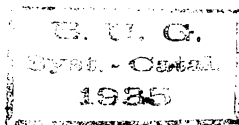
Patrem honora tuum atq; matrem.
Hæc vna tabula est: altera de-
inceps.

Minimè nuptias adulterio inqui-
nato.

Sed neq; fureris palàm, clandestiné.
Nec occidas excandescens ira pro-
pinquum tuum.

Falsumq; longè amoue testimoniú.
Neque concupiscas siquid propin-
quo charum.

Has tabulis insculpsit Deus leges.

ALPHABETUM GRAECUM

*Cum Oratione Dominicali , Saluta-
tione Angelica , Symbolo Fidei ,
& Praeceptis Decalogi .*

ROMAE MDCCLXXI.
Typis Sac. Congregationis de Propag. Fide.

Praesidium Facultate .

L E C T O R I

Φ Ι Λ Ε Λ Λ Η Ν Ι

IOHANNES CHRISTOPHORUS AMADUTIUS

Praefes Typographiae Sacrae Congregationis
de Propaganda Fide.

Defecerant iam exemplaria omnia Graeci Alphabeti, quod & Typographis ad normam proponi solet, & a curiosis quinetiam, ac Polyglotticae facultatis amatoribus conquiri consuevit, ut variarum Linguarum characteres simul iunctos, eorumque quasi seriem specimenis ergo in promptu, ac sub oculis facile habeant. Quare ne inter cetera aliarum exoticarum Linguarum Alphabeta, quibus fulta est celebris haec Sacrae Congr. da Propag. Fide Typographia, quibusque alloquatur gentes omnes longinquas, ac per eas Christianae Religionis praeconia late circumferat, Graecum deesset, etsi notissimum cunctis, neve per eius desiderium series ceterorum Characterum abrumperetur, aut imperfecta maneret, e re duximus Graecum Alphabetum modo recudere, additis, quae in veteri Editione habebantur, primioribus Linguae Rudimentis, quae circa potestatem sunt Litterarum, circa Vocales, Diphthongos, earumque sive propriarum., sive impropriarum potestatem, tum circa Accentus; quibus etiam omnibus nos nonnulla breviter de Spiritibus addi curavimus: quandoquidem omittenda haud videbantur. Insuper plures etiam Litterarum nexus, quibus

ditatur haec Graeci Characteris forma, quae Silvio dicitur, ut Artis vocabulis utamur [siquidem praeter hanc formam, quinque aliae, quas Scalas vocant, Graecarum Litterarum prostant in hac Typographia, nimirum Testo, Soprasilvio, Antico, Filosofia, Garamoncino] haec nunc adduximus, tum & eorum explicationem e regione apposuimus. Tandem exercitationis ergo, & Tironum gratia ea haud praetermittenda duximus, quibus Opusculum hoc in veteri Editione clauderetur, scilicet Oratio Dominicalis, Salutatio Angelica, Symbolum Apostolorum, ac Praecepta Decalogi, quorum singula Graeco sermone, Graecisque typis expressa sunt. Qui plura desiderabit, adeat Grammaticas Institutiones, inter quas (quae sane plurimae sunt) memorabimus Compendiariam, & facilem ad Linguam Graecam Manuductionem, quae ex hac ipsa Typographia prodit anno MDCXCVI., dum eius Praeses esset Vir Cl. Franciscus Nazarius, cuius quidem opera peractas etiam censemus cunctas additiones, quibus ditata est secundis curis prima huius Manuductionis Editio, quae iam in lucem emerferat anno MDCLXXXI., atque Auctorem habuerat Iosephum Iulium Graecarum Litterarum Interpretem in Bibliotheca Vaticana, & in Collegio Urbano de Propaganda Fide, quemadmodum noscere licet ex Monito Typographi nomine, quod ad calcem posterioris Editionis legitur. Haec sunt, de quibus te, Lector, monitum voluimus. Vivas, valeas feliciter.

ALPHA-

ALPHABETUM GRAECUM.

Figura	Nomen	Potestas
A α α	ἄλφα	Alpha a
B β β	βῆτα	Vita u, b
Γ γ γ	γάμμα	Gamma g
Δ δ	δέλτα	Delta d
E ε	ἑψιλὸν	Epsilon e tenue
Z ζ ζ	ζῆτα	Zita z
H η η	ἦτα	Ita, vel Eta i, vel e
Θ θ θ	θῆτα	Thita th
I ι ι	ιώτα	Iota i
K κ κ	κάππα	Cappa c, k
Λ λ λ	λάμδα	Lamda l
M μ μ	μῦ	My m
N ν ν	νῦ	Ny n
Ξ ξ ξ	ξῖ	Xi x
O ο ο	ὀμικρὸν	Omicron o parvum
Π π π	πί	Pi p
Ρ ρ ρ	ῥῶ	Rho r
Σ σ Ϛ ϛ	σίγμα	Sigma f

A 3

Τ τ Τ

Ϛ			
Τ τ	ταῡ	Tau	ε
Υ υ	υψιλον̄	Ypsilon	y, uel u
Φ φ	φῑ	Phi	ph
Χ χ	χῑ	Chi	ch
Ψ ψ	ψῑ	Psi	pf
Ω ω	ωμέγα	Omega	o magnum

De potestate litterarum.

- Α α valet a, ut ἀγαθός agathos.
- Β β valet u consonans, ut βάρβαρος varvaros; aliis est, ut b.
- Γ γ valet gh, ut γέγραφα ghegrapha.
- Δ δ valet d, ut δαίδαλος daedalos.
- Ε ε valet e, ut ἐγώ ego.
- Ζ ζ valet z, ut ζᾶθεος zatheos.
- Η η valet i longum, φῆμι phimi; aliis est, ut e.
- Θ θ valet th, ut θάνατος thanatos.
- Ι ι valet i, ut Ἴακχος iacchos.
- Κ κ valet c, ut κορύδων corydon.
- Λ λ valet l, ut λάλος lalos.
- Μ μ valet m, ut μορμώ mormo.
- Ν ν valet n, ut ναί nae.
- Ξ ξ valet x, ut ξανθόθειξ Xanthothrix.

7
Ο ο valet o parvum, ὀβελίσκος ovelifcos.

Π π valet p, ut πάππα pappā.

Ρ ρ valet r, ut ῥώμη rhomī.

Σ σ valet s, ut σάρξ sark.

Τ τ valet t, ut τάλας talas.

Υ υ valet y, ut ὕμνος hymnos; *aliis est, ut u.*

Φ φ valet ph, ut φίλος philos.

Χ χ valet ch, Χεῖρός Christos, χάος chaos.

Ψ ψ valet ps, ut ψῆξις psix.

Ω ω valet o longum, ut ὠκα oca.

De Vocalibus :

Vocales sunt septem, α, ε, η, ι, ο, υ, ω, quæ dividuntur in longas, breves, & ancipites. Longæ sunt η, ω. Breves ε, ο. Ancipites α, ι, υ.

De Diphthongis.

Ex his vocalibus fiunt diphthongi duodecim, quarum sex dicuntur propriae, sex impropriae. Propriae sunt

A 4 ai,

αι, αυ, ει, ου, οι, ου. Improprae sunt
α, η, ω, ηυ, υ, ου. Quarum pote-
statem sequens ostendit

*Potestas Diphthongorum
propriarum.*

αι facit ae, ut αἴγῃς aegis.
αυ facit au, ut αὐλή auli.
ει facit i longum, ut χεῖρ chir.
ου facit eu, ut εὖγα euge.
οι facit i longum, ut οἶμοι imi.
ου facit u, ut ἔκουῶ ucun.

*Potestas Diphthongorum
impropriarum.*

α cum iota subscripto facit a longum,
ut ἄδω ado.
η cum iota subscripto facit i longum,
ut τῆ μουσῆ ti musi.
ω cum iota subscripto facit o longum,
ut παλινοδία palinodia.
υ cum iota adscripto facit i longum,
ut ἀρπυῖα harpya.

ηυ fa-

ny facit *iu*, *ἦνον* *iuon*.

ou facit *ou*, *αὐτός* *outos*.

Vocalis ypsilon postposita in diphthongis *au*, *ou*, *ny*, *ou*, iam ferme pronuntiatur, ut *u* consonans in his vocibus, *Auarus*, *Euander*, *iuerunt*, *ouare*, *uva*.

De Accentibus.

AD rationem legendi spectat quoque accentus, qui triplex est.

Acutus tollit vocem, & notatur lineola recta a dextra ad sinistram, deorsum vergens hoc modo '. Potest autem esse in ultima syllaba, penultima, & antepenultima. Quamobrem vox oxytona dicitur, ut *Θεός*; paroxytona, ut *λόγος*; proparoxytona, ut *τύπτομεν*.

Gravis deprimit vocem, & notatur lineola recta a sinistra ad dexteram, deorsum vergens hoc modo '. Is autem in ultima tantum esse potest: ex quo vox gravitona, seu baryto-

rytona dicitur, ut *πρῆ*: ultima verò acuta fit gravis ob consequentem dictionem, ut *Θεός ἡμῶν*. Quaecumque syllaba nullo accentu notatâ intelligitur habere gravem.

Circumflexus, sive inflexus constat ex acuto, & gravi, ideoque simul acuit syllabam, ac deprimit, atque ita notatur [^], vel hoc modo [~]. Potest autem esse in ultima, & penultima, sed tantum natura longa, & quidem in penultima, si ultima sit natura brevis, ut *μῆσα*, *ποιῶ*; illic vox periphsomena, hic properipsomena dicitur.

De Spiritibus.

Spiritus sunt duo, lenis ^{δπ}, aspiratus ^{ῥσ}.

Littera *ρ* initio dictionis habet spiritum aspiratum, *ῥώμη*. Duo *ρ* in medio dictionis notantur hoc modo, *ῥῥωσο*.

Quando dictio incipit ab *υ*, semper aspiratur, ut *ὑποβάλλω*.

De

De Nexibus Litterarum.

αι	valet	αι	ὄπι	valet	ἐπί
ἀπό		ἀπό	ὄσι		ἴσι
αν		αν	ὄ		ευ
αρ		αρ	ὄω		ην
ας		ας	καί, κί, ε		καί
αυ		αυ	κί		κατά
αὐτε		αὐτῷ	κί		μαρ
Γαρ		γάρ	μῖ		μεθ
γῶ		γάρ	μῖ		μεν
γῶ		γγ	μῖ		μετά
γῶ		γεν	μῖ		μῶν
γῶ		γρ	κ		ου
ῶ		δέ	ὄσι		οὔτος
δῶ		δια	ὄσι		παρά
ε, εἶ		ει	ὄσι		περὶ
εἶ		εἶνα	ὄσι		περ
εἶ		ἐκ	ὄσι		πρα
εἶ		εκ	ὄσι		προ
εἶ		ἐλ	ὄσι		πρω
εἶ		ἐλλ	ὄσι		σθ
εἶ		ἐν	ὄσι		σθαι
εἶ		εν	ὄσι		σθαι
εἶ		ἐς	ὄσι		σαι
					σαι

ORATIO

DOMINICALIS.

ΠΑτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς· ἀγα-
 πῶς τὸ ὄνομά σου. Ἐλθέτω ἡ βα-
 σιλεία σου. Γεννηθῆτω τὸ θέλημά σου, ὡς
 ἐν οὐρανῷ, καὶ ἐπὶ τῆ γῆς. Τὸν ἄρτον ἡμῶν
 τὸν ὀπίσσιον δός ἡμῖν σήμερον. Καὶ ἄφες
 ἡμῖν τὰ ὀφειλήματά ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς
 ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν. Καὶ μὴ εἰσε-
 νέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν. Ἀλλὰ ῥῦσαι
 ἡμᾶς ἀπὸ τῆς πονηρίας. Ἀμήν.

SALUTATIO

ANGELICA.

Χαῖρε Μαρία, κεχαριστημένη, ὁ κύριός
 μὲν σε, εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί,
 καὶ εὐλογημένη ὁ καρπὸς τῆς κοιλίας σε
 Ἰησοῦς. Ἁγία Μαρία, μήτηρ Θεῶν, προ-
 σέχῃ ἡμῶν ἢ ἀνθρώπων, νυν, ἔστω
 τῆ ἀνάτῃ θανάτου ἡμῶν. Ἀμήν.

SYM-

SYMBOLUM
APOSTOLORUM.

Πισθώ εἰς Θεὸν πατέρα παντοκράτο-
ρα, ποιπτιῶ ἐρανεῦ, κὶ γῆς. Καὶ εἰς
Ἰησοῦν Χριστὸν τὸ υἱὸν αὐτοῦ ἕνα μόνον, κύριον
ἡμῶν. Συλληφθέντα ἐκ Πνδύματι Θεοῦ ἀγίου,
γρηθεντα ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου. Παθόντα
ὅτι Ποντίου Πιλάτου, σταυρωθέντα, θανόντα,
καὶ ταφέντα. Κατελθόντα εἰς ἄδην, τῆ
τρίτῃ ἡμέρᾳ ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν. Ἀνελ-
θόντα εἰς ἐρανεῦ, καθιζόμενον ἐν δεξιᾷ
Θεοῦ Πατρὸς τοῦ παντοκράτορος. Ὁδοῦ
μέλλει ἔρχεσθαι κεῖναι ζῶντας, καὶ νεκρῶν.
Πισθώ εἰς Πνεῦμα ἅγιον. Ἀγίαν ἐκκλησίαν
καθολικὴν, ἀγίων κοινωνίαν. Εἰς ἄφεσιν
ἁμάρτων. Σαρκοῦ ἀνάστασιν. Καὶ ζωὴν αἰώ-
νιον. Ἀμῶν.

PRAECEPTA
DECALOGI.

Εγὼ εἰμι κύριος ὁ Θεός σου, ἐκ ἔσονται σοι
Θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. Οὐ πόησεις ἑαυ-
τῶ τὸ γλυπτόν, ἐ παρασκευήσεις αὐτῶ.
Οὐ

Οὐ

Οὐ λήψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τῆ Θεοῦ σε ὅτι
 ματαίω· ἐγὼ μὴ καταείσω κύριον τὸ λαμ-
 βάνοντα τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ ὅτι
 ματαίω.

Μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῆς σαββάτων ἀγιά-
 ζεν αὐτὴν.

Τίμα τὸν πατέρα σε, ἔ τὸν μητέρα σε, ἵνα
 γένη μακροχρόνιον ὅτι τὸ γῆς, ἧς κύριος
 ὁ Θεός σε δίδωσι σοί.

Οὐ φονεύσεις.

Οὐ μοιχεύσεις.

Οὐ κλέψεις.

Οὐ ψευδομάρτυρήσεις κτὲ τῷ πλησίον σου
 μάρτυριαν ψευδῆ.

Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τῆς πλη-
 σίον σε.

Οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τῆς πλησίον
 σε, ἕδε τὸν ἀγρόν αὐτῆς, ἕδε τὴν παιδα αὐτῆς,
 ἕδε τὸν παρδίσκον αὐτῆς, ἕτε τῆς βοῆς αὐτῆς, ἕτε
 τῆς ὑποζυγίης αὐτῆς, ἕτε ὅσα τῷ πλησίον σε
 ἔστιν.

Τέλος.

